VLAANDEREN IN UNIFORM 1940 - 1945

Jan Vincx

Deel 1

VLAANDEREN IN UNIFORM 1940-1945

DEEL 1

jan vincx

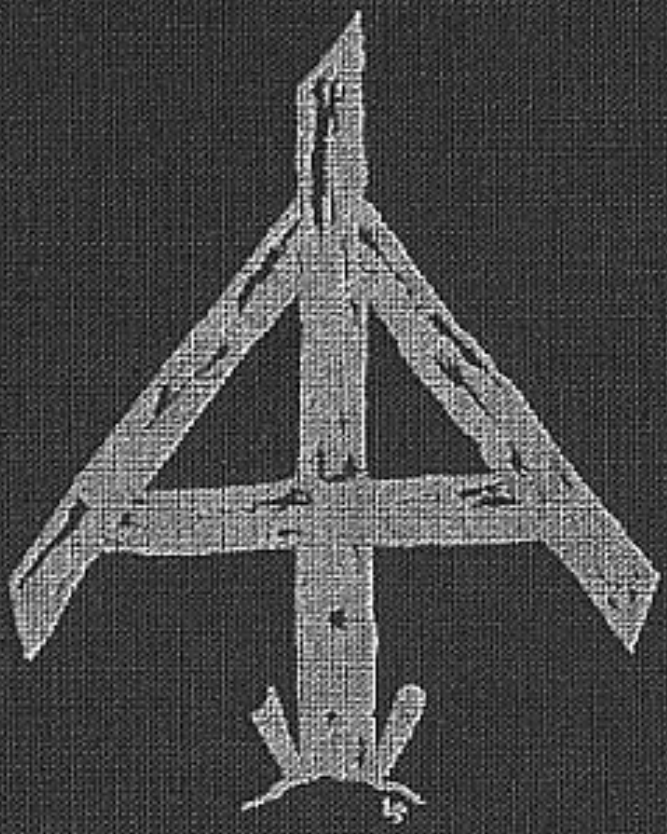

N.S.K.K

N.S.K.K.

NATIONAL SOZIALISTISCHES KRAFTFAHRERKORPS

ONTSTAAN

In 1930 opgericht onder de naam van N.S.A.K. (National-sozialistisches Automobilkorps) met 300 leden.

De korpsleider van de N.S.K.K. Hühnlein beschikte in de aanvang over zeer weinig geldmiddelen. Als hoofdkwartier bezat hij een klein zolderkamertje. Op de Optocht van de S.A. op 18 oktober 1931 te Brunswijk, waaraan 104.000 S.A.-mannen deelnamen, waren er reeds ongeveer 5000 motorrijtuigen uit alle Duitse gouwen aanwezig.

Aan het einde van dat jaar was het N.S.K.K. 10.000 man sterk.
Tijdens de verkiezingscampagne voor de machtsoverneming werd aan het N.S.K.K. hoge eisen gesteld.

Dank zij deze gemotoriseerde organisatie van de partij kon het kleinste dorpje met propaganda bestreken worden. De N.S.K.K. had een belangrijk aandeel in de doorbraak van het nationaal-socialisme in Duitsland.

In 1933 werd een 2000 kilometer afstandsrit gehouden, de grootste sportprestatie in de wereld op het gebied van motorisering.

Meer dan 10.000 motor S.A. en N.S.K.K.-mannen stonden geheel uit vrije wil en zonder enige vergoeding in dienst van dit sportgebeuren.

Verder ontstonden de eerste motorsportscholen van het N.S.K.K., waarmede de grondslag gelegd was voor het werk ,,Jugend am Motor''.

Uit deze scholen zijn tot 1943 reeds ongeveer 200.000 jonge weerbare Duitse mannen gekomen, die naar de gemotoriseerde troepenafdelingen van de Wehrmacht overgingen, hoofdzakelijk pantsertroepen.

Ook ontstond in die jaren de ,,Motor Hitler Jugend'', waarin zich uitsluitend jongens van 16 tot 18 jaar bevonden. Dit aantal groeide in 1943 tot 100.000 jongens.

Het N.S.K.K. was als de slagader van de Duitse Wehrmacht te beschouwen waardoor zonder ophouden de bevoorrading in munitie, voeding en alles wat een modern leger nu eenmaal nodig had, verzekerd werd.

Vóór de oorlog stelde het zich ten dienste van de organisatie Todt (aanleg wegen — autostrades — dammen en andere werken, die dienden om de werkloosheid op te lossen in het IIIe Rijk.
Was veel meer een korps van chauffeurs, die met hun private wagens en deze van hun groepering deze diensten vervulden.

UNIFORM

In de eerste dagen van de oprichting te Diest op 3.5.41 droegen de meesten hun zwart uniform der D.M./Z.B.

Een paar weken later kregen ze als uniform oude in het zwart geverfde uniformen van het Franse leger. Het was een soort eenheidskledij zonder kentekens noch rangspiegels. Een helm van de Luftwaffe en een rijbroek met de gekende Franse windels in plaats van laarzen of beenstukken.

In de daarop volgende maanden droegen allen het grijs-blauw uniform van de N.S.K.K. en de Luftwaffe, met zwart mutsje (scheepje).

In de zomer van 1944 droegen de N.S.K.K. eenheden in de Balkan het kaki tropisch uniform van het Afrika Korps.

Vanaf de tweede helft van 1944 werd het uniform het Fliegerblau met pet met klep.

Bijzondere kentekens

N.S.K.K. van de Z.B. Motorbrigade

N.S.K.K. adelaar op zwarte spiegels. De boorden van de schouderstukken waren groen.
Oranje wolfsangel op een zwarte ondergrond op de linkermouw.

N.S.K.K. De Vlag motorenkorps

N.S.K.K. adelaar op zwarte spiegels. De boorden van de schouderstukken waren eveneens zwart.
Een zwart-geel leeuwenschildje op de linkermouw.

Führerabzeichen (Rijbewijskenteken)

De vrachtvoerders, die hun brevet of rijbewijs (Füherschein) haalden, droegen op de linkermouw het Führerabzeichen.
Wiel met adelaar met in de klauwen een hakenkruis, alles in een zwart ruitje.

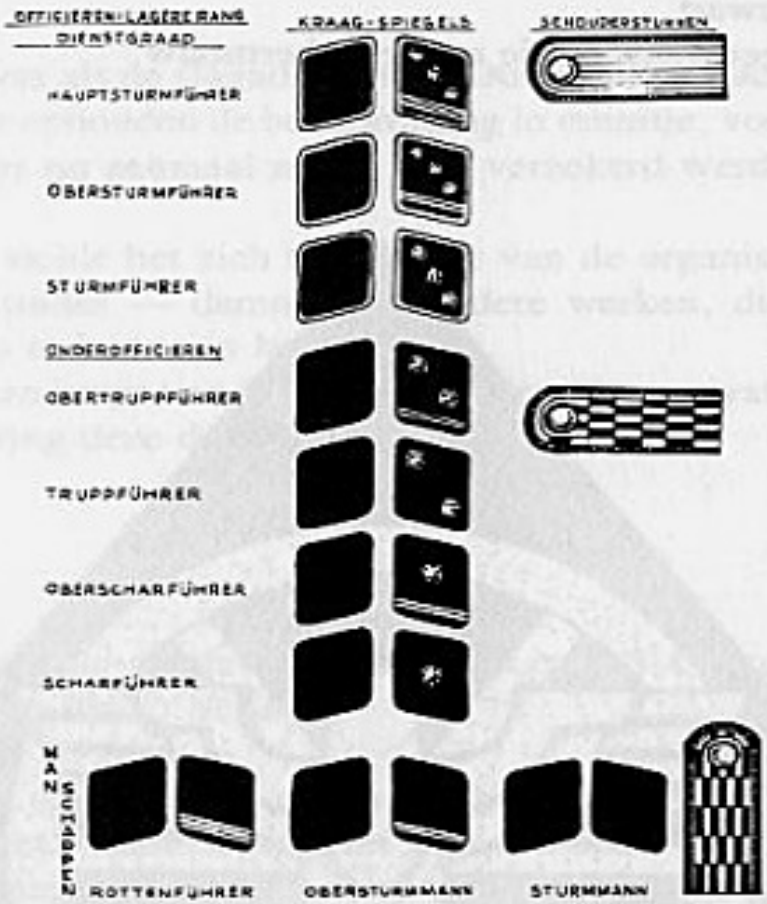

Manschappen:	*Spiegel*	*Schouderstukken*
Sturmmann	zwarte	gevlochten wit zwarte
Obersturmmann	1 zilveren streepje	gevlochten wit zwarte
Rottenführer	2 zilveren streepjes	gevlochten wit zwarte
Onderofficieren:		
Scharführer	1 zilveren ster	gevlochten wit zwarte
Oberscharführer	1 zilveren ster 1 zilveren streepje	gevlochten wit zwarte
Truppführer	2 zilveren sterren	gevlochten wit zwarte
Obertruppführer	2 zilveren sterren 1 zilveren streepje	gevlochten wit zwarte
Haupttruppführer	rond beide mouwen twee zilveren koordjes	
Officieren lagere rang:		
Sturmführer	3 zilveren sterren	zilveren vol
Obersturmführer	3 zilveren sterren 1 zilveren streepje	zilveren vol
Hauptsturmführer	3 zilveren sterren 2 zilveren streepjes	zilveren vol

Officieren hogere rang — Opperofficieren:

Staffelführer	4 zilveren sterren	vol gevlochten zilveren
Oberstaffelführer	4 zilveren sterren 1 zilveren streepje	vol gevlochten zilveren
Standartenführer	beide spiegels 1 eikenblad	vol gevlochten zilveren
Oberführer	2 eikenbladeren	vol gevlochten zilveren
Brigadeführer	2 eikenbladeren 1 zilveren ster	vol gevlochten zilveren
Gruppenführer	3 eikenbladeren	vol gevlochten zilveren
Obergruppenführer	3 eikenbladeren 1 ster	vol gevlochten zilveren
Korpsführer	eikentakje met 5 bladeren	

Dienstjaarkentekens:

Voor ieder jaar dienst mocht men een zilveren lint dragen op de linker bovenmouw van de vest of mantel.

ORDEN EN ERETEKENS

Duitse eretekens

E.K.I. — E.K.II. (IJzeren Kruis Ie en IIe klas)

Dapperheidskentekens: Bij de Vlaamse N.S.K.K. heeft men een paar E.K.I.-dragers en een tiental E.K.II-dragers.
Normaal gezien stond de N.S.K.K. niet direct aan het front. Het waren geen gevechtseenheden.
Daar Wereldoorlog II zich kenmerkte als een bewegingsoorlog en een bijna dagelijks vechten tegen vrijschutters (partizanen) moesten de N.S.K.K. kolonnen goed gedrild en bewapend zijn om te kunnen weerstaan aan de plotse doorbraak van de tegenstrever.
Zo stonden ze dikwijls oog in oog met de vijand, en menige dappere werd voor zijn moed vereremerkt.

KVK I — KVK II. Kriegsverdienstkreuz — Oorlogsverdienstkruis.

Verdienstenkentekens: Uitgereikt aan mannen en vrouwen, die zich bijzonder van nut en van dienst gemaakt hebben achter het front en in de heimat. Bij de N.S.K.K. was dit het ereteken bij uitstek en sierde de borst van menige Vlamingen.

Vlaamse eretekens

Alleen uitgereikt aan Vlamingen.

Het V.N.V. zilveren en gouden trouwkenteken.

Toegekend aan leden van de N.S.K.K. die onafgebroken lid waren van het V.N.V. vóór de oorlog, dus vóór 1940. Voor hun 5 tot 10-jarig lidmaatschap.

Het Tollenaere trouwkenteken.

Toegekend aan alle Vlamingen, die zich bijzonder dienstbaar gemaakt hadden vóór en tijdens de oorlog. Dit was veel meer een orde.

Het Rex en het Dinaso-trouwkenteken.

Toegekend aan alle oud-rexisten en dinasoleden, die tijdens de oorlog nog trouw bleven aan de eenheidsbeweging, het V.N.V. of de DE VLAG.

N.S.K.K. Kradmelder — Motokoeriers.

N.S.K.K. Embleem.

N.S.K.K. Uniform met muts, Wolfsangel rechter mouw.

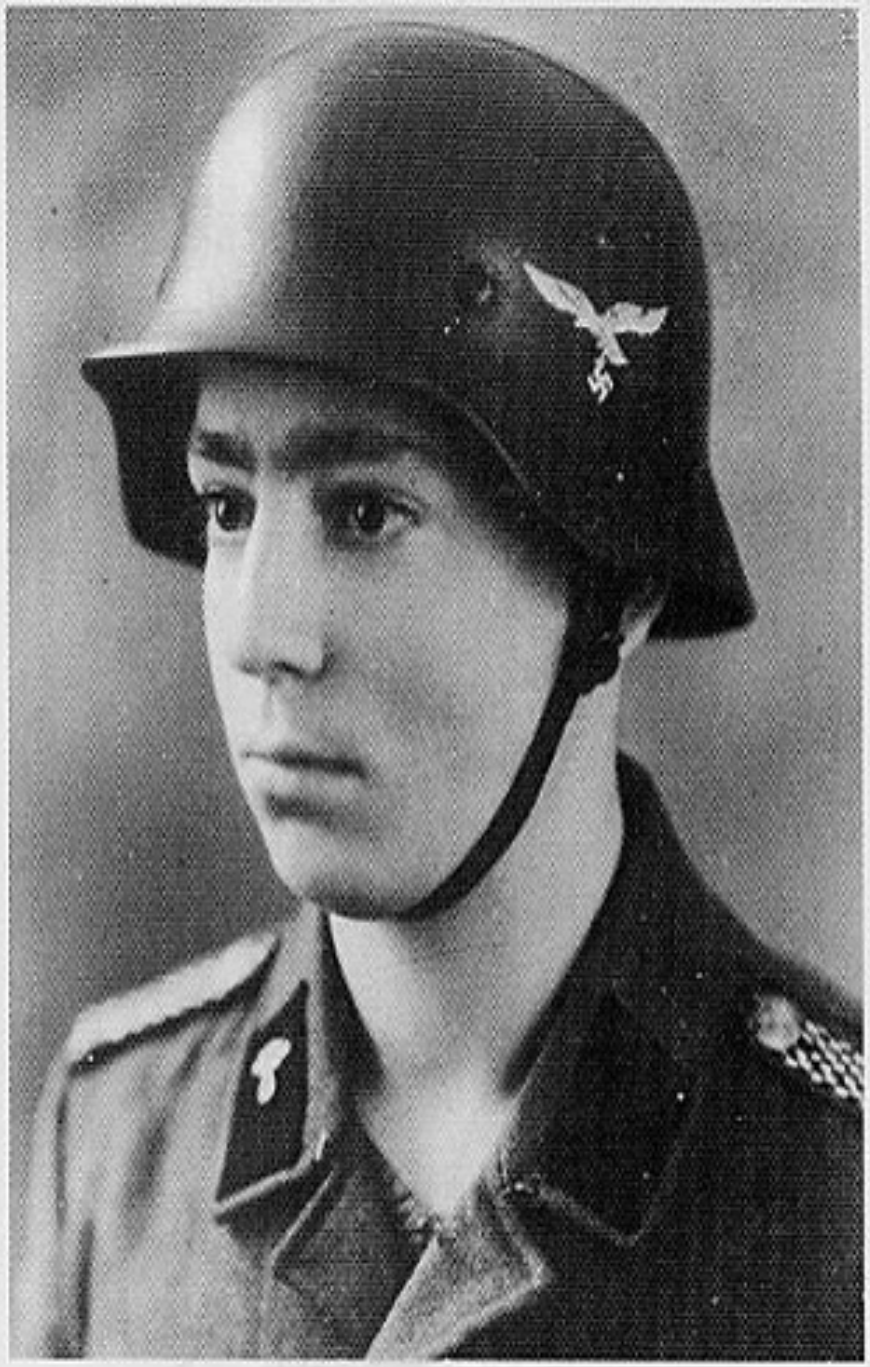

N.S.K.K. Uniform met helm.

N.S.K.K. gevechtsuitrusting.

N.S.K.K. Uniform — Wolfsangel linker mouw.

Uitreiking te Diest van het V.N.V. Trouwkenteken — Maart 1944. v.l.n.r. Neel Hendrickx, Herman Vijgen, Alfons Breugelmans. Op linkermouw het leeuwenschildje met frontdienst-jarenstrepen.

Eedaflegging — Telegraafkazerne te Vilvoorde — 3 april 1942. Obergruppenführer von Bayer-Ehrenfeld. Leider D.M./Z.B. Joris Van Steenlandt.

Standartenführer Moosberger.

N.S.K.K. Officieren en onderofficieren.
Voorplan: Banleider Bert Peleman, Staffelführer Moosberger, Staffelführer Verbruggen Renaat, Staffelführer Smessaert Omer, Staffelführer Krumpke, Oberscharführer Riemacker, Scharführer Carré.

Unterführerlehrgang Diest — Zangkoor. Onder meer: Beirens Rik, Riemaecker, Sturmführer Lavelli Frans, Van Keylegem, Vijgen, dirigent Gust De Maeyer.

Staffelführer Verbruggen Renaat.

Truppführer Luyten Wim te Rossosch.

Staffelführer Rits Renaat.

Afreis Bert Peleman en Staffelführer Smessaert Omer naar Rusland — 8 augustus 1942.

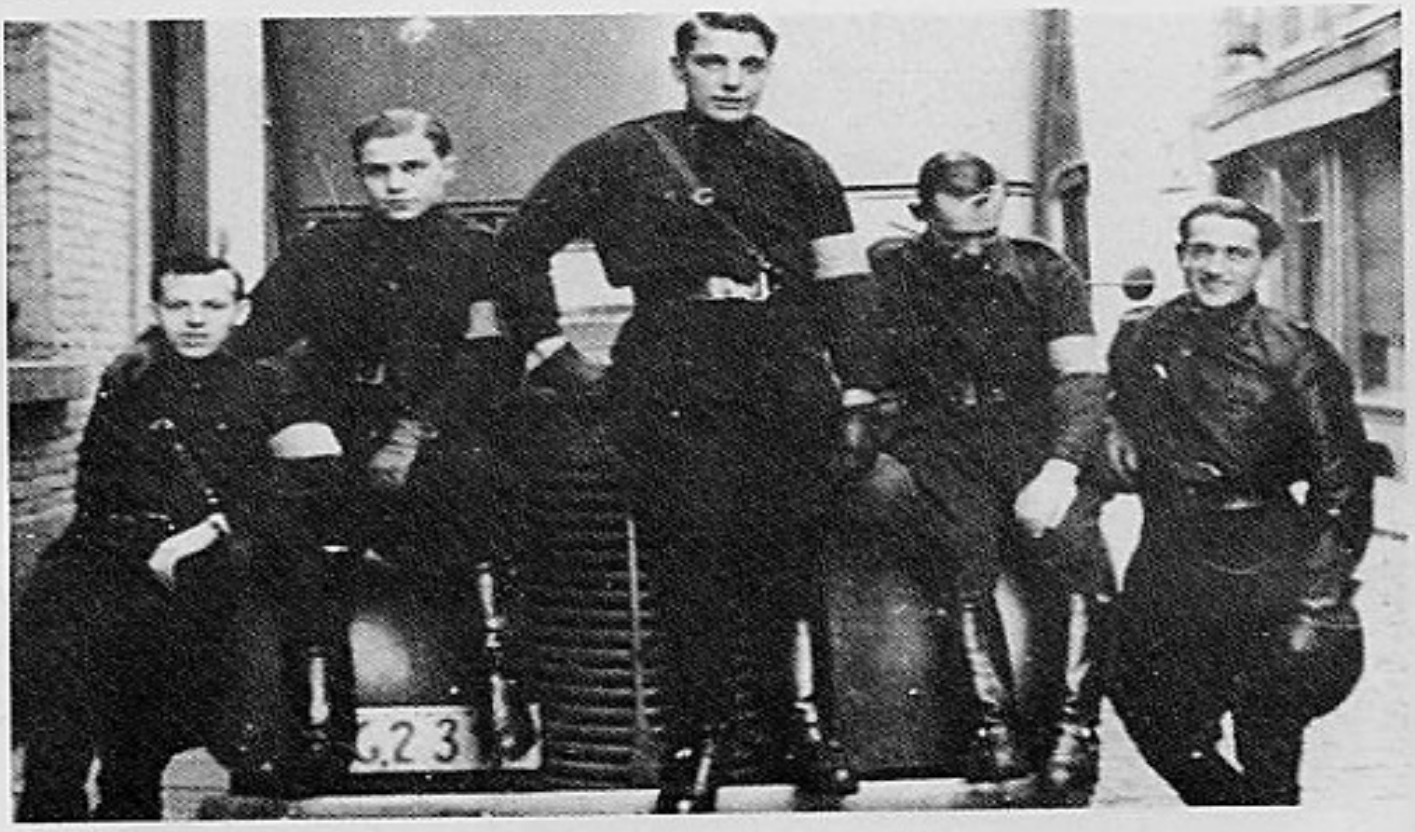

1941. Eerste gemotoriseerde transportuniform der D.M./Z.B.

N.S.K.K. — Frontstrepen of dienststrepen.

Voor ieder jaar dienst bij de N.S.K.K. mochten de N.S.K.K. leden een zilveren streepje (balkje) dragen op de linkerbovenmouw van vest of mantel.

Deze orden en eretekens werden in het ,,Soldbuch'' (Stamboekje) geboekt en mochten dus officieel op hun uniform gedragen worden. Dit werd door de Duitse overheid toegestaan.

ZET AAN NU DE GRAUWE MOTOREN

Marslied der Vlaamse N.S.K.K.-mannen

tekst: Bert Peleman — Muziek: Armand Preud'homme

Zet aan nu de grauwe motoren:
de vuisten gekneld om het stuur!
Geen macht, die het starten kan storen.
Wij rijden door 't gloeiende vuur!
Wij rijden langs sombere banen,
langs zeeën en bergen ten strijd.
Voor ons klauwt de leeuw op de vanen.
Ons schijnen geen vlakten te wijd!

Refrein

Voor Führer en Leider ons leven!
Zet aan de motoren, zet aan de motoren.
Waar anderen huich'len of beven,
daar rijden we zingend, zingend vooraan!

Naar oosten of westen: 't even;
de vuisten aan 't stuur staan bereid!
Wij werden soldaat voor het leven.
Ons roept nu de stormende strijd!
Waar kampen de grauwe soldaten:
daar rijden we hen te gemoet.
Al kunnen de laffen ons haten,
ons dwingt slechts de kreet van het bloed!

En roept ons 't gedreun der motoren,

bij dag en bij nacht aan het stuur.
De eed aan de Leider gezworen,
laait op als een zinderend vuur!
Zo rijden we mede ten strijde
trotserend het heetste gevecht.
Herov'rend bij vreugde en lijden,
voor Vlaanderen vrijheid en recht!

BEWAPENING

Oorspronkelijk geen wapens.
Eerst na inzet in Rusland 1941 kreeg men een militaire scholing.
Het geweer 98 K. en het machinegeweer M.G. 34 en M.G. 42. Deze wapens dienden om zijn eigen leven in geval van nood te verdedigen, alsmede de hem voor het vervoer toevertrouwde materieel tegen overvallen van eventueel opduikende terroristen en partisanen te beschermen.
Het M.G. 34 werd meestal gebruikt tegen luchtaanvallen van laagvliegende machines.

LOON OF BEZOLDIGING

Soldij: 18,75 fr. per dag uitbetaald om de 10 dagen.
Maandgeld: opgestuurd naar huis, aanvankelijk 1.200 fr., vanaf mei 1942 2.100 per maand + 1 DM. per dag fronttoelage.

ZIEKTEVERZEKERING

Oorspronkelijk op eigen kosten bij een Belgisch ziekenfonds.
Later verzekerd bij de Deutsche Krankenkasse.

PENSIOENREGELING

Droegen af voor hun pensioen en hadden als dusdanig een pensioennummer.

WERVING

Maart 1941

In ,,De Nationaal Socialist'' van maart 1941 verschijnt de volgende mededeling:

— Jonge Vlaams nationaal-socialistisch gezinde autovoerders en begeleiders die mits de beste voorwaarden in alle bezette gebieden wensen te rijden worden verzocht zich aan te melden tussen 9 en 13 uur (zaterdag, zondag en feestdagen uitgesloten) bij:

Kd. Amaat Goosens
97, Zuiddreef
Brussel (Zuidstation)

14 februari 1942

Nieuwe aanwerving voor een contingent ,,Vrijwilligers voor het N.S.K.K.''
De leden van het V.N.V. kunnen zich bij hun afdelingsleider aanmelden.
De leden van de Z.B. bij hun Hopman.
De leden, die toetreden tot de N.S.K.K. zullen zich voorzien van de nodige papieren, onmiddellijk naar het N.S.K.K. E.-Lager te Vilvoorde begeven.
Autovoerders, automechaniekers, autoelektriekers, paswerkers, karosseriebouwers, schrijnwerkers, schoen- en kleermakers, verplegers en geneesheren komen in aanmerking. Ook bedienden met voldoende kennis van de Duitse taal worden gevraagd.

Uit ,,Volk en Staat'' — 15 en 16 februari 1942

Bericht van het stafkwartier der Z.B.
Werving voor het N.S.K.K.

Teneinde de belangstellenden voor vrijwillige dienstneming bij het N.S.K.K. de gewenste en noodzakelijke voorlichting te bezorgen, doen verschillende Z.B.-Verbindingsofficieren bij het N.S.K.K. een rondreis door Vlaanderen en bezoeken de voornaamste centra.
Hiermede en langs deze weg worden de ,,Kandidaat-Vrijwilligers'' verzocht aanwezig te zijn op de werfverzamelingen die doorgaan op dag en uur bepaald op de onderstaanden rooster, in het gewone V.N.V. vergaderlokaal.
Ter korrektie van een reeds vroeger verschenen bericht in ,,Volk en Staat'' worden de kandidaten niet opgeroepen. Ze moeten zich onmiddellijk, met de vereiste stukken van V.N.V. afdelingsleider en Burgemeester der gemeente, naar het E.-Lager, Telegraafkazerne te Vilvoorde begeven.

Volgorde der werfvergaderingen
door Banleider Smessaert Omer:

Maandag	16.2.42	17 uur	te Brugge
Maandag	16.2.42	19 uur	Oostende
Dinsdag	17.2.42	17.30	Veurne
Dinsdag	17.2.42	20 uur	Diksmuide
Woensdag	18.2.42	17 uur	Ieper
Woensdag	18.2.42	20 uur	Kortrijk
Donderdag	19.2.42	17 uur	Roeselare
Donderdag	19.2.42	20 uur	Torhout
Vrijdag	20.2.42	17 uur	Tielt
Vrijdag	20.2.42	20 uur	Gent
Zaterdag	21.2.42	17.30	Eeklo
Zaterdag	21.2.42	20 uur	Zelzate
Zondag	22.2.42	10 uur	St.-Niklaas
Zondag	22.2.42	15 uur	Dendermonde
Zondag	22.2.42	19 uur	Aalst
Maandag	23.2.42	17 uur	Oudenaarde
Maandag	23.2.42	20 uur	Ronse
Dinsdag	24.2.42	17 uur	Geraardsbergen
Dinsdag	24.2.42	20 uur	Ninove

door Schaarleider Goosens A.

Maandag	16.2.42	18.30	St.-Truiden
Dinsdag	17.2.42	18.30	Tongeren
Woensdag	18.2.42	18.30	Genk
Donderdag	19.2.42	18.30	Maaseik
Vrijdag	20.2.42	18.30	Beringen
Zaterdag	21.2.42	18.30	Hasselt

Op de volgende V.N.V. afdelingsvergaderingen geeft Gouwkommandant R. Verbruggen een uiteenzetting over het N.S.K.K.

15 februari	te Mariaburg	om 10.30	Café Cycle, Kapellensteenweg
15 februari	Mol	15 uur	Vlaams huis
16 februari	Antwerpen	20 uur	Malpertuus, Frankrijklei 8
17 februari	Herenthout	18.30	Vlaams Huis Jodenstraat

17 februari	Tongerlo	19.30	Gemeentehuis
17 februari	Geel	20.30	Vlaams Huis, Markt 58
18 februari	Antwerpen-Kiel	20 uur	Lokaal Beerschot Stationstraat 41
19 februari	Brasschaat	20 uur	Zaal De Hovenier, Miksebaan
20 februari	Merksem	20 uur	Vlaams Huis, Bredabaan
21 februari	Hoogstraten	19 uur	Vlaams Huis ,,Nele''
22 februari	Antwerpen	10 uur	Studio 48 Frankrijklei
22 februari	Boechout	11 uur	Vlaams Huis
22 februari	Schoten	15 uur	Lokaal Viktoria, Paalstraat
22 februari	Berchem	11.30	Zaal Rubens Statiestraat
24 februari	Kontich	19.30	Sekretariaat V.N.V. Mechelsesteenweg 11
25 februari	Wilrijk	20 uur	Sekretariaat V.N.V. Heistraat

Januari 1942

Banleider Smessaert Omer; hoofdverbindingsofficier der DM/N.S.K.K. Motorgruppe Luftwaffe — hoogste instantie der N.S.K.K. Motorgruppe.

10 oktober 1942

Geschenkeninzameling voor onze jongens van de N.S.K.K.

N.S.K.K. AKTIE — MEI 1944 (Leiding)

In verstandhouding met de diensten van het ,,N.S.K.K. — Regiment Vlaanderen'' wordt van 1 mei 1944 af een nieuwe propaganda-aktie op touw gezet.
De Arr. propagandaleiders ontvingen in verband hiermede reeds de nodige onderrichtingen.
Er wordt ter beschikking gesteld: een propagandafilm over het N.S.K.K. en propagandamateriaal, nl. plakbrieven, brochuren en vlugschriften.
De brochuren zijn bestemd voor die kameraden en sympatisanten, die voor dienstneming bij het N.S.K.K. in aanmerking komen.

Uit Leiding juli 1943

Rede van Dr. Elias op 6 juni 1943 te Brussel

In het N.S.K.K. werd de overeenkomst gesloten dat zij behoort tot het V.N.V. De leden moeten lid zijn van het V.N.V. en ik mocht nog de vreugde hebben verleden week een 40-tal kameraden te begroeten, die als onderofficieren zullen ingezet worden.

KONTRAKTEN

1. Einde 1940 tot begin 1941

Geen kontrakt.

2. Maart — Mei 1941

Arbeidsovereenkomst voor Vlaamse lastwagenvoerders en monteerders (zie afschrift van het originele — hier volgend).
Het was een werkkontrakt als chauffeur of begeleider.
Voor onbepaalde duur.
Rijden voor de bevoorrading in België en Noordfrankrijk van voeding, kleding, bouwmaterialen, enz... in geen geval van munitie.

3. Na 22.6.1941 — oorlog met Rusland

Nieuw kontrakt.
Nu ook vervoer van wapens en munitie, dus alle vervoer, en dit op alle fronten waar het Duitse leger vocht.
Eveneens kregen de N.S.K.K. mannen een opleiding van Infanterist ter verdediging van hun te vervoeren goederen.
Duur van het kontrakt één jaar, met vooropzeg van 6 maanden. Deze kontrakten werden automatisch verlengd.

4. Herfst 1943

Werden de kontrakten A.K. (Auf Kriegsdauer — Tot het einde van de oorlog) ondertekend. Geen éénjaars kontrakten meer.
,,Vrijwillige Verplichting tot Dienstneming bij het N.S.K.K.-Motorgruppe Luftwaffe'' (zie origineel bij de studie van de DeVlag Motorgruppe).

OORSPRONKELIJK N.S.K.K. KONTRAKT DATEREND VAN 2 MEI 1941

Het was een arbeidskontrakt (een arbeidsovereenkomst) en geen kontrakt tot vrijwillige verplichting tot Dienstneming bij het N.S.K.K.-Motorgruppe Luftwaffe, dat pas later in voege trad.

Arbeidsovereenkomst
voor Vlaamse lastwagenvoerders en monteerders

De werknemer Van Dijck Prosper
woonachtig te Berchem (Brussel) Soldatenstraat, 77
geboren de 20 juni 1920 te Berchem (Brussel)
gehuwd getal kinderen
ongehuwd
Nationaliteit: Vlaamse
werd op 2 mei 1941
bij de N.S.K.K. transportbrigade luchtwapen als lastwagenvoerder-monteerder voor lastwagen onder de volgende voorwaarden aangenomen.

1. *Vergoeding*

a) Weekloon:

De loonweek omvat zeven werkdagen en loopt van de zondag tot de zaterdag van elke week.

Het dagloon voor een werktijd van 10 uren bedraagt voor

ongehuwden	Belg. fr. 50
gehuwden	53
gehuwden met kinderen	56,25

b) Toeslag voor overwerk:

Voor dagprestaties van meer dan 10 uren (de reservedienst inbegrepen) wordt een forfaitaire vergoeding van 18,75 fr. per dag betaald.

c) Dienst buiten de woonplaats:

Voor dienst buiten de woonplaats bekomen de werknemers, wanneer zij niet dagelijks naar huis kunnen keren, volgende vergoeding

ongehuwden	10 Belg. fr. per dag
gehuwden	15 Belg. fr. per dag

d) Huisvesting:

Bij dienst van de werknemer buiten zijn woonplaats wordt hem, voor zover de terugkeer naar huis niet mogelijk is, een kosteloos onderkomen bezorgd.

e) Verpleging:
Bij het verzorgen van de werknemer buiten zijn woonplaats, wordt door de werkgever een gemeenschappelijke verpleging gezorgd. Het volle onderhoud voor één dag wordt in dit geval aan de werknemer voor een bedrag van 10 fr. aangerekend.

2) *Betalingsvoorwaarden*
De werknemers krijgen tot een bedrag van 150 Belg. fr. hun werkloon uitbetaald in de munt van de plaats waar ze die dag vertoeven. Het overige eventueel daarin begrepen de toelagen voor overwerk wordt na aftrek van de belastingen en de sociale bijdragen, aan de familie of andere verwanten door de post en langs het V.N.V.-Zwarte Brigade, Wetstraat 33, Brussel overgemaakt.
Bij de ondertekening van het kontrakt, dus bij de indiensttreding, ontvangt de werknemer een zak geld ten bedrage van 150 Belg. fr., som die van het eerst uitbetaald werkloon zal afgetrokken worden.

3) *Verzekering tegen ziekte*
De werknemer is verplicht zich op eigen kosten bij een Belgische ziekenkas te verzekeren. In geval van ziekte kan de arbeider bij zijn werkgever geen aanspraak maken op verzorging of steungeld.

4) *Belasting en sociale bijdrage*
Belastingen en sociale bijdragen worden globaal berekend en voor rekening van de werknemer afgedragen. Deze afdragen geschiedt bij de ,,Zentralkasse für Verteilung der sozialen und fiskalischen Beiträge'', Brussel.
De globale bijdrage beloopt 15 % en is ingedeeld als volgt:

a) Bijdrage werknemer:	
voor belastingen	3,5 %
voor ouderdomspensioenen	1,5 %
samen	10,0 %
b) Aandeel van werkgever:	
voor ongevallen	4,0 %
voor betaald verlof	2,5 %
voor kindervergoeding	2,0 %
voor ouderdomspensioen	1,5 %
samen	10,0 %

Het aandeel van de arbeider, dus 5 % wordt van het loon afgehouden terwijl de overige 10 % door de werkgever wordt afgedragen.

Het V.N.V.-Zwarte Brigade, Wetstraat 33, Brussel is belast met de berekening en de betaling der fiskale en sociale lasten, met het inschrijven bij ziekenkassen en met het overmaken van het nettoloon aan de verwanten van de werknemer.

5) *Verlof*
Wanneer het werk het veroorlooft bekomt de werknemer, na een diensttijd van twee maanden, vier verlofdagen vermeerderd met 2 dagen voor de reis. Aanspraken, het loon tijdens het verlof verder uit te betalen, komen niet in aanmerking, daar de verlofsvergoedingen worden geregeld door bijzondere kassen.
De reiskosten van de werkplaats naar de woonplaats van de werknemer zijn door laatstgenoemde te dragen.

6. *Verplichting van de werknemers*
De werknemer gaat de verplichting aan, de arbeid waarmee hij belast wordt gewetensvol en stipt uit te voeren, gedurende de diensttijd geen alkohol te gebruiken, de werkplaats niet vroegtijdig te verlaten en de hem toevertrouwde voertuigen met zorg te behandelen.

7. *Verantwoordelijkheid*
De verzekeringsplichten voor auto-ongevallen zijn door de werkgever te dragen, onverminderd de strafrechtelijke vervolgingen in het raam van de wettelijke bepalingen inzake verwaarlozing, booswilligheid, sabotage enz...

8. *Bijverdiensten*
De werknemer verklaart dat hij geen andere werkverplichting heeft en van geen andere zijde betaald wordt.

9. *Duur van het dienstkontrakt*
De duur van de tewerkstelling is onbepaald. Het werkkontrakt kan verbroken worden door de werkgever mits een vooropzeg van één dag, door de werknemer met een vooropzeg van 7 dagen.
De werknemer staat gedurende zijn diensttermijn onder de bepalingen van de Duitse militaire wetten.
Betwistingen die uit dit arbeidskontrakt zouden voortspruiten worden uitsluitend beslecht door de Verwaltungsdienst.

Het Belgisch gerecht is hiervoor niet bevoegd verklaard.

De Werkgever De Werknemer

N.S.K.K.-Transport-Brigade Luftwaffe
bij Luftgaukommando Belg-Nordfr.

a.B.

MATTHIES
N.S.K.K. OBERSTURMFÜHRER

Hier volgen in originele versie enkele aanwervingsformulieren, kontrakten en propaganda-omzendbrieven.

Het eerste daterend van 17 oktober 1942
Het tweede daterend van 13 mei 1943
Het derde daterend van 19 september 1943

Al deze formulieren gingen uit en werden verspreid van en door de Dietsche Militie Motorbrigade, ondergeschikt als organisatie van het V.N.V.

Afschriften

N.S.K.K.

Waarde Kameraad,

Wellicht tracht U zich verdienstelijk te maken in deze ernstige omstandigheden. Dat een nieuwe tijd in aantocht is en dat een betere toekomst wordt opgebouwd op gezonde en kloeke grondslagen, zult ge voorzeker beseffen.

Er zijn vele en degelijke krachten noodig, die iets presteeren kunnen en die met offervaardigheid en optimisme hun werk verrichten. Indien U als Vlaming overtuigd zijt van tot dit geslacht te behooren, staan de rangen van het N.S.K.K. voor U open.

Zijt gij autovoerder of mekanieker, dan hebt ge den voorrang. Maar ook als begeleider, bureelbediende, verpleger, kok, of zelfs zonder kennis van een bepaald werk, kunt ge een degelijke opleiding bekomen als autovoerder, wat later best kan van pas komen.

Waarin zal uw werk bestaan?
In het Oosten, als ge daarvoor geschikt zijt, ofwel in het Westen.

Welke voordelen worden U aangeboden?

1. Gij maakt deel uit van een transportformatie en wordt gratis en volledig en net gekleed.
2. Gij ontvangt een degelijke technische opleiding als autovoerder, kok of verpleger en een licht militaire vorming.
3. Eetmalen, kleeding en kwartier worden u gratis verschaft.
4. Loon van 2 tot 3000 franken per maand.
5. Kostelooze verzorging bij ziekte of ongeval, waarbij volledige uitbetaling van loon aan de familie en soldij aan den vrijwilliger.

Waarde Kameraad, U krijgt dus een enige kans:
1° Om U positief in te schakelen in den opbouwarbeid van het nieuwe Europa, waarvan uw bloedeigen volk deel uitmaakt en waarin het zijn vrije en eervolle plaats moet veroveren.
2° Om het levensbestaan van U en uwe familie te verzekeren, zoodat ge zonder kommer uw eerlijke taak kunt volbrengen.
3° Gij verwerft recht van spreken voor de toekomst en de vrijheid van uw volk, het bestaansrecht en het geluk uwer familie en de verzekering dat ge als volwaardige volksgenoot hebt op steun en bescherming van den volkschen staat die welhaast tot stand komt.

Meld U dus vrijwillig aan, mits het voorleggen van een bewijs van goed gedrag en zeden, afgeleverd door de gemeenteoverheid, alsook het ontslagbewijs van Patronen of diensten waarbij gij gewerkt hebt tijdens de laatste twee jaar MET OPGAAF DER DATA VAN IN- EN UITDIENSTTREDING.

Alle verdere inlichtingen worden uitsluitend gegeven door en de aanmelding geschiedt uitsluitend bij:

Aanwervingsdienst N.S.K.K.
97, Zuiddreef, Brussel.
Tel. 12.83.08.

Waarde Kameraad,

Als antwoord op uw schrijven om tot het N.S.K.K. toe te treden, geef ik U nog volgende inlichtingen:

1. Familievergoeding: bedraagt 450 fr. per week (zij is belastbaar).
2. Soldij: 187,50 fr. per 10 dagen (vrij van belasting).
3. Kindervergoeding: Gehuwden (ook daarmee gelijkgestelden t.t.z. steun van familie mits bewijs van den burgemeester der gemeente).
4. Bijzondere vergoeding voor Oostinzet:
   Scheidingstoelage 18,75 fr. per dag (562,50 fr. per maand).
   Kindervergoeding (bijgevoegde) 125 fr. per maand voor ieder kind onder 16 jaar.
5. Kleeding voeding en kwartier gratis.
6. Reizen gratis op tram en trein.
7. Geneeskundige verzorging: volledig gratis voor den N.S.K.K. man. Bij ziekte wordt familievergoeding en soldij volledig uitbetaald, ook gedurende het toegestane herstelverlof.
8. Sociale zorg en verzorging: Bij een gebeurlijk sterven of verminken genieten de vrijwilliger en zijn familie dezelfde voordeelen als den soldaat van de Wehrmacht en hunne familie t.t.z. invaliditeitspensioen, enz.
9. Verlof: Na 3 maand dienst bekomen:
   Gehuwden 21 dagen verlof per jaar.
   Jonggezellen 14 dagen.
10. Duur van het kontrakt: 1 jaar.
11. Bij de aanmelding in de Zuiddreef te Brussel moet eenieder in bezit zijn van volgende documenten:
    a) lidkaart van het V.N.V. of attestatie van den plaatselijken Leider;
    b) een aanbevelingsschrijven van den plaatselijken leider;
    c) een bewijs van goed gedrag en zeden afgeleverd door 't gemeentebestuur;
    d) het schriftelijk ontslag der werkgevers tijdens de laatste 2 jaar met opgaaf der data van in- en uitdiensttreding (op firmapapier of gewettigd document);
    e) 5 pasfoto's (zonder hoofddeksel, beide oogen moeten zichtbaar zijn, het linker oor moet te zien zijn), en twee stel ondergoed;
    f) kandidaten die tijdens de laatste 2 jaar werkloos of voor eigen rekening gewerkt hebben moeten ditaangaande van hun gemeentebestuur of van het arbeidsambt een getuigschrift medebrengen;
    g) het ontslag der kameraden die in een formatie der nieuwe orde gestaan hebben moeten vermelden: eervol of op eigen aanvraag;
    h) zij die reeds in het N.S.K.K. gediend hebben moeten hun ontslag kunnen voorleggen. Dit moet vermelden: «eervol» of «op eigen wensch».

Bemerking. — De ouderdomsgrenzen zijn 18 en 40 jaar.
Het reiskaartje van den spoorweg a.U.b. niet afgeven (buiten gaan langs den uitgang der Wehrmacht). Dan wordt het reisgeld U door het N.S.K.K. aan de goedgekeurden terugbetaald.
Meld U onmiddellijk bij N.S.K.K. Aanwervingsdienst, 97, Zuiddreef, Brussel.

Met kameraadschappelijken groet.
Het V.N.V. en den Leider Hou-Zee!

Aanwervingsdienst N.S.K.K.
97, Zuiddreef, Brussel.
Tel. 12.83.08.

Vrijwillige verplichting
ter Dienstverrichting bij de NSKK-Brigade-Luftwaffe

Ten name van:
Naam en voornamen: .....
Aangeleerd beroep: .....
Over de laatste twee jaren uitgeoefend beroep: .....
Dienstgraad (Zwarte Brigade): .....
Geboren te ..... den ..... gehuwd/ongehuwd
Woonplaats: .....
Aantal wettige kinderen onder de 16 jaren: .....

1) Ik verklaar naar eer en geweten dat ik van
het Vlaamsch-Nationaal-Verbond (V.N.V.)
de Zwarte Brigade (Kampformatie van het V.N.V.)
vanaf 17.3.1943 ononderbroken lid ben.
2. Verder verzeker ik uitdrukkelijk dat ik tot op heden tot geen enkele lijfstraf veroordeeld ben.
.....
Tegen mij is ook op het oogenblik geen politioneel of Strafrechtelijk onderzoek aanhangig (Bij eventuele vrijheidsstraffen moeten de redenen, den duur en de plaats waar het feit berecht is, aangegeven worden).
3. Ik verklaar, dat ik mij op grond van mijn nationaal-socialistische overtuiging en verplichting tegenover mijn Beweging of Kampformatie vrijwillig voor den dienst bij het N.S.K.K. heb gemeld.
4. Ik verplicht mij, voor de uiteindelijke overwinning van Duitschland

tegen al zijn vijanden, waar dat ook zijn moge, mede te vechten.

5. Ik voel mij tegenover den Leider mijner Beweging en de daartoe hoorende Kampformatie verplicht, de mij in den dienst van het N.S.K.K. opgelegde plichten en elken arbeid trouw en gewillig uit te voeren.
6. Ik verplicht mij, ter verzekering van eigen persoon en de mij toevertrouwde goederen, met de wapenen in de hand te vechten en de voor den omgang met en het gebruik van de wapenen noodzakelijke opleiding door te maken.
7. Als strijder en nationaal-socialist verplicht ik mij, voor mijn NSKK Leiders een gehoorzaam, plichtsgetrouw en steeds paraat onderdaan te zijn.
8. Ik ben er over ingelicht, dat ik door mijn dienst bij de NSKK Brigade-Luftwaffe tot het gevolg van het Luchtwapen behoor en daarom gebonden ben aan de Duitsche Militaire Strafvoorschriften. Daarbij geldt voor mij bovendien de Straf- en Beklag-ordening van het N.S.K.K.
9. Ik verplicht mij, over mijn dienst en de aard mijner werkzaamheden, zoomede over alles wat ik over het doen en laten van mijn tak van dienst, en wat daarbij behoort waarneem of hoor, een volkomen stilzwijgen tegenover ieder ander te bewaren. Deze verplichting strekt zich uit ook over andere takken van dienst van de Duitsche Weermacht en wat daarbij behoort.
10. Ik verplicht mij verder, iedere mij bekend wordende aanwijzing van Spionage of Sabotage tegen iedere richting der Weermacht, onmiddellijk aan den Leider van mijn tak van dienst of zijn vertegenwoordiger mede te deelen. Aan denzelfden tak van dienst moet ik er melding van maken, wanneer ik van een of andere zijde tot daden van Spionage of Sabotage wordt aangezet.
11. Mocht ik eens reden tot klagen hebben, dan zal ik niet morren of andere kameraden ophitsen, doch ik zal mijn bezwaren zooals het behoort, langs den hierarchieken weg over den Vertrouwensman van mijn onderdeel aan mijn NSKK-Leiders voorbrengen.
12. Ik ben er mij van bewust, dat zich in den oorlog omstandigheden kunnen voordoen, die van mij beperkingen of opofferingen verlangen. Ik zal ze, getrouw aan de verplichting, die voortkomt uit mijn vrijwilligen inzet, verdragen, daarbij het hooge doel van de Duitsche strijd steeds voor oogen houdend.
13. Ik verplicht mij uitdrukkelijk tot den dienst bij het NSKK voor den duur van één jaar. Deze verplichting wordt automatisch verlengd en dit telkens voor drie maanden, wanneer niet minstens 4 (vier) weken voor afloop der verplichting, de beëindiging SCHRIFTELIJK ter kennis gebracht wordt.

De NSKK-Brigade-Luftwaffe kan bovendien de verplichting, met een vooropzeg van acht dagen opheffen, als de inzet der NSKK-Brigade-Luftwaffe wordt beëindigd.

14. De regeling mijner vergoedingen, verlof, enz., heeft plaats door een bijzondere overeenkomst, die aan dit bewijs van verplichting is toegevoegd. De rechtsgeldigheid van deze overeenkomst bevestig ik door mijn onderstaande handteekening.
15. Ik ben er over ingelicht, dat ik bij het opzettelijk onjuist invullen van vorengenoemde opgaven of bij niet nakoming der door mij aangegane verplichtingen, mijn oneervol ontslag en mijn veroordeling naar de Duitsche wetten te verwachten heb.

Datum: 15 Mei 1943 ....

(Handteekening)

Bevestiging der Beweging over de politieke betrouwbaarheid van den vrijwillig verplichte beoordeling:

In orde
Verbruggen R.R.J.
Verbindungsführer
I. Brig. Luftwaffe
Ers. Abteilung

Overeenkomst ter vrijwillige verplichting

Voor den duur van den Dienst gelden tusschen de vrijwillig verplichte en de «Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden-Luftwaffe» de volgende bepalingen:

I. De vergoedingen

De vrijwillig verplichte ontvangt soldij en gezinsvergoedingen.

1. Soldij.
   De soldij bedraagt fr. b. 187,50 per tien dagen en is op den 1en, 11en en 21en van iedere maand bij vooruitbetaling ten velde betaalbaar.
   De soldij is een tegemoetkoming, vrij van belasting en sociale lasten en is niet in de gezinsvergoedingen begrepen.
2. Gezinsvergoedingen.
   Aan gezinsvergoedingen wordt aan de vrijwillige verplichte iedere week fr. b. 450,- betaald. De gezinsvergoedingen vallen onder de belastings- en sociale verzekeringswetten.

De betaling geschiedt aan het gezin van den vrijwillig verplichte of op een vanwege den vrijwillig verplichte op te geven rekening.

3. Wijze van betaling.
Door den afrekeningsdienst van de Zwarte Brigade — F.C. Rex, Brussel, wordt op den 15en en 30en van iedere maand achteraf een gedeelte van de gezinsvergoeding aan het gezin uitbetaald.
De afrekening der gezinsvergoedingen over de loopende maand en de uitbetaling der, na aftrek van belasting en sociale lasten resteerende bedragen, heeft plaats onder toezending van een afrekeningsstrook tot en met den twintigsten van de volgende maand.

II. Verpleging

De vrijwillige verplichte ontvangt voor den duur van zijn dienst troepenverpleging naar de voor de NSKK-mannen geldende bepalingen. Voorzoover de vrijwillig verplichte op zelfverpleging is aangewezen om redenen, voortvloeiende uit zijn dienst, worden als schadeloosstelling geldelijke bedragen toegewezen naar de voor het NSKK geldende regels. Men heeft geen recht op geldelijke schadeloosstelling, als de deelname aan de verpleging om redenen van persoonlijken aard is (b.v.: Verlof).

III. Huisvesting

De vrijwillige verplichte krijgt vrije huisvesting. Binnen het kader der beschikbare huisvestingsmogelijkheden zal hij niet slechter gehuisvest worden dan NSKK-mannen.

IV. Kleeding

Kleedings- en andere uitrustingsstukken worden door de eenheid geleverd. Voor kwijtgeraakte kleedings- en uitrustingsstukken neemt de vrijwillig verplichte de volle verantwoording op zich.

V. Geneeskundige verzorging

Voor den duur van zijn dienst heeft de vrijwillige verplichte recht op vrije geneeskundige behandeling, in de hospitalen van het Luchtwapen of andere Wehrmacht-onderdeelen. De gezinsleden zijn bij de Deutsche Krankenkasse in België verzekerd. In voorkomende gevallen moeten de benoodigde ziekteformulieren bij den afrekeningsdienst te Brussel aangevraagd worden.
Voor den duur van de ziekte van den vrijwillig verplichte worden soldij en gezinsvergoedingen niet uitbetaald.
Daarvoor treden in de plaats de betalingen van de duitsche ziekenkas in Brussel «Onderlinge» te den Haag.

N.S.K.K. Diest Citadel — 26 februari 1942.
Zittend: Vereyken Jan, ?, Van Boxelaer, Carré Luc, Scherps Jef, ?.
Staande: De Meester, Janssens, De Wilde Karel, Dierckx Jan, De Meester, ?, Muys.

Warschau 1941. Zwart geverfde Luftwaffe-uniformen (Julien Hendrickx).

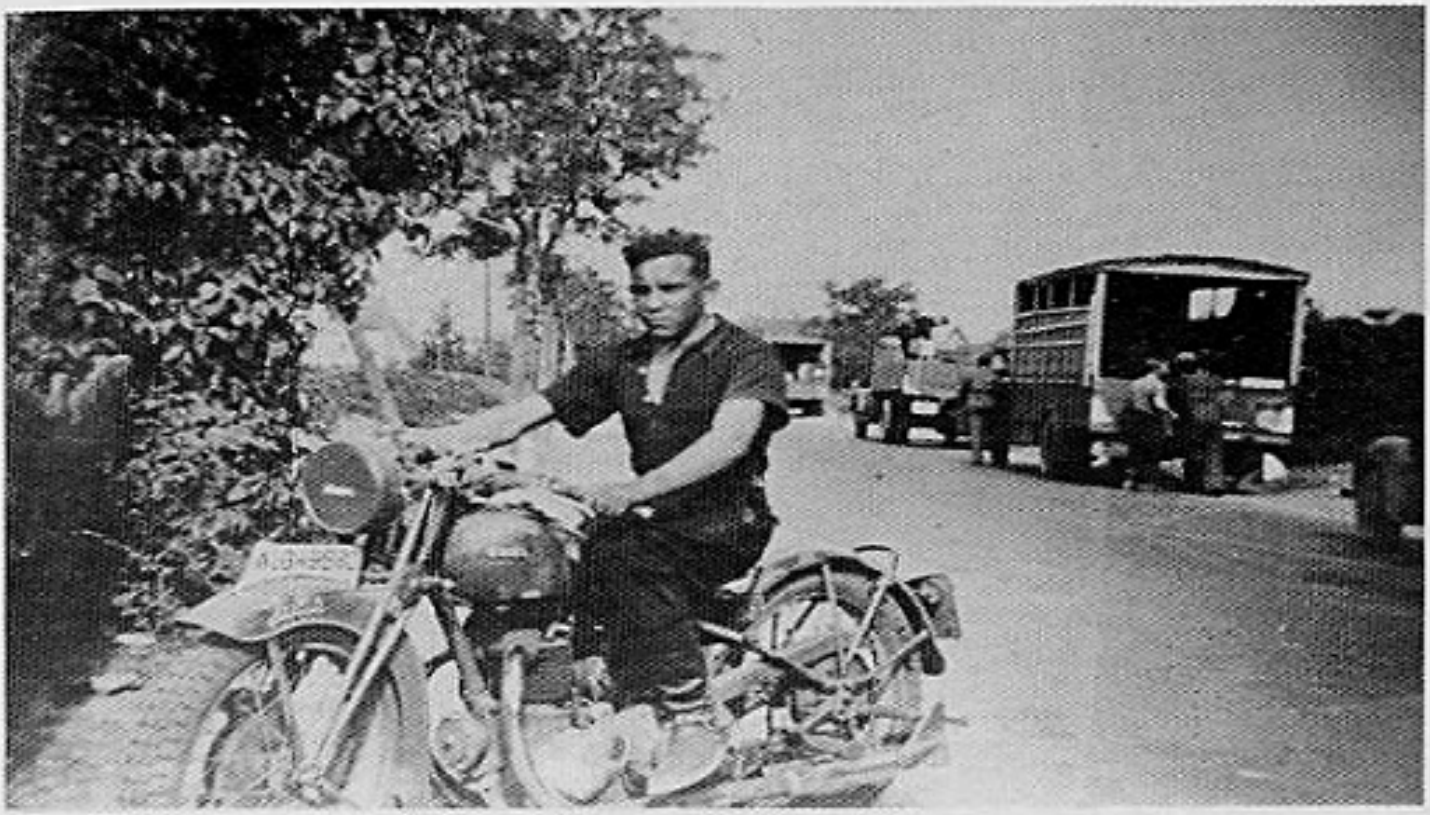

Chetalovka 1941. Kolonnen in voormars C.

Rossosch — augustus 1942. Kolonne van de 2. Hauptkolonne.

Rossosch — winter 1942.

5. Regt. 2. Hauptkolonne — juni 1942. Zwemmen in de Rossosch bijrivier van de Don te Rossosch.

Rossosch — augustus 1942.
-, -, Cooreman, Top †, Van der Elst (zoon)†, -, Steur.

Woltschansk — 13 juli 1942 — Kolonne 520.
Staande: Bruggeman †, De Meyer †, Cooreman; Van der Elst (zoon) †, Van Ranst †, Cayezele, Verrezen, Moerkerke †, Delanieréré †, Conrad.
Zittend: Hart, Amands, Piessen †, Van de Velde Leo †, Van der Elst (vader) †.

5. Rgt. 2. Hauptkolonne. Gevechten bij Nowo Grinew 5 juli 1942. Langs de voormarsstraat Oekraine.

Rossosch — zomer 1942. Witte raap op het spatbord (taktisch kenteken van de kompanie Rube).

Rossosch — zomer 1942.
Staande: ?, Aneca, Van Woensel, Coucke, Peeters.
Zittend: Wissels, Swinnen, ?, De Metsenaere.

Smolensk 1941 — Broodbedeling. De twee N.S.K.K.-mannen in het zwart: Van Tongel en Govaert.

Smolensk 1941. Russische krijgsgevangenen helpen wagens herstellen. 2e links: Cambre René.

Begroeting en afscheid van de Spiess. Vertrek in verlof.

Het lossen van bevoorradingsbommen.

VI. Sociale zorg en verzorging

De vrijwillig verplichte, die in en door den dienst lichamelijk letsel krijgt, ontvangt zonder toekenning van rechtsaanspraken, sociale zorg en verzorging naar de «Wehrmachtsfürsorgen und Versorgungsgesetz» van den 26.8.1938.

Daarnaast kan sociale zorg en verzorging naar het «Einsatzfürsorge und Versorgungsgesetz» van den 6.7.1939 gegeven worden, wanneer aan de voorwaarden hiertoe voldaan wordt.

Dit geldt overeenkomstig voor zijn gezin.

VII. Verlof

De vrijwillig verplichte krijgt jaarlijks een betaald verlof en wel:

De gehuwde 21 verlofdagen
De ongehuwde 14 verlofdagen

Naast dit verlof kan de vrijwillig verplichte, voor zoover de dienst en de vervoersmogelijkheden het toelaten, na een diensttijd van telkens drie maanden een bijzonder verlof krijgen van ten hoogste zeven dagen zonder uitbetaling.

Reisdagen worden bovendien overeenkomstig den afstand naar de woonplaats volgens de bepalingen voor het NSKK geldende, daarenboven gegeven en betaald.

De reiskosten naar aanleiding van het verlof komen ten laste van den vrijwillig verplichte.

VIII. Deelname aan den inzet in het Oosten

Voor de deelname aan den inzet in het Oosten, worden daarenboven buiten de in bovenstaande overeenkomst vastgelegde vergoedingen nog de navolgende bijzondere vergoedingen gegeven:

1. Bijzondere vergoeding voor den inzet in het Oosten:
   a) Gehuwden en daarmede gelijkgestelden vrijwillig verplichten ontvangen een z.g. scheidingstoelage van fr. b. 18,75 per dag.
   b) Gehuwden ontvangen voor ieder wettig kind tot de voleindiging van het 16de levensjaar, kindertoeslag ter hoogte van fr. b. 125,- per kind en per maand.

Over de betaling van de scheidingstoelage en kindertoeslag beslist de «Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden-Luftwaffe.

De verrekening en uitbetaling van de bijzondere vergoedingen geschiedt tegelijk met de gezinsvergoedingen.

2. Verlofreizen.

Den vrijwillig verplichte worden jaarlijks de kosten van twee verlofreizen betaald.

IX. Geschillen

Eventuele geschillen, die uit deze overeenkomst kunnen voortkomen, worden uitsluitend langs den hierarchieken weg der Verwaltung, door de «Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden-Luftwaffe» opgelost en beslist.

De belgische rechtbanken zijn hiertoe niet bevoegd.

Afschriften

Dietsche Militie-Motorbrigade
Verbindingsleiding N.S.K.K. Lw.

Brussel, 19 September 1943
Nervierslaan, 73

Waarde Kameraad,

Ingevolge de nieuwe verordeningen op de **Verplichte Tewerkstelling** meenen we dat het oogenblik aangebroken is om eene *grootscheepsche werfactie voor het N.S.K.K. Lw. op touw te zetten.*

Inderdaad, we zijn er van overtuigd dat vele jongelingen zich nog niet gemeld hebben, juist omdat ze meenden tehuis te kunnen blijven. Nu ze echter toch van huis weg moeten en naar Duitschland of elders zullen moeten gaan werken, zullen velen veel liever het uniform aantrekken en onze rangen willen vervoegen.

We meenen dan ook dat U als afdeelingsleider het best geplaatst zijt om deze kameraden den stap gemakkelijk te maken, ja zelfs om er hunne aandacht op te vestigen indien ze er zelf niet moesten aan denken. — Het feit dat ze reeds aangeduid werden om te vertrekken ofwel dat ze hun meldingsbrief voor het arbeidsambt reeds ontvangen hebben, belet hen niet zich bij ons te melden.

Iedereen weet dat in den huidigen oorlog het transportprobleem van overwegend belang is en de transporteenheden zooniet de hoofdrol, dan toch een zeer belangrijke rol vervullen in dezen tijd voor de bevestiging der Europeesche Kultuur.

Wij hebben van onze zijde reeds een groot aantal Vrijwilligers geleverd, doch willen wij het recht van medezeggingschap opeischen bij de vesting van het nieuwe Europa, dan moeten wij niet alleen kunnen wijzen op een groot getal, doch moeten kunnen bewijzen dat we ons volledig hebben ingezet en dat tot de laatste beschikbare man zijn plicht vervuld en zijn man gestaan heeft.

Duitschlands zege helpen bevechten in de Fabrieken en op Arbeidsvelden is natuurlijk van tel, maar wat we vooral en bovenal moeten in het oog houden is, dat het Bolsjewisme en het Ploutocratendom slechts door **Soldaten**

kunnen overwonnen worden! — Onze jongens, en daar zijn we fier op, hebben bewezen dat ze, mits behoorlijk gedrild, gerust de vergelijking kunnen doorstaan met de beste soldaten van de wereld van nu en alle tijden, nl de *Duitsche Wehrmacht! Onze Vrijwilligers bij het Legioen, de Wapen SS en niet minder deze bij het N.S.K.K. Lw. hebben bewezen dat ze het waard zijn het Uniform der Wehrmacht te dragen en alle Duitsche Overheden zullen U bevestigen dat van de niet-Duitsche vrijwilligers de Vlamingen de beste zijn.*
Daarom verzoeken we U de Kameraden die onder de nieuwe bepalingen vallen aan te zetten zich te melden voor het N.S.K.K. Lw. temeer daar ze tevens voor hun familie een flink inkomen verwerven.
Mocht U het wenschelijk achten dat eene bijzondere vergadering voor deze Kameraden zou worden belegd, dan kunt U zulks gerust doen en mits ons tijdig te verwittigen, zorgen we ervoor dat een onzer Verbindingsleiders op deze Vergadering het woord komt voeren.
Hierbij geven we U de voorwaarden der Vrijwillige Dienstname bij het N.S.K.K. Lw.
Mocht U daarvan meerdere exemplaren wenschen te ontvangen gelief ze ons aan te vragen en we zenden U per keerende bode het gewenschte aantal.
Wij rekenen op Uwe volledige medewerking in deze en danken er U bij voorbaat om.

Het V.N.V. en den Leider,
RENAAT RITS

HOU ZEE!!!
Banleider-Stafverbindingsleider.

Voorwaarden voor Vrijwillige dienstname bij het N.S.K.K. Lw

Ouderdom: van 18 tot 40 jaar.
Maandloon: 2.100 frank (voor gehuwden met kinderen onder 16 jaar komt de gewone kindervergoeding hierbij).
Soldij: 18,75 frank per dag, betaalbaar de 1e, 11e en 21e der maand.
Bij inzet in het Oosten (Rusland) wordt aan de gehuwden eene scheidingstoelage van 18,75 frank betaald en eene bijzondere kindertoeslag van 125 frank per maand en per kind minder dan 16 jaar oud zijnde.
Geneeskundige verzorging: Kosteloos voor de N.S.K.K.-Vrijwilliger. — Bij ziekte of kwetsuur wordt familievergoeding (loon enz.) alsmede de soldij volledig verder uitgekeerd, ook gedurende het herstelverlof indien dit toegestaan wordt.
De echtgenoote en de kinderen onder 16 jaar hebben recht op geneeskundige

verzorging ingevolgde de bepalingen der ,,Deutsche Krankenkasse für Belgien'' waarbij zij automatisch zijn aangesloten vanaf den dag der vrijwillige indiensttreding.
Sociale Zorg en Verzorging: Bij overlijden of verminking heeft de vrijwilliger of zijne familie recht op dezelfde vergoedingen of pensioen als de leden der Wehrmacht.
Bij aanmelding op het wervingsbureel, Nervierslaan 73 te Brussel, moet de kandidaat-vrijwilliger volgende stukken voorleggen:

1° Lidkaart van het V.N.V. of aanbevelingsschrijven van den plaatselijken V.N.V. Leider.
2° Bewijs van Goed gedrag en Zeden afgeleverd door Gemeentebestuur of Politiekommissaris.
3° Bewijs van den laatsten werkgever.
4° Vijf pasfoto's (zonder hoofddeksel, beide oogen zichtbaar alsook het linkeroor).
5° Kandidaten die de laatste 2 jaren werkloos waren of voor eigen rekening werkten moeten dienaangaande van hun Gemeentebestuur of Arbeidsambt een getuigschrift voorleggen.
6° Eventueel ontslagbewijs van Vlaamsche Wacht, Vrijwilligen Arbeidsdienst, N.S.K.K. met vermelding: ,,eervol ontslag'' of ,,ontslag op eigen verzoek''.
7° Bewijs van afgifte der Rantsoeneeringskaart.

Zij moeten bovendien zich voorzien van 2 stel ondergoed en toiletartikelen (zeep, handdoek, tandenborstel, tandpasta, scheergerief, enz.).
Bij het verlaten der Statie dienen ze uit te gaan langs den Wehrmachtuitgang, en hun plaatskaartje niet af te geven. De kostprijs ervan wordt hem vergoed ingeval van opname in het N.S.K.K.

Verlenging van kontrakt voor de duur van de oorlog

Deze was drietalig opgesteld, omdat het diende voor leden van de N.S.K.K. komende uit Nederland, Vlaanderen, Wallonië en Noord-Frankrijk.

We brengen dit stuk ook in originele versie omwille van zijn geschiedkundige waarde.

Afschrift

Ergänzung
der freiwilligen Verpflichtung zur Dienstleistung
bei der NSKK-Motorgruppe Luftwaffe

für den .....
(Name) (Vorname) (Geburtstag)

Angehöriger der: Motor W.A. DM-Motorbrigade
F.C.Rex S.P.Agra
Nichtzutreffendes durchstreichen!

Ich bin damit einverstanden, dass sich meine freiwillige Verpflichtung zum Einsatz bei der Motorgruppe Luftwaffe auf die Dauer des Krieges verlängert. Der Abs 13. der freiwilligen Verpflichtung erhält folgende neue Fassung, die ich hiermit anerkenne:

. Ich verpflichte mich ausdrücklich zum Einsatz beim NSKK für die Dauer des Krieges. Die NSKK-Motorgruppe Lw. kann diese Verpflichtung mit einer 30 tägigen Frist aufheben, wenn der Einsatz der NSKK Motorgruppe Lw. aufgelöst werden sollte.

Je suis d'accord que vous prolongez mon engagement volontaire près de l'Unité NSKK-Motorgruppe Luftwaffe jusqu'à la fin de la guerre. L'article 13 de l'engagement volontaire contient le nouveau libellé que j'accepte formellement:

. Je m'engage formellement près de l'Unité pour la durée de la guerre. L'Unité NSKK-Motorgruppe Luftwaffe peut résilier cet engagement avec un préavis de 30 jours si elle cesserait ses activités.

Ik ben akkoord dat U mijn vrijwillige verplichting bij de Eenheid Motorgruppe Luftwaffe voor den duur van den oorlog verlengt. Artikel 13 der vrijwillige verplichting bevat volgenden nieuwen inhoud:

. Ik verplicht mij uitdrukkelijk bij de Eenheid NSKK voor den duur van den oorlog! De NSKK Motorgruppe Luftwaffe kan haar verbintenis opzeggen met een voorbericht van 30 dagen zoo de NSKK Motorgruppe Luftwaffe hare werkzaamheden zou staken.

....., den ..... 194....

(Unterschrift)

De Bommenrijder

Kerstnummer 1942

D.M.B.-weekblad

Oostfront, 25 December

Kerstmis

1942. Kerstmis in Rusland! Witte Kerstmis in wit Rusland! In de zomer, alleen van dezen Kerstavond, zijn onze gedachten met de eenvoudigen mee naar Vlaanderen, naar onze families en een zachte warme weelkind boven onze soldaten, wij, die anders klaar en hard zijn.

Wij zien in dezen avond hoe onze inwoners en vrouwen rondom het licht van de Kerstboom in huiselijke huiskelijkheid zitten en hoeren onze kinderen de meerendeel schoone vlaamsche kerstliedjes zingen. Moeders en Vrouwen van Vlaanderen, we weten en zoeken denken vandaag aan U! Laat U niet storen in uw droef, omdat wij er niet bij zijn. Wij het den te heerlijken avond zijn te weten dat de plaats der kaarsjes van den kerstboom in de negen van onze blonde kinderkopjes weerspiegeld wil, geeft ons hier aan het Oostfront kracht en vertrouwen. Juist omdat gij, familie in Vlaanderen, steeds in alle beschaafdheid Kerstmis weet kunnen vieren, vieren wij hier. Wij laten onze gedachten steeds naar U en gij naar ons. Zoo ondervinden wij op dit heilig uur een krag van gedachten, van verlangen, van verbondenheid en van liefde.

In den kerk van het kaarsjes [illegible] verbinden in ons geloof in een schoone toekomst voor Vlaanderen.

Met den vervolg van gemeenschappelijk lied en gemeenschappelijken stijl richten wij onze blik op den nieuwen morgen, op het nieuwgeboorene Kerstkind in het front van het licht. Het Kerstkind ontwortelt de duisternis. Het kaarsje licht breekt door de lange nacht. Het zoete nieuwe is dra kraag van den dood. Wij zijn de kinderen van het licht. Wij soldaten, zijn de strijders van het licht. Wij die bereid zijn tot den dood, zijn ook bereid tot het leven.

Wij soldaten, staan de eerste rij van vandaag bij het aanbreken der aanstormende. Waar soldatenhelmen blinken in de grauwe [illegible] licht en duisternis.

In den kerk van het kaarsjes [illegible] staan wij weer dan de kwetsbare [illegible] van de [illegible] tegen de machten der duisternis, die er op den [illegible] met het Vaderland, met Vlaanderen. Het Vaderland is de hechte [illegible] de machten van [illegible] slagen [illegible] het weer en voor de Vaderland bidden en offeren.

Voor de Vaderland [illegible] wij aan het front en hopen op [illegible] [illegible] naar offers in [illegible].

Wij [illegible] dat [illegible] [illegible] [illegible]

V.O.J.O.

Zie bijdrage Fürsorge — Waffen SS — V.O.J.O. in Boekdeel IV
10 oktober 1942
Speciale geschenkeninzameling voor de jongens van het N.S.K.K.

19.12.43
Kerstfeest ingericht in Noord-Frankrijk
Leiding van Opperschaarleider Joris Riemaker
Zanger der compagnie was Jef Crombez
Organisatie Scharführer Albert Dewree

UITGAVEN AAN HET FRONT

Te Kursk werd onder leiding van Hopman Delaeter in oktober 1942 een weekblad uitgegeven ,,De Bommenrijder''.
Deze eenheid te Kursk droeg het veldpostnummer 30952.
Een Vlaams weekblad in Rusland met soldatenlach en scherts, maar ook met aktualiteiten, kulturele en historische inhoud en zelfs met fijnzinnige karikaturen.

Over gans Europa verscheen tijdens de oorlog ,,Der N.S.K.K. Mann''.
Het was een periodiek.

De propagandabrochure van de N.S.K.K. — Gruppe Luftwaffe DeVlag ,,Ook gij hoort bij ons''.

Uit ,,Leiding'' december 1941
Z.B. FRONT

Die van het oostfront wijzen de weg

Op voorstel van Schaarleider-administrateur Luyten Wim, 2 N.S.K.K. Brigade Luftwaffe, Rusland, werd onder de 60 kameraden Vlamingen die in de ,,Sonderkolonne'' staan, een omhaling gedaan ten voordele van de Z.B. kameraden in Vlaanderen, om hen te voorzien van uniformen.

Luyten Willem 125,00 fr

Mertens Jan	62,50 fr
Van Zonderd L.	25,00 fr
Vandevoorde A.	12,50 fr
Beert Albert	12,50 fr
Rogge Andre	50,00 fr
Verheyden L.	12,50 fr
Werniers C.	62,50 fr
Dams Isidoor	25,00 fr
Deli Frans	25,00 fr
Demol Frans	37,50 fr
Eeckhout V.	25,50 fr
Mestdag R.	25,00 fr
Martens K.	12,50 fr
Swaenen Gust	12,50 fr
Debecker Lode	50,00 fr
Stroobants Eug.	37,50 fr
Taeke Kamiel	25,00 fr
Van Peer Juul	25,00 fr
Allard Hendrik	25,00 fr
Schepers Jos	25,00 fr
Vandervliet H.	25,00 fr
Schelpe André	250,00 fr
De Wachter P.	125,00 fr
Alaers Jan	62,50 fr
Michiels Alb.	12,50 fr
Ellebout Leon	12,50 fr
Vandenberghe F.	12,50 fr
Kerckaert W.	25,00 fr
Verfaille Jozef	12,50 fr
Verhaegen	12,50 fr
Vandebroek	12,50 fr
Dupont Gerard	62,50 fr
Piet	62,50 fr
Dewaele Jozef	62,50 fr
Bouchez Art.	62,50 fr
Perdaen Flor	25,00 fr
Delaet Gust	62,50 fr
Biebuyck Julien	25,00 fr
Hendrickx Alb.	12,50 fr
Vanderbist Fr.	62,50 fr
Beheudt Jul.	62,50 fr

Driesen	62,50 fr
Van de Velde	62,50 fr
Peeters Lode	62,50 fr
Peeters John	62,50 fr
Theunis Hendrik	62,50 fr
Thijs Aug.	25,00 fr
Mertens Gust	31,50 fr
Heylen Em.	62,50 fr
Vandersmissen	250,00 fr
Roobaert	62,50 fr
De Herdt	62,50 fr
Van Hennis	25,00 fr
Croux Jozef	62,50 fr
Raeckelboom	12,50 fr
Thijssens	12,50 fr
Raeckelboom L.	25,00 fr
Kameraad X.	25,00 fr
Alloy Albert	25,50 fr
Totaal	2831,50 fr

Aan de kameraden in Vlaanderen HOU-ZEE!

OPSTELLING

Korps

De leider van het N.S.K.K.: Korpsführer Erwin Kraus.

Het N.S.K.K. was onderverdeeld in drie groepen:

Gruppe

Gruppe Luftwaffe, die voor de luchtmacht reed
Gruppe Speer, die voor de bewapeningsindustrie reed
Gruppe Todt, die voor de bouw van militaire instellingen en verdedigingswerken reed.

Gruppe Luftwaffe (groep der luchtmacht)

Op 11.5.42 werd de N.S.K.K. Motorgruppe Lw. uit Brigade 1 en 2 gevormd.

Deze groep stond onder het bevel van Gruppenführer Graf von Bayer-Ehrenberg.
Stafkwartier: Wittenberge — Berlijn, tevens hoofdkwartier van de Luftwaffe.

Brigade

Brigade 1
Bevelhebber: Gruppenführer Vogel
samengesteld uit drie regimenten
1e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber:
2e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber:
3e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber:

Brigade 2
Bevelhebber: Brigadeführer Kelber
samengesteld uit drie regimenten
4e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber: Staffelführer Erwin Günther
5e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber:
6e N.S.K.K. Regiment
bevelhebber:

Regiment

Ieder regiment was samengesteld uit 2 Abteilungen (Afdelingen).
De meeste Vlamingen waren ondergebracht in de regimenten 4 en 6.
Sommige Abteilungen werden tijdelijk ingedeeld bij andere regimenten.

Abteilung

Regiment 4: Abteilung I/4
Abteilung II/4 bevelhebber: Staffelführer Runte
Regiment 6: Abteilung I/6
Abteilung II/6

Kompanie — Hauptkolonne (Hoofdkolonne)

Iedere afdeling had drie compagnies of hoofdkolonnen.

Kolonne

Iedere kolonne bestond uit drie Züge plus tros.
Het aantal wagens in een kolonne bestond in evenredigheid met bevrachting, dus met de vervoerde tonnage van de kolonne en het laadvermogen der wagens.
Een lichte kolonne beschikte over 10 à 12 wagens.
Een zware kolonne slechts over een vijftal wagens.

Samenstelling van een lichte kolonne:
12 L.K.W. (vrachtwagens)
1 P.K.W. (personenwagen)
1 Krad (moto)
1 Werkstattwagen (reparatiewagen)
1 Foerierwagen met veldkeuken
Totaal ongeveer 30 manschappen.

De Kolonnenführer was gewoonlijk een onderofficier.
Officieren hadden meestal een zuiver administratieve rol.
Iedere kolonne had nog een Kolonnenfeldwebel (soort Spiess), die instond voor de bevoorrading en de verzorging van de kolonnemanschappen. Daarnevens vervulde hij nog de administratieve dienst.

Samenstelling en opstelling van een Compagnie:
Kompaniestab
Kompaniechef — Hauptkolonnenführer
Kolonnenführer
Spiess (Sergeant-Majoor)
Schirrmeister (Mekanieker)
Rechnungsführer (Betaalmeester)
Kompanieschreiber (Compagnieschrijver)
W.u.G. — Waffen- und Geräteführer (Wapens en materieel)
Koch
Verpflegung — Unterkunfte (Verpleging en onderkomen)
Bekleidung (Uniformverzorger-Magazijnier)
Kradmelder (Motorkoerier)
Sanitäter (Verpleger)

Verbindingsofficieren

Werden aangeduid door het V.N.V. of de DeVlag.

Zij zorgden voor de blijvende verbinding met hun partijleiding en de N.S.K.K. leiding.
Zij verdedigden de sociale belangen van de manschappen en hun familieleden.
Zij stonden in voor de politieke scholing.
Maar ze hadden geen technische of militaire bevoegdheid.

Vlaamse verbindingsofficieren van het V.N.V.:
Standartenführer Omer Smessaert (benoemd in 1945 en verbonden aan de staf te Wittenberge-Berlijn)
Staffelführer (Banleiders): Verbruggen Renaat
Rits Rene
Sturmführer: Goosens A.
Lavelli Frans
De Laeter

Vlaamse verbindingsofficieren van de DeVlag:
Sturmführer: Luyten Wim
Van Wijnbergen

Eed

Na de eerste inzet in Rusland 1941-1942 werden de manschappen verplicht volgende eed af te leggen.
Eedformule: Wij zweren trouw aan de Führer in de kamp tegen het bolsjewisme als soldaten te strijden met alle wapens, ook met de inzet van ons leven.

Getalsterkte

Wij beschikken over weinig duidelijke gegevens hieromtrent.
Er zouden reeds in mei 1941 een 3.000 Vlamingen te Diest zijn aangeworven.
Een verslag van juni 1942 meldde dat ongeveer 4.000 Vlamingen en Walen dienst namen in het N.S.K.K.
In mei 1943 zou dit aantal gestegen zijn tot 6.000 manschappen, waaronder 3.267 Vlamingen.

SAMENSTELLING DER COMPAGNIES

Het is zeer moeilijk, bijna onbegonnen werk, al de compagnies en kolonnen te rekonstrueren, daar deze soms zelfstandig optraden, dan weer in Abteilungs (Afdelings)verband en praktisch nooit in regimentsverband.
Door mekanische defecten werden de kolonnen uit elkaar getrokken en afzonderlijke wagens bij de ene of andere eenheid gevoegd, naar gelang de omstandigheden.
We mogen wel aannemen dat de meeste Vlamingen dienden bij de regimenten 1, 4, 6 en ook 5, bij de Sonderkolonnen 5 en 6, alsook bij het DeVlag-Motorkorps (inzet in Frankrijk en West-Duitsland).
Verscheidene compagnies van de regimenten 1, 4, 5 en 6 waren samengesteld uit Nederlanders (W.A.-N.S.B.), Agra en Rex Walen.

8e Kompanie — III. Abteilung — 1e Regiment

In 1942 werd deze compagnie de II. Hauptkolonne met als bevelhebber Staffelführer Runte.

Kompaniechef : Sturmführer Feldman
Spiess : Obertruppführer Pentrup
1e Schreiber : Verbraeken Jan
Schirrmeister : Bragard Max

Vlaamse verbindingsofficieren: Staffelführer Verbruggen R. en Rits R.

Deze compagnie bestond uit 5 kolonnen.
Kolonne 181: Obertruppführer Stufvogel
Kolonne 182: Obertruppführer Eyckmeyer
Kolonne 183: Oberscharführer Felice
Kolonne 184: Truppführer Altmeyer
Kolonne 185: Kriegsrangführer Schwache

Er waren 3 lichte kolonnen tot 3 ton
2 zware kolonnen van 15 ton en meer.
De Kolonne 4 waren opliggers (Sattelschleppers)
De Kolonne 5 werden bereden uitsluitend door Duitse ongewapende chauffeurs. Ze droegen een ander uniform, waren wel onderworpen aan het N.S.K.K.-reglement, doch deden geen wacht, maakten ook geen oefeningen mee. In feite waren het leden van de Duitse spoorwegen.

Getalsterkte:
Ongeveer 230 Vlamingen.

Een tiental Vlamingen werden in mei 1943 overgeplaatst naar een eenheid gelegen te St.Omer, Achiet (Normandië). Deze eenheid stond eveneens onder het bevel van de II. Hauptkolonne.
Chef : Sturmführer Hölle
Spiess : Scharführer Kultscher later opgevolgd door Obertruppführer Droste
Deze kolonne bestond grotendeels uit Nederlanders (N.S.B.), een deel Agra Walen en een tiental Vlamingen.

De 8e compagnie lag in houten barakken in het bos, tegen het gehucht Willencourt, vroeger verblijf van Engelse troepen in 1939 en 1940, aan de rand van een niet gebruikt vliegveld.
De 8e compagnie kreeg hier opleiding met lichte wapens. Ze werd van hieruit in oktober 1943 naar de Fahrschule (Rijschool) in de Boudewijnkazerne, Daillyplein te Brussel gestuurd om er vrachtvoerders te vormen.
Hier was een Luftwaffe Fahrschule ondergebracht.

9e Kompanie — 1e Regiment

Met ongeveer 70 Vlamingen ondergebracht in de *Sonderkolonne 6* naar de Lansierskazerne te Casteau bij Mons (Bergen)
Later werd deze *Sonderkolonne 5* in plaats van 6 (voorjaar 1944).
Deze kolonne was uitgerust met ongeveer 35 vrachtwagens (Duits fabrikaat).
Chef: Obersturmführer Klinger Walter
2 Züge: 1e Zug Sturmführer Momsen
2e Zug Obertruppführer Kirchhof
Spiess: Obertruppführer Schröder
Oberscharführer Kreuz
Schirrmeister: Truppführer Reicherbacher
Waffen und Geräte: Obertruppführer Jost
Rechnungsführer: Obertruppführer Pelzer
Foerier: Rottenführer Turatti
Rottenführer Frans Hauben (Vlaming)
Er waren dus aldaar geen Vlaamse oversten.
Verbindingsofficier: Sturmführer Lavelli Frans.

Kolonne 10:
Normandië — eerst Douai (kazerne), in 1943 naar Ivetot (kust)
Kolonnenführer: Sturmführer Voghel
Spiess: Oberscharführer Felice
Schirrmeister: Scharführer Raymaekers (Vlaming)
Vlaams verbindingsofficier: Staffelführer Verbruggen Renaat

Kolonne 11: — L.G.P.A. Luftgaupostamt 50 + 51
Kolonnenführer: Obersturmführer Gutmutz
Schillingh in Douai 1943
Bezetting: sinds 1943 waren alle Kolonnenführer Vlamingen doch met Duitse Kompaniechefs.

4e Regiment — Ie Afdeling — Ie Abteilung

Frankrijk

Van augustus 1941 tot juni 1942
Regiment 4 — Ie Afdeling bestaande uit drie compagnies
Ingezet te Biaritz — de 1e compagnie (200 man) Staffelführer Lang
te Cognacs
te Lille
te Parijs (vliegvelden)
Reden ten dienste van de Marine en de Luftwaffe.
Bij deze afdeling waren veel Nederlanders. In de 1e compagnie waren de meeste Vlamingen ondergebracht (ongeveer 200).

Ie Kompanie — Regiment 4

Kompaniechef: Hauptsturmführer Römfeld
Obersturmführer Friedmann Hannes
Spiess: Obertruppführer Schuhmacher
Waffen und Geräte: Oberscharführer Weber
Vlaamse verbindingsofficier: Sturmführer Delaeter — Lavelli Frans

Kolonne 410:
Kolonnenführer: Oberscharführer Weber

Kolonne 411:
Kolonnenführer: Obertruppführer De Maeyer Gust
Kolonnenfeldwebel: Truppführer Panier
Oberscharführer: De Waele
Garé
Couvreur
Scharführer: Bulens

Kolonne 412:
Kolonnenführer: Truppführer De Riemaecker
Kolonnenfeldwebel:

Scharführer: Vankelegom — Van Hyfte
Peeters Herman — Daniels Jan
Van Westrenen — Vijgen

2e Kompanie — Regiment 4

In de Balkan in maart 1944
Kompaniechef: Sturmführer Seine
Kolonne 220:
Kolonne 221:
Kolonne 222:
Kolonne 223: Oberscharführer Meyvisch (Vlaming)
Kolonne 224: Truppführer Tolpe (Vlaming)
Kolonne 225:
Spiess: Scharführer Mertens (Vlaming)
Schirrmeister: Schlömann — daarna Reimond Willems
Werkstattstaffel: Stuf. Blumstein

3e Kompanie — Regiment 4 — Ve Abteilung

Kompaniechef
achtereenvolgens: Hauptsturmführer Wolff
Obersturmführer Nietschke (1941-1942)
Obersturmführer Feichtinger (1943)
Obertruppführer Scherps Jef (januari 1945)
Kolonnenführer: 10 kolonnen
3 Vlaamse Kolonnenführer:
Kolonne 434: Oberscharführer Van Elderen
Kolonne 435: Obertruppführer Scherps Jef
Kolonne 436: Oberscharführer Vermander
Spiess: Rottenführer Mollekens (van 1943 tot 1954)
Scharführer Van Hoof
Zugführer: 1e Zug Scharführer Vereecken
2e Zug Scharführer Lemmens
3e Zug Scharführer Meersdom
Vlaams Verbindingsofficier: Sturmführer Delaeter.

6e Kompanie — II. Abteilung — 4e Regiment

Rusland 1941-1942
Kompaniechef: ?

Kolonnenführer: Dillschneider
Dornbach
Seine
Spiess: Thielemans (Duitser) in Kursk
Sanitäter: Graeff
Bekleidungskammer: Giene
Rechnungsführer: Ihdeke
Schirrmeister: Sturm
Vlaams verbindingsofficier: Delaeter (Kursk)
Samenstelling der eenheid: bijna uitsluitend Vlamingen.

Leiding in Kursk (Rusland)
Obersturmführer Koenig
In Kursk Ost: Sturmführer Kayser
Hauptsturmführer Weitzenhofen

Regiment 5 — 2e Hauptkolonne

Bestond uit 10 kolonnen
Chef der 2e Hauptkolonne: Obersturmführer Jaeger
Spiess: Obertruppführer Rosenmont
Regimentskommandeur: Rube
Taktisch kentekens op de wagens: Een raap (Rübe)
Deze Hauptkolonne werd te Rossosch ingezet.

Regiment 6

Het 6e N.S.K.K.-regiment werd in 1942 na het vertrek van het 4e Regiment naar Rusland te Diest opgericht.
Regimentsbevelhebber: ?

II. Abteilung:
Bevelhebber: Staffelführer Joachim Schulz

4e Kompanie:
Nederlanders

5e Kompanie:
Vlamingen

6e Kompanie:
Rex en Agra Walen

5e Kompanie:

Kompaniechef: Sturmführer Schmidt
Kompaniefeldwebel: Langner
Stammer
Crasser

SCHOLEN EN LEERGANGEN

Vorst bij Brussel

Motorschule der N.S.K.K.
Oberstaffelführer Busch (April 1943)
Sturmführer Voss
Feldpost nummer: L 51945 F Lg.Pa Brüssel

Brussel — Daillyplaats — Boudewijnkazerne

Fahrschule der Luftwaffe.
Opleiding door leden van de Luftwaffe (Luchtmacht) — L.KW. opleiding.
Bij 't sluiten bekwam men de Führerschein (rijbewijs) III — lichte vrachtwagen.

Unterführerlehrgang te Diest

Opleiding tot Kolonnenführer
begin 1943
Schoolleider Standartenführer Moosberger

Rheindalen bij Mönchengladbach (Duitsland)

Fahrschule — Opleiding in dieselmotoren en leren rijden met houtgas.

Stokkel

Fahrschule — Leiding: Sturmführer Voss.

Croisee-Laroche (Rijsel)

Regimentsfahrschule
Leiding: Sturmführer Feldmann — Spiess: Pentrup.

Vilvoorde — Telegraafkazerne

Opleidersschool.

Tervuren

Technische school — opleider Jef Scherps

Charkow (Rusland)

Herfst 1942
Fahrschule en Unterführerlehrgang
Deze werd verlegd naar Lemberg

Führerschulde — Officiersschool te Stokkel

Op het domein van de Prince de Paris.
Vlaamse deelnemers: Jef Scherps en August de Maeyer.

Croisee — Laroche (Rijsel)

Regimentsschule
Ook de Walen kregen hier hun opleiding.
Kompaniechef: Obersturmführer Schmelcher (tevens commandant der school)
Zugführer: Obertruppführer Schröder
Obertruppführer Feldmann
Truppführer De Bruyn (Vlaming)
Getalsterkte der Vlaamse compagnie ongeveer 100 man.
Opleiding:
Volledige infanterie en gevechtsopleiding.
Geen rijschool (Fahrschule)

Luftwaffe Fahrschule, Daillyplein te Brussel

Boudewijnkazerne.
Met aanvulling van Vlamingen, die kwamen van de N.S.K.K. standplaatsen Kraainem, Stokkel en Vilvoorde.
Aantal Vlamingen in april 1943: ongeveer 100 man.
Kazernebevelhebber: Hauptman (Luftwaffe)
Chef der Vlamingen: Oberfeldwebel Haut (Luftwaffe) Uffz. Steckl.
Zoals steeds was de commando- en leertaal volledig Duits.
Duur van de opleiding: zeven weken Chauffeursopleiding L.K.W.
Dan bekwam men de Führerschein (rijbewijs) III.

DURCHGANGSLAGER HOOGTE 100

In 1942 was op de hoogte 100 te Vorst/Brussel een doorgangskamp van het N.S.K.K. Tevens wachtkompanie onder leiding van Staffeldführer Lang.

Bevelhebber: Oberstaffelführer Bikkel — Busch.
Werkstatt en Wachkompanie: Staffelführer Lang.
Bewakingsposten: Berkelwerke en Rutterbosch.
Fahrschule des N.S.K.K.: Oberstaffelführer Busch.
Samenstelling der eenheid: 90 Vlamingen
10 Nederlanders
300 Volksduitsers
Waffenmeister: Scharführer Butcher.

Spielmannszug

Leider: Obertruppführer Bernard
Vlaams leider: Van Huffel
Sterkte: ongeveer 30 man, samengesteld uit hoornblazers, fluiters en trommelaars.
Ze traden op bij elke manifestatie in en om Brussel.

In 1943 gedeeltelijke ontbinding door verplaatsing van muzikanten naar Noord-Frankrijk te Fruges-St.Omer.
Drie Vlamingen: Van Mol, Minne en Stessens.
Werden ondergebracht bij de K.W.Motzug Werkstatt als mechaniciens.
Leider: Obersturmführer Bürinks.
Ze moesten leiding geven aan vele Russische mechaniciens, voorheen krijgsgevangenen.

Technische opleidingscentra

Gent, Ursel, Nossegem, Stokkel, Grimbergen, Bost-Tienen, Rheindalen, Diest, Vorst, Gent, St.-Denijs-Westrem, Moorsele, Wevelgem, Don Boscostraat 8, Vliegplein St.-Denijs-Westrem, Zug 5 Kolonne 10.
Zugführer: Truppführer Winterhagen.
Fpn. L 10596 Lg.Pa. Brüssel.

Alarmplan van de OFK-Brussel. Dit bevat een steekkaartensysteem met vermelding van alle te Brussel gevestigde Duitse instanties met hun personeelsbestand: getalsterkte.

Alle straatnamen, namen van de gemeenten en randgemeenten waren uitsluitend in het Frans gesteld. Om de duidelijkheid hebben we de namen in het Nederlands vertaald.

N.S.K.K. Ers. Rgt. Lw. Stab.

Vorst, Vanderstraetenstraat 135
Oberstaffelführer Herrmann
Fpn. 883/84

N.S.K.K. Lw. Sanitätsen Abt.

Minervalaan 95, Vorst
Brigadearts: Dr. Slecht (Broder)

N.S.K.K. Brigade LW.

Brig. Schule
Landbauschule Vilvorde
Hauptsturmführer Spiesshofer
Fpn. 07545

N.S.K.K. Brigade LW.

Grimbergen, Vilvoordelaan 26.3.42
Staffelführer Knöbl
Fpn. L. 165 89

N.S.K.K. Brigade LW.

Rgt. 5.Abt.II
Staffelführer Itzelberger 1.5.42

N.S.K.K. Brigade LW.

beim L.G.K.B./N.
Gruppenführer von Bayer-Ehrenberg
Tervurenlaan 53
Fpn. L. 075045

2.N.S.K.K. Brig. Lw.Rgt.5

Rgt.5. Hauptkolonne 6.2.Abt.
Nossegem Villa Quarre, Brusselsebaan 14 1.5.42
Fpn. 16.589

1.N.S.K.K. Brig. LW.

Stab. Nervierslaan 109/111, Brussel
Oberführer Spandel
Fpn. 07545 1.4.44
Vertrokken naar Douai

N.S.K.K. Motorgr.Lw. Ersatzregiment 1. II.Abt.

Vilvoorde: Telegraafkazerne (Taubenkazerne)
Bevelhebber: Staffelführer Krümke
Vilvoorde, Statielei 2
Fpn.: L. 51945 E
Ondergeschikt aan: Lg. Kdo. B/N
Sterkte:

Datum	*Off.*	*Uff.*	*Duitsers Mansch.*	*Wehrm. Gef.*[1]	*Vlamingen*	*De*	*Rex Walen*	*Hollanders*	*Agra Walen*	*Fransen*
11.9.42	12	18	28	—	135	—	199	292	289	316
12.10.42	12	21	28	—	183	—	142	212	295	357
11.11.42	10	18	26	—	165	—	123	274	166	232
11.12.42	10	20	24	—	147	—	100	195	135	281
12.1.43	11	17	22	—	182	—	119	272	133	356
12.2.43	12	17	22	—	254	—	212	325	158	598
11.3.43	10	20	50	—	306	—	235	532	234	537
12.4.43	15	28	51	—	348	—	303	907	273	604
13.5.43	18	18	25	—	311	—	256	775	224	520
10.6.43	17	18	43	—	315	73	208	607	142	574
10.7.43	15	19	41	—	319	86	190	485	123	456
13.8.43	16	21	47	—	297	95	168	507	112	329
12.9.453	18	28	42	—	285	91	206	569	—	334
10.11.43	14	20	36	0/7	230	16	138	331	—	235
10.12.43	15	32	24	0/6	242	19	132	453	—	304

[1] Wehrmachtsgefolge zijn officieren en personen met de rang van Kriegsrangführer.

N.S.K.K. Ers.Rgt.LW. I.Abt.

Avenue Domaine 150, Vorst 23.4.43
Oberstaffelführer (Bickel) Diedrich

Feldpostnummers

L 51526 1 Kp.4.Regiment
L 14065
L 10596
L 10596 2 Kp.4.Regiment LGPA Breslau
L 10848
L 3V9433
L 51845/N
L 44897 B Lg.Pa.Brussel — Sturmführer Biereman
L 10848.2.A. Lg.Pa. Breslau — 2e Hauptkolonne 5e Regiment (1942)
L 51945 F LGPA Brussel Motorschule Vorst (April 1943)
L 59945 E LGPA Brussel 8e Kompanie DeVlag Motorkorps (1943) Auxi le Chateau
L 49065 LGPA Brussel DeVlag Motorkorps La Fère
L 44987 A 4 LGPA Brussel SK.4.2e regiment La Fère
L 49065
L 55474 F mot 4 LGPA Brussel Flugzeugbergungstrupp mot. 4 Fliegerhorst Reims
L 49065 LGPA Brussel 18e Flakbrigade 4e Transportkompanie
L 51945 E N.S.K.K. Motorgr. Lw. Ersatzregiment 1 II.Abt.
O7545 Landbauschule Vilvorde
L 165 89 N.S.K.K. Brigade Lw. Rgt.5.Abt.II
L 075045 Gruppenführer von Bayer Ehrenberg
16.589 Rgt. 5. Hauptkolonne 6 2e Abt.
L 51945 E Ersatzrgt.1.II.Abt. Telegraafkazerne Vilvoorde

INZET

In dienst van de O.T.

Einde 1940-begin 1941.
Werving door het V.N.V.
De eerste wervingen gebeurden door het V.N.V. en de D.M./Z.B. Aanvan-

kelijk was er nog geen sprake van N.S.K.K. maar wel van een D.M. Vervoerdienst.
Te Diest was de overrompeling aanvang mei 1941 zo groot, dat men er geen blijf mee wist. Niemand aldaar kende hun juiste opdracht.
500 vrijwilligers vrachtvoerders en technisch geschoolde jongeren.
Bestonden 75 % uit de D.M./Z.B.
25 % uit andere middens.
Ze werden aangeworven voor het opruimen van de restanten (vrachtwagens en andere oorlogsbuit) van het Britse Expeditieleger te Duinkerken en op andere slagvelden, meestal in Frankrijk.
Ze reden in verband en met het materieel van de O.T.

N.S.K.K. als Wehrmachtsgefolge (diensten van de Wehrmacht)

Op 3.5.41 boden zich 3.000 vrijwilligers aan in het opvangskamp te Diest in de Citadel.
Het aantal was overrompelend. De grote werkloosheid in Vlaanderen speelde een grote rol.
De vrijwilligers bleven in hun D.M./Z.B. motorbrigade uniform of in hun burgerpak.
Niet alleen Vlamingen maar ook Walen, Nederlanders en Fransen verzamelden te Diest.
Er was geen verplichting noch kontrakt. Wie wilde kon terug naar huis.
Dikwijls moesten ze voor hun eigen ravitaillering zorgen.
Geen Vlaamse officieren, alleen Duitse.
Bezaten geen wapens, dus geen soldaten. Stonden niet onder eed.
De dienstgraden der Z.B. werden aldaar overgenomen.
Er werd een arbeidsovereenkomst getekend als chauffeur of begeleider.
Als uniform kregen ze oude geverfde (Franse) uniformen, zonder kentekens noch rangtekens, geen spiegels. Het was een soort eenheidskledij.
Dit uniform was als dusdanig niet erkend door de Wehrmacht.
Ze waren wel verzekerd bij de Deutsche Krankenkasse.
Te Diest werden de Kolonnen gevormd, nog niet in Compagnieverband.
De Kolonne bestond uit 10 tot 12 vrachtwagens, iedere wagen met voerder en begeleider.
Als Kolonneleider kwam voorlopig een onderofficier van de Luftwaffe.
Officieren waren zuiver administratief.
De wagens droegen het Luftwaffekenteken W.L.
Het Duitse leger was in vier groepen ingedeeld: de W.H. Wehrmacht (Landmacht), de W.M. Kriegsmarine (Zeemacht), de W.L. Luftwaffe (Luchtmacht) en de SS.WAFFEN SS.

Door de Fliegerhorsten werden de Kolonnen naar behoefte opgeëist en vertrokken dan naar hun bestemming.
Diest:Kommandeur der kazerne: Gruppenführer Berger.
Vlaamse officieren: Hauptsturmführer Boyden en Sturmführer Van Gent en van Muylem.

Polen

Vertrek uit Diest op 23.5.41

Na een primitieve opleiding op het voetbalveld nabij het station te Diest werden een paar duizend Vlaamse N.S.K.K.-ers op transport gesteld met trein of vrachtwagen en dit zonder wapens of wagens.
Het eerste reisdoel was Magdeburg, dan ging het naar Posen (Posnan) en Warschau.
Te Warschau werden de wagens met manschappen verladen naar Brest-Litowsk.
Hun eerste opdracht aldaar was uitrustingsstukken te vervoeren tot Baranowitsch en andere plaatsen aan de demarkatiegrens in Polen.
Bij deze uitrustingsstukken behoorden in de eerste plaats barakken voor de onderbrenging der troepen.
In Warschau werden ze ingedeeld in Kolonnen met buitgemaakte wagens uit alle legers, maar nog steeds zonder wapens.
In Polen kwamen ze terecht in een tumult van legereenheden. Het was een opstapeling van het ganse leger. In ieder hoekje waren troepen ondergebracht. Men speurde dat er iets groots gaande was.
De 3.Kp. ontving haar wagens reeds langs de weg naar Berlijn-Adlershoff.

Frankrijk

Vertrek uit Diest op 16.8.41

De manschappen, die niet naar Polen afreisden en ook degenen die op latere datum naar het opleidingscentrum van Diest kwamen, vertrokken naar het zuiden van Frankrijk.
De I-Afdeling onder bevel van Staffelführer Lang werd ondergebracht in de omgeving van Biaritz en Cognacs.
Andere eenheden te Lille en te Parijs (vliegveld).
Ongeveer 200 Vlamingen reden daar ten dienste van de Marine en de Luchtmacht.
Een der belangrijkste opdrachten aldaar was het transport van tropische vruchten uit Spanje.

In het zuiden van Frankrijk verbleven ze tot begin maart 1942. Ze werden dan teruggeroepen naar Diest, voor verdere opleiding als vrachtvoerder en infanteriescholing.

Oorlog met Rusland

Op 22.6.1941 brak de oorlog uit met Rusland.

Bij de eerste troepen, die het door Rusland bezette Polen binnenrukten, waren de Kolonnen met Vlaamse N.S.K.K.-ers.
Van Warschau ging het via Brest-Litowsk, Minsk, Borissow, Orscha, Smolensk, Witebsk, Wjasma, Brjansk.
Hun eerste inzet was Minsk, waar ze vliegtuigbommen moesten verladen. De Kolonnen pendelden tussen Smolensk en Witebsk, Wjasma en Brjansk. Te Tjeschenkaja viel de eerste dode, Jef Van Mierop uit de omgeving van Oostende.
Hun Kolonnen werden ingedeeld bij de legergroep ,,H.Gruppe Mitte''. Hun voornaamste opdracht was de transportgoederen van allerlei aard ter plaatse te brengen voor de Luchtmacht, die een zeer belangrijke rol speelde in het aanvalsplan ,,Barbarossa''.
Ze werden hoofdzakelijk ingezet voor de bevoorrading van de vliegvelden over een afstand van 200 tot 300 km., bij nacht en dag en zonder verpauzen over de Knüppeldamm (straat gevormd door boomstammen).
De eenheid waartoe de Vlamingen behoorden was het 4e regiment II Afdeling. In Polen werden aan de manschappen wapens uitgedeeld, het geweer 98 K, het M.G. 34 en het pistool 08/15.
Te Orscha keerden ongeveer 200 Vlamingen terug naar Vlaanderen. Ze werden ontslagen op eigen verzoek. De redenen van hun ontslag waren de volgende: de frontinzet en de verplichte wapendracht, waarvan bij hun indiensttreding geen sprake was en ook niet vermeld stond in hun arbeidskontrakt. Hier was alleen sprake van vrachtvoerder. Tevens te harde dril, te zware arbeid, geen verlof noch rustperiode. Alles moest rollen.
De overgrote meerderheid bleef in dienst.

Verslag van Obertruppführer Jef Scherps:

> Vanuit Orscha moesten we in compagnieverband rijden, geladen met vliegerbommen van 500 kg. naar Jarzewo, ongeveer 80 km ten noord-oosten van Smolensk op de startbaan Minsk-Smolensk.
> Smolensk was nog niet veroverd, er werd fel gevochten. We lieten het met een grote boog links liggen en kwamen zo terug op de startbaan.
> Een paar kilometers voor Jarzewo was een groot woud waar we wachten op de melders, die vooruit waren. Dezen kwamen terug met de tijding dat om het vliegplein nog zware

N.S.K.K. RUSLAND
LEGENDE
1941 ✦ 4° Reg. II° Abt. N.S.K.K.
1942 ← 2° Hauptkolonne 5° Rgt.
1942 ⟹ 6° REG. Kp 4-5
OOSTZEE
REVAL
ESTLAND
NARWA
LENINGRAD
RIGA
LETLAND
LITAUEN
KOWNA
POLEN
MOSKOU
SMOLENSK
MINSK
Borissow
Witebsk
Wjasma
Brjansk
Orel
Nowgorod
Kursk
26.08.42
Woronesch
Schitomir
Kiew
Konotop
Jampol
Tarnopol
Lemberg
Tscherkassy
Poltawa
CHARKÓW
Bjelgorod
Rossosch
Kalatsch
STALINGRAD
STALINO
Rostow
TAGANROG
Zee van Azov
Odessa
Cherson
ROEMENIË
KRIM
Sewastopol
JALTA
Krasnodar
Armawir
Malkop
Kaspische Zee
PJATIGORSK
MINERALNJE-WODY
ELBROES
BUL GARIJE
Warna
ZWARTE ZEE
N
W
O
Z

gevechten geleverd werden. We schuilden ons goed onder de bomen en bleven er de hele nacht.
In de voormiddag konden er eindelijk vliegtuigen landen.
De wagens reden onder de vleugels en de bommen werden aangehaakt. De eerste kolonnen konden terstond terug. De andere wachtten tot de vliegtuigen hun lading kwijt waren en terugkwamen.
Op de terugreis reed onze kolonne voorbij de omleiding naar Smolensk. Zo kwamen we bijna tussen de Russen terecht.
Deze trip Orscha-Jarzewo en terug duurde 5 dagen.

Ooggetuigenverslag van de eerste inzet van het N.S.K.K. in het Oosten

Vóór de oorlog met Rusland

1941. Op 3 mei meldde ik mij evenals zovele kameraden in Diest op de Citadel voor het N.S.K.K. Na enkele dagen werden wij in Kolonnen ingedeeld.
De 10e mei in de vroege morgen vertrokken we met 30 wagens uit Diest. Onze Kolonne was de eerste en droeg het nummer 202. Husemann was onze Kolonnenführer, Albert V.L. (Van Landegem) uit Antwerpen was zijn Fahrer (chauffeur), mijn Beifahrer (begeleider) was Albert V.L. (Van Liesebette) uit Hamme. Nog een paar namen van kameraden die in dezelfde Kolonne waren: Geert Willems, woont nu in Berchem, Frans D.B. (De Baet) woont nu te Brussel, Rik Pillen uit Antwerpen, André Tervuren, Edward Desamblanc, ook de broer van Albert V.L. uit Hamme was ook bij K.202, dat zijn degenen die op het ogenblik mij in gedachten komen. Wij hadden als Feldpostnummer Kolonne 202, Staffel 2, Abteilung Luftwaffe.
Het zwart geverfde uniform van het Franse leger was onze kledij. Niet het minste kenteken droegen we met als gevolg dat we in Keulen (onze eerste Haltestelle) voor Italianen genomen werden. Dat was te begrijpen, daar velen van ons donker haar hadden en tamelijk bruin van huid waren. Menigmaal werd op ons geroepen door die bekende dametjes die het oudste beroep ter wereld uitoefenen: ,,Italienos Macaroni nur fünf Mark''.
Hoe vasthoudend deze persoontjes zijn, bewijst het volgende. De volgende morgen stonden er vijf bij onze wagens, die niet ver van de Rijn geparkeerd waren, of misschien waren ze daar niet weg geweest?
De avond ervoor was ik met Frans D.B. uit Brussel naar de cinema gegaan. Zonder naar het programma te kijken, kochten we een kaartje en stapten binnen. De film die we te zien kregen, was De Witte Van Zichem.
Van Keulen reden we naar Altenkirchen en werden daar bij boeren ingekwartierd. Daar heb ik letterlijk met mijn achterwerk in de pluimen gelegen, want niet enkel de pluimdeken maar zelfs de matras was ermee gevuld.
Weimar was onze volgende stopplaats. Daar verbleven we 2 dagen. Het was in de kazerne dat bij ons vertrek aldaar de Kolonne in twee gedeeld werd. 12 wagens moesten van hier uit over Berlijn. Kolonnenführer Husemann reed mede. Ikzelf behoorde bij degenen die over Dresden, Chemnitz, Liegnitz, Lisa en zo naar Posen reden. In Posen kwamen we weer te samen.
Wij kregen als leider een gewezen jachtpiloot (hij was invalide). Werkelijk een toffe kerel. Zijn naam ken ik niet meer. Wij noemden hem altijd ,,Onze Vlieger''. In Dresden zorgde hij ervoor dat we in het duurste hotel logeerden (propagandastunt?).
Het was ook hier dat we ons eerste vliegeralarm meemaakten. Het zal wel maar een

oefening geweest zijn, want we hadden geen enkele vlieger gehoord of gezien.
Een dorpje in de nabijheid van Chemnitz was onze volgende halte. Het was op een zaterdagmiddag dat wij daar aankwamen. Nieuwsgierige mensen kwamen kijken naar die rare kerels in dat komisch uniform. Toch waren ze aanstonds bereid ons een onderkomen te bezorgen, van Onze Vlieger kregen we Urlaub (verlof) tot maandagmorgen half zeven, Püntklich (stipt). Ja, wij waren allen maandagmorgen Pünktlich daar, maar hoe zagen velen van ons eruit. Bij mijzelf was het maandagmorgen vijf uur als ik mij nog aangekleed op het bed neerlegde, daarbij kwam nog dat we die dag 450 km voor de boeg hadden, grotendeels over slechte wegen (in Polen). Men had ons daarvoor verwittigd. Daarbij hadden we nog een overgewicht van 1000 kgr. op elke wagen (terloops: de auto's waren onderweg geladen met porseleinen topjes, welke dienen om elektrische leidingen aan vast te maken), doch het ergste van al was deze dikke kater.
In Posen, waar we laat op de avond toekwamen, werd ons gezegd dat we drie dagen te vroeg waren. Hadden we dat maar geweten. Want nog dikwijls denk ik aan dat kleine dorpje en ook aan het meisje Erna.
De volgende morgen heeft de Vlieger van ons afscheid genomen en werkelijk, hij had tranen in de ogen.
Nu onze kolonne weer te samen was, ging het naar Warschau. De Mokotovkazerne was onze verblijfplaats voor enkele dagen. Het was in deze kazerne dat er van ieder van ons pasfoto's werden gemaakt, alsmede vingerafdrukken genomen.
Een paar malen zijn we met de tram in Warschau door het getto gereden. Alles kon men in deze stad bekomen voor papirosys (sigaretten), doch voor zlotys (Pools geld) was niets verkrijgbaar.
Verder reden we over Grodno naar Suwalki. In deze stad mochten wij en ook geen Duitse soldaten uitgaan met minder dan drie personen, dit omwille van het gevaar. Want het is menigmaal gebleken dat een eenvoudig uitziende wandelstok een driekantige piek van ongeveer 70 centimeter lengte bevatte. Het was ook hier in deze stad dat we voor de eerste keer op de blote vloer geslapen hebben, hetgeen later nog zo dikwijls zou gebeuren in Rusland.
In Suwalki zijn we slechts een paar dagen geweest. Verder reed onze Kolonne naar Oost-Pruisen in de buurt van Allenstein, waar we in een leegstaande school ingekwartierd werden. Het onthaal in dit kleine dorpje was eerder aan de koele kant, doch op een zondag, dat was vier dagen na onze aankomst, waren er op een boerenerf rechtover de school Volksdansfeesten. Aangezien ik zelf in mijn Heimatstad bij de VIVO was, heb ik niet beter gevonden dan mee te dansen en op slag was die koelheid gebroken. Intussen hadden we ook al wat Duits bijgeleerd, zodat velen van ons zich reeds konden verstaanbaar maken, en ik kan u verzekeren betere mensen vindt ge nergens, want wanneer zij vernamen dat wij Vlaamse vrijwilligers waren, was niets voor hen te veel.
Nu wil ik nog een kleine anekdote aanhalen die we daar beleefd hebben. Op een zondagnamiddag, dat was de tweede zondag aldaar, moesten we aantreden. De opdracht was: gaan zwemmen in een See (meer) vlak bij Allenstein. Aan de ene zijde was het strand, aan de overzijde een bos. Hier moesten we ons uitkleden. Op zeker ogenblik stelde de Kolonnenführer vast dat er twee kameraden niet in het water waren daar ze hun zwembroek vergeten hadden. Het resultaat, wij allen moesten zonder zwembroek het water in. Maar de Duitsers kenden de Flamen blijkbaar nog niet goed. Wij vonden er niets beter op dan naar de overkant te zwemmen in ons adamskostuum dit tot algemene verbazing van de honderden badgasten, en het van ver horende protest van onze Kolonnenführer.

In Warschau werden bij onze kolonne nog twee Volksduitsers ingelijfd, omdat zij de Russische taal machtig waren.
Dat wij, zoals gezegd werd, naar Oost-Pruisen gekomen waren om graan te halen, geloofde geen een kameraad meer, want elke nacht trokken er tanks, infanterie en zware kanonnen naar het Oosten op.
Wanneer we tijdens de dag met onze Kolonne een opdracht uitvoerden en door kleine dorpjes reden, was op de straat geen enkele Duitse soldaat te zien. Doch menigmaal zagen we een nieuwsgierig soldatengezicht door de kleine raampjes loeren.
Op 21 juni 1941, in de namiddag, moest heel de kolonne zich rijklaar houden. Die nacht sliepen wij in onze wagens. Omstreeks drie uur in de nacht was het vol alarm.

Oorlog met Rusland

Einsatz Barbarossa was begonnen.
Onze Kolonne nam de richting Lithauen, toen nog door de Russen bezet. Alles ging zo snel dat we praktisch zonder oponthoud zijn doorgereden tot Wilna.
Na onze opdracht aldaar uitgevoerd te hebben, ging het terug naar Oost-Pruisen. In wouden niet ver van de Russische grens werden op onze wagens bommen van 250 kgr. geladen. Deze waren voor de Stukas bestemd.
De eerste doden die we gezien hadden, was aan een vliegveld in Polen. Het waren twee burgers die in de nacht van 21 op 22 juni banden van vliegtuigen hadden doorgesneden. Zij waren hierbij op heterdaad betrapt.
Zo lang we nog op Pools grondgebied waren, merkten we grote met boomstammen gemaakte kruisen langs de weg.
De derde dag van de oorlog reden we op een zeker ogenblik over een open vlakte, met aan de einder een enorm woud. Wanneer we daar nog geen driehonderd meter vandaan waren, begonnen opeens de kogels ons om de oren te fluiten. Wat was er gebeurd? Een kleine vergissing van onze Kolonnenführer. In plaats van de Panzerspitsen te volgen, was hij eenvoudig rechtdoor gereden. Wat zou onze begeleider met zijn lang Frans geweer hebben uitgericht, hadden de Russen ons tot in het woud laten komen? Wijzelf, als Fahrer hadden in die periode geen enkel wapen. Dat is pas later gekomen.
Op weg naar Minsk werd de motor van onze Kolonnenhond (Melder) op een wagen geladen, daar hij tijdelijk in Rusland van niet veel nut meer was. Dit als voorbeeld: Voor Minsk moest op zeker ogenblik de Nachschub (Verzorgingstransport) blijven staan, de reden hiervoor was ons onbekend. Op dit moment, wanneer ieder voertuig een meter van elkander stond, bedroeg de totale lengte 125 km. Het was daarom dat wij onze bevelen kregen van twee Fieselerstorchs welke gedurig weg en weer vlogen om het verkeer te regelen en weer vlot te maken.
Het was ook dat de Kolonne juist voor de onze door twee Russische vliegtuigen werd gebombardeerd, resultaat zes doden (Duitsers) en vier wagens in brand. Beide Russische bommenwerpers heb ikzelf door twee Duitse jagers zien neerschieten.
De kameraden, evenals ik, zijn de eerste zes weken van de oorlog in Rusland niet uit hun wagen geweest. Enkel en alleen om hun behoefte te doen en om eten te halen aan de keukenwagen. Het menu van elke dag was schapen- of varkensvlees met noedels.
Het meeste dat we in Rusland reden was 's nachts, zonder enig licht, door bossen waar sommige boomstronken nog 25 centimeters boven de grond uitstaken.
Eenmaal in Minsk ging het beter. Daar hadden we toch de rolbaan naar Smolensk, tot aan deze stad heeft kolonne 202 haar eerste inzet meegemaakt. Daarna reden we terug naar Suwalki, waar ons rust gegund werd. We werden ondergebracht in een houten barakkenkamp, daar vertoefden er ook Hollanders van de NSB. Zij waren ook van uit

Diest vertrokken.
Nog een kleine mop heb ik met een van hen meegemaakt. De tweede nacht, dat we in Suwalki waren, stond ik des morgens omstreeks zes uur op de wacht. Opeens komt deze NSBer het kamp binnen, ik hou hem tegen en vraag waar hij vandaan komt. Deze kerel zegde mij: ,,Nou, ik ben naar mijn meisje geweest, hij toonde mij een foto van een zeer jong meisje en zegde, het is een heel net en braaf kind, helemaal geen hoertje hoor.'' Het was de tweede nacht dat hij bij haar geslapen had. Zij waren samen met ons van Smolensk gekomen. Wat ik hier schrijf is een stukje geschiedenis van de N.S.K.K. Kolonne 202, Staffel 2, Abteilung Luftwaffe. Tevens draag ik dit op aan alle op het Oostfront en op het Thuisfront gevallen N.S.K.K. kameraden, ook aan hen die nog in leven zijn, want ik ben er fier op gediend te hebben bij een korps waar echte kameraadschap geen ijdel woord was.

J.C.

Terugkomst uit Rusland

Het offensief stokte door de plotse inval van de winter. Bijna al de wagens waren uitgevallen door te dikke olie, de wagens konden niet meer starten. De manschappen hadden geen winterkleding, geen mantel of dikke handschoenen. Ze waren in de zomeruitrusting naar het Oosten vertrokken en als dusdanig niet beschut tegen de uiterst strenge Russische winter.
Begin december 1941 werden ze te Kursk verladen met alle materieel en per spoor keerden de Vlamingen via Warschau naar Diest terug.

Verlof — van 24.12.41 tot 18.1.42

Vanuit Diest vertrokken alle N.S.K.K. mannen na hun inzet aan het Oostfront met verlof.
Na de eerste inzet vielen er ongeveer 1.500 af. Dezen hadden vooral een kontrakt van zes maanden.
De meesten hiervan vervoegden de rangen van de Vlaamse Wacht, de Vlaamse Wachtbrigade, de O.T. en andere formaties in Vlaanderen. Ook waren er gewezen N.S.K.K.-ers die zich melden voor het Vlaams Legioen.
Ook anderen keerden uit verlof niet meer terug. Zij waren destijds niet eedplichtig.

N.S.K.K. Wehrmachtsangehörige — Deel van de Luftwaffe

De manschappen van de eerste inzet en na hun terugkomst uit verlof, werden ondergebracht in de Tuinbouwschool te Vilvoorde.
Ze legden de eed op de Führer af.
Ze kregen nu een ,,Soldbuch (Stamboekje)'' van de Luftwaffe.
Intussen werden nu te Diest leergangen ingericht om Vlaamse onderofficieren te vormen.

Te Vilvoorde en te Diest ondergingen ze een volledige infanterie opleiding. Kazerneoefeningen, wapenoefeningen, gevechtsoefeningen en velddienst. Op dat ogenblik telde het N.S.K.K. 3.000 Vlamingen, veruit de sterkste aanwezigheid van Vlamingen bij een Duitse militaire formatie.
Door toedoen van Staffelführer Verbruggen Renaat vervoegden een 1.500 nieuwe rekruten de rangen.
De oproep van de strijd tegen het bolsjewisme was daar niet vreemd aan.

Afschrift

Dienststelle Feldpost nr. 25 19 45

Wervingsbrochure uitgegeven door deze Dienststelle.
Het front heeft doorlopend wapens en munitie nodig. Honderdduizenden landgenoten helpen in de fabrieken de wapens vervaardigen, waarvan de vijand de superioriteit van dag tot dag meer moet erkennen. Duizenden andere rijden in de lange aanvoerkolonnen van het N.S.K.K. naar het front of bevoorraden de vliegvelden van waaruit de dappere vliegers naar het vijandelijk gebied starten. Het komt ook op u aan. Meldt u dus ook als vrijwilliger aan bij de N.S.K.K. Groep Luftwaffe.
Thuis wordt uw gezin beschermd en verzorgd. De gezinsvergoeding en de kindertoeslag verzekeren vrouw en kinderen een behoorlijk bestaan gedurende uw diensttijd.
Werving 1) in de eerste plaats door de D.M./Z.B., de V.N.V. militie.
2) door de DeVlag onder impuls van Van der Groten.

Na de eerste inzet vielen er ongeveer 1.500 man af. Nieuwe wervingen brachten 1.500 rekruten bij.

Nieuwe herstrukturering — reorganisatie — Januari 1942

De compagnies en Kolonnen werden terug samengesteld met uitsluitend Vlamingen. Voorheen waren er ook Walen en Nederlanders bij.
Doch de Dienststellen waren praktisch alle door Duitsers bezet.
Voortaan werden we Regiment 4 — Abteilung 5.
Gekende Kompaniechefs: Kompanie 3 — Obersturmführer Fiechtinger, Schneider, Friedmann en andere.
Het regiment 4 kende hier te lande twee afdelingen.

1. De Ersatzabteilung te Vilvoorde:
Opleidingscentrum, ook plaats van aanwerving.
Kazernen: De Telegraafkazerne
De Land- en Tuinbouwschool

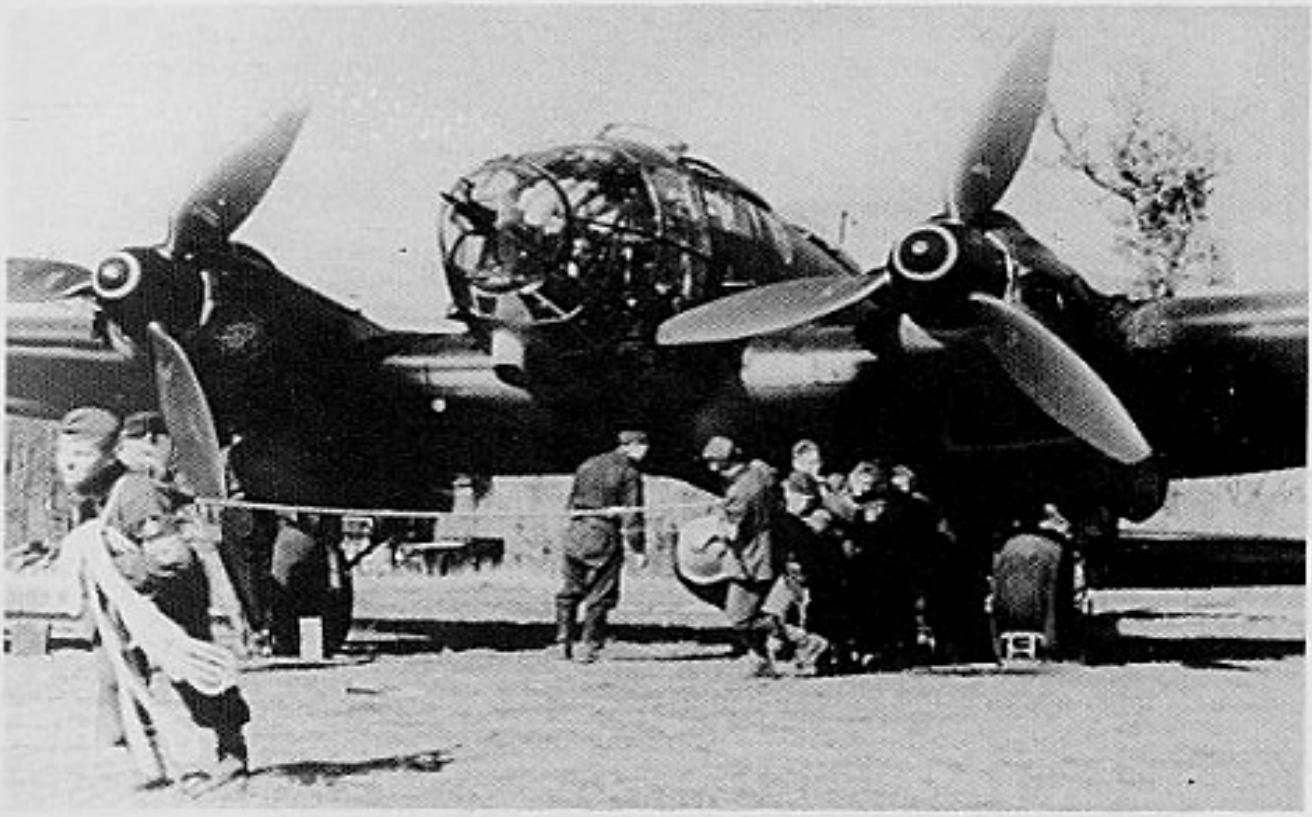

Het laden der vliegtuigen met bevoorradingsbommen.

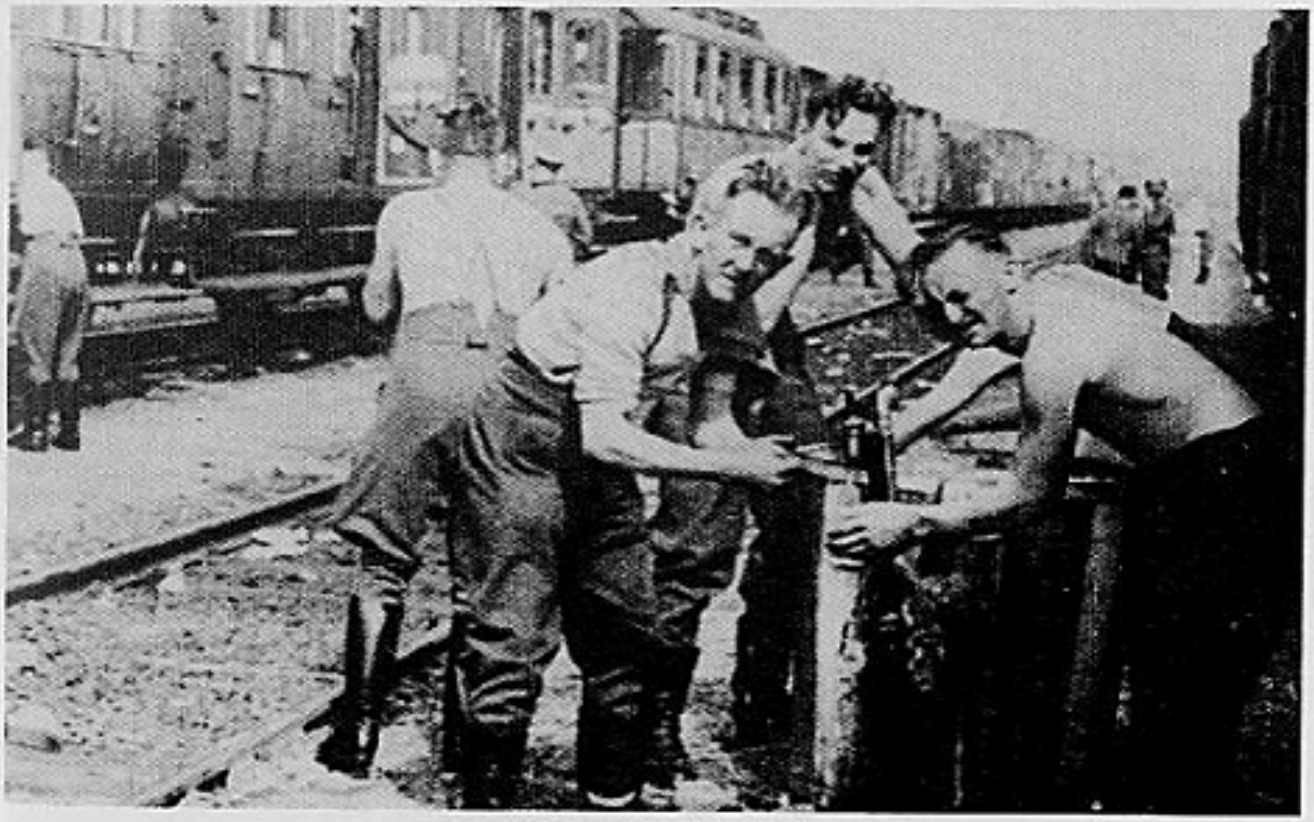

Op transport per spoor. Even opfrissen. 2e van rechts: Reimond Willems.

Luginy (Oekraine) — 12 maart 1943. Na de tweede „Einsatz" in het zuiden van Rusland ging het per trein huiswaarts.

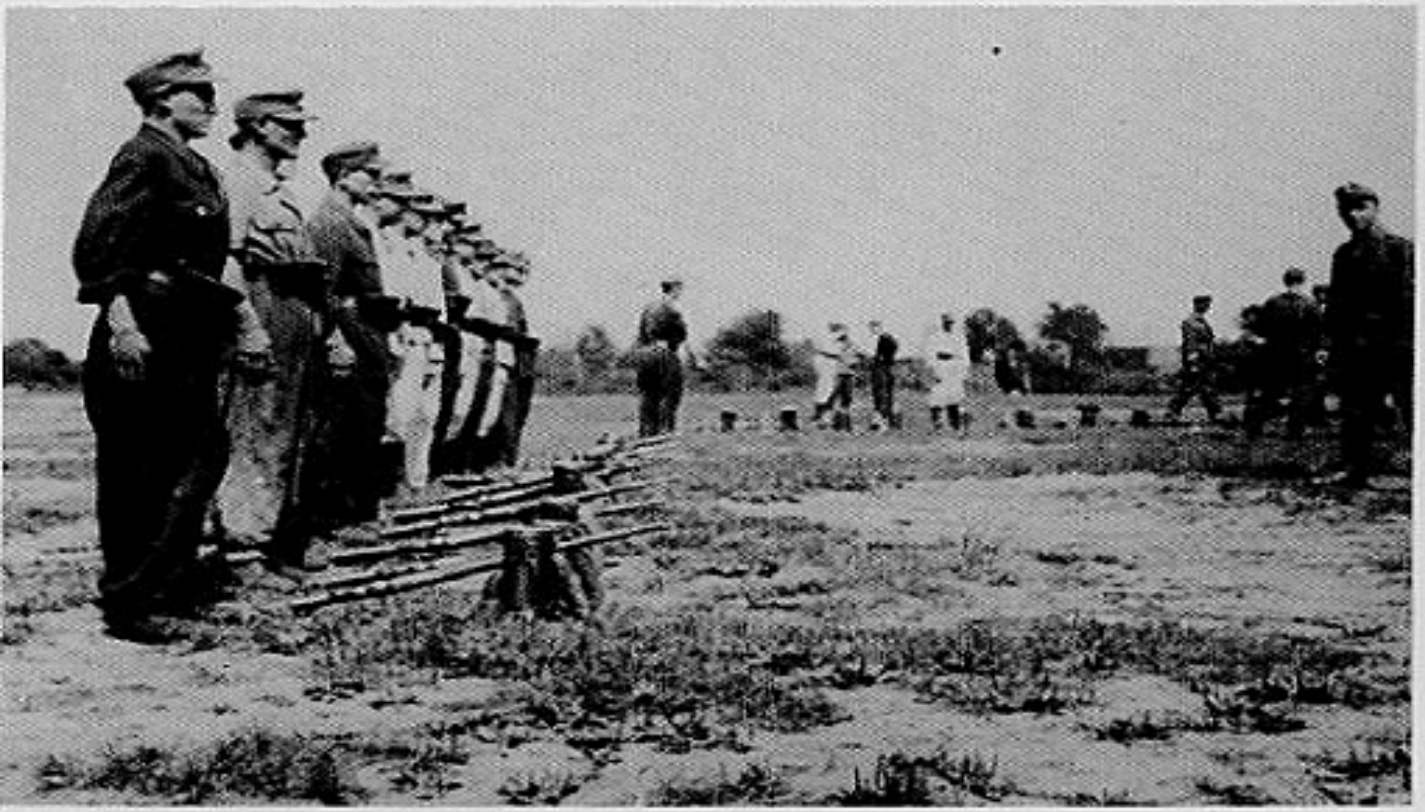

S.K. 5 Casteau 1943. Infanterieopleiding — velddienst.

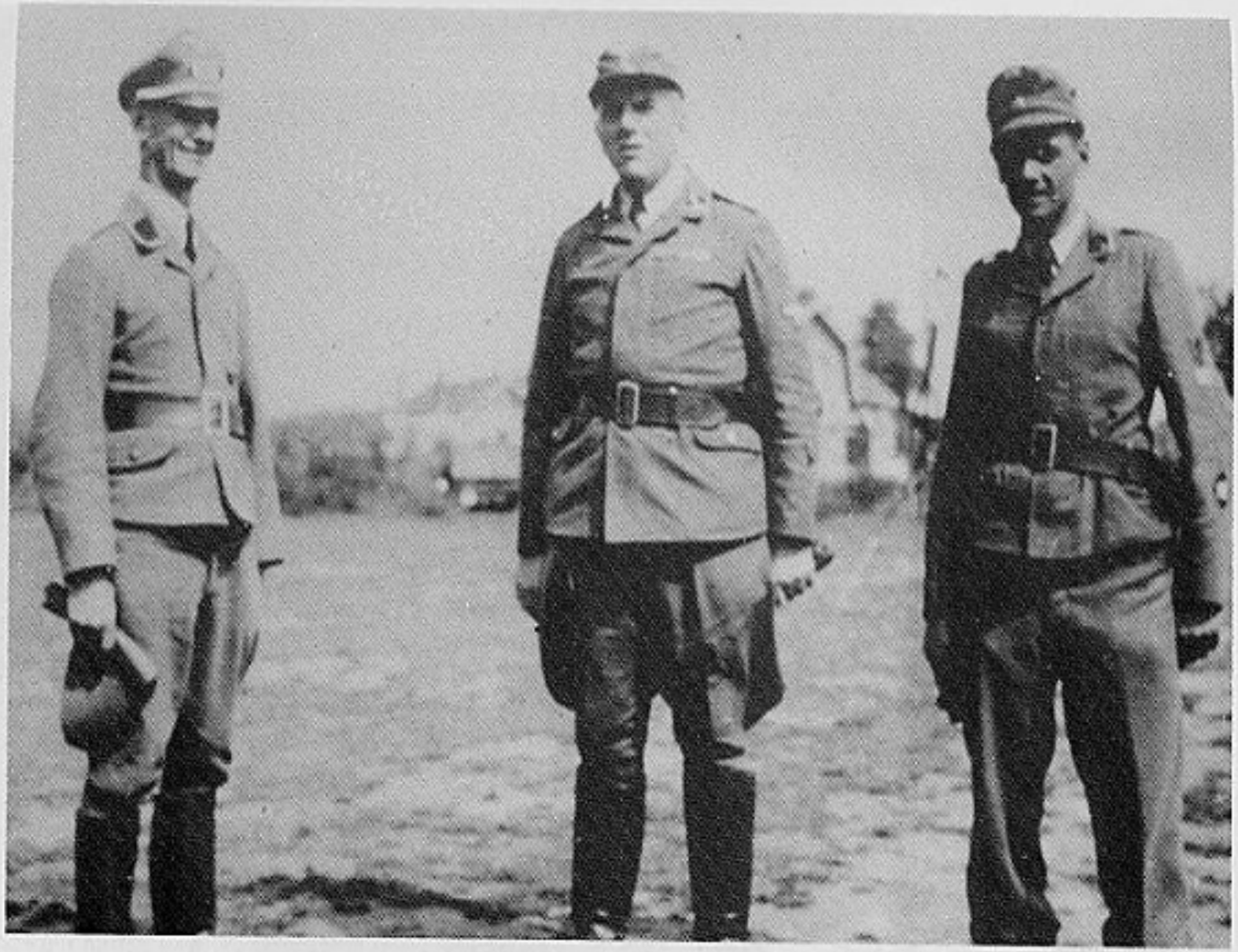

S.K. 5 Casteau 1943. v.l.n.r. Stuf Monsen, Ostuf. Klinger Walter, Stuf Lavelli Frans.

Fahrschule Daillyplein, Brussel 1943. v.l.n.r. Hauben F., Salendries L., Neirinckx E., Raemaekers J., Nuyts L., Strehl, Thomssen, ?.

DeVlag N.S.K.K. Auxi le Chateau — 8. Kompanie.
Zittend: Henderickx F., Van Weert S.
Staande: Wissels, Swinnen, Coucke, Bertels, Van Woensel, Aneca, ?, De Metseniere, Fraticola.

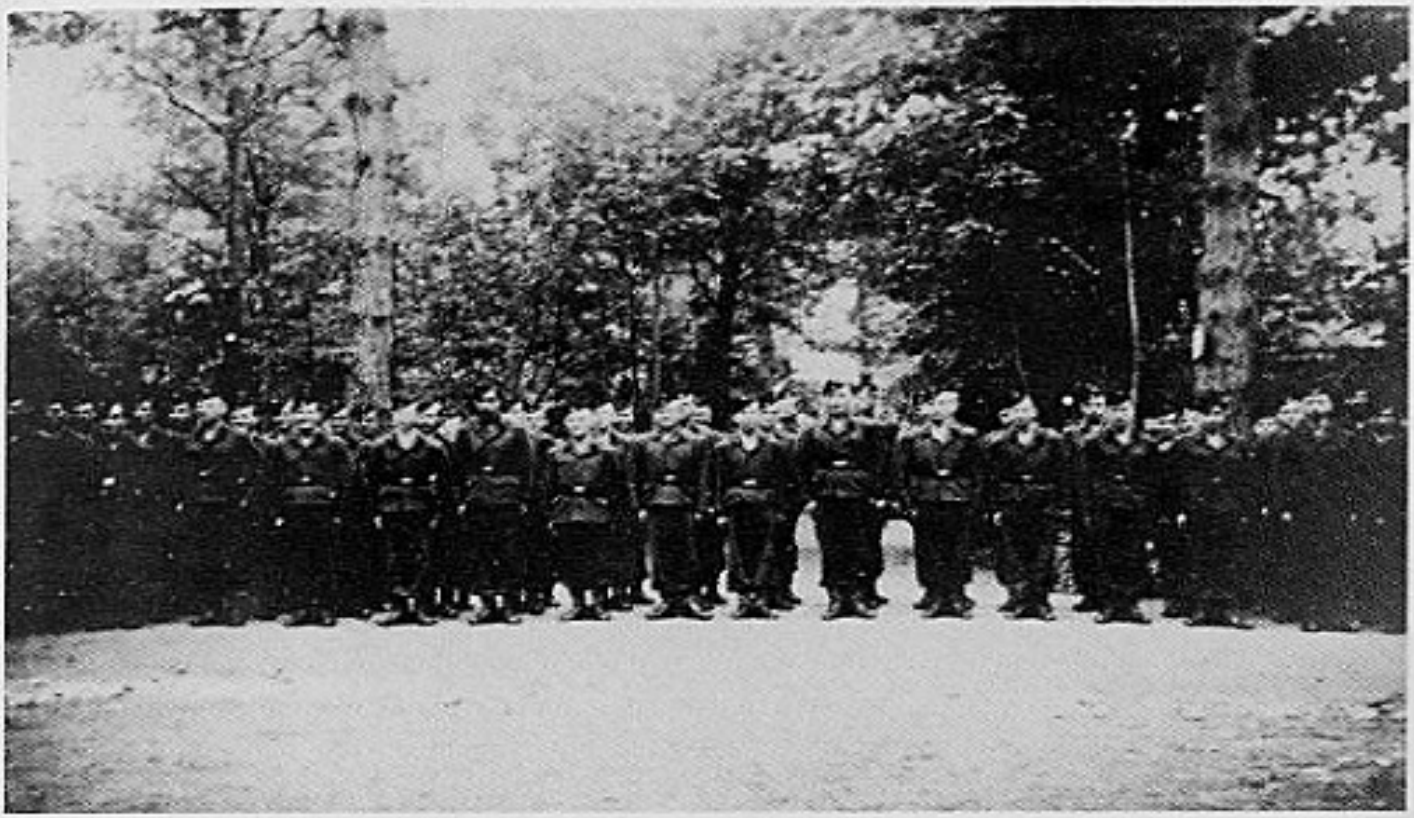

DeVlag 8. Kp. Aantreden op de appelplaats te Auxi le Chateau.

DeVlag S.K. 4. La Fère. Even dorstlessen.

S.K. 5 Casteau — Wachtaflossing. v.l.n.r. Kreuz Oscha, Truppführer Pelzer, Rottf. Schwiggen, Smits Karel, Nuyts Leo.

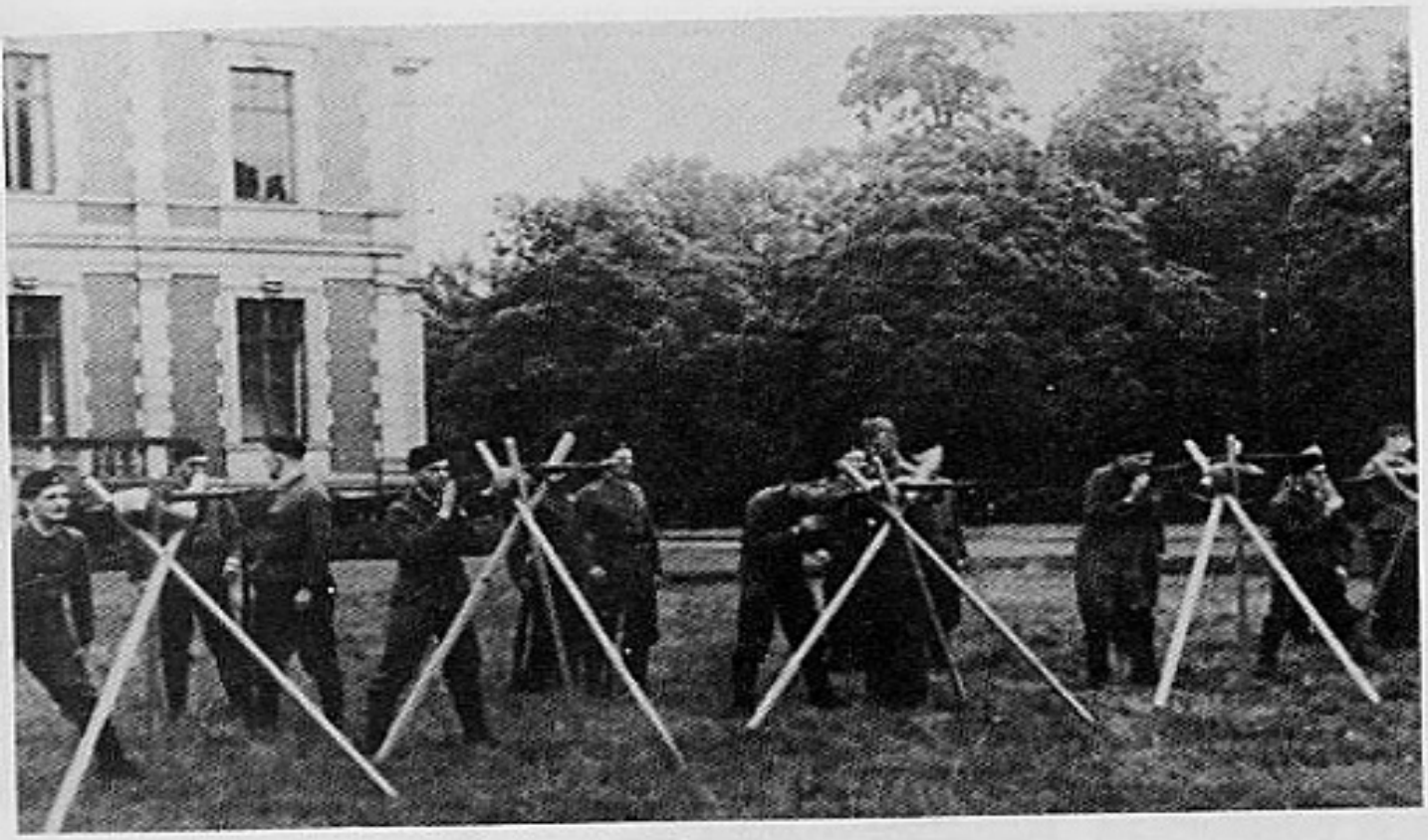

Vilvoorde. Richten van het geweer.

M.G. Luchtafweer — Reims 1944. Nuyts Leo, Vandenhove Willy.

Leiding: Staffelführer Moosburger
Krumpke
Hermann 1944

2. De Einsatzabteilung te Diest:
Van hieruit vertrokken de Kolonnen naar het front. Zowel naar het Oosten als naar het Westen.
Kazerne: Citadel te Diest.
Leiding: Staffelführer Güther.
Intussen waren er ook Fahrschulen opgericht.
Te Vorst waar men moest leren rijden met vrachtwagens.
Voorheen waren de Vlaamse N.S.K.K.-ers voor de grote meerderheid geen vrachtvoerder, wel begeleider. Nu werd van ieder verlangd dat hij met een vrachtwagen kon rijden en de nodige kennis over een wagen bezat zowel wat de motor als het koetswerk betrof en dat hij in staat was om de noodzakelijke herstellingen te verrichten en kon instaan voor het onderhoud van de wagens.

Tweede inzet van het regiment 4. Rusland

22.4.42 vertrek uit Diest, waar we verladen werden met wagens en ditmaal van wapens voorzien.
28.4.42 aankomst in het stadje Grenzen (Opper-Silezië)
12.5.42 vertrek uit Grenzen naar Lemberg
15.5.42 aankomst te Lemberg, begroet door de bevolking
27.5.42 vertrek uit Lemberg via Kiew, Poltawa, Charkow naar Kursk.
6.6.42 aankomst te Kursk.
Inzet van de 3e compagnie: te Borissow in het partisanengebied van Orel en dit in gesloten verband met het Eskader von Richthofen.

Relaas van Obertruppführer Jef Scherps

Kursk Onze Kolonne 435 moest vijf wagens leveren ter ondersteuning van het jachteskadron von Richthofen, onder leiding van Oberscharführer Scherps en Scharführer Meersdom.
In Bjelgorod werden we opgewacht en moesten materialen, olie en benzine laden. We werden in hun Kolonnen opgenomen en reden richting Charkow naar Wolchansk.
In Charkow werden drie Kolonnen opgesteld en met elk een panzer als bescherming voor en een achter iedere Kolonne vertrokken we naar het 80 km verder gelegen Wolchansk.
Deze afstand legden we af in 3 dagen en 2 nachten, steeds opgehouden eerst door vliegeraanvallen en daarna door artillerie.
Het vliegveld lag een paar kilometers voor het stadje. We hadden slechts de tijd om af te laden, een putje te graven en het tentje er over en reeds landden de eerste jagers om te laden.

PLAN EN VERLOOP VAN HET DUITS ZOMEROFFENSIEF JUNI / JULI 1942

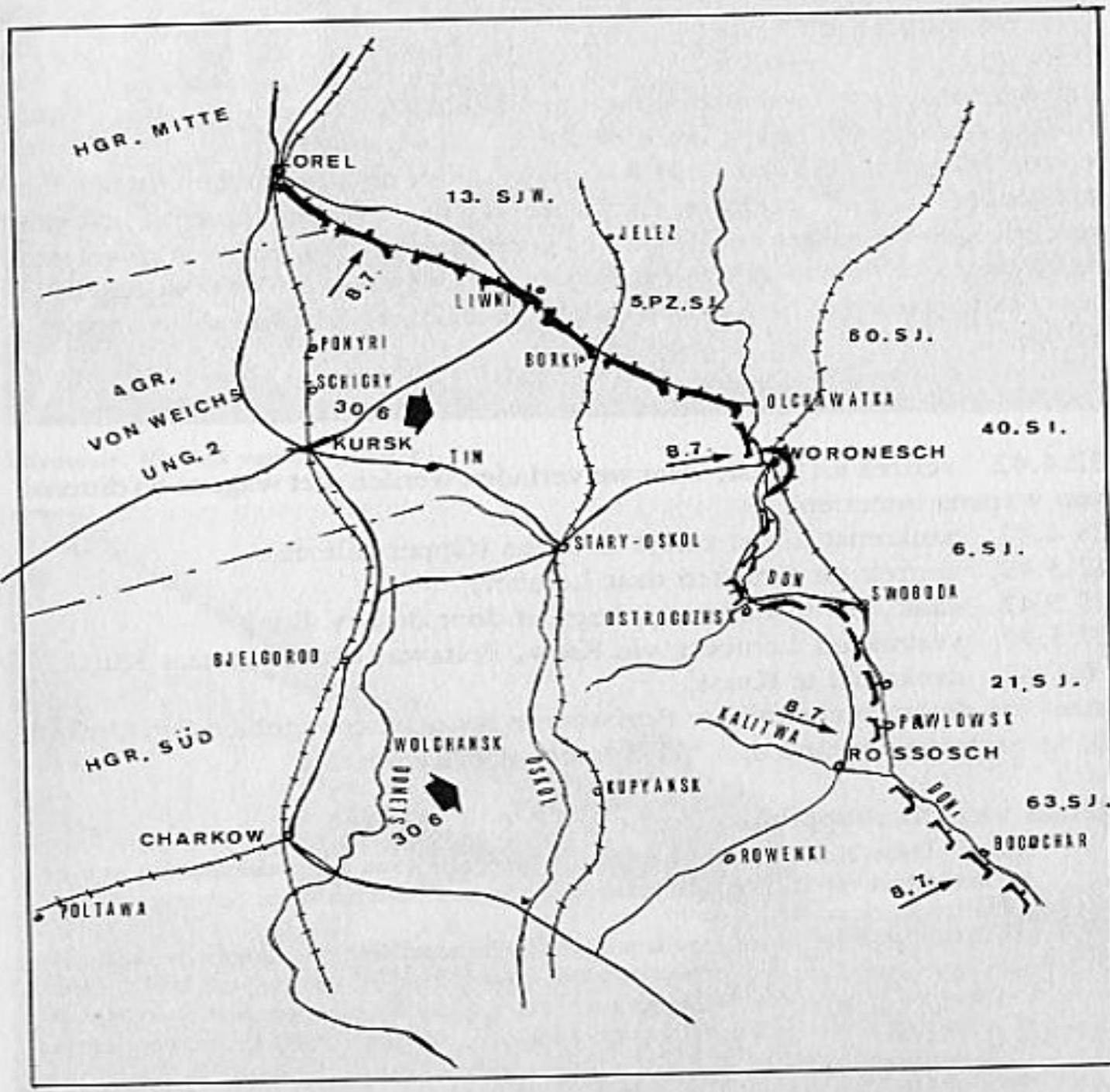

Bij dit eskader verbleven we een zestal weken en voorzeker wij verveelden ons niet. Ieder vliegtuig vloog 3 tot 4 maal per dag, dan landen en tanken en terug weg. Met onze Fords, die veel kleiner waren dan hun Bussings konden we onder de vleugels rijden om te laden. Dit was zo tijdsparend en naar de smaak van hun overste (een kolonel) dat men dit werk alleen aan ons overliet. Onze wagens werden na drie weken door ons regiment naar Kursk teruggeroepen. Dit was volledig tegen de bedoeling van de kolonel, die na veel aandringen er in gelukte enkel 3 wagens te moeten terugzenden.
Als Vlamingen werden we daar effenaf in de watten gelegd. In de kantienwagen was nu eens alles te verkrijgen, maar voor ons Vlamingen was er alles gratis. Intussen had de kolonel aangevraagd ons in het eskadron te mogen opnemen. Dat lukte spijtig genoeg niet en we konden ook terug richting Kursk. De heenreis Kursk over Bjelgorod, Charkow, Wolchansk duurde 4 dagen, de terugreis slechts 3 uren.

12.6.42 Vertrek uit Kursk naar Ochotchewka en nog dezelfde dag aangekomen.

Ochotchewka

De 1e en de 4e compagnie van regiment 4 voerden aldaar volgende opdrachten uit:
bevoorrading van al de vliegpleinen in de omgeving.
Voor deze opdracht werden de materialen, de munitie en de bommen opgehaald op het verladingsstation te Tsygry ('t Schigri).
Ook vertrokken er Kolonnen naar Tim, waar ze ingezet werden.

Het eens langs de plezierige kant bekijken, maar het had slechter kunnen aflopen! Belevenissen bij het N.S.K.K.

Op een middag in het tweede jaar Rusland moesten wij ons met twee wagens gaan melden op het vliegplein van Ochotsjefka.
We kregen onze lading. Onze bestemming werd aan de transportleider bekend gemaakt en weg wezen. De eerste wagen werd bestuurd door Frans B. en Beifahrer was Truppführer Sinima, een wat te brave Oostenrijker, die transportleider was, de tweede wagen door mij en Bert Th.
In 't Schigri (± 25 km verder) dat de meest vooruitgeschoven losplaats was en waar wij ongelooflijk geluk hadden met onze compagnie, terwijl de jongens van de R.A.D. dagelijks verliezen leden, moesten wij naar links.
Een paar kilometer buiten het plaatsje, de frontlijn liep daar in hoefijzervorm en dat kan rare verrassingen medebrengen, stond alles vast in slijk en modder.
Daar hadden we het: „Nicht halten!" — „Feindsicht" — „Durchfahren!". Enige soldaten keken in onze laadbakken, zien de lading en nu was het van „Verfluchte Kerls — Scheiss N.S.K.K." maakt dat ge weg komt met die dingen, want als Iwan met vliegtuigen of artillerie komt, gaan we de lucht in. Maar geen uitleg kon ons helpen, rijden was onmogelijk.
Plots kwamen een viertal diepvliegers laag over de graanvelden en maar takke-takke-tak, geroep, gevloek, een beetje paniek; maar het viel erg mee, de Russen hadden te hoog geschoten en er was weinig gebeurd.
We geraakten eindelijk weg en na een paar uur rijden zagen we niemand meer voor ons en geen sterveling achter ons, hoe kon dat nu?

We stopten, niets te zien, geen huis of hut, geen voertuig, niets dan graanvelden en rechts in de verte bossen.
Het vliegpleintje waar we naar toe moesten zou volgens de opgave hier ergens moeten zijn, maar geen enkele aanwijzing was er te vinden. We reden rechts van de baan een goed berijdbare smalle zijweg in, die een beetje afdaalde.
Het begon te verduisteren toen we plots in een bos stonden, met links en rechts tussen de bomen een tiental hutten. Voor ons een smalle ravijn en aan de overkant daarvan een glooiing begroeid met struiken. Over het ravijn een smal bruggetje van boomstammen. Einde!
Van achter de bomen stonden enige mannen ons te beloeren. Doorrijden was onmogelijk, en om onze wagens te keren was er geen plaats. We stapten uit om het eens van nader te bekijken, en toen kwam er een bejaarde Rus langzaam op ons toegestapt, kompleet met winterjas en muts met oorkleppen.
Of wij Ruski's waren? vroeg de man. Neen, dat waren we niet. Germanski's dan? Neen, ,,niks Germanski's''. Hij bezag ons vol verbazing. Wat we dan wel waren wilde hij weten. Wel, Belgika's waren wij, ja, Belgika's — Sie Belgika's, Belgika Kamerat, gut Kamerat, garacho tovaritsjen waren dat, garacho tovaritsjen, of zou hij het niet weten? Hij was toch krijgsgevangene geweest in 1914-1918 in Duitsland; Deutschland, Deutschland grosse Deutschland schön — viel Fabrika — viel Machina — en daar had hij gewerkt met ,,Viel Belgika Kamerat''.
Waar zou hij anders Duits hebben geleerd? En werkelijk, de Duitse woorden die de brave man sprak waren goed verstaanbaar. Maar dat de ,,Belgika Kamerat, gut Kamerat was'' dat zegde hij, de Starost (Burgemeester) garocho waren ze, da, dad.
Maar waar wilden wij naartoe? Wel! Wir suchen germanski Flugplatz, Flugzeugen. Ha! zegde hij, ich verstehen ,,germanski Sammeljot'' zochten wij, hij gezien ,,germanski Sammeljot, dwa'' gisteren daar en hij wees in de richting van waar we kwamen. We begonnen het te begrijpen, we waren in een frontopening gereden, 30 à 40 km ver en deze simpele zielen hadden nog geen Rus of Duitser in uniform gezien.
Mijn begeleider Bert was een West-Vlaming en die had een oorlogsmeter, die hem regelmatig een kilo Wervikse tabak stuurde. We gaven aan die Russen een greep tabak en een boekje sigarettenpapier om te bewijzen dat hun Staroscht gelijk had en de Belgika's goede kameraden waren. Ze waren er zo blij mee als kinderen met marbollen (in vroegere tijd natuurlijk). Maar nu moesten we gelijk op welke manier zien weg te komen. Wie weet waren ze niet bezig met ons een hinderlaag te leggen, ge weet nooit.
De burgemeester wist het weer best. Tussen een paar hutten was een soort oprit met te midden een inzinking. Daarin zouden we ons keren en hij zou met al zijn mannen duwen. Hij deed het en het lukte.
Wij rietepetie terug, maar tegen dat we de baan bereikten was het reeds elf uur 's nachts geworden. Onze wagens aan de kant gezet en daar stonden we alleen te midden der graanvelden. Gelukkig waren we tot de tanden bewapend, we hadden namelijk ieder een klein Frans kavalerie karabijntje met één lader van drie kogels. Daarmee kom je alle waters over!
,,Ten es veur den tweede kere gut gegaan weje,'' zegde de Bert, ,,en ek en goa nog ne stutte eten''.
Toen we daar een goed uur hadden gestaan, hoorden we iets brommen en rasselen. Uit het halfduister van de Russische zomernacht kwam een kanjer van een panzer aangewaggeld. Op een twintigtal meter van ons bleef het gevaarte staan en na een eeuwigheid (misschien een minuut) klom een man uit het luik en kwam naar ons toe. Het was een soort van Ober-Feldwebel en die heeft ons daar op zo een meesterlijke manier uitge-

kafferd, dat we in bewondering geraakten voor zoveel vakmanschap.
Die kerel beschikte over een woordenschat, die alleen maar kan benaderd worden door het kazernejargon van een Pruisische drilonderofficier.
En die Truppführer van ons had ,,Wasser im Kopf, nur Wasser!'' en bijlange nog niet van het beste water, integendeel. Of wisten wij dan niet, dat die baan evengoed onder Russische als onder Duitse kontrole stond, dat het dààr van niemand was. En was er een Ruski panzer gekomen in plaats van hij met zijn panzer, dan waren we reeds de gorgel afgesneden en hadden ze ,,bereits unsere Leber aufgefressen''. Wij spraken het niet tegen.
Toen hij uitgebreid was, gaf hij ons de raad een eind in het graan te gaan liggen, en tracht het uit te houden tot 2 uur want sprak hij ,,Dann gehts wieder los''.
Hij reed weg, nooit meer gezien. We hielden het uit, want toen het begon te dagen, hoorden en zagen we vele vliegtuigen en het waren de onze.
Het zomeroffensief richting Woronesj was begonnen en onze ,,Gorgel und Leber'' zaten nog goed op hun plaats, onbeschadigd.
Toen het lichter werd, vonden we ons klein vliegpleintje, niet ver vandaan tussen de graanvelden, het was maar een paar voetbalvelden groot.
Twee Fokke-Wulf machines, een tent, een keuken, enige soldaten en een Hauptmann, dat was alles.
De wagens lossen, de vliegtuigen laden en weg waren ze.
We kregen koffie, brood en worst en de Hauptmann was goed gezind omdat we het gevonden hadden.
Het N.S.K.K. had het weer eens klaargespeeld. Toen we onze belevenissen van de voorbije nacht vertelden, zegde de Hauptmann, Jungs, gisteren wilde hier nog een Rus landen, maar omdat wij er reeds waren is hij maar doorgevlogen.
In het terugrijden zegde de Bert: ,,'t eis milledieu weer goed gegoan weje,'' en werkelijk het had slechter kunnen aflopen.

Gust de Maeyer
N.S.K.K. Obertruppführer.

2e offensief in Rusland:

Op 28.6.42 stoten de Duitsers verder richting Don met doelrichting Woronesch en Stalingrad.
De N.S.K.K. eenheden, waartoe de Vlamingen behoren, zijn nu ondergeschikt aan het leger ,,H. Gruppe Süd''.
25.8.42 Vertrek uit Ochotchewka naar Stary-Oskol. Worden aldaar nog dezelfde nacht aangevallen door Russische nachtbommenwerpers (IJzeren Gustaaf). Geen doden onder de Vlamingen maar wel veel schade en verscheidene doden en gekwetsten onder de burgerbevolking van het stadje.
26.8.42 De Kolonnen verlaten Stary-Oskol en gaan op bivak in de omgeving. Dag en nacht transportinzet en wachtdiensten.
15.10.42 We trekken terug uit Stary-Oskol en keren naar Kursk terug, waar reeds de eerste sneeuw ligt.
18.10.42 De wagens worden verladen voor reparatie naar Duitsland. De manschappen maken winterkwartier in de gevangenis te Kursk.

22.3.43 Vertrek uit Kursk.
Door de val van Stalingrad en de druk van het oprukkende Rode leger wordt er alarm geblazen in alle eenheden in deze frontsektor.
Al de eenheden worden naar achter verlegd. Zo komen deze N.S.K.K.-kolonnen op 23.3.43 in Popowka terecht.
Op 25.3.43 Opnieuw vertrek uit Popowka naar Kiew, waar onmiddellijk verladen wordt naar Diest.

Inzet 6e kompanie

Mei 1942 vertrek naar Rusland.
De wagens reden van Grimbergen naar Schaarbeek waar ze met het spoor vertrokken.
De reis ging per spoor tot Breslau (Opeln en Kosel).
Dan werd kwartier gemaakt te Quitiskau en Drosselbach.
Met de wagens door Zuid-Polen tot Lemberg in de kazerne. De wagens stonden geparkeerd aan de rand van het ghetto.
Via Shitomir, Poltowa, Kiew, Charkow naar Kursk.
Daar was de ganse 6e kompanie ondergebracht.
Met een Kolonne naar Ponyri (ligt tussen Kursk en Orel), waar het transport verzekerd werd voor de materialen, die dienden om aldaar een vliegveld aan te leggen, vooral kolensintels vanuit het station van Ponyri.
Na een verblijf aldaar van 6 à 7 weken terug verlegd naar Kursk.
Een paar dagen later naar voor verlegd voor het offensief in juni 1942 naar Stary-Oskol.
Dan terug naar Kursk en wel naar het vliegveld Kursk-Ost bij de afdeling Bau (bouw) om er bouwmaterialen en brandstof te vervoeren.
Terugtocht op 6 en 7 februari 43 naar de omgeving van Konotop en wel naar het dorpje Popowka.
Na een tiental dagen vertrokken met de wagens naar Kiew. Vandaar met de trein met de totaal versleten wagens via Parijs naar Diest.

Inzet van het regiment 5 in Rusland

Als taktisch kenteken had dit regiment een raap (Rübe), daar de regimentskommandeur Gruppenführer Rube heette. Op al de wagens vinden we de raap terug.
Dit is meer het relaas van de 2e Hauptkolonne. Feldpostnr. L. 10848-2 A Lg.Pa.Breslau.
9.6.42 Vertrokken uit Diest om 11.30 uur en 's avonds alles op de trein geladen.

Uit het dagboek van Frans Van Woensel ontnemen we volgende gegevens.
12 juni 1942 Om 2 uur in de morgen. De wagens werden van de trein gelost in Tost (Opper-Silezië)
We rijden in kolonne naar Tarnowitz
23 juni 1942 We bereiken het vliegplein van Krakau
14 juni 1942 Tarnow
15 juni 1942 Jaroslau, Reichshof, Mixosin
16 juni 1942 Przemysl, Sadowo
17 juni 1942 Lemberg Kazerne 13
18 juni 1942 Rowno Kazerne
19 juni 1942 Shitomir
20 juni 1942 Kiew
24 juni 1942 Permenantzy
25 juni 1942 Shonowka
26 juni 1942 Poltawa, Steinka
27 juni 1942 Charkow
Sinds Tost legden we met de wagens reeds 1.529 kilometers af
28 juni 1942 Wolchansk
1 juli 1942 Vertrek uit Wolchansk en komen tot inzet aan het front
We maken de gevechten mede op 5 juli te Nowo Grinew samen met de R.A.D. en Wehrmachtseenheden .

Fronttoestand:

In deze sector werd deze N.S.K.K. groep ondergeschikt aan de ,,Armeegruppe von Weichs''. Ze stond onder het bevel van het ,,Generalkommando I. Fliegerkorps'' tot 5.7.42 in Luga en vanaf 31.7.42 in Charkow.
Luftwaffe — Kommando Don'' in Charkow van 6.8.42 tot 17.2.43.
Kommanderende Generaal: Generaal der Vliegers Förster.
Behoorden tot het I. Fliegerkorps:

J.G.54, Delen J.G.53, K.G.L., K.G.76
K.G.77, Aufklärungsstaffel 5.
N.S.K.K. Regimenten 4 en 5.

Russische strijdkrachten: in de Don-stelling. Op 28 juni 1942 in de sector Woronesch
7 legers: — 63 sowj.
— 48 sowj.
— 60 sowj.
— 13 sowj.
— 40 sowj.
— 21 sowj.
— 6 sowj.

De Duitse legers rukten op naar Woronesch, waar ze een bruggenhoofd vormden. Bij de Duitse legers behoorde ook het 2e Hongaars leger.

11 juli Elf juliviering te Wolschansk.
Het front werd vooruitgeschoven en de N.S.K.K. Kolonnen volgen de strijdende troepen op de voet.
16 juli Korobotschikino
17 juli Kupjansk — Bulazelowka
Hier hebben de rijdende eenheden hard te kampen met regen en slijk
19 juli de wagens reden zich vast in de modder.
20 juli de meesten weggesleept door rupsvoertuigen naar Rowenki.
21 juli vele wagens met voerder en begeleider staan eenzaam langs de rolbaan en wachten op hulp. Ze lopen groot gevaar overvallen te worden door uiteengeslagen Russische troepen.
22 juli aankomst van de 2e Hauptkolonne te Rossosch.
Het vliegveld lag naar schatting ongeveer 5 km ten oosten van de stad aan de Donbocht. Rossosch ligt langs het riviertje Kalitwa, een bijrivier van de Don, en zowat 200 km noord-westwaarts van Stalingrad aan de Wolga.
Hier verbleef de 2e Hauptkolonne gedurende zes maanden. Onophoudend reden ze met hun wagens van het station naar het vliegveld met bommen voor vliegtuigen en voor het Flakgeschut in de omtrek, met materialen, verpleging en benzinevervoer voor de bommenwerpers. Het soldatenleven kreeg hier terug zijn normale gang, wachtkloppen, wapenonderricht, marsen, gevechtsoefeningen, onderhoud van wagens en zo meer.
De compagnie was ingekwartierd in de verspreide huizen langs de 1e Meistraat (een zandstraat) in de buurt van het station.
15 september de zwaluwen verzamelen, teken van de nakende koude.
21 september noteerden we minus 4 graden.
Onze voornaamste opdracht was nu wel, buiten onze transportopgaven, het graven van ondergrondse garages, brandhout ophalen en laten doorzagen en kleinklieven door de Russen.
23 oktober 1942 de winterkledij werd uitgedeeld: overmantel, 2 hemden, 2 onderbroeken (lange), 1 lijfband, 3 dekens, 1 wollen jak, 2 paar handschoenen, 2 paar sokken en viltstiefels.
28 oktober 1942 de Duitse leiding van het regiment 5 werd afgekommandeerd naar een Nederlands N.S.K.K. regiment dat in de buurt van Stalingrad lag.
Wij werden nu ook ingelijfd in het regiment 4 dat zijn hoofdkwartier in Kursk had. Nieuw Feldpostnummer 2/4 L 10596 Lg.Pa.Breslau, dus nu 2e Hauptkolonne van het 4e regiment N.S.K.K.
November-december 1942

Zeer intense inzet, bommen laden en rijden van onze boxen naar de vliegtuigen, vooral Heinkels 111.
In december verschenen meer en meer Russische vliegtuigen in de lucht, ook lukten de Russische doorbraken op enkele plaatsen van het Donfront.
6.11.42 1e dag sneeuw en -15°
14.1.43 krijgen we bezoek van Joris Van Steenlandt, leider van de D.M./Z.B. Banleider Smessaert Omer, verbindingsofficier van de N.S.K.K. Bert Peleman, propagandaleider van de D.M./Z.B.. Banleider Rits Renaat, verbindingsofficier te Kursk.
Deze Vlaamse leiders kwamen onderscheidingen uitreiken, het trouwkenteken R. Tollenaere.
15.1.43 's Morgens verschijnen Russische tanks van uit het westen, dus uit richting Rossosch-stad. Het vliegveld werd omsingeld. De Stuka's vallen ononderbroken de T 34-ers aan (een veertigtal tanks met opgezeten infanterie). Door deze onverwachte Russische doorbraak geraakten tientallen in gevangenschap. Men schat het aantal Vlamingen op dat ogenblik te Rossosch op ongeveer een 50-tal. Van de vermisten ontving men nadien nooit enig levensteken. Sneuvelden zij of kwamen ze in gevangenschap om? Groot vraagteken. Tal van Vlamingen konden ontkomen en vluchtten te voet met achterlating van al hun materieel. Enkelen te Rossosch zagen nog een kans en namen hun wagen mede, vol geladen met gekwetsten en dode kameraden. Terugtocht te voet met andere troependelen, richting Charkow. Een deel bereikte op 18.1.43 Wolschansk, waar ze opgewacht werden door SS-troepen.
Een ander deel trok door de velden en bossen, daar de wegen meestal door de Russen bezet waren. Ze werden bevoorraad door zweefvliegtuigen. De piloot verbrandde dan zijn toestel en ging te voet verder. Ook dezen werden reeds te Charkow opgevangen door SS-troepen.
In Charkow gebeurde de hergroepering. Ze deden er dienst als wachtposten daar ze geen wagens meer hadden.
23.1.43 vertrek naar Poltawa.
25.1.43 vertrek naar Kiew waar ze per spoor reisden naar Diest.

Enkele Vlamingen die verbleven in Rossosch

Door het ineenstorten van het Don-front op 15 januari 1943 werden de Kolonnen in de rug aangevallen en overrompeld door de Sowjets.
Verscheidene Vlaamse jongens die op het vliegveld vertoefden, sneuvelden of werden gevangen genomen tijdens de afweergevechten.
Hier een lijst van Vlamingen, die op dat ogenblik te Rossosch vertoefden.
Luyten Wim Godefroid Roger (vermist)

Liekens
Drijbooms Marcel (vermist
Tops Maurits (gevallen)
Van Woensel Frans
De Meyer (gevallen)
Van der Elst vader (gevallen)
Cayzele
Moerkerke (gevallen)
Conrad
Amands
Van de Velde Leo (gevallen)
Horac
Aneca
Peeters Fons
Swinnen
Neutiens (vermist)
Boonen Eduard (vermist)
Van Hellem Frans (gevallen)
Vercauteren Edward (gevallen)
Rogiers Viktor (gevallen)
Henning Bruno (vermist)
Meirschaert Albert (gevallen)
Beulens Michel (gevallen)
Siau Gilbert (gevallen)
Van Brussel Maurits (gevallen)
Van der Putten Albert (vermist)
Van Roosendael Flor (vermist)
Gaudeus (vermist)
Bierinckx Jos
Cooreman
Steur
Bruggeman (gevallen)
Van der Elst zoon (gevallen)
Van Ranst A. (gevallen)
Verrezen
Delaniére (gevallen)
Hart
Piesen Albert (gevallen)
De Backer
Van de Plas
Coucke
Wissels
De Metsenaere
Bellemans Pierre (gevallen)
Elskens Albert (gevallen)
Waterschoot Adolf (gevallen)
Smekens Jozef (gevallen)
Michiels vader (vermist)
De Veirman Maurits (gevallen)
Siau Achiel (gevallen)
Totte (gevallen)
Goosens Viktor (vermist)
Van Malderen René (vermist)
Geers André (vermist)
Lejeune Lucianus (gevallen)

Het woord ,,gevallen'' moet meer geïnterpreteerd worden als zijnde vermist, gezien niemand weet waar deze mensen gebleven zijn en niemand weet waar en hoe ze zouden gevallen zijn.
Deze lijst is ver van volledig.
De meesten werden vermist tussen 15 en 18 januari te Rossosch op 20 km ten noorden van deze stad op de baan naar Ostrogozhsk.

N.S.K.K. inzet op het front te Stalingrad

In december 1942 vertrokken vanuit Rossosch een compagnie N.S.K.K. op motorsleden naar Stalingrad.
Deze eenheid bestaande uit Nederlanders en Vlamingen met een getalsterkte van 291 manschappen keerde nooit meer terug.
Geen overlevende kwam ooit getuigenis afleggen van het noodlot van deze jongens. Het zal een geheim blijven voor de geschiedenis.

Opmars

2.7.42 Doorbraak der vijandelijke stellingen bij Bjelgorod.
De opmarsstraten zijn belegd met mijnen.
Hevig bombardement door gevechtsvliegtuigen van Kursk.
6.7.42 Inname van Adamskoje, zuidelijk Stary Oskol.
8.7.42 Doorstoot over Stary Oskol via Choroschilowo-Archangelskoje naar Nikolskaja (= Jemantscha) zuid-westelijk Woronesch.
10.7.42 De Don werd overgestoken met een pontonbrug te Malyschowa.
Versterking van het bruggenhoofd te Woronesch.
Een massa gevangenen en overlopers werden naar het verzamelkamp Dewiza gebracht.
14.7.42 Eerste groot afweergevecht in het bruggenhoofd Woronesch.
12.8.42 Tweede afweergevecht in het bruggenhoofd. Diepe bres in de Duitse stellingen. Er bestaat gevaar om de Donbruggen.
2.9.42 Het 6e leger bereikt Stalingrad.
15.9.42 Derde afweergevecht in het bruggenhoofd te Woronesch.
De rivier de Woronesch is hier 8 meter breed.
De Rus grijpt hier met een tot heden onbekende vuurvoorbereiding met talrijke pantsereenheden en bommenwerpers aan. Offensief zonder gevolg.

Afweergevechten en stellingoorlog aan de Don

van 19.11.42 tot 14.1.43

De Russen poogden steeds opnieuw het bruggenhoofd door wisselende aanvallen van uit het zuiden of het noorden in te nemen.
De Russische luchtmacht viel praktisch iedere dag aan bij nacht zowel als bij dag, vooral de toevoerstraten waren het doel van hun raids, hierdoor leed de N.S.K.K. zware verliezen.
Het uitwerpen van propagandablaadjes had weinig effect daar ze doorspekt waren met tastbare leugens. Met alle middelen werd er in gepoogd de soldaten van de Wehrmacht op te hitsen tegen de Waffen-SS, het front tegen de heimat, het volk tegen de regering.
Een druk briefduivenverkeer werd vastgesteld tussen Woronesch en de achterwaartse gebieden. Hierop kwam bevel alle duiven dood te schieten.
27 november 1942 Generaalveldmaarschalk von Manstein neemt de Heeresgruppe Don over.
Sterkteverhouding aan het Donfront:
Tegenover het 2e Duitse leger stonden vier Sowjetlegers:

Feind-Propaganda-1942 (völlig unwirksam)

Lesen und an die Kameraden weitergeben!

EUER TOTENGRÄBER SPRICHT ZU EUCH, SOLDATEN der 323. Inf. Div.

„DIE WARHEIT ÜBER UNSERE VERLUSTE"

Ich bin Soldat LUDWIG SEHER vom Gräberkommando der 323. Inf. Div., der diese Worte an Euch, meine Kameraden, richtet. Vom 17. Juli bis 15. September d. J. habe ich in Nikolajewka Gräberdienst gemacht.

WÄHREND DIESER ZEIT HABEN WIR 620 OFFIZIERE UND SOLDATEN UNSERER DIVISION BEERDIGT.

Die meisten Gefallenen waren Familienväter von 2—3 und sogar von 5 Kindern. Unter den von uns beerdigten Offizieren sind Oberst **BOTTCHER**, Kommandeur des I. R. 694, Oberleutnant und Kompaniechef **SCHNABEL**, dann ein Oberleutnant von der 6. Kp. des I. R. 694 mit Namen **ADAMI** — oder so ähnlich, sowie noch 3 andere Oblts., deren Namen ich nicht mehr weiß. Von den Lts. haben wir zirka 15 begraben, unter diesen die Lts. WITT, BRANDL, WECKER, LOWLEIN. An die anderen Namen erinnere ich mich nicht mehr. Alle übrigen Toten sind untere Chargen und Mannschaften. Wenn noch dazu die Toten gerechnet werden, die man beim Rückzug nicht mitnehmen konnte, so werden es Tausende ausmachen. Und zu diesen Verlusten rechnet nun noch die Verwundeten, deren Zahl bekanntlich durchschnittlich 6—7 Mal so hoch sind wie die der Toten, das sind dann noch 4500 Mann. Außerdem wißt Ihr selber, wie groß die Ausfälle durch Malaria und andere Krankheiten sind. Summiert dies alles und Ihr habt die riesigen Verluste unserer Division.

Ich habe mit meinen eigenen Händen unsere Kameraden begraben und keiner weiß wohl so gut wie ich, daß das Geseiere von Goebbels über die geringen Verluste im Osten niederträchtige Lüge ist. Ihr seht ja selbst, wie unsere Reihen sich lichten. Von allen Kompanien, Bataillonen ja sogar Regimentern bleiben kümmerliche Reste übrig.

WENN DAS NOCH EINE WEILE SO WEITER GEHT, LIEGT BALD DIE GANZE 323. DIVISION AUF DEM FRIEDHOF IN NIKOLAJEWKA.

In den letzten Kämpfen wurden sogar wir, Soldaten vom Gräberkommando, mit eingesetzt.

UNSERE TOTEN MÜSSEN JETZT SICH SELBST BEGRABEN

Und nun frage ich Euch, Kameraden, wozu diese schrecklichen Opfer? Denkt doch einmal an Eure Frauen und Kinder. In diesem Eroberungskrieg gibt es für Euch nichts zu erobern. Ihr könnt nur verlieren — Glück, Gesundheit und Leben!

LEGT DIE WAFFEN ENDLICH NIEDER! KOMMT IN RUSSISCHE GEFANGENSCHAFT! ZÖGERT IHR NOCH LANGE, DANN WERDET AUCH IHR EUER KÜHLES GRAB IN NIKOLAJEWKA FINDEN.

Ich versichere Euch aus eigener Erfahrung, daß die Russen ihre Gefangenen anständig und menschlich behandeln. Alle Greuelgeschichten unserer Offiziere über die russische Gefangenschaft sind bewußte Erfindungen, die Euch nur abhalten sollen, in russische Gefangenschaft zu gehen.

Hört, was ich Euch als Kamerad zurufe, der schon so viele seiner Kameraden in russischer Erde begraben mußte, der aber sein eigenes Leben in russischer Gefangenschaft gerettet hat.

MACHT SCHLUß MIT DEM KRIEG!
KOMMT IN RUSSISCHE GEFANGENSCHAFT!

EUER LUDWIG SEHER
SOLDAT VOM GRÄBERKOMMANDO
DER 323. INF. DIV.

PASSIERSCHEIN

Jeder deutsche Soldat ist berechtigt, mit diesem Passierschein die Front zu überschreiten und sich den Russen gefangenzugeben. Jeder Angehörige der Roten Armee und jeder Sowjetbürger ist verpflichtet, ihn in den nächstgelegenen Stab der Roten Armee zu führen.

Das Kommando der Roten Armee garantiert dem Kriegsgefangenen das Leben, gute Behandlung und die Heimkehr nach dem Kriege.

ПРОПУСК.

Каждый немецкий солдат имеет право с этим пропуском переходить через фронт и сдаться в плен. Каждый наш Красной Армии и советский гражданин обязан сопровождать его в ближайший штаб Красной Армии.

Командование Красной Армии гарантирует пленному жизнь, хорошее обхождение и возвращение на родину после войны.

Propagandablaadje door de Russen uitgeworpen boven het Dongfront.

13e Sowjetleger: Kolonel-generaal N.P.Puchow
40e Sowjetleger: Kolonel-generaal, de latere Maarschalk der Sowjetunie K.S.Moskalenko sinds oktober 1942.
38e Sowjetleger: Luitenant-generaal N.E.Tschibisow.
60e Sowjetleger: Legergeneraal I.D.Tschernjachowkskij.
23.11.42 Stalingrad ingesloten
De Russen bereikten de Don te Kalatsj
11.11.42 Reeds -26° Celsius
26.11.42 Werd -36° genoteerd in de morgenuren
27.11.42 Dooiweder reeds 0 graden
De voormalige Sowjet-generaal Wlassow richt in Smolensk een ,,Komitee zur Befreiung der Völker Russlands'' op.
Zijn leger mocht nog niet tot inzet komen.
Er was zeer sterke toeloop van vrijwilligers.
15.1.43 Rossosch werd door de Russen ingenomen.
24.1.43 Het bruggenhoofd Woronesch werd opgegeven, de stellingen aan de westoever van de Don werden betrokken.
Terug 40 graden onder nul.
28.1.43 Om 18.00 uur werd de ring rond het VII Armeekorps gesloten. De Russen staan klaar op weg 17 om naar het Westen door te stoten. De toestand werd hopeloos doordat het Hongaars korps niet meer als gevechtseenheid kan dienen, daar het zonder munitie en bevoorrading was.
3.2.43 Stary Oskol werd ontruimd door de Duitsers.
Het bevooradingskamp werd leeggemaakt. Alles was in overvloed te krijgen: jenever, chocolade, melk in blikjes, enz.
's Avonds vliegt alles in de lucht.
De troepen hebben veel last van de Hongaren. Dezen stelen wat ze kunnen. Ieder wil zich redden en hebben geen moraal meer.
8.2.43 Kursk komt in handen der Russen, zonder gevecht.
Het N.S.K.K. trekt zich terug op Kiew.
Opstoppingen langs de rolbaan, dode paarden en soldaten, overal Hongaren. Kapotte en in defecte tanks en wagens blijven langs de wegrand steken. De sneeuw bemoeilijkte het rijden en het marcheren.
Op dat ogenblik was de chef van het N.S.K.K. te Kursk Oberführer Keller uit Weilheim.
16.2.43 Charkow in Russische handen, werd enkele weken later terug heroverd door de Duitsers.

Hergroepering te Charkow

De toegekomen Vlamingen kregen Hitler op bezoek.

Twee dagen later begonnen de afweergevechten rond de stad. Opnieuw werden de Vlamingen als infanterieversterking ingezet, doch hielden slechts enkele dagen stand.

Nieuw verzamelpunt Kiew

De uitgedunde uiteengeslagen Kolonnen met hun zwaar gehavende voertuigenresten konden van geen nut meer zijn.
Op 25.3.43 werden ze aldaar verladen richting Diest.

INZET VAN HET REGIMENT 6

Opmars in de Kaukasus 1942

De Abteilungsstab (Afdelingsstaf) en de Kompanies 4/6 en 5/6 vertrokken in september 1942 per spoor uit Diest via Poltawa naar Stalino en kwamen aldaar onder het bevel van het 5e Regiment.
De 5e Kompanie bestaande uit 1 Stafkolonne
4 Inzetkolonnen
Vlaamse verbindingsofficieren: Sturmführer Van Hecke, later Sturmführer Vermeulen.
Vlaamse Kolonnenführer: Truppführer Crombeen uit Schellebelle, die in april 1945 sneuvelde te Würzburg.
Vanuit Stalino vertrok de Abt. II/6 en de 5e Kompanie naar Rostow. De 4e Kompanie naar Krasnodar.
Deze eenheden kwamen tot inzet in de Süd-Abschnitt (zuid-sector) einde 1942 tot januari 1943.
Van de 4 Kolonnen van de 5e Kompanie waren er twee in de Kaukasus, de twee andere werden ingezet bij Stalingrad. Ze zijn er evenwel goed uitgekomen zonder verliezen.
De reisweg: Vertrokken uit Diest per trein naar Poltawa-Stalino, vandaar met de Kolonne naar Rostow, Tangarog (aan de zee van Azow). Van hieruit over Krasnador, Armawir, Maikop, Suwerowskaja, Mineralnje, Wody vliegplein. De lading bestond voornamelijk uit onderdelen voor vliegtuigmotoren, kabels, boordwapens en een paar zware startgeneratoren. Deze werden in de winter gebruikt om de vliegtuigen sneller te starten.
Ter plaatse werden daar vooral benzine, bommen en boordmunitie naar de vliegtuigen vervoerd.
Enkele keren ging het zelfs tot Pjatigorsk, niet zo ver van de Elbroes. Dit was dan ook het verste punt van de inzet.
Rond Kerstmis 1942 werden de Vlaamse Kolonnen afgelost door Nederlandse Kolonnen.

De Kolonnen keerden terug via Rostow, Rossosch naar Kursk waar ze het 4e regiment vervoegden.
Dan samen met het 4e regiment bereikten ze in februari 1943 Diest, via Stalino, Kiew.
In mei 1943 werden de nieuwe Kompanies van het 4e regiment opgesteld.
1/4 naar Moorsele, Hauptsturmführer Friedmann
2/4 naar St. Denijs-Westrem
3/4 naar Aalter

Van 5.4.43 tot 15.4.43

Verlof voor degenen die uit Rusland kwamen.

Heropstelling te Diest

Hier werd het regiment Flandern gevormd.
Na het verlof bezochten de meesten scholen en leergangen.
Onderofficiersleergangen, rijscholen te Vorst, Stokkel, Moorsele, Rheindalen, Ursel, Wevelgem en andere.
Ook werd er veel tijd besteed aan kazerne en infanterieoefeningen.
Nieuwe kolonnen werden opgesteld met nieuwe en zware wagens.

INZET IN HET WESTEN — NOORD-FRANKRIJK

Terwijl het gros van het N.S.K.K. zich in Rusland bevond en aldaar tot inzet kwam, stonden de wervingen en de opleidingen hier te lande niet stil.
Honderden nieuwe rekruten vervoegden de rangen en werden na een eerste infanterie-opleiding te Vilvoorde, naar Noord-Frankrijk gestuurd.
We noteerden een eerste vertrek in november 1942 naar de regimentsschool *Croisee Laroche* bij Rijsel. Daar werd een compagnie Vlamingen gevormd met een getalsterkte van ongeveer 230 man. Doch deze jongens konden niet rijden en bezochten aldaar geen rijschool. Ze werden ondergebracht in aangeslagen appartementsgebouwen. Hun opleiding alhier bestond voornamelijk uit een volledige Duitse infanterieopleiding. Oefeningen met het M.G., gevechtsopleiding en velddienst.

Einde december 1942

De compagnie werd groepsgewijze ingezet als begeleider (Beifahrer) bij burgerchauffeurs, die met hun eigen wagens het vervoer deden voor de Luftwaffe. Het waren Belgische en Franse burgers die een kontrakt hadden

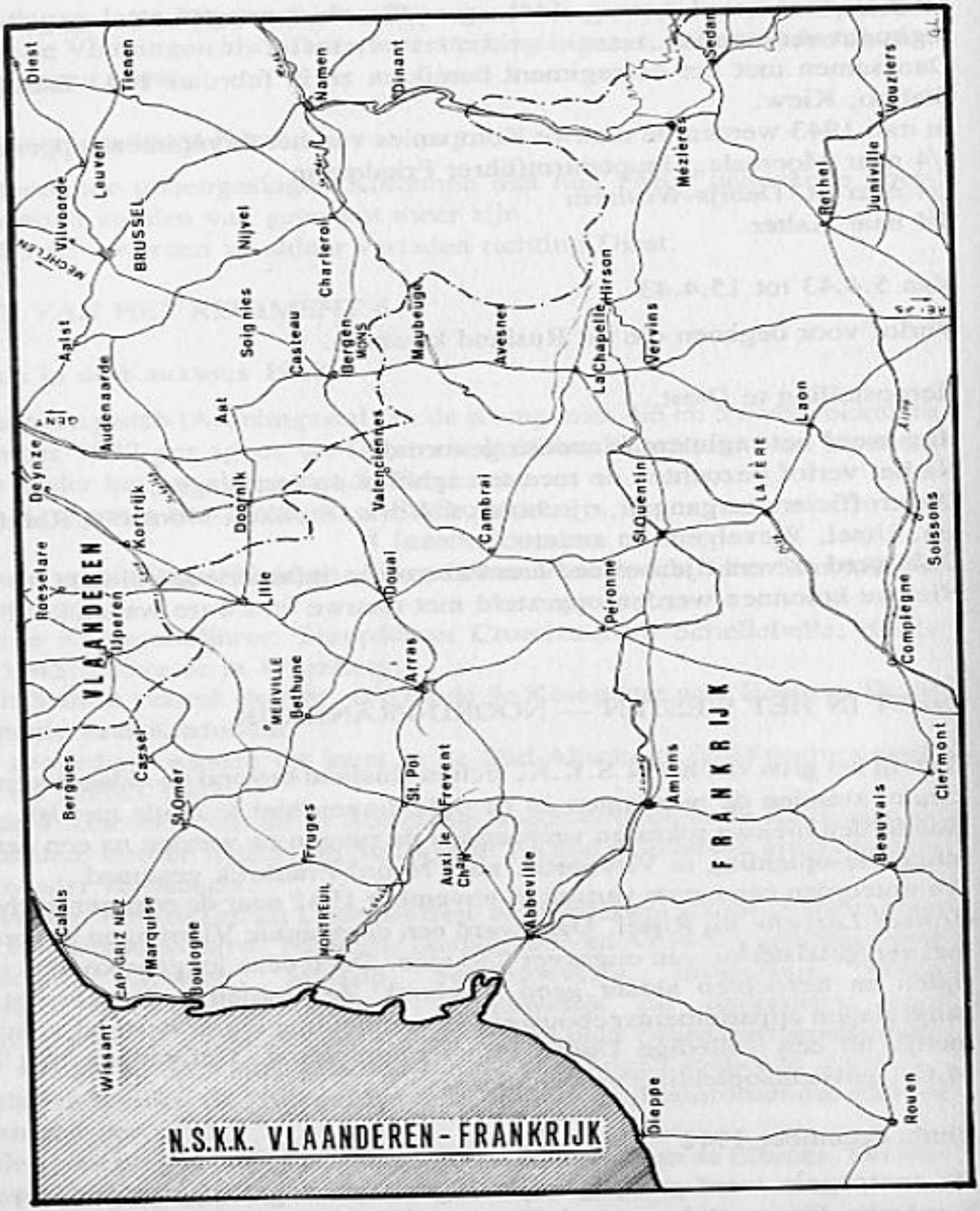
N.S.K.K. VLAANDEREN - FRANKRIJK
VLAANDEREN
FRANKRIJK
Diest
Tienen
Namen
Dinant
Sedan
Vouziers
Leuven
Vilvoorde
BRUSSEL
Nijvel
Charleroi
Mézières
Rethel
Juniville
Aalst
Soignies
Casteau
Bergen
MONS
Maubeuge
Avesnes
La Chapelle
Hirson
Vervins
Audenaarde
Ast
Valenciennes
Laon
Deynze
Kortrijk
Doornik
Cambrai
St Quentin
LAFÈRE
Soissons
Roeselare
Lille
Douai
Péronne
Compiègne
Ijperen
MERVILLE
Bethune
Arras
Bergues
Cassel
St Omer
St. Pol
Frevent
Amiens
Clermont
Fruges
Auxi le Ch.
Abbeville
Beauvais
Calais
CAP GRIZ NEZ
Marquise
Boulogne
MONTREUIL
Wissant
Dieppe
Rouen

M.G. en M.P. onderricht — Wambrechie Kolonne Lille Nord.

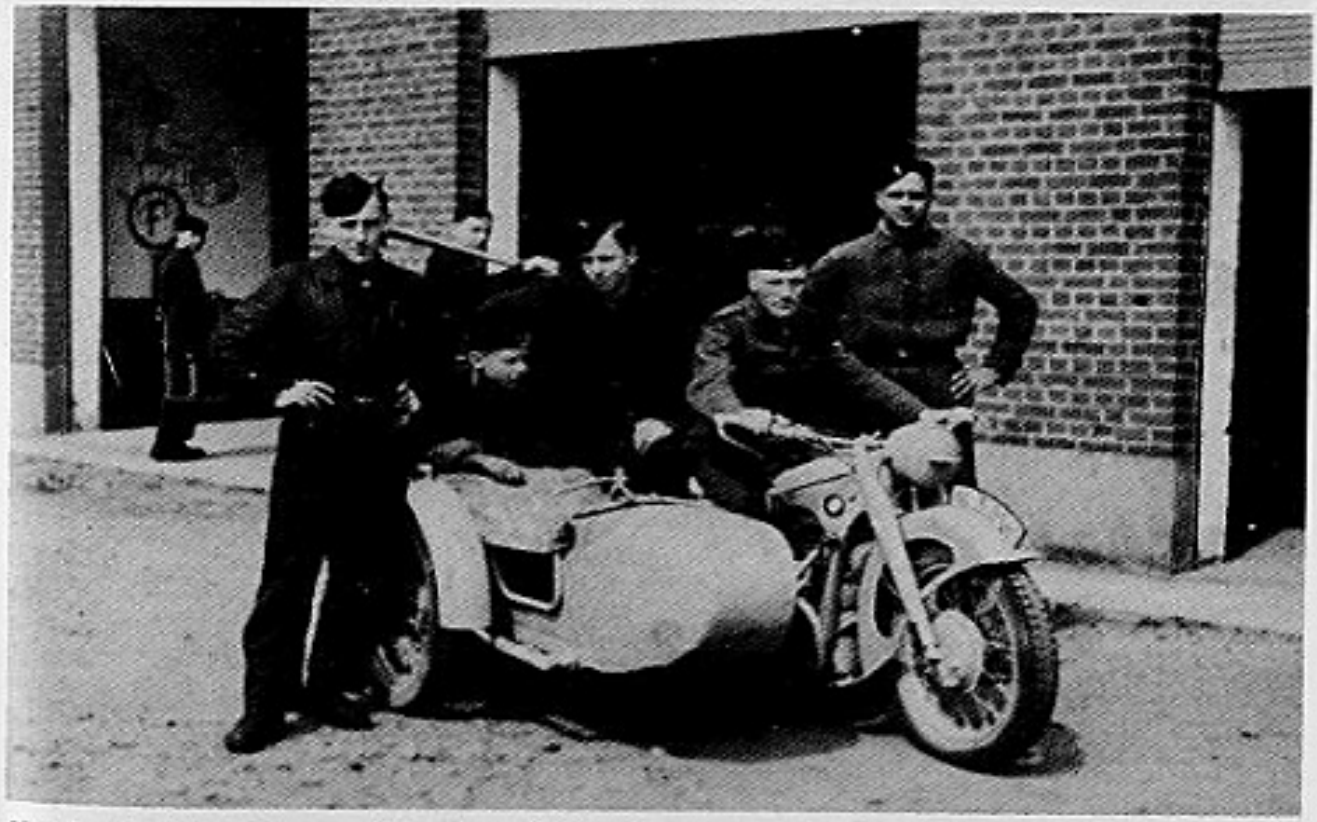

Kradonderricht. Casteau S.K. 5 — 1943. v.l.n.r. Behiels Jos, ?, Raeymaekers J., Van den Berghe, Nuyts L., ?, Thijs.

Saint Omer — In het kwartier.
Staande: Schietecate, ?, Van Impe J., De Cauwer P.
Zittend: ?, Hendrickx J., Smet J., Philips.
In de hoek boven: Van Hoof L.

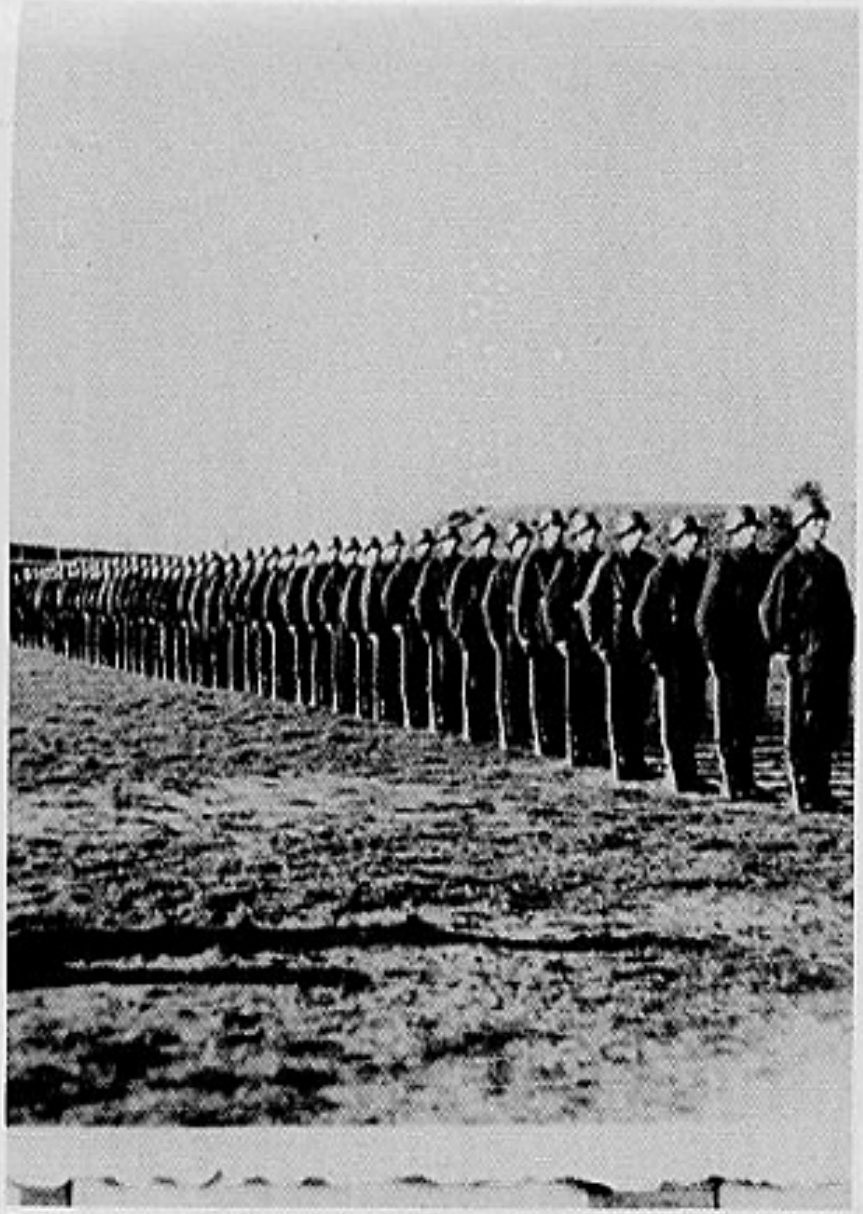

Diest — 1942. Unterführerlehrgang — School voor onderofficieren. Opleiding.

Uitstap na dienst. Antwerpen Haven — 1942.

T.T.R. Kazerne Vilvoorde. Eedaflegging — 3.4.42. Aantreden voor de derde inzet.

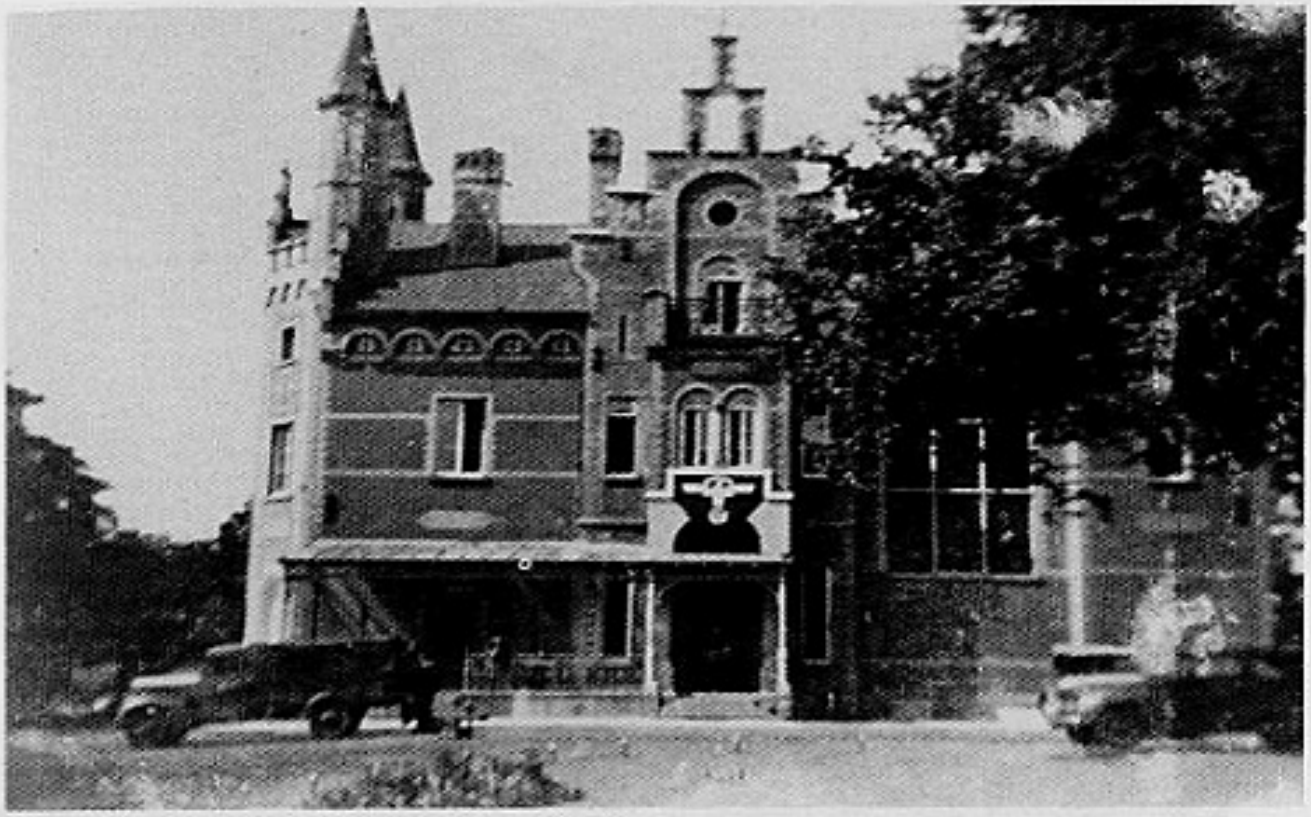

N.S.K.K. Motorschule te Vorst.

5. Regt. N.S.K.K. 2e Hauptkolonne. Charkow — Soldatenheim juni 1942.

Normandië — 1943.

Zivilkraftfahrkorps. De Kolonne staat klaar tot vertrek en nieuwe inzet — september 1941.

Zivilkraftfahrkorps. In de kazerne te Etterbeek — 1941.

met de Luftwaffe. Hun wagens waren grijs geschilderd met het N.S.K.K.-embleem. Het waren alle oude bakken van rond de jaren 30. Deze voerders droegen geen uniform.
De N.S.K.K. mannen deden dienst als begeleider te:
Marquise Rinxent (Boulogne), ondergebracht in de Chartreuse (nu museum),
Brebieres nabij het vliegveld van Douai.
St. Omer (Achiet)
Arques
Wambrechie
Cape Grinez
Merville
Ronchien

Opdrachten

Transport van munitie, bommen, benzine voor de O.T. en Kriegsmarine, Luftwaffe, aanvoer van materialen voor de opbouw van de Atlantikwal.

April 1943

De groepen verzamelden zich te Croisee Laroche. Met de trein ging het vanuit Rijsel naar Brussel.

Luftwaffe Fahrschule, Boudewijnkazerne, Dąillyplein te Brussel

Hier volgde de opleiding tot vrachtvoerder van vrachtwagens L.K.W. Deze lessen werden gegeven door het personeel van de luchtmacht. De kommandotaal was dan ook volledig in het Duits. Na een kursus van zeven weken bekwam men een Führerschein III. Er waren drie soorten rijbewijzen (Führerschein)

I. Motor (Kradrad)
II. P.K.W. Personenwagens
III. L.K.W. Lichte vrachtwagens

Het aantal Vlamingen dat deze lessen volgde was ongeveer 100 man.
Na het beëindigen en het behalen van de Führerschein bekwam men het ,,Führerabzeichen'' op de linker-onderarm.

Juni 1943 — Casteau (Mons-Bergen)

Hier werd de *Sonderkolonne 6* gevormd en ondergebracht in de voormalige Lansierskazerne te Casteau.
In het voorjaar van 1944 werd deze Sonderkolonne 5 in plaats van 6. Deze Kolonne was uitgerust met 35 vrachtwagens van Duits fabrikaat. Het bevel

lag in handen van Duitsers. Er waren geen Vlaamse oversten. Verbindingsofficier was Sturmführer Lavelle Frans.

Opdrachten en inzet

Ze stonden ten dienste van de 18e Flakbrigade Nord-Frankreich.
Belast met de aanvoer van materialen voor de lanceerbassisen van de V-wapens (raketten)
Op de vliegvelden: Wambrechie
Reims
Beauvais
Benzinevervoer: tanken in Croix
Munitie laden in Fort Bondu (Rijsel)
Bij verandering van stelling van een Flakbatterie moesten ze de stukken uit hun stelling slepen en vervoeren naar hun nieuwe basis.
Alle vervoer werd vanuit Casteau geregeld, alsook het onderhoud der wagens. Bij elke Kolonne waren twee M.G. 34 op de wagens geplaatst voor de luchtbescherming.
Een Kolonne bij de *Sonderkolonne 5* bestond uit volgende wagens:
20 wagens (soms 30 tot 35)
2 wagens met opgebouwde M.G. (Machinegeweer)
1 P.K.W. voor de Zugführer
2 Kradmelder, 1 keukenwagen, 1 reparatiewagen en 1 tankwagen

N.S.K.K. Kolonnen te Douai en omgeving

Na hun opleiding einde 1942 en aanvang 1943, in de Telegraafkazerne te Vilvoorde en na hun scholing in de rijschool te Vorst, vertrokken de nieuwgevormde Kolonnen per trein naar Douai in maart 1943. Ze kwamen eerst terecht in de regimentsschool te Croisee Laroche bij Parijs.

Opdrachten

Transport voor alle troependelen aan de westkust van Normandië.
Vervoer van arbeiders, post, bevoorrading en bouwmaterialen voor de opbouw van de lanceerbasissen van het V-1-wapen.
Wachtopdrachten van alle aard en op alle posten.
In het stadje Frugus was een permanente V-1-dienst.
Inzet te Ivetot, Montreuil, Forges-Les-Eaux, Hucqueliers, Espinette, Rijsel, Douai en andere plaatsen in Normandië.

Kriegslazarett Saint-André bij Rijsel

Luftwaffehospitaal. Alle N.S.K.K.-mannen, zieken, gekwetsten kwamen hier terecht.

Inzet te Abbeville — Regiment 4

Het regiment 4 uit Rusland komende en na een herstel en scholingsperiode in Vlaanderen, werd naar het Noorden van Frankrijk verzet.

17.11.43: Aankomst van de Kolonnen te Abbeville. Verblijven er tot begin maart 1944. Rijden met burgers en hun vrachtwagens om de bouwwerven te bevoorraden met allerhande materialen voor de lanceerbasissen van het V-1-wapen. De Kolonnen werden ondergebracht te Aylly en te Abbeville St.Riquier, Gramont en Bussus. Ook enkele Kolonnen te Aufay bij Dieppe. Bijna dagelijks bombardementen van Engelse en Amerikaanse vliegtuigen.

5.3.44: Werden te Amiens verladen naar Diest.

Inzet van 17.11.43 tot 5.3.44

Een groot deel kwam in Frankrijk aan zonder vrachtwagens en werden ingezet als toezicht en wacht op de werken (Atlantikwall-lanceerdiensten van het V-1-wapen (Bouwonderneming Doermeister uit Hamburg).
Het vervoerterrein lag tussen Amiens, Abbeville, Laon, Port de Calais, Dieppe.

NIEUWE INZET VAN HET REGIMENT 4 „FLANDERN" — BALKAN

15.3.44: Afreizen van de regimenten 4 en 6 naar de Balkan, getalsterkte 1000 man, vanuit Vilvoorde.

Fronttoestand in de Balkan van september 1943 tot december 1944

De bezetting van de Balkan was meer een Italiaanse gelegenheid. Zij hielden meer dan twee derden bezet, terwijl de Duitsers en de andere verbonden landen Bulgarije, Roemenië en Hongarije slechts kontrole op de rest hadden. Op 8 september capituleerde Italië. De Joegoslavische partizanen ontwapenden tien Italiaanse divisies en kregen alzo grote hoeveelheden wapens in handen. Het partizanenleger van de Kroatische communist Tito (Josip Broz), dat een onderlinge guerillastrijd uitvocht met de Cetniks van kolonel Draza

Mihailovic, een koningsgezinde Servische nationalist, beïnvloedden tot dantoe zeer weinig de Duitse en verbonden legers in de Balkan. Het beperkte zich veel meer tot kleine sabotagedaden en sluipmoorden op collaborerende Kroaten en Serven en afzonderlijke soldaten. Na de capitulatie van Italië kreeg het nu een ander uitzicht. De partizanen beschikten nu ook over zware wapens, artillerie, tanks en vliegtuigen. In 1944 waren de partizanen van Tito de effectiefste guerillastrijdkrachten op de Balkan.
Op de conferentie van Teheran in november-december 1943 kregen de partizanen de status van een nationale strijdkracht en tevens de steun van de geallieerde legers.
De capitulatie van Italië bracht voor de Duitse legerleiding grote nieuwe militaire en administratieve taken.
Er werden aldaar twee legergroepen gevormd.
Legergroep F: bevelhebber Veldmaarschalk Maximilian Freiherr von Weichs
Gebied ,,Südost'' bevatte Joegoslavië en Albanië.
Legergroep E: bevelhebber Generaal Löhr.
Gebied Griekenland en de Egeïsche eilanden.
Op strategisch gebied had het zuidoostelijk oorlogsterrein tot midden 1944 al zijn waarde verloren. Het was volledig afgesloten van het Oostfront en voerde een afzonderlijke oorlog.
Het verbonden leger van de As-mogendheden in de Balkan had een totale gevechtssterkte van 600.000 man, waarvan 300.000 in Griekenland van wie 90.000 op de eilanden.
Van de 38 divisies en brigaden waren er 16 Bulgaars of andere nationaliteiten en slechts 15 Duitse divisies en zeven brigades.
Onder deze 15 divisies waren er drie van de Waffen-SS. De 7e SS-Freiwilligen-Gebirgs-Division ,,Prinz Eugen'' en de 13e SS-Gebirgs-Division ,,Handschar'' hoofdzakelijk samengesteld uit mohammedanen uit Joegoslavië, Albanië en de andere Balkanstaten en de 21e SS-Gebirgsdiv. ,,Skanderberg'' Albanezen-Kroaten. Het leger der partizanen werd uitgebreid tot 80.000 man begin oktober 1943. De belangrijkste opdracht van de Duitse legers in de Balkan bestond erin de partizanen te bestrijden en het vrijhouden van de verbindingswegen, zeer belangrijk voor de bevoorrading en de aanvoer van wapens en munitie voor de strijdende troepen.

Offensieven van de As-mogendheden

Het zesde offensief begon half oktober 1943 en duurde tot half januari 1944.
De Duitsers opereerden gelijktijdig in ver uiteengelegen delen van Joegoslavië. Zij heroverden de kust en verbrokkelden de troepen der partizanen over heel het land.

Het zevende offensief van de As, duurde van april tot juni 1944. Er werden gevechten geleverd in Istrië, Slovenië, Macedonië en Servië. Vanuit de basis in Bari, Brindisi en andere plaatsen in Zuid-Italië, wierp de R.A.F. levensmiddelen af, evacueerde gewonden en zorgde voor het luchttransport en dekking. De Britse marine leverde een commandostrijdmacht ter verdediging van Vis.

De Russische doorbraak op 20 augustus 1944

De Russen bereiken de rivier de Pruth, de grens van Roemenië met Rusland. Het Duitse VIIIe leger wordt omsingeld en het IVe Roemeense leger vernietigd. Roemenië loopt over naar de Russen en verklaart op 25 augustus de oorlog aan Duitsland.

29 augustus: Het opperkommando van het Duitse leger beveelt aan Legergroep Zuid-Oekraïne een linie te bezetten langs de rug van de Karpaten en de Transsylvanische Alpen.

5 september 1944: Rusland verklaart de oorlog aan Bulgarije. Het Russisch leger bereikt Turnu Severin. Het Hongaarse IIe Leger valt het Roemeense IVe Leger aan te Cluj.

8 september 1944: Russische troepen trekken de Bulgaarse grens over. Bulgarije verklaart Duitsland de oorlog.

29 oktober 1944: Tankslag te Debreczen in Hongarije. Drie Russische legerkorpsen worden ingesloten en vernietigd. Legergroep E begint de terugtocht uit Griekenland.

4 oktober 1944: de Russische troepen zijn tot op 15 km van Belgrado genaderd en bereiken Pancevo aan de noordelijke oever van de Donau en op 16 km van Belgrado.

8 oktober 1944: Een Russisch gemechaniseerd legerkorps duikt plots op 80 km achter het front in het Moravadal en blokkeert de spoorlijn ten zuiden van Belgrado.

9 oktober 1944: Het Ie Bulgaarse leger rukt op naar Nis via Bela Palanka. Sterke partizanenstrijdkrachten zijn ten westen van Nis, Servië binnengedrongen.

12 oktober 1944: Door de opmars in het dal van de Morava hebben de Russen de aanvoerroute van de Duitsers afgesneden en kan er geen versterking meer komen uit Griekenland.
De Duitse tegenaanval kende sukses daar ze alleen partizanen moesten bevechten en ze hadden geen moeite de Morva te bereiken. Het kontakt met de Ie Bergdivisie kwam tot stand. De beide strijdmachten trokken stroomopwaarts naar Velika Plana, waar ze op het Russische 57e Leger botsten. Deze ontweken het gevecht en draaiden af in noordelijke richting en kwamen zo op 10 km ten zuiden van Belgrado.

14 oktober 1944: De Russen trekken samen met de partizanen Belgrado binnen.
Volgens Stavka waren de verhoudingen aan het front:
2 tegen 1 aan manschappen
2 tegen 1 aan artillerie
3 tegen 1 aan tanks en gemechaniseerd geschut.

19 oktober 1944: De Duitsers verlaten Belgrado.

15 oktober 1944: Nis valt in de handen van de Bulgaren. Het Tito-leger bedroeg 800.000 man en was verdeeld in vier legergroepen, die zich al vechtend een weg baanden.

2 november 1944: De Duitse troepen bereiken een lijn langs de Donau, die loopt van de Hongaarse grens naar Vukovar, en verder langs de Drina.

19 november 1944: Door het vernielen van de brug over de Drina te Visegrad door de R.A.F. geraakte de weg geblokkeerd over een afstand van 136 km in oostelijke richting tot Kraljevo.
Van dat ogenblik af werd de Balkan een onbelangrijk oorlogsterrein. Deze toestand duurde tot het einde van de oorlog.

Inzet van de 2e Kompanie N.S.K.K. in Griekenland

Begin maart 1944: Vertrokken met de trein, maar zonder wagens uit Diest naar Griekenland.

Einde maart 1944: Aankomst van de ganse 2e kompanie, waaronder Kolonnen 222 en 224 te Athene.
Enkele dagen verbleven in een kazerne gelegen buiten de stad.

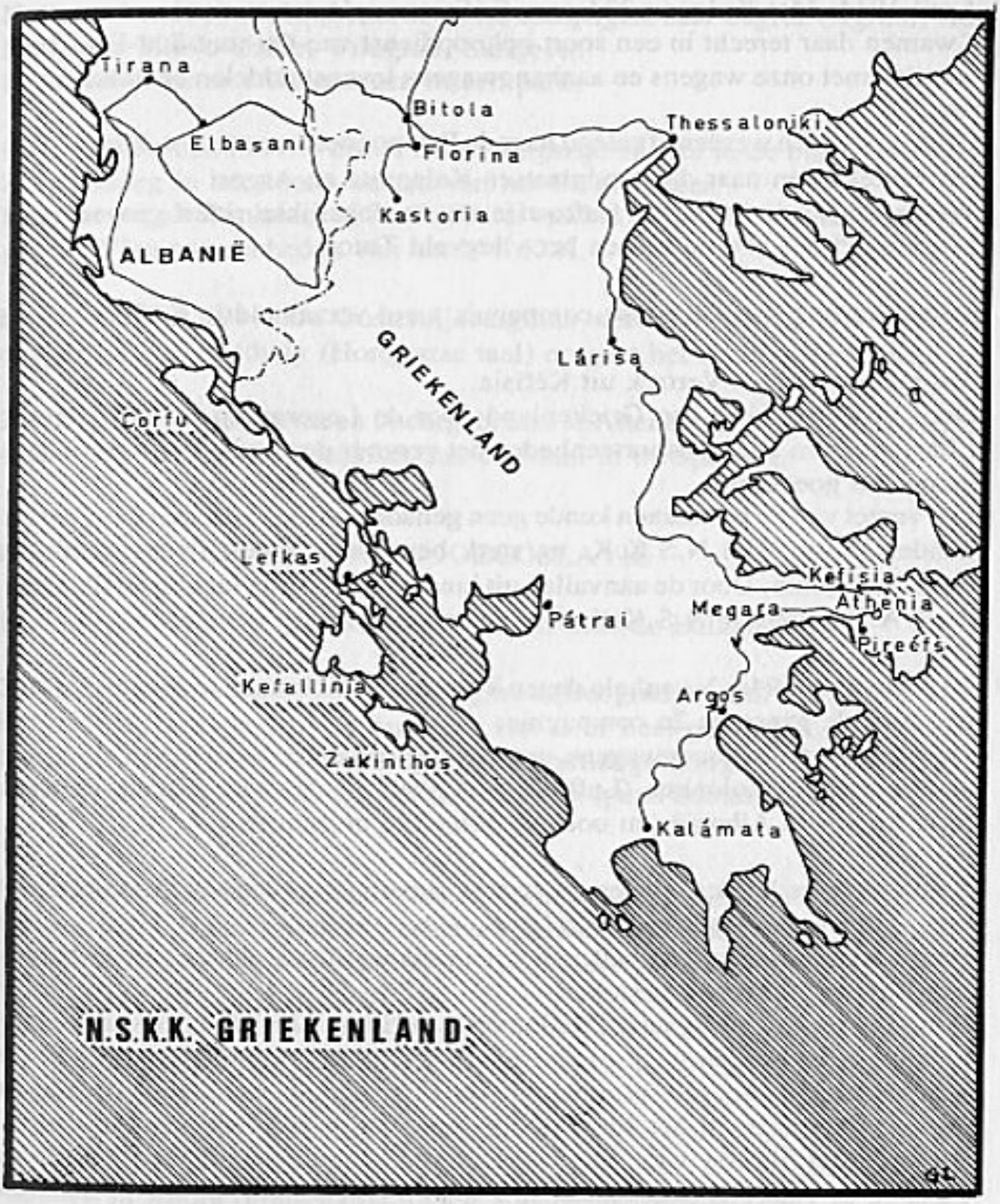
Tirana
Elbasani
Bitola
Florina
Kastoria
Thessaloniki
ALBANIË
GRIEKENLAND
Lárisa
Corfu
Lefkas
Kefallinia
Zakinthos
Pátrai
Megara
Kefisia
Athenia
Piréfs
Argos
Kalámata
N.S.K.K. GRIEKENLAND

April 1944: Met Kolonne 224 naar Kéfisia verplaatst.
Kwamen daar terecht in een soort opkoopdienst van Qu-mot Sud-Est. Vervoerden met onze wagens en aanhangwagens levensmiddelen en kantienwaren.
Grote afstanden werden afgelegd naar de Peleponnesus, waar we de transporten verzekerden naar de standplaatsen Kalamota en Argos.
We reden verder voor de Luftwaffe en de dagelijkse ritten gingen naar Magara, Pireus (Peiraieus) en het vliegveld Tutoi.

4 september 1944: De ganse compagnie werd verzameld in Kéfisia.

5 september 1944: Vertrek uit Kéfisia.
Door de ontruiming van Griekenland door de Legergroep E van generaal Löhr, moesten alle transporteenheden het vervoer doen van de aldaar ondergebrachte goederen.
Het verzet van de partizanen kende geen genade en sloeg neer wat het voor de handen kwam. Het N.S.K.K. nu sterk bewapend, moest instaan voor de eigen veiligheid. Door de aanvallen uit hindernissen en de luchtaanvallen van de R.A.F. leden de N.S.K.K.-Kolonnen soms zware verliezen.

10 september 1944: Na enkele dagen kwamen de Kolonnen te Saloniki. Daar trof zich de ganse de 2e compagnie.
De wagens en aanhangwagens werden afgeladen en vertrokken met nog andere transportkolonnen (Luftwaffe en Wehrmacht) naar Florina en Kastoria tot ver in Albanië om ook dat gebied te ontruimen.

Begin oktober 1944: Geladen en vertrek richting noorden via Skolpje, Pristina, Mitrovica, Raska naar Kraljevo.
Daar was het op eenmaal halt. Al de wagens werden afgeladen en de lading naast de weg in brand gestoken.
Dan ging de weg terug naar Pristina en kwartier te Lipljan. Hier verbleef de kompanie zes weken.
Van hieruit ging het transport naar de Bulgaarse grens, waar het Duitse leger met een tegenaanval het Morava-dal gedeeltelijk zuiverde van een sterke Russische infiltratie van het 57e Russische motleger, dat vanuit Bella Palanka de stad Nis bedreigde.
Voor de eerste maal hadden de troepen in Joegoslavië kontakt met een geregeld leger. Nu moesten de Duitse legereenheden strijden tegen het Russisch leger en de partizaneneenheden van Tito.
Van uit Lipljan reden de Kolonnen met bevoorrading, manschappen en munitie naar Vranja, Leskovac en de daar tussengelegen bergpassen.

Half oktober 1944: Vertrek met de ganse compagnie naar Zagreb (Agram) via Kraljevo, Titovo-Uzice, Visegrad, Sarajevo.
Hier verbleven ze enkele dagen in een park.

Begin november 1944: Vertrek naar Hongarije en wel in de omgeving van Zalaererszeg in het noord-westen van het Balatonmeer.
Hier vervoegde Banleider of Staffelführer van het N.S.K.K. Renaat Verbruggen de Vlaamse eenheden van het N.S.K.K.

Half december 1944: De Oostenrijkse grens werd overschreden te Steinamanger of Szombathely (Hongaarse taal) en gaat het richting Duitsland.

2 januari 1945: In kwartieren ondergebracht te Altenhasslau bij Gelnhausen, 40 km ten oosten van Frankfurt aan de Main in de Spessart.

INZET VAN HET N.S.K.K. IN JOEGOSLAVIË

15.3.44: Te Diest met de wagens verladen naar de Balkan.

23.3.44: Aankomst per spoor te Belgrado (Beograd). Gaan op 20 km van Belgrado op kampement te Pancevo. Het is er heel gevaarlijk wegens de partizanen. Hier werd het afdelingshoofdkwartier gevestigd. Hier gebeurt de verdere opleiding en komt men dikwijls in gewapend kontakt met de partizanen.

April 1944: Vertrek van Kolonnen uit Pancevo naar Albanië. Via Bitola, Elbazin werd Tirana bereikt. Verbleven aldaar tot half juni 1944. Normale inzet, verzorging van munitie voor de vliegvelden en Flakbatteries. Bevoorrading tussen Bitola en Tirana.

5.5.44: Andere Kolonnen worden vanuit Pancevo naar Albanië afgevoerd en worden ingezet in Elbasin.

15.6.44: Alle Kolonnen keren terug naar Pancevo. De wagens werden verladen in Bitola (grensstadje tussen Albanië en Joegoslavië).

26.6.44: Terug in Pancevo. De Vlamingen namen deel aan de gevechten rond Belgrado, waar nog Vlamingen begraven liggen. Blijven tot begin december 1944 opereren in de omgeving van Belgrado.

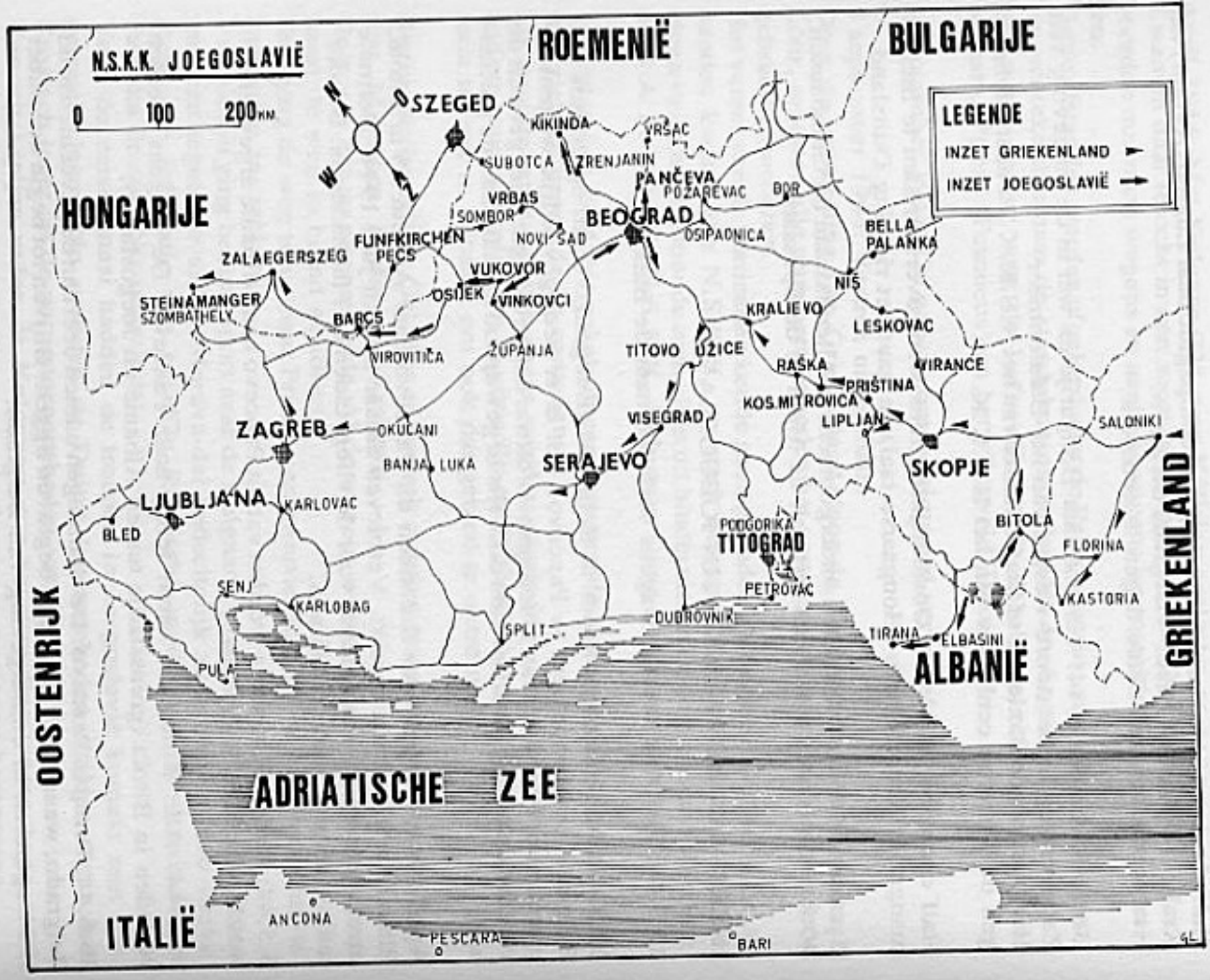
N.S.K.K. JOEGOSLAVIË
0 100 200 KM
ROEMENIË
BULGARIJE
HONGARIJE
OOSTENRIJK
ITALIË
GRIEKENLAND
ALBANIË
ADRIATISCHE ZEE
LEGENDE
INZET GRIEKENLAND
INZET JOEGOSLAVIË
SZEGED
KIKINDA
VRŠAC
SUBOTICA
ZRENJANIN
PANČEVA
POŽAREVAC
BOR
VRBAS
SOMBOR
BEOGRAD
OSIPAONICA
BELLA PALANKA
FUNFKIRCHEN
PECS
NOVI SAD
ZALAEGERSZEG
VUKOVOR
NIŠ
STEINAMANGER
SZOMBATHELY
OSIJEK
VINKOVCI
KRALJEVO
LESKOVAC
BARCS
VIROVITICA
ŽUPANJA
TITOVO UŽICE
RAŠKA
VRANJE
PRIŠTINA
KOS.MITROVICA
VISEGRAD
LIPLJAN
ZAGREB
OKUCANI
SALONIKI
BANJA LUKA
SERAJEVO
SKOPJE
LJUBLJANA
KARLOVAC
BLED
PODGORIKA
TITOGRAD
BITOLA
FLORINA
SENJ
PETROVAC
KARLOBAG
KASTORIA
DUBROVNIK
SPLIT
TIRANA
ELBASINI
PULA
ANCONA
PESCARA
BARI

Kwamen tot inzet:
8.10.44: te Kikinda aan de Roemeense grens.

Oktober 1944: Kolonnen komende uit Belgrado trekken terug over Szeged naar Debrecen maar kwamen niet meer tot inzet. De straten werden versperd door millioenen vluchtelingen uit Rusland, Roemenië en Hongarije, die de Duitse legers volgden uit angst voor de oprukkende Sowjettroepen.
De Kolonnen werden terug afgevoerd naar Zalaegerszeg om van daaruit af te reizen naar Gelnhausen.

15.10.44: Een Kolonne van 20 L.K.W. (vrachtwagens) werd met vliegtuigonderdelen naar Vrbas gestuurd en moest verladen worden. Daar alle wagens na deze rit niet meer berijdbaar zijn en er geen wagens voorhanden om over te laden, krijgt de Kolonnenführer Daniels Jan bevel van een SS-Hauptsturmführer, tevens plaatselijke Ortskommandant, zijn wagens ter plaatse te laten.
Hij komt met zijn chauffeurs op 24.10.44 terug bij de Kolonne. De Abteilung en Kolonnenleiding lag in Telmonoster.

20.11.44: Kolonnen komen in inzet richting Osijek. Daar verblijven zij 6 dagen zonder iets te doen.

22.11.44: Overal grote bedrijvigheid van de Russische luchtmacht. Alles werd aangevallen wat maar bewoog.

27.11.44: De Duitsers trekken zich terug op de verdedigingslijn Vukovar en langs de Drina rivier.
Door het N.S.K.K. moeten de Flakbatteries uit hun stellingen gehaald worden, daar deze geen rijonderstel hebben.
Te Vinkovci werden verscheidene Flakstellingen ontruimd en naar Barcs gebracht (aan de grens met Hongarije).

5.12.44: De meeste Flakstukken zijn ter plaatse te Barcs.

7.12.44: Nogmaals verzoeken een paar Vlaamse Kolonnen terug te rijden naar Osijek om nog meerdere stukken in veiligheid te brengen maar geraken niet meer tot deze stad, daar de straten reeds versperd zijn door de partisanen.

12.12.44: De Vlaamse Kompanies en Kolonnen trekken zich terug via Pecs (Funfkirchen) naar Zalaegerszeg (Hongarije ten noord-westen van het Balatonmeer).

18.12.44: Aankomst in Mesolac.

24.12.44: Alles verladen en op transport gezet naar Duitsland. Onderweg Kolonnen, eveneens per spoor, getroffen die uit Athene kwamen.

2.1.45: Aankomst te Gelnhausen, ligt tussen Hanau en Fulda (Spessart).

Inzet Werkstattstaffel 2/4 — 2e Kompanie

Chef: Sturmführer Blumstein en Sturmführer Drossenschlagg.
Schirrmeister: Scharführer Willems Mon.

Uit het dagboek van De Munck Leon.

28.3.44	Aankomst in Athene
29.3.44	Bezoek Akropolis
4.4.44	Naar dieselschool
8.4.44	Bezoek aan scheepswerven en watervlieghaven te Salamanga
11.4.44	Verblijf in hotel te Athene
14.4.44	Van Athene naar Belgrado als koerier
15.4.44	Aankomst te Saloniki
16.4.44	Vertrek uit Saloniki
17.4.44	Om 14 u. aankomst te Belgrado
	96 vliegtuigen bombarderen de stad
18.4.44	Aankomst te Stara-Pasova (Pančevo)
20.4.44	Vertrek uit Pasova
21.4.44	Vertrek naar Belgrado
22.4.44	Aankomst te Saloniki (Thessaloniki)
23.4.44	Aankomst te Athene
24.4.44	Terug bij Kolonne en Kompanie
26.4.44	Autoongeval van Kronenburg
1.5.44	Vertrek uit Athene
2.5.44	Saloniki
3.5.44	Belgrado
4.5.44	Wenen
5.5.44	Keulen
6.5.44	Lembeke (in verlof thuis)
7.5.44	Lembeke kermis
29.5.44	Lembeke naar Keulen (einde verlof)
30.5.44	Keulen — Geiselingen
31.5.44	Geiselingen — Wenen

1.6.44	Wenen — Belgrado
2.6.44	Belgrado — Saloniki
3.6.44	Saloniki — Athene
4.6.44	Aankomst te Athene
14.6.44	Krankensammelstelle
20.6.44	Terug bij de Kolonne
30.7.44	Kefisia (424 km.)
19.9.44	Verzet naar een artillerieregiment van de Wehrmacht. Reed in hun Kolonne naar Kiphissia (Kefisia bij Athene).
20.9.44	Kefisia — Malakasa
21.9.44	Schimatarion
22.9.44	Thebai (Thebe). Beschoten door 2 Bulgaarse vliegtuigen. 3 doden en 13 gekwetsten
23.9.44	Chiankon. Opnieuw beschoten. 4 gekwetsten.
24.9.44	Cheronia
25.9.44	Dadion
26.9.44	Anno Branilla
27.9.44	Lamia Overtocht der Thermopylen, beroemdste pas van Griekenland, met Lancia en aanhangwagen, beladen met 10 ton. De soldaten van de artillerie moesten te voet de berg afdalen.
29.9.44	Ford Frans Bergpas bezet door partizanen. Deze werd vechtend vrijgemaakt. We hadden 1 gekwetste bij de 5e Batterij. Hier moet Hendrickx van de N.S.K.K. gesneuveld zijn.
1.10.44	Chadion
2.10.44	Lapcion Bergpas vrijgevochten in 24 uren tijds.
3.10.44	Larisa
4.10.44	Rustdag
5.10.44	Partizanen bekampen op 20 km van Larisa, waar Duitse eenheid ingesloten was.
6.10.44	Terug Larisa verladen op goederenwagens.
7.10.44	Op 20 km van Saloniki
8.10.44	Afreis Griekenland
9.10.44	Skopje — Kumanovo
10.10.44	Afladen te Kumanovo
11.10.44	Vertrokken naar het front in Bulgarije
12.10.44	Stelling der artillerie verlegd met 10 km.
13.10.44	Terug te Kumanovo

14.10.44 Kumanovo
15.10.44 Terug naar 't front, om 10 uur bombardement, wagens beschadigd.
19.10.44 Terug 20 km van het front. Elke dag bombarderen Hongaarse Stukas, met opzet missen ze hun doelen.
21.10.44 Stelling verlegd 3 km.
24.10.44 Stelling achteruitgelegd met 8 km. Protsenstelling door Bulgaren overvallen. Deze werden teruggeslagen.
25.10.44 Stelling terug verlegd met 8 km.
Beschoten langs alle zijden. 3 doden, 9 gekwetsten waaronder Stockx van de N.S.K.K.
26.10.44 Terug naar Kumanovo
28.10.44 Terug naar de stelling
1.11.44 Naar Kumanovo benzine halen
2.11.44 Stelling verlegd naar Kumanovo
4.11.44 Stellingwisseling tot op 6 km in de richting van Skopje
6.11.44 Nieuwe stelling op 10 km van Skopje
7.11.44 Stelling verlegd op 14 km richting Skopje
9.11.44 Terug naar de 5e Batterij
11.11.44 Aankomst te Skopje. Deze stad reeds bezet door de partisanen.
16.11.44 Aankomst te Nakonisch
Aanhangwagen verbrand omdat deze pas voor zulke wagens verboden was.
17.11.44 Aankomst te Albanië
5e Batterij met lichte wagens verlaat ons en gaat richting Sarajevo.
19.11.44 Aankomst te Raska
20.11.44 Eerste pas overgestoken.
Bombardement tot op 50 meter van de Lancia, geen schade aan wagen, in het dorp 11 doden.
21.11.44 Aankomst te Fenistra
22.11.44 Rustdag te Fenistra
23.11.44 2e pas 36 km klimmen tot op een hoogte van 1.400 m.
26.11.44 Pas naar beneden 1.800.
Gaan in stelling tegen partizanen.
28.11.44 Byelo Polje
29.11.44 1 brood voor 5 man
30.11.44 Geen brood
5.12.44 1 brood voor 15 man
8.12.44 Brief naar mijn broer via vriendin
17.12.44 Stelling verlegd naar Bijelo Polje
24.12.44 Brief van broer ontvangen via vriendin

26.12.44	500 liter snaps (sliwovitz) gebrand
1.1.45	Motor bevroren
3.1.45	Buldog in gracht gevonden
5.1.45	Buldog sleept Lancia. Er valt een bom tussen de twee voertuigen.
6.1.45	Werkstatt Bijeljo Polje
	Lancia wordt niet hersteld
8.1.45	Gesleept naar Stafbatterij
9.1.45	In kwartier bij de 4de Batterij
12.1.45	Gesleept naar Visegrad
15.1.45	Aankomst te Visegrad
27.1.45	Afvaart uit Visegrad per smalspoor
3.2.45	Aankomst Sarajevo
9.2.45	Met Lancia 1803 km gebold
10.2.45	Werkstatt van de divisie te Sarajevo
22.2.45	In de kazerne te Sarajevo
24.2.45	Tand getrokken
13.3.45	Vertrokken bij Sarajevo per smalspoor
16.3.45	Aankomst te Brod
24.3.45	Afreis uit Brod
25.3.45	Aankomst te Vinkovci (Wintofski)
27.3.45	Afreis te Vinkovci
28.3.45	Aankomst te Breko (Brčko)
29.3.45	Aankomst Stafbatterij Kunja
30.3.45	P.K.W. overnemen
31.3.45	P.K.W. in Werkstatt
3.4.45	Terug uit Werkstatt
7.4.45	Stelling verlegd 18 km
8.4.45	Stelling verlegd 20 km
10.4.45	Stelling verlegd naar Bos-Samak
11.4.45	Aankomst te Bos-Samak
13.4.45	Stelling verlegd naar Brod
14.4.45	Stelling verlegd 8 km van Brod
16.4.45	Stelling verlegd 15 km door Brod
17.4.45	Stelling verlegd 45 km voorbij Brod
18.4.45	Stelling verlegd naar Gradiška
19.4.45	Stelling verlegd 20 km door Gradiška
22.4.45	Stelling verlegd naar Cernik
23.4.45	Stelling verlegd naar Kula
24.4.45	Stelling verlegd 5 km van Ivanci
26.4.45	Terug stelling verlegd naar Kula

28.4.45 Naar de stafbatterij
29.4.45 Paard overgenomen van boer
30.4.45 Paard teruggegeven
1.5.45 266 Mark loon ontvangen
Stelling verlegd 16 km verder
2.5.45 Dood van Hitler vernomen
3.5.45 Stelling verlegd naar Blelowa
4.5.45 Stelling verlegd 20 km door Blelowa
5.5.45 Stelling verlegd 20 km verder
6.5.45 Stelling verlegd 30 km verder
8.5.45 Einde van de oorlog vernomen
11.5.45 De eerste Yougoslavische partizanen trekken voorbij
12.5.45 Aankomst te Cilli — een deel der wapens afgeven
13.5.45 Rustdag en benoeming van Duitse soldaten

Bij de partizanen van Tito

14.5.45 Aangeworven bij de partizanen als chauffeur
15.5.45 Verplaatst 5 km van Cili
21.5.45 Van Cili naar Zagreb
23.5.45 Van Zagreb 64 km weg
26.5.45 Naar Toekitsla 50 km ver
27.5.45 107 km gereden
28.5.45 57 km gereden
29.5.45 58 km gereden (18 km door Gracanitsa)
30.5.45 Te Banja Luka
31.5.45 Te Banja Luka
1.6.45 Alexandrië 80 km
2.6.45 Alexandrië 120 km
3.6.45 Rijden in het gebergte 24 km
4.6.45 Alexandrië — Doboi
6.6.45 Gracanica 148 km
7.6.45 Tuzla 79 km
8.6.45 Tuzla terug 40 km
10.6.45 Rustdag
13.6.45 Zwornik 175 km
14.6.45 Loznica
15.6.45 175 km gereden
16.6.45 Uzice — Defile Tito, daarna op spoor naar
18.6.45 Kursevac — Zapecai
19.6.45 Ziek hoge koorts

20.6.45	Met Lancia reeds 1862 km gereden
21.6.45	Bij de partizanen ziek
22.6.45	Zafecar, lazaret en terug in de kazerne
23 tot 26	Ziek
26.6.45	Te samen op de Balkan gereden 3.600 km
30.6.45	Zafecar
3.7.45	Gereed maken om naar huis te gaan, in de divisie sturen ze mij terug
4.7.45	Zafecar
5.7.45	Divisie werkplaats
6.7.45	Terug bij de 5de Brigade
8.7.45	Divisie park verzet en 's avonds terug naar de divisie
10.7.45	Vertrokken uit Zafecar over Nis naar Belgrado
11.7.45	Aankomst in Belgrado bij het Frans militair bureel
16.7.45	Naar vliegplaats en terug naar bureel
17.7.45	Met vliegtuig naar Belgrado dan Bari (Italië)
18.7.45	Ontluist en ingeënt
19.7.45	Vertrokken om 21 u. uit Bari
20.7.45	Aankomst te Napels met de trein naar klooster te Aversa
25.7.45	Bezoek aan Napels
7.8.45	Vertrokken uit Napels per boot
9.8.45	Aankomst om 20 u te Marseille
11.8.45	Marseille 8 u. Parijs 22 u.
12.8.45	Parijs
13.8.45	Parijs naar Doornik.

N.S.K.K. mannen in dienst van Tito na mei 1945

Athene werd in september 1944 ontruimd. De 2/4 van de N.S.K.K. reed dag en nacht om de troepen met hun materiaal naar de stations te brengen om dan verder met hun eigen goederen de terugtocht te beginnen. De 2/4 liet een Nachkommando te Athene achter en wel de Werkstattstaffel met ondermeer Jan De Raet, De Puyst Jeroom, Van Puyvelde, Leon De Munck, Stockx en nog een paar anderen.
Deze Werkstattstaffel zou nog de nodige herstellingen aan de achtergebleven wagens verrichten om dan door hen afgesleept te worden. Daar de nodige bevelen van de N.S.K.K. achterwege bleven, kregen onze jongens het gevoel van geïsoleerd en verlaten te zijn.
Wel waren er een paar pogingen van de Feldgendarmerie, die hen beval de herstelde wagens naar een bepaalde garage in Athene te brengen. Hier regeerden een paar Nederlanders. Gans dat gedoe had een bepaald reukje

waaraan onze jongens geen gevolg meer gaven en verder weigerden mede te doen.
Eindelijk kregen ze bevel van de Luftwaffe zich met hun wagens ter beschikking te stellen van een artillerie regiment (voorheen Afrikakorps) dat per vliegtuigtransport van Kreta in Athene aankwam. Dit regiment bezat nog slechts een paar M.G.'s en ieder natuurlijk zijn flint.
Als transporteenheid van dit regiment vertrokken ze naar Thebe (Thebai). Hier werden de batterijen terug voorzien van het nodige geschut dat bestond uit kanonnen van het voormalig Griekse leger (stukken van 14-18). Hun eerste inzet was de ontruiming van een dorp bij Larisa, dat belegerd werd door Tito-partizanen.
Vanhieruit ging het via Saloniki, waar de wagens (waaronder de vijf N.S.K.K.-wagens) per smalspoor verladen en getransporteerd werden richting Skobje en afgeladen te Kumanovo.
Nu verliep de aftocht langs de Bulgaarse grens en later langs de Roemeense grens, nu aan de zijde van de Russen. Hier werden ze gebombardeerd door Stukas van het Roemeens leger, nu aan de zijde van de Russen. Deze Stukas werden voorheen geleverd door Duitsland. Men had de indruk dat de Roemenen hen spaarden en hun lading bommen ver uit de buurt afwierpen.
Er werden zware gevechten geleverd met de opdringerige partizanen. Nu ging het opnieuw terug over Kumanovo naar Skopje. Hier werd Stockx zwaar verwond. Zo kwam men in de omgeving van Pristina, waar een stadje in de nabijheid hevig gebombardeerd was door de R.A.F. Nochtans was dat stadje reeds in de handen van Tito. Dezen leden hier dan enorme verliezen. De bruggen waren gesprongen en moesten terug hersteld worden door Duitse pioniereenheden om de terugtocht mogelijk te maken.
Tot einde 1944 betrok het artillerie regiment stellingen te Bijelo-polje aan de Drivastroom, waar onze N.S.K.K.-mannen tot stokers van Slivowitz werden gepromoveerd. Dag en nacht moest de stokerij werken, opdat de troepen tegen Kerstmis iets hadden om te drinken. In januari 1945 werd het regiment verladen te Visegrad en per spoor ging het naar Sarajevo. Enkele weken daarna werd het regiment ingezet tegen Tito-partizanen te Brod en onze jongens kregen de ganse last van de Ie Staffel op hun rug.
Het Duitse leger kapituleerde in Joegoslavië de 10e mei, dus twee dagen na de officiële wapenstilstand. Dit kwam omdat de Duitse legers niet stonden tegenover regelmatige legereenheden en als dusdanig in het duister tasten aan wie en met wie de overgave moest ondertekend worden. Daarenboven waren er aldaar twee rivaliserende partizanengroepen: deze van de kommunistische Tito en deze van de Servisch nationaalgerichte groep van generaal Mihailovic, beter gekend onder de naam de Cetniks. Minder gekend was nog de nationalistische groep die streed voor een onafhankelijk Montenegro. Ook na

de kapitulatie ging deze bloedige strijd verder.
Te Selje werd op 10 mei als dusdanig gekapituleerd door de Duitse legereenheden uit de omgeving.
De bevelvoerende generaal verzamelde al zijn troepen op een grote vlakte. In zijn toespraak tot de troepen bevestigde hij dat Tito, hem beloofd had dat ze niet aan de Russen zouden uitgeleverd worden en uitsluitend krijgsgevangenen zouden zijn van het Titoregime.
De overdracht der wapens geschiedde op een eigenaardige en ongebruikelijke wijze.
Eerst werden de kanonnen overgegeven, enkele dagen later de zware infanteriewapens zoals de M.G.'s, de granaatwerpers en zomeer. Dan nog een paar dagen later alle geweren op 10 per compagnie na, dan enkele dagen daarna ook deze tien geweren.
Vervolgens de revolvers van de onderofficieren en officieren. Bij deze troepen waren nog onze drie N.S.K.K.-ers: Jeroom De Puydt, Leon De Munck en Van Puyvelde.
Op typische soldatenwijze konden onze mannen burgerklederen bemachtigen welke voor dat doel toevallig aan een waskoord te drogen hingen. Met hun Belgisch paspoort op zak eisten onze kerels hun rechten op bij de Titopartizanen en het lukte.
De partizanen beschikten over een enorm groot wagenpark, buitgemaakte wagens, maar hadden geen chauffeurs. Al wie maar enigszins met een wagen kon rijden, werd direct als dusdanig aangesteld. De Duitsers als krijgsgevangenen en onze drie patriotten als vrije vrachtvoerders.
Het spelletje kon beginnen. Eerst werden de personenwagens bruikbaar gemaakt en onze drie musketiers waren de lesgevers of rijmeesters van al wie maar sterren had.
Na een paar lessen meenden onze Titohelden dat ze voldoende geschoold waren en probeerden het zelf.
Doch dit was een hopeloos geval. De ene na de andere personenwagen sneuvelde aan de afbeuling van onze would-be rijders.
In de zomer van 1945 hadden onze drie dappere Belgen? de eer te mogen mede defileren voor Maarschalk Tito te Belgrado.
Intussen waren ze transportleider geworden en met de Duitse vrachtvoerders deden ze alle vervoer naar Zagreb, Banja Luka, Visegrad, Belgrado, Klagenfurt, Triëst, enz...
Ook werden ze ingezet met de partizanen tegen de Montenegrijnen, die teruggetrokken leefden in de bergen.
Later vervoerden ze troepen naar Thaisar waar er gevaar dreigde van de Roemenen.
Begin juli 1945 werden ze ontboden op het Frans konsulaat te Belgrado. Deze

dienst maakte alles klaar voor hun repatriëring en op 10 juli vertrokken ze per vliegtuig van het vliegplein Semlin (Zemun) via Bari (Italië) naar Napels. Van hieruit per schip naar Marseille, dan per trein naar Parijs. Te Parijs mochten ze 1000 fr. en voor 5 dagen zegels in ontvangst nemen. In augustus eindigde hun reis te Doornik.

INZET IN DUITSLAND — EINDE 1944 TOT MEI 1945

Terugtocht uit Frankrijk

Bij de landing van de geallieerden was het in het algemeen het N.S.K.K., dat het laatst ter plaatse bleef. De staf lag toen te Granvillers.
Delen trokken zich terug over Parijs, waar ze last kregen van vrijschutters.
De manschappen van DeVlag N.S.K.K. verzamelden zich te Casteau, dan via Lier, Bouwel, Hasselt, Rijsen (Nederland) naar Nordwalde.
Anderen via Enschede, via Gronau naar Münster, dan verder naar Sachsenhausen.
Deze die uit Joegoslavië kwamen, groepeerden zich te Gelnhausen en te Altenhaslau in de Spessart.
Velen waren voortdurend in strijd gewikkeld met opdringerige vrijschutters en kregen het te verduren van de Amerikaanse Jabo's (Jachtbommenwerpers).
Delen kwamen in Nederland terecht, waar ze ingezet werden om de geallieerde luchtlandingstroepen te bestrijden.

N.S.K.K.-ERS' INZET TE ARNHEM IN SEPTEMBER 1944

De operatie ,,Market Garden'' was de luchtlandingsoperatie van de geallieerde legers in de streek van Arnhem (Nederland) op 17 september 1944.
Manschappen van de Sonderkolonne 5 en 4 die uit Frankrijk en via België in Nederland terecht kwamen, werden plotseling gekonfronteerd met de grootste luchtlanding van strijdkrachten aller tijden.
Deze manschappen werden ingedeeld in alarmeenheden en namen alsdusdanig deel aan de bestrijding van de gelande valschermspringers.
Uit het boek ,,Als sterren van de hemel'' van Norbert A. de Groot, ontnemen we volgende passage.
Het beschrijft de aanvallen op Mook en Riethorst, verdedigd door het 505de Parachutistenregiment, door de Gevechtsgroep Herrmann.

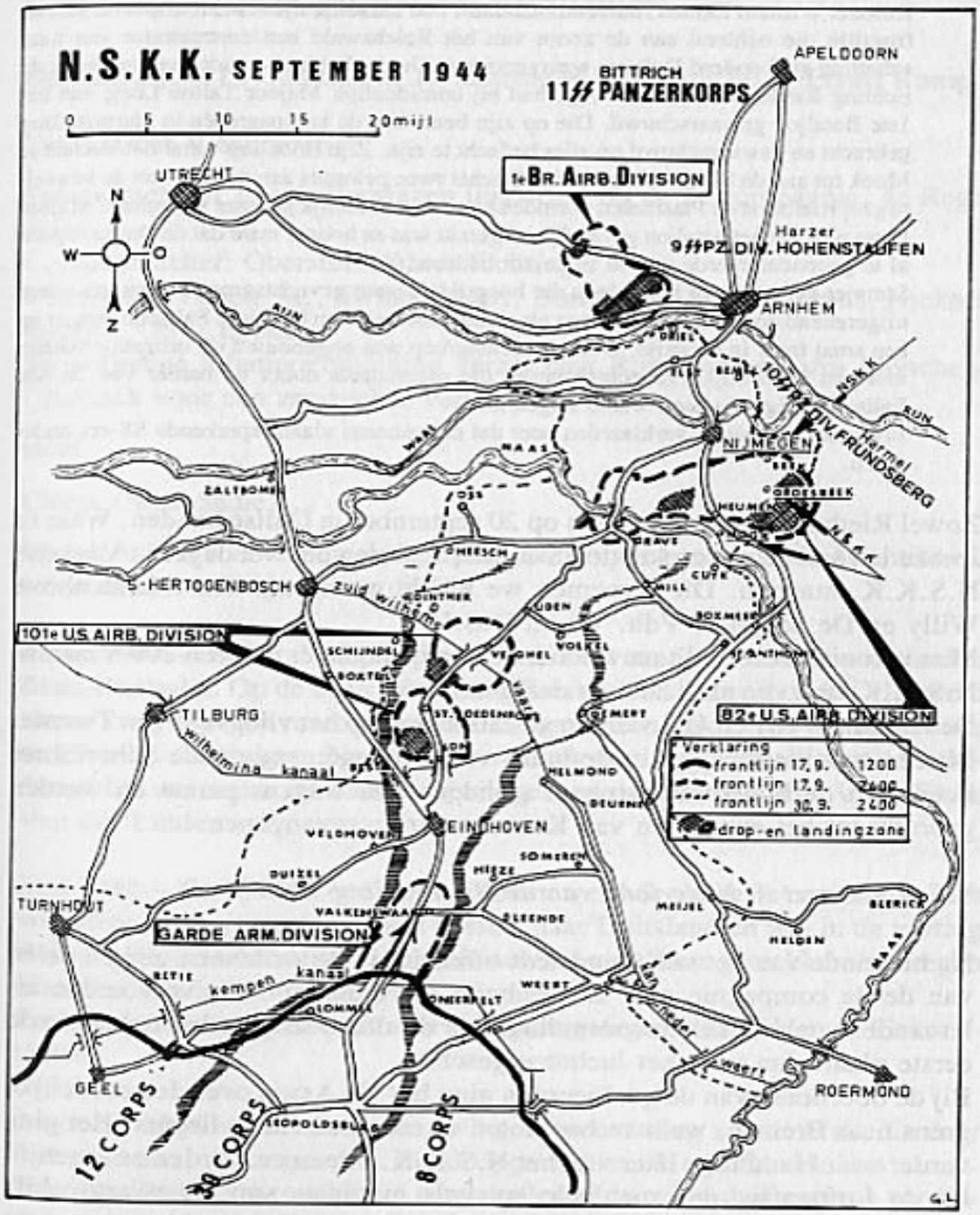
N.S.K.K. SEPTEMBER 1944
BITTRICH
11ss PANZERKORPS
APELDOORN
0 5 10 15 20 mijl
UTRECHT
N
W
O
Z
1e BR. AIRB. DIVISION
Harzer
9ss PZ. DIV. HOHENSTAUFEN
ARNHEM
RIJN
NIJMEGEN
Hermel
FRUNDSBERG
ZALTBOMMEL
HEUMEN
GRAVE
S-HERTOGENBOSCH
zuid wilhelmina
101e U.S. AIRB. DIVISION
SCHIJNDEL
BOXTEL
TILBURG
wilhelmina kanaal
82e U.S. AIRB. DIVISION
Verklaring
frontlijn 17.9. 1200
frontlijn 17.9. 2400
frontlijn 30.9. 2400
drop-en landingzone
HELMOND
EINDHOVEN
VELDHOVEN
SOMEREN
DUIZEL
HEEZE
TURNHOUT
VALKENSWAARD
GARDE ARM. DIVISION
MEIJEL
BLERICK
HELDEN
RETIE
kempen kanaal
WEERT
GEEL
ROERMOND
12 CORPS
30 CORPS
8 CORPS
G.L.

Kolonel William Ekman, hun commandant, had namelijk tijdens een inspectie van de frontlijn die ochtend aan de zoom van het Reichswald een concentratie van naar schatting vijfhonderd Duitsers waargenomen. Omdat het hem voorkwam dat die in de richting Riethorst-Mook bewoog, had hij onmiddellijk Majoor Talton Long van het 1ste Bataljon gewaarschuwd. Die op zijn beurt had de kompagnieën in alarmstelling gebracht en gewaarschuwd op alles bedacht te zijn. Zijn front liep vanaf het viaduct te Mook tot aan de Sint-Maartensberg. Slechts twee pelotons aan de voet van de heuvelrug bij Riethorst en Plasmolen vormden het meest zuidelijk gelegen steunpunt. Majoor Long wist dat het bataljon gevaarlijk uitgerekt was en hoopte maar dat de Duitsers geen al te geconcentreerde aanval in de zin hadden.
Jammer genoeg voor hem bleek die hoop ijdel, want gevechtsgroep Herrmann wierp uitgerekend zowel tegen Riethorst als tegen Mook elk een bataljon. Fallschirmjäger op een smal front in de strijd. Deze gevechtsgroep was opgebouwd uit instruktietroepen met een behoorlijke gevechtswaarde, die merendeels onder de banier van de 6de Fallschirmjägerdivision waren opgeleid.
Inwoners van Mook verklaarden later dat er eveneens vlaamssprekende SS-ers onder zaten.

Zowel Riethorst als Mook vielen op 20 september in Duitse handen. Waar er sprake is van vlaamssprekende SS-mannen, waren het wel degelijk Vlaamse N.S.K.K.-mannen. Dit vernemen we uit de getuigenis van (Vandenhove Willy en De Saegher) Vdh. W. en D.S.Ur.
Men veronderstelt en dit na voldoende bewijzen dat er wel een 200 Vlaamse N.S.K.K. aan die slag hebben deelgenomen.
De Kolonnen 181 en 183 werden gestationeerd op het vliegveld van Twente. Bij een munitietransport in de buurt van Nijmegen sneuvelde Scharführer Felice. In de buurt van Arnhem stonden onze wagens paraat en werden gebruikt tot het evacueren van Kanadese krijgsgevangenen.

N.S.K.K. inzet in Nederland van de III. Afdeling 1945

Na het einde van het von Rundstedt-offensief in de Ardennen gingen delen van de 8e compagnie naar Diepenheim in Nederland. Zij vervoerden allerhande materialen en bevoorrading voor de aldaar strijdende troepen. In de eerste plaats dan voor het luchtdoelgeschut.
Bij de doorbraak van de geallieerden ging het via Assen over de noordelijke grens naar Bremen, waar ze beschoten werden door diepvliegers. Het ging verder naar Hamburg. Hier viel het N.S.K.K. uiteen en werden ze ingelijfd bij de Luftwaffe, dus met gele spiegels in plaats van de zwarte. Alle N.S.K.K.-emblemen verdwenen van de uniformen. Enkele dagen later was de kapitulatie.
Bij het von Rundstedtoffensief sneuvelde de Vlaming Van der Stichelen. Hij ligt begraven te Bergheim. Van Dijck sneuvelde té Laon bij de terugtocht uit Frankrijk.

INZET — 3e COMPAGNIE — 4e REGIMENT

Opleiding juni 1943 in de T.T.R. kazerne te Vilvoorde bij de Ersatz Komp.

Ursel (Oost-Vlaanderen)

Samen met een 20-tal Vlamingen ingedeeld bij de 3e compagnie, 4e Regiment.
Compagniechef: Obersturmführer Fichtinger.
Vlamingen: Alaers M., Swinnen Bert, Borré Juul, Stevens Frans, Nickees Eugeen, Op 't Eynde.
Na volledige infanterieopleiding verzet naar Rheindahlen nabij Mönchen-Gladbach voor een zesweekse Fahrschule.

Inzet

Clères (Normandië)

Opdracht: Vervoer en bewakingsopdrachten bij de bouw van de Atlantikwall en de afvuurstellingen voor de V.I.

Maart 1944 — Polen: Via garnizoensstad Diest naar Polen. Ingekwartierd in Biala-Podlaska. Op de baan Warschau-Brest-Litovsk. Inzet op het vliegveld aldaar voor aanvoer van boordmunitie, benzine en ook zware bommen voor de gevechtsvliegtuigen. Na een paar weken kwam nog versterking uit Vlaanderen. Dit waren dan de laatste vrijwilligers met onder meer Juul Vaes, Frans Van der Linden.

Juni 1944— Berlijn: Na een achttal weken werd de ganse 3e compagnie met volledige uitrusting op transport gesteld naar Duitsland en wel in de vesting Berlijn. De verschillende Kolonnen werden uit elkaar getrokken en kregen afzonderlijke bestemmingen.
Ze verzekerden het transport voor de aldaar gelegen vliegvelden en Flakeenheden.

Augustus 1944 — Stettin en omgeving: Bevoorrading van de Flak, die daar met tientallen stuks geschut stond opgesteld rond een fabriek van kunstbenzine. Deze werd regelmatig aangevallen. Er werden daar enorme voorraden munitie verschoten, zodat de aldaar vertoevende Kolonnen het niet onder de markt hadden.

Einde 1944 — Leipzig: Ingekwartierd in een Fliegerkazerne, reden voor de Flak.

Nieuwjaarsdag 1945 — Breslau: Overplaatsing van een zestal Vlamingen naar Breslau voor frontinzet, waaronder Alaers M., De Boeuf en anderen. Vervoer voor de Flak die hier opgesteld stond als veldartillerie. Net voor de sluiting van de omsingeling werd bevel gegeven de vesting Breslau te verlaten met twee rijklare LKW's (vrachtwagens) en met enkele herstelbare wagens op sleeptouw. Deze wagens werden alle volgeladen met burgers, hoofdzakelijk vrouwelijk personeel uit de keukens en administratie. Terug via Dresden en dit juist voor het bombardement, naar de 3e compagnie.

Tot eind april 1945 — Zeitz. Te Zeitz, laatste kwartier, werden deze Kolonnen ingesloten door de Amerikanen. Na een paar vergeefse uitbraakpogingen heeft Obersturmführer Fichtinger ons dan op eigen risico ontslagen en naar huis gestuurd. Bijna allen hadden zich gevangen gegeven aan de Amerikanen, onder leiding van Scharführer Mathieu Lemmens.
Enkele anderen hadden getracht op eigen houtje naar huis te keren en zijn er dan ook in geslaagd.
Na een meer dan 500 km lange voettocht bereikten Alaers M. en Ward De Nil Zwitserland. Ze werden dan aan de Fransen overgeleverd en als weerkerende arbeiders via het repatriëringscentrum van Muhlhouse, Parijs, Rijsel naar Doornik gebracht.

INZET IN DUITSLAND

De twee voornaamste verzamelpunten, na de terugtocht uit Frankrijk en de Balkan, waren te Sachsenhausen en te Gelnhausen (Spessart).

Sachsenhausen: Hier verzamelden vooral de manschappen van de Sonderkolonnen 4, 5 en 6, die uit Frankrijk kwamen. Het hoofdkwartier lag te Korbach. De Vlamingen betrokken kwartieren te Meineringhausen, Witten Bochum, Waldeck, Stein, Höringhausen en Harpen.

Gelnhausen: Verzamelpunt van de manschappen die uit Joegoslavië en Griekenland kwamen.
Gelnhausen ligt in de Spessart, tussen Hanau en Fulda, 40 km ten oosten van Frankfurt a/M. De manschappen werden ingekwartierd bij burgers te Altenhasslau, Gelnhausen.
Opdracht: vervoer voor het vliegveld van Rotenberger. Bijna altijd alleen onderweg met munitie, altijd 's nachts.

Von Rundstedt offensief in de Ardennen — einde 1944 — begin 1945

Enkele Kolonnen werden verlegd einde december 1944 naar het Eifelgebergte in de buurt van Prüm. Ze lagen daar in de bunkers van de Siegfriedlijn. Het vroor dat het kraakte.
De compagnie werd hier 's nachts ingezet voor de verzorging van munitie voor de aanvallende tanks, gewoonlijk tot in St. Vith. Ook waren er Kolonnen die vanuit Düren opereerden. We noteerden in Dahlem (Eifel) enkele gevangenen door de oprukkende Amerikanen begin 1945. Ook de eenheden, die in de Spessart een onderkomen gevonden hadden, reden dag en nacht voor de bevoorrading van de vliegvelden met benzine en munitie ter ondersteuning van het offensief.
In Altenhausen werd druk gewerkt voor het aanleggen van een munitiedepot.

De strijd om Berlijn

Het groot offensief der Russen, dat tot doel had Berlijn zo snel mogelijk te nemen en dit voor de neus van de Amerikanen, startte reeds begin 1945 van uit Polen over Pommeren, met een gebalde strijdmacht.
Berlijn was het middelpunt van Amerikaanse en Engelse bombardementen uit de lucht. Overdag waren het Amerikanen, 's nachts Engelsen.
Van Duitse zijde waren de vliegvelden en het luchtdoelgeschut van primair belang in en rond Berlijn.
Dit verklaarde de inzet van het N.S.K.K. in en om Berlijn voor de bevoorrading van de luchtmacht en Flakbatteries.
De Vlaamse N.S.K.K. compagnie die begin 1944 reeds vanuit Polen (Biala-Potlaska) overgeheveld werd naar Berlijn, was de eerste Vlaamse Kolonne die daar opdaagde.
De staf van deze compagnie lag in Köpenick, hun chef was Fichtinger.
Kolonne 435 werd ingezet in Tegel
Kolonne 434 werd ingezet in Köpenick
Kolonne 436 werd ingezet in Tempelhof
In de herfst van 1944 werd Kolonne 435 verzet naar Halle-Merseburg. Hun inzet aldaar was de bevoorrading van de luchtafweer der Luna-Werke. In Berlijn zelf was hun inzet vooral de bevoorrading van de luchtafweer.
Einde 1944 werd Kolonne 436 overgeplaatst naar Schwedt aan de Oder. Ze transporteerde bevoorrading, munitie, bommen en versterkingsmaterialen naar Pommeren, Stargard, Pyritz, Eberswalde, Greifenhagen en andere plaatsen aldaar.

Januari 1945: De compagnie werd nu ten westen van Berlijn ingezet. Vanuit Hjouben bij Zeitz verzorgden de Kolonnen de bevoorrading van de grond-

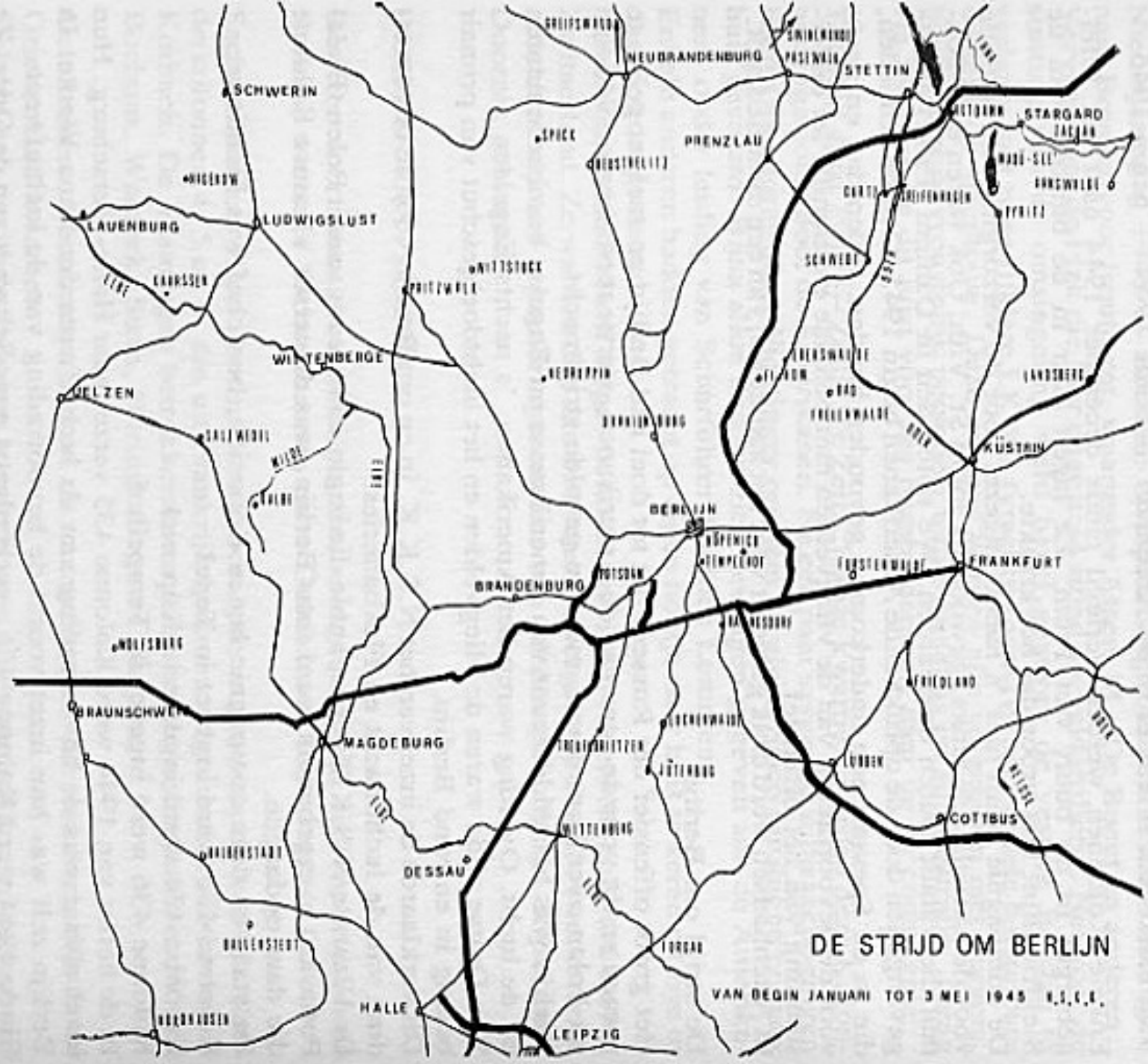
DE STRIJD OM BERLIJN
VAN BEGIN JANUARI TOT 3 MEI 1945
SCHWERIN
NEUBRANDENBURG
STETTIN
STARGARD
PRENZLAU
LAUENBURG
LUDWIGSLUST
WITTENBERGE
JELZEN
KÜSTRIN
BERLIJN
FRANKFURT
BRANDENBURG
BRAUNSCHWEIG
MAGDEBURG
COTTBUS
DESSAU
HALLE
LEIPZIG

troepen die streden tegen de oprukkende Amerikanen en wel te Eisenach, Gotha, Erfurt.

April 1945: Deze compagnie werd ingesloten door de Amerikanen. Ze ontving bevel naar Chemnitz terug te trekken na haar wagens vernietigd te hebben.

De N.S.K.K. eenheden vanuit Gelnhausen naar Berlijn

27.1.45: Vertrek uit Gelnhausen naar Berlijn.

4.2.45: Aankomst in Berlijn.

5.2.45: Alle Kolonnen werden onmiddellijk ingeschakeld.
Bevoorrading vliegveld Finow (ligt nu op 70 km van Berlijn D.D.R.).
Bevoorrading vliegveld Rangsdorf ten zuiden van Berlijn.
Er werden ook Kolonnen ingezet te Beuten en Stettin, toen de Russen reeds naar Leipzig en de Elbe oprukten.

22.4.45: Kolonnen ingezet op het vliegveld Wittstock.
Berlijn werd ingesloten. De meeste Kolonnen konden ontsnappen aan de Russen en reden over Wittenberge naar Ludwigslust en andere plaatsen rond Magdeburg.
Het was een rennen om te ontsnappen aan de Sowjets en alles reed richting Westen om zich gebeurlijk over te geven aan de Amerikanen. Het was als een vlucht over de Elbe.
De wagens werden goed voorzien van brandstof en eetwaren. Bij het naderen van de eerste Amerikaanse tanks deden dezen teken verder te rijden richting Westen.

Kolonnen 222 en 224

27 maart 1945: Uit Gelnhausen vertrokken een 80 tal, geladen met materialen van het vliegveld en het personeel. Voor de helft vrouwen van de Luftwaffe. Via Büdingen, Lauterbach, Fulda, het oefenkamp Wildflekken, Eisenach, Erfurt, Nordhausen naar Halberstadt. Hier werd kwartier gemaakt.
Na enkele dagen was de groep geslonken tot de helft.
Midden in de nacht werd Van Impe Frans gewekt. Er heerste grote paniek. Zijn twee Vlaamse kameraden, A. uit Liedekerke en M. uit Gent, waren op transport. Hals over kop zijn ze daar vertrokken en zijn nog op het nippertje over de Elbebrug in Magdeburg geraakt.
De negen laatste dagen van de oorlog reed deze Kolonne voor het D.R.K. Ze vervoerden zwaargewonden naar Magdeburg, waar ze overgenomen werden

door de Amerikanen om verzorgd te worden door Duitse dokters, reeds in krijgsgevangenschap.
Op de middag van de 8e mei met veel geluk over de Elbe geraakt en werden gevangenen van de Amerikanen.
Overgebracht naar het kamp Kalbe am Milde, waar meer dan 100.000 opgesloten waren.

Belangrijke nota: In de strijd in en om de vesting Berlijn maart 1945 werden de compagnies opgelost en werden de Kolonnen zelfstandige eenheden en rechtstreeks verantwoordelijk tegenover het regiment.
Tegelijkertijd werden de Kompaniechefs weer Kolonnenführer.
Zo zien we dat de Obertruppführer Jef Scherps en August De Maeyer de funktie vervulden van zelfstandige Kolonnenführer, in de zin van Kompaniechef.

Inzet te Dresden

Een deel Z.B.-mannen die in september 1944 in Duitsland terecht kwamen, hadden zich gemeld voor het N.S.K.K.
Ze kregen hun opleiding in de kazerne te Wittenberge bij Berlijn. Hier werden ze ingedeeld bij de compagnie van Sturmführer Van Muylem. Na hun indeling in Kolonnen vertrokken ze naar Dresden, waar de staf van hun regiment lag. Vele Vlamingen kwamen dan in de Kolonne van Truppführer Reichs, onder wie Scharführer Van Helfen Staf en De Croo.
Hun toenmalige kok was Ooms Gust.
Vlamingen: Cuyvers, Cambre Gust.

Inzet

Transporten voor de vliegvelden en Flakeenheden.
Achtereenvolgens te Dresden, Kopka, Sudetenland in de omgeving van Karlsbad.

OPROEP VAN Dr. H. ELIAS EN SMESSAERT OMER TOT PLICHTSVERVULLING EN TROUW

Afschrift

Vlaamse Verbindingsstaf — Wittenberge, de 15.12.44
N.S.K.K. Gruppe Luftwaffe
Wittenberge Bez Potsdamm.

Aan de
Vlaamse Vrijwilligers van de N.S.K.K. Gruppe Luftwaffe.

Gedurende mijn laatste bezoek aan het Hoofdkwartier van de Leider, had ik de gelegenheid met verschillende persoonlijkheden van de hogere V.N.V. Leiding te spreken.
Ondermeer werd de inzet van onze vrijwilligers in verschillende Duitse formaties besproken, vooral onze inzet bij de N.S.K.K. Gruppe Lw.
De Leider, Dr. Elias, stelde me een persoonlijk schrijven ter hand, dat voor u bestemd is en als volgt luidt:

„Kameraden uit het N.S.K.K.!
Ik maak van de gelegenheid gebruik om u door Kd. Smessaert mijne hartelijke groeten over te brengen. In de harde tijden, die wij beleven houden wij stand en doet ieder zijn plicht op de plaats waar hij staat! Wij strijden voort omdat wij geloven aan de toekomst en aan de overwinning."

Het V.N.V. Houzee!
De Leider
get. Hendrik Elias.

Banleider Verbruggen zal u, gedurende zijn bezoek meer konkreet inlichten over de algemene toestand van Vlaanderen en wat er verband mee heeft, sedert de bezetting van onze Heimat door de vijand.
Het is de wens van de Leider dat allen zonder één enkele uitzondering, hun vrijwillige verplichting vernieuwen om de strijd voort te zetten die gij nu reeds gedurende meer dan drie jaar zo schitterend hebt volgehouden. Persoonlijk wens ik uw aandacht te vestigen op het feit dat we in deze moeilijke en zware dagen als politieke soldaten blijk moeten geven van fanatieke partijtucht.
Ik verwacht van u, dat gij de ernst van het ogenblik begrijpt en deze beslissende dagen van grootheid en heldendom, u de kleindheid en bekrompenheid van elken dag in het leven van de enkeling zal doen vergeten, en uw

blik zult richten naar de toekomst van de Germaanse landen waarin Vlaanderen een eervolle plaats zal bekleden.
Als trouwe leden van de Motor-DM., die na de overwinning een grootse en heerlijke taak te vervullen hebben in Vlaanderen, zult gij ervoor zorgen, de eenheid en de geslotenheid van onze formatie te bewaren en zelfs nog te verstevigen.
De Motor-DM. staat voor 90 % vrijwillig in het N.S.K.K. Zij moet het blijven. De Leider wenst het, de Beweging en de toekomst van Vlaanderen eisen het. Ik beveel het!
Niemand kan zich aan deze zware plicht onttrekken zonder zich te bezondigen aan de verloochening van onze volkse idealen waarvoor zoveel offerden en vielen.
Gij, leden der Motor-DM. zult, gesloten, één en onverbreekbaar, rond onze vlag staan en onder deze vlag marcheren we zegevierend naar de overwinning van de Germaanse volkeren, dus ook naar de zege van Vlaanderen!

Het V.N.V. en de Leider,
Houzee!
Banleider O. Smessaert.
Stafoverste der Motor-DM.
en Verbindingsleider.

VERZOEK TOT OVERHEVELING VAN HET VLAAMSE N.S.K.K. NAAR DE WAFFEN-SS

Bij de oprichting van de divisie ,,Langemarck'' in oktober 1944 werd door de SS-Leiding druk uitgeoefend om het hele Vlaamse N.S.K.K. als transporteenheid in te schakelen.
Enkele Vlaamse Kolonnenführer, waaronder Obertruppführer Jef Scherps en Oberscharführer Vereyken, werden naar Wittenberge geroepen bij Standartenführer Smessaert, hoofd van het Vlaamse N.S.K.K.
Ze moesten zich melden te Berlijn, Pariserstrasse 31, bij Standartenführer Schmidt om de voorwaarden over te nemen voor de overname van alle Vlaamse N.S.K.K. afdelingen door de Waffen-SS.
Daar geweigerd werd deze afdelingen gesloten en onder Vlaamse leiding te laten, is dit niet gebeurd.

Uit een brief van Dr. Verschaeve aan de Reichsführer SS Himmler ontnemen we:

Ook de overgang van het N.S.K.K. is spijts bevel van de Rijksmaarschalk Göring door

het O.K.L. (Oberkommando Luftwaffe) geweigerd, daar door de overgang der Vlamingen de vechtende eenheden van het N.S.K.K. zouden verzwakt worden. De N.S.K.K. Obergruppenführer von Bayern-Ehrenburg heeft reeds voorheen in België bijna uitsluitend met het V.N.V. en Dr. Elias samengewerkt en zijn tendens heeft hij nog niet veranderd.

Het N.S.K.K. was dus niet in blok naar de Waffen SS overgeheveld. Ook stellen we vast dat er geen enkele Kolonne in zijn geheel naar de Waffen SS overschakelde.
Enkelingen, die bij hun eenheid verzochten om hun overgang en anderen die door de oorlogsomstandigheden afzonderlijk in de Lüneburger Heide terecht kwamen, vervoegden de rangen van de divisie ,,Langemarck''. Hun aantal bereikte zeker de 200 niet.

DEVLAG MOTORKORPS

Opgericht

Op 1 april 1943.
In de schoot van de N.S.K.K. Motorgruppe Luftwaffe werd een DeVlag-Motorkorps opgericht.
De leden van dit korps droegen de Luftwaffe uniform met het embleem van de DeVlag.
Leden van de aktieve SS en FK konden niet toetreden tot dit korps. Mannen die zich reeds vroeger meldden voor de aktieve SS of FK, doch hiervoor tijdens de keuring ongeschikt werden bevonden, werden nu aangespoord zich te melden voor dit korps.
Volgens de propaganda van de DeVlag was het voor hen een prachtige gelegenheid voor een volwaardige nationaal-socialistische inzet.
Kandidaten konden zich melden bij de DeVlag, Wetstraat 42, Brussel.

Opzet tot deze oprichting

De DeVlag wilde eigen Kolonnen. Het was een infiltratiepoging om een wig te drijven in het homogeen V.N.V. blok, dat in feite het ganse N.S.K.K. beheerste.
Zij werden hierin openlijk gesteund door zekere Duitse instanties en op alle gebied bevoordeligd.
Ze hadden betere uniformen, betere posten, betere bevoorrading, betere wagens.

Uniform

Het uniform van de N.S.K.K.-Motorgruppe Luftwaffe was een grijs-blauw uniform met de emblemen van het N.S.K.K. en het zwart mutsje (schipke). In de tweede helft van 1944 droegen ze het Fliegerblau uniform met een skimuts (muts met klep).
De N.S.K.K.-adelaar op de linkerspiegel. De boorden van de schouderstukken waren eveneens zwart. Het zwart-geel leeuwenschildje op de linkermouw.

Getalsterkte

Ongeveer 80 man.
Een tiental Vlamingen van de Vlaamse ,,Sonderkolonne 6'' gingen in juni 1943 over naar het DeVlag N.S.K.K. Waaronder Pieters, Totté, Verbraeken J., Peeters Marcel, Stiers, Henderickx Fons, Van Woensel Frans, Peeters Maurits, e.a.
Verbindingsofficieren: Sturmführer Luyten Wim
Van Wijnbergen

Werving

De werving ging intensief voort, zonder groot resultaat.
In mei 1944 beschikte het DeVlag N.S.K.K. over het hele land werfburelen:
door een verslag van augustus 1943:

> ,,Ook hier had de terugloop naar alle waarschijnlijkheid zijn hoogtepunt bereikt.
> In augustus 1943 werd er slechts één man voor de N.S.K.K. geworven. Onmiddelbaar na de ontvangst van het vereiste wervingsmateriaal zal een nieuwe en versterkte aktie ingezet worden.
> Ingevolge het uitblijven van een schriftelijke toelating van de Reichsführer SS kan de vraag van de armkentekens nog immer niet opgelost worden.''

De werving ging intensief voort, zonder groot resultaat.
In mei 1944 beschikte het DeVlag N.S.K.K. over het hele land werfburelen:

Brussel	: Wetstraat 42
Antwerpen	: Turnhoutsebaan 40
Herentals	: Hofkwartier 17
	: Vaartstraat 37
St.-Niklaas	: Grote Markt 63
Gent	: Koornlei 14
Kortrijk	: Doornikstraat 34

Brugge : Beenhouwersstraat 2
Hasselt : Ridder Portmansstraat 8
Lokeren : Stationsstraat 25

Verdere inlichtingen aangaande de werving staan vermeld in het mededelingsblad, hierbijgevoegd in orginele tekst.

Loon, Familiale voordelen, verpleging en onderhoud, voorzorg enz...

Uitvoerig beschreven in bijliggend origineel blad.

Afschrift

DE VLAAMSCH-DUITSCHE ARBEIDSGEMEENSCHAP
Wetstraat 42 — Postgiro: 12.99.75

DIE DEUTSCH-VLÄMISCHE ARBEITSGEMEINSCHAFT
Telefoon: 11.64.38 (4 lijnen)

DEVLAG

Hoofdafdeling
Bemiddeling en Voorzorg
Afdeeling DeVlag-Motorkorps

Brussel, 1 april 1943
Wetstraat 42

Waarde Kameraad,

In den schoot van het N.S.K.K. Motorgruppe-Luftwaffe wordt een korps opgericht bestaande uit leden van de Vlaamsch-Duitsche Arbeidsgemeenschap en dat den naam draagt «DeVlag Motorkorps».

De leden van dit korps treden als vrijwilligers in de rangen van het N.S.K.K. en zijn voor den duur van den oorlog onderworpen aan de Duitsche militaire wetten. Ze dragen het uniform van het N.S.K.K. Motorgruppe Luftwaffe, met op den linkerarm het zwart-gele kenteeken der «DeVlag». Het «DeVlag-Motorkorps» is een gemilitariseerde eenheid, in wiens rangen slechts oprechte kampers thuis hooren, die zich bewust zijn van de beteekenis en de zwaarte van hun taak, en die voor alles gedreven worden door den wil naar volwaardigen Nationaalsocialistischen inzet.

De leden worden beschouwd als Wehrmachtsgefolge en leggen den eed van trouw af aan den Führer. De werving voor het «DeVlag-Motorkorps» geschiedt uitsluitend door de cellen van de «DeVlag». Kunnen deel uitmaken van dit korps:

a) alle mannelijke leden van de «DeVlag» die minstens 17 jaar oud zijn en die lichamelijk, moreel en karakterlijk geschikt zijn om dienst te nemen in het N.S.K.K.
b) alle andere Nationaalsocialistische Vlamingen die aan dezelfde eischen voldoen en die wenschen toe te treden tot de «DeVlag».
Leden van de aktieve SS en FK kunnen niet toetreden tot het korps.
SS-BL. leden kunnen bepaald in aanmerking komen indien zij lid zijn van de «DeVlag» of het wenschen te worden.

Kunnen zich aanmelden:
Autovoerders, mekaniekers, alsook bedienden, koks, verplegers, begeleiders, enz.

Voorwaarden:
1. Familievergoeding: 2100 frank per maand.
2. Soldij: Manschappen 125 frank per 10 dagen.
Unterführers 187,50 — 250 — frank per 10 dagen.
3. Kindervergoeding:

voor 1e kind	28,75 Fr.
voor 2e kind	50,00 Fr.
voor 3e kind	81,25 Fr.
voor 4e kind	137,50 Fr.
voor 5e kind	175,00 Fr.
voor ieder volgend kind	175,00 Fr.

4. Bijkomende vergoedingen bij inzet in het Oosten:
Scheidingstoelage: 18,75 fr. per dag (502,50 fr. per maand)
Kindertoelage: 125 fr. per maand en per kind onder de 16 jaar.
5. Kleeding, voeding, onderbrenging: Gratis.
6. Verlof:
De vrijwilligers bekomen verlof volgens de voor de Rijksduitsche N.S.K.K.-mannen geldende bepalingen. Het verlof staat in rechtstreeksche verhouding met den inzet en de transportmogelijkheid, en loopt momenteel over twee perioden van 14 dagen (reisduur niet inbegrepen) per jaar. Voor de verlofdagen wordt, volgens de voor de Rijkduitschers geldende bepalingen, een verplegingsgeld, uitbetaald.
7. Voorzorg en verpleging:
In geval van verwonding of ziekte bekomt de vrijwilliger tengevolge van een kwetsuur opgeloopen tijdens den wehrdienst, of van een ziekte die tijdens deze periode opgedaan werd, bekomen de achtergeblevenen een rente, volgens Wehrmachtsvoorzorg- en verplegingswetten.
Tot de uitkeering der rente wordt door de Motorgruppe 75 % der Heimatvergoeding verder uitbetaald.

De familieleden worden verzekerd tegen ziekte bij de Deutsche Krankenkasse in Brussel.
Kandidaten voor het «DeVlag-Motorkorps» wenden zich tot den plaatselijken celleider der «DeVlag» met de volgende formulieren en bewijzen:

a) bewijs van goed gedrag en zeden, af te halen op het politiekommissariaat (vrij van zegel daar het bestemd is voor de Wehrmacht;
b) 5 pasfoto's 4 1/2 op 6 cm;
c) bewijs van onslag bij den laatsten werkgever;
d) trouwboekje voor gehuwden;
e) lidkaart der «DeVlag»;
f) jongeren dan 18 jaar moeten een geschreven toelating van de ouders inleveren, afgestempeld door het gemeentebestuur.

De plaatselijke celleider der «DeVlag» vervult alle verdere formaliteiten en verstrekt bijkomende inlichtingen.

Heil Hitler!

De Hoofdafdeelingsleider;
E. Van den Heuvel.

Afschrift

Vrijwillige Verplichting tot Dienstneming bij het
N.S.K.K.-Motorgruppe Luftwaffe

voor den:
Voor- en familienaam:
Geboren te: in: gehuwd/vrijgezel
Woonplaats: Straat:

1) Ik verklaar bij mijn kennis en geweten dat ik sedert den onafgebroken deel uitmaak van DEVLAG.
2) Ik verklaar dat ik, op grond van mijn positieve politieke stelling tegenover de nieuwe orde in Europa, mij vrijwillig tot prestatie bij het NSKK Motorgruppe Luftwaffe aanmeld.
3) *Ik verplicht mij mee te strijden voor de eindzege van Duitschland en haar verbondenen tegen alle vijanden van de Europeesche nieuwe orde, waar het ook weze.*
4) Ik verplicht mij tot zekerheid van mijn persoon en van het mij toevertrouwd goed, *met het wapen in de hand te strijden*, en tot het gebruiken en behandelen van het wapen de noodige instructies door te maken.

5) Als Vlaamsche vrijwilliger verplicht ik mij voor mijn NSKK-oversten een gehoorzame, plichtgetrouwe en steeds tot aktie bereid onderdaan te zijn: al de mij opgelegde plichten en alle werken trouw en goedwillig uit te voeren, *en de getrouwheid aan mijn Führer Adolf Hitler na te komen.*

6) Verder geef ik de verzekering dat ik tot nu toe tot geen — tot volgende — vrijheidstraffen veroordeeld ben geweest:

.....

.....

Tegen mij zijn geen politieke of gerechtelijke straffen in gang.
(Voor eventuele vrijheidsstraffen zijn de oorzaken, den omvang en de plaats aan te duiden.)

7) Ik ben onderricht geworden dat ik door mijn intrede in het NSKK Motorgruppe Luftwaffe tot het gevolg van het Luftwaffe behoor, en dat *als dusdanig de militaire strafvoorschriften op mij toegepast kunnen worden.*
Daarbij gelden ook voor mij de dienststraf- en klachtenorde van het NSKK.

8) Ik verplicht mij over mijn dienst en mijn inlijving, alsook over alles-wat ik over het bedrijf van mijn dienst waarneem of ondervind, een onvoorwaardelijk stilzwijgen tegenover iedereen te behouden. Deze verplichting geldt ook voor alle andere Wehrmachtafdeelingen en hun gevolg.

9) Ik verplicht mij verder ieder teeken van *spionnage of sabotage* door mij gekend, en gericht tegen inrichtingen van de Wehrmacht, onverwijld aan den leider van mijn dienst of aan zijn plaatsvervanger te melden. Aan deze ook moet ik meedeelen wanneer ik, op gelijk welke manier het ook weze, tot spionnage- of sabotagehandelingen aangezet wordt.

10) Moest ik eens reden tot een klacht hebben, dan zal ik niet morren, of andere kameraden ophitsen maar wel zal ik mijn klacht, overeenkomstig de bevelen, langs den dienstweg en door den verbindingsman van mijne eenheid, aan mijn NSKK-leider of -onderleider bekend maken.

11) Ik ben ervan bewust dat in den oorlog zich zekere gevallen kunnen voordoen die van mij beperkingen of bezwaren verlangen. Ik zal deze getrouw als gevolg mijner vrijwillige dienstneming verdragen, mij steeds het groote doel van den duitschen strijd voorstellende.

12) Ik verbind mij uitdrukkelijk tot dienstneming bij het NSKK voor den duur van den oorlog. Het NSKK Motorgruppe Luftwaffe kan die verplichting mits een voorafgaande kennisgeving van 8 dagen opheffen, wanneer den inzet van het NSKK Motorgruppe Luftwaffe zou worden ontbonden, of haar gebruik niet meer noodig zou blijken.

13) Het regelen van mijn loon, mijn verlof, enz., geschiedt volgens bijzondere overeenkomsten die aan dit verplichtingsverdrag toegevoegd zijn.

De juistheid van die verplichting erken ik door mijn onderstaande onderteekening.

14) Het is mij bekend dat ik, bij inbreuk aan de bovenstaande paragrafen of bij het niet naleven van de door mij aangenomen verplichtingen, mijn onmiddellijk wegzending en mijn veroordeeling volgens de duitsche krijgswetten te verwachten heb.

Datum: ....

Onderteekening

Beoordeeling van den indiensttreder door den Verbindingsleider:

.....

.....

Afschrift

Bepalingen voor de vrijwillige verplichting

Voor den duur van de verplichting gelden voor den verplichte en de Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden Luftwaffe, volgende bepalingen:

I. Vergoedingen:
De verplichte bekomt een soldij, familievergoedingen en kinderbijstand.

1. Soldij:
De soldij bedraagt:
Voor manschappen: RM. 1,- per dag,
Voor onderleiders: RM. 1,50 tot RM. 2,- per dag volgens dienststelling, op 1, 11 en 21 van iedere maand vooruit en te velde betaalbaar.
De soldij is een belastingvrije onkostenvergoeding en wordt niet begrepen in de familievergoedingen.

2. Familievergoedingen:
Als familievergoeding wordt aan den verplichte per maand bfrs. 2.100,- uitbetaald. Het overdragen hiervan geschiedt aan de familie van den verplichte of op een door hem aangeduid konto. Wanneer een verplichte zich zonder toelating van zijn eenheid verwijdert of van zijn verlof niet terugkeert, heeft hij geen aanspraak op soldij of familievergoeding.

3. Kindertoelage:
Voor wettige kinderen onder de 16 jaar, worden de volgende toelagen uitbetaald:

voor één kind onder de 16 jaar Bfr. 28,75 maandelijks,
voor twee kinderen onder de 16 jaar Bfr. 78,75 maandelijks,
voor drie kinderen onder de 16 jaar Bfr. 160,00 maandelijks,
voor vier kinderen onder de 16 jaar Bfr. 297,50 maandelijks,
voor vijf kinderen onder de 16 jaar Bfr. 472,40 maandelijks,
voor het zesde en ieder verder kind worden maandelijks Bfr. 175,- betaald.

4. Wijze van betalen:
Door de Abrechnungsstelle, Brussel, worden op 15e en 30e van iedere maand voorschotten van Bfr. 800,- naderhand aan de familie uitbetaald.
Het afrekenen van de vergoeding voor de loopende maand en het uitbetalen van de saldo's geschiedt op verzending van een afrekeningsbordereel tot den 20en van de volgende maand.

II. Verpleging:
De verplichte bekomt voor den duur van zijn verplichting de troepenverpleging volgens de voor de NSKK-mannen geldende voorwaarden.
In zoover de aangeworvene om dienstreden tot zelfverpleging aangewezen is, wordt als vergoeding een geldsom volgens de NSKK-bepalingen uitbetaald.

III. Onderkomen:
De verplichte bekomt een vrij onderkomen.

IV. Kleeding:
Kleedingsstukken en andere uitrustingsvoorwerpen worden door de eenheid geleverd. Voor onbruikbaar geworden kleedings- of uitrustingsstukken neemt de verplichte alle verantwoordelijkheid op zich.

V. Geneeskundig onderzoek:
In geval van verwonding of ziekte van den verplichte, bekomt deze vrije verzorging in de lazaretten van de duitsche Wehrmacht.
De familieleden zijn tegen alle ziekten bij de Duitsche Ziekenkas te Brussel verzekerd.

VI. Voorzorgen en verzorging:
Gekwetsten bekomen gewondengeld met dezelfde bestemmingen als de duitsche soldaten.
Bij dood van een vrijwilliger, als gevolg van zijn inzet of ziekte welke hij in dienst zijnde opgeloopen heeft, bekomen de rechthebbenden een

rente volgens de Wehrmachtsvoorzorgswetten. Tot het toekennen van die rente worden betalingen gedaan, bij middel van afkortingsbetalingen, door de Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden Luftwaffe, wanneer zijn goed recht gebleken is.

VII. Verlof:

De vrijwilligers bekomen verlof volgens de voor rijksduitsche mannen geldende voorwaarden. Voor de verlofdagen wordt verpleeggeld uitbetaald volgens de voor rijksduitschen vastgestelde bepalingen.
Reisdagen worden volgens de af te leggen afstand tot de woonplaats en volgens de bepalingen van het NSKK toegestaan.

VIII. Oostinzet:

Tijdens de Oostinzet worden buiten de bovengenoemde vastgestelde vergoedingen nog volgende bijzondere vergoedingen toegestaan:

a) Getrouwden of op gelijken voet gestelde verplichten bekomen een scheidingsvergoeding van bfr. 18,75 per dag.
b) Getrouwde mannen bekomen voor ieder wettig kind tot 16 jaar vol, een kindertoelage bedragende bfr. 125,- per kind en per maand.

Over de betaling van scheidings- en kindergeld beslist de Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden Luftwaffe.
Het uitbetalen van de bijzondere toelagen heeft plaats met de uitbetalingen van de familievergoedingen.

IX. Geschillen:

Gebeurlijke geschillen die uit deze bepalingen zouden kunnen ontstaan, worden uitsluitelijk door de Hauptverwaltung der NSKK-Brigaden Luftwaffe beslecht.
Het belgische gerecht is hiervoor niet bevoegd.

Hauptverwaltung NSKK-Brigaden Luftwaffe.

Opstelling

Het Motorkorps DeVlag werd opgeleid in de kazerne te Vilvoorde in juni '43.
Overgeplaatst in juli '43 naar Auxi le Château (Noord-Frankrijk) onder de benaming ,,Sonderkolonne 4, 8e kompanie, 2e regiment''.
Regimentskommandeur: Standartenführer Grütke
Adjudant: Hauptsturmführer Hopstock
Arts: Dr. Van Roey (Vlaming)
Flakeenheid: Oberstleutnant Verheiden
Standplaats: Rijsel

Sonderkolonne 4

Feldpostnummer eerst L.44897 A 4 — later L.49065 Lg.Pa.Brüssel.
Kompaniechef: Sturmführer Tausch
Sturmführer Blecksmidt
Kolonnenführer: Sturmführer Kunkel
Sturmführer Focke
Vlaamse verbindingsofficieren:
Sturmführer Luyten Wim
Van Wijnbergen
Hauptscharführer: Mertens (Antwerpen)
Andere dienststellen:
Obertruppführer Impe Marcel
Scharführer Dupuis (Antwerpen)
Sani Obersturmmann Deprins (Mechelen)
Obersturmmann Van Woensel Frans
Obersturmmann De Cap Daniel (Tankwart)
Obersturmmann Verbraeken Jan
Obersturmmann Henderickx Fons (Foerier ook P.K.W.)
Fahrer van Kunkel
Scharführer Van de Sande
Verder Bohez, Rillof Roger, Bert Nauwelaerts.

Begin 1944:
Op 13.2.44 tot 28.5.44: Flugzeugbergungstrupp mot 4
Fliegerhorst Reims
SK.4 van het 2e regiment werd de 4e Transportkompanie van de 18e Flakbrigade.

Inzet

Juli, augustus, september, oktober 1943 te Auxi le Château

Feldpostnummer: L 51945 E Lg.Pa.Brussel — 8e kompanie
Opdracht: Wachtdiensten op het vliegplein van 17.7.43 tot 16.9.43.

Juli '43 — La Fère (Noord-Frankrijk)

Vanaf juli 1943 was het stadje La Fère de standplaats van de SK 4. Kwartier was de meisjesschool te La Fère, de wagens stonden in de kazerne.
De belangrijkste opdracht was wacht kloppen, en transport voor de Flakeenheden in de buurt van St. Quentin, Laon, Senlis, Amiens en omstreken.

Het verplaatsen van Flakbatteries, Katastrofeneinsatz na een bombardement op een vliegveld.
Bijzondere transporten: vervoeren van brandstof voor de V 1.
Door vliegeraktiviteiten werd de compagnie verlegd naar het kasteel op de weg naar Crécy.

9.10.43 — 19.11.43

De 8e compagnie lag in houten barakken in het bos tegen het gehucht Willencourt, aan de rand van een niet gebruikt vliegveld. Vroeger verblijf van Engelse troepen in 1939 en 1940.
De 8e compagnie kreeg hier opleiding met lichte wapens. Ze werd van hier in oktober 1943 naar de Fahrschule (Boudewijnkazerne, Daillyplaats te Brussel) gestuurd om er vrachtvoerders te vormen. Het was een rijschool van het luchtwapen.

25.11.43 — Terug in La Fère

Transporten: Charleville, Reims, Laon, Hirson, Rethel, Juniville, Vouziers enz...

28.6.44 tot begin september 1944

De 8e compagnie kwam nu terecht in Fressancourt en Andelain. Daar maakte ze kwartier in de kastelen, parken en bossen in de omgeving.

Terugtocht

Casteau bij Mons (Bergen) was de verzamelplaats van de SK.4. Het was hen verboden langs Brussel te rijden, dus ging het via Lier naar Bouwel, waar de Kolonnen overnachten in het park van het kasteel. Dan via Rijssen (boven Arnhem) naar Nordwalde (Münsterland), vervolgens naar Lüdenscheid, waar de wagens moesten afgeleverd worden voor nazicht. De tocht ging verder over Höringhausen, Sachsenhausen, Bochum, Harpen. Hier terug ingezet voor de Flakeenheden in december 1944.
De SK.4 bleef opereren in de omgeving van Sachsenhausen tot het einde van de oorlog.

Inzet in Duitsland

Manschappen van het SK.4 werden ingezet te Arnhem en voor het von Rundtstedoffensief in de Ardennen eind 1944.

Een groot deel verkreeg zijn overgang naar de Waffen SS en kwam terecht in de Lüneburgerheide bij de divisie ,,Langemarck''.
Met deze divisie maakten zij de afweerslag mede in Pommeren en aan de Oder.

GEESTESINSTELLING VAN DE DEVLAG KOMPANIE N.S.K.K. IN FRANKRIJK

Vrij vertaald uit het Duits.

,,Bezoek aan de in Frankrijk verblijvende DeVlag-Kompanie

Op 22 en 23 augustus 1943 werd sinds een paar maanden in Frankrijk voor de bewaking van een vliegplein een DeVlag compagnie ingezet.
In het bijzijn van onze verbindingsofficieren, de kameraden Van Wijnbergen en Luyten brachten wij een bezoek aan die compagnie.
Een uitvoeriger bericht over dit bewogen bezoek zal aan de Landsleider overgemaakt worden.
Gedurende onze aanwezigheid waren wij in de gelegenheid aan iedere kameraad in naam van Dr. Van de Wiele een pakje af te geven, en de stand in het kamp en de geestestoestand van de manschappen te onderzoeken. Van onze plaatselijke vertrouwensman werd ons steeds medegedeeld, dat de stemming zeer ongunstig is, en dat dit in het bijzonder aan het gedrag van de Kompaniechef toe te schrijven is.
Ons onderzoek had deze bewering bevestigd. De Kompaniechef is het typische voorbeeld van een Pruisische officier[1].
Hij is daarbij, en dat is veel erger, temperamentvol en nerveus. Van een kameraadschappelijke omgang, in de ware zin van het woord, kan bij hem geen sprake zijn. Zijn optreden is immer brutaal, zodat hij zich niet kan verheugen in de sympathie van zijn manschappen. Hij verklaart van hen dat zij een goede compagnie vormen.
Na ons oponthoud, waar het intussen dikwijls tot zeer lange diskussies en heftige uiteenzettingen in het bijzijn van de manschappen kwam, is de Kompaniechef tot de overtuiging gekomen, dat in tegenstelling tot zijn eigen vermoedens, de compagnie terug in is.
Dat had hem zeer ontmoedigd (hij gaf toe dat hij de voorbije nacht niet geslapen had).
Wij hebben de indruk dat hij zich zeer om zijne compagnie bekommert.
Volgens onze mening is de verplaatsing van de Kompaniechef alleen in staat de juiste stemming weder te herstellen.

Ondertekend: Jef Van de Wiele

[1] Der Verfasser meint hiermit selbstverständlich den ,,Preussen'' des Types ,,nur Kadaverdisziplin''.

ZIVILKRAFTFAHRKORPS

ZIVILKRAFTFAHRER
BURGERLIKE AUTOVOERDER

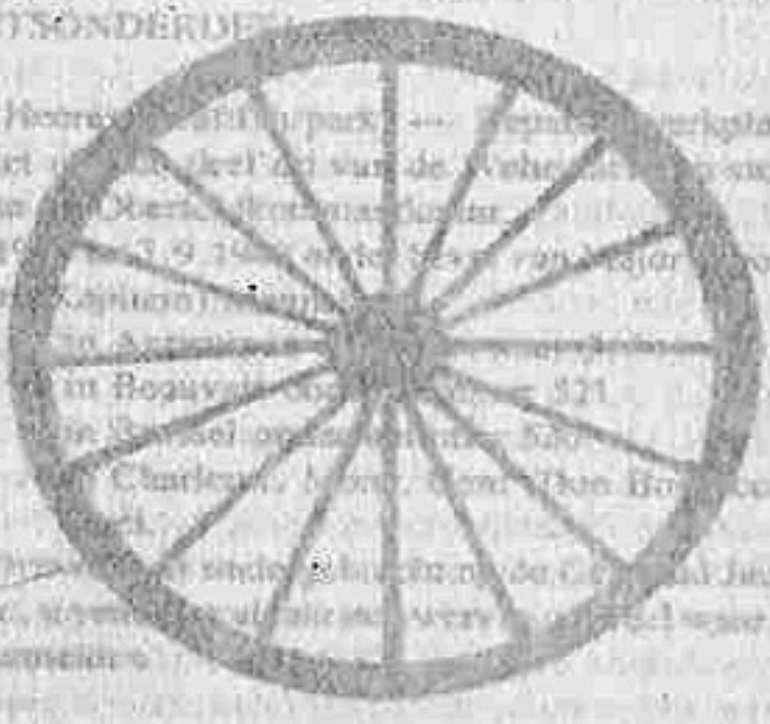

ZKK

ZIVILKRAFTFAHRKORPS

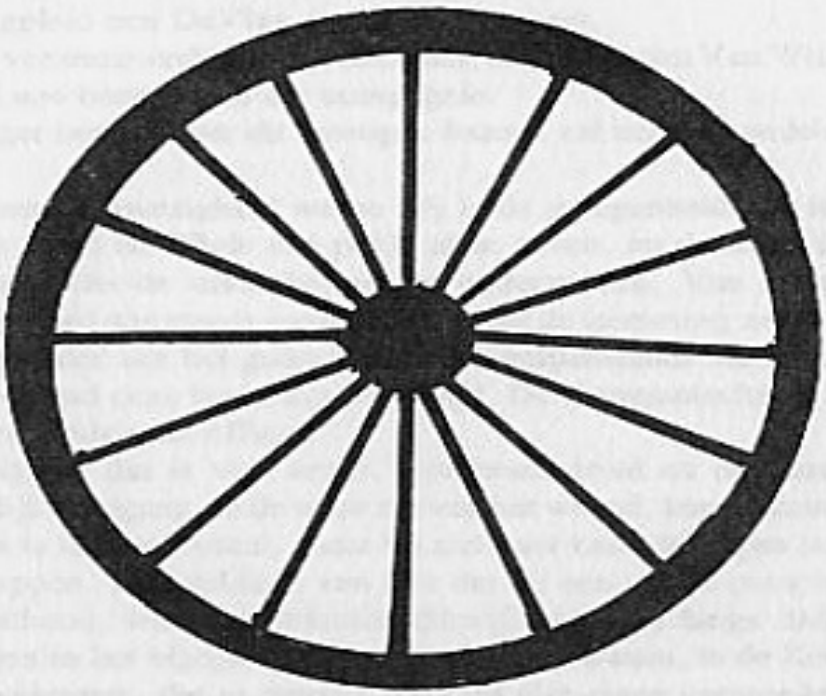

Z.K.K.

ZIVILKRAFTFAHRER
BURGELIJKE AUTOVOERDER

De organisatie was een militaire aangelegenheid, maar het personeel was oorspronkelijk samengesteld uit werklieden, die aangeduid werden door de Werbestelle (Werfdiensten) als verplichte arbeid.

WEHRMACHTSONDERDEEL

Het H.K.P. (Heeres Kraftfahrpark — Reparatiewerkplaats voor autovoertuigen). Het maakte deel uit van de Wehrmacht en stond rechtstreeks onder bevel van de Oberfeldkommandantur.
Stond van juli 1940 tot 7.9.1943 onder bevel van Major Mooren, vervolgens van Hauptmann (Kapitein) Mannebach.
Er waren H.K.P. in Antwerpen onder nummer 516
in Beauvais onder nummer 521
in Brussel onder nummer 520
in Charleroi, Mons, Gent (Don Boscocollege), Luik en Hoei.
Het H.K.P. te Brussel was ondergebracht op de Generaal Jacqueslaan, in de Lansierskazerne, tevens was aldaar een wervingsbureel waar de vrijwilligers zich konden aanmelden.

GETALSTERKTE

Het aantal manschappen varieerde tussen 350 en 400, waarvan 10 % vrijwilligers.

UNIFORM

Oorspronkelijk droeg niemand een uniform en was niemand gekazerneerd. Het ganse personeel verliet de werkplaatsen voor 19 uur.

In 1941 ontving een honderdtal mannen oude uniformen van het Belgisch leger, die blauw geverfd werden en ontdaan van alle kentekens. Deze uniformen werden alleen in de kazerne of tijdens het uitoefenen van opdrachten gedragen. Het was dus een zwart (donkerblauw) uniform, vest met staande kraag, rijbroek en beenstukken, legerlaarzen en muts. Twee zilveren wielen op de kraagspiegels. Koppelriem met slot (Gott mit Uns). Hadden een volledige uitrusting: oefenuniform (Drillanzug), Eetketeltje, gasmasker, enz...).
Na diensttijd trok ieder terug zijn burgerklederen aan. De politieke soldaten gingen in uniform naar huis (Z.B., SS-Vlaanderen). Allen droegen een witte armband met de gedrukte tekst ,,In Dienste der Deutschen Wehrmacht''.

BEZOLDIGING, LOON, ONDERHOUD, VERPLEGING

Het loon bedroeg tussen 6 fr. en 9 fr. per uur, dit volgens de kategorie. Het werd uitbetaald om de 15 dagen door de Zahlmeisterei.
Vanaf 1.12.1943 werd een nieuwe arbeidsregeling in voege gebracht voor de ,,Zivilkraftfahrer'' (Regelung der Arbeitsbedingungen für ausländische Zivilfahrer).
Van deze datum af werd het Zivilkraftfahrerkorps een Wehrmachtsgefolge.
Het aannemen en afdanken van Z.K.K. (Zivilkraftfahrkorps) geschiedde over de ,,Zivilfahrer-Stammabtlg.O.Qu.Belgien'', Feldpostnummer: 05 346, gevestigd te Vlezenbeek, kasteel Ingendaal.
Deze dienst, die een ,,Ersatztruppenteil'' was voor de gezamenlijke ,,Zivilkraftfahrer'' nam in dienst, onderzocht en onderwees (militair, basisonderwijs en technische scholing).
De ,,Zivilkraftfahrer'' bezorgde de uitrusting in kleding en andere stukken.
Ze werden overgedragen naar de ,,Gebührnisstelle beim Militärbefehlshaber'', een dienst die voor de uitbetaling van toewijzingen aan de rechthebbenden van de ,,Wehrmachtsgefolge'' zorg droeg.
Ze werden dan betaald als volgt:

	ongehuwden	gehuwden
a) Soldij (Auslösung-Wehrsold)	25	25
b) Grondsalaris (Grundlohn)	66,25	85

Dit alles per dag.
De soldij, van gelijk gehalte als deze van de Duitse soldaten, werd door de eenheid, het grondsalaris door de ,,Gebührnisstelle'' uitbetaald.
Afgehouden kortingen:
Een burgerlijke van 7 %
Aandeel der Wehrmacht: 12 %

Zij kregen gratis onderhoud, gratis kleding, voor zoveel de voorraden van buitgemaakte goederen het toelieten.

VERZEKERING

Als Wehrmachtsgefolge waren zij verzekerd met hun familie bij de ,,Deutsche Zentralkrankenkasse'', Koninklijkestraat 154, Brussel. In geval van ziekte werden de belanghebbenden verzorgd door militaire geneesheren. Verder waren zij verzekerd bij de ,,Caisse auxiliaire de l'Etat pour allocations familiales'', Vesaliusstraat 31 te Brussel en bij de ,,Caisse Nationale des Congés payés'', Wolvengracht 48 te Brussel.

VOORDELEN

Vrije toegang tot de Soldatenkinos, gratis tram en treinvervoer. De familie kon inkopen in de Duitse winkels. Ze kregen speciale rantsoenzegels, enz... Bezoeken aan het Soldatenheim.

ZIVILKRAFTFAHRER ALS MILITAIRE EENHEID

Opstelling en indeling

De manschappen werden ingedeeld en ondergebracht in ,,Hunderdmannschaften''. Te Etterbeek waren er 4 en op zeker ogenblik 5 Hmsch.
Elke HMS vertrok gesloten in ,,Einsatz'' (inzet).
De Hundermannschaften bestonden uit Züge (pelotons) en Gruppen (groepen) met Zug en Gruppenführer.

Opleiding

Zoals de Duitse Wehrmacht — grondoefeningen, schietoefeningen, wachtdienst. Verkeersopleiding: rijden in kolonne, verkeersreglementen, enz...

Bewapening

Met geweer en bajonet. Voor hogere dienstgraden een revolver.

Passierschein — Doorgangsbewijs

Om in de kazerne of werkplaats te komen, moesten ze in het begin van de bezetting hun identiteitskaart aan de poort afgeven. In ruil hiervoor kregen ze een Passierschein, dat ze bij het beëindigen van hun werktijd en bij het verlaten van de werkplaats terug moesten afgeven.
Tot 1942: een rode kaart ,,Passierschein''.
In 1942 vervangen door een gele kaart bestaande uit drie luiken.
Een bruine voor degene die deel uitmaakte van de Wehrmacht of als Wehrmachtsgefolge. Deze kaart bevatte hun identiteit en hun hoedanigheid.

Tuchtmaatregelen

In de aanvangsperiode 1940-1941 was de Zivilfahrer nog niet onderworpen aan het Duits militair strafrecht.
In geval van onwettige afwezigheid van een arbeider verwittigde de werkplaatsoverste de Zahlmeisterei, die op zijn beurt de Werbestelle op de hoogte bracht. De Feldgendarmerie hield de afwezige of een lid van de familie aan, zoals zij dit deed voor een werkweigeraar.
Vanaf 1.12.1943 was de Zivilfahrer erkend als Wehrmachtsgefolge. Hij behoorde dus tot de Duitse Wehrmacht, met alle gevolgen hieruit voortspruitend. De Zivilfahrer was van dan af aan het militair strafrecht en aan de tuchtregeling onderworpen. In geval van arrest werden 2/3 van de soldij afgenomen. In geval van preventieve aanhouding en instruktie werd het grondsalaris afgehouden, soms werd de onmiddellijke wegzending uitgesproken.
De eenheden waarbij de ,,Zivilfahrer'' gedetacheerd waren, moesten bij de ,,Zivilfahrer-Stammabteilung O.Qu.Belgien'' iedere verplaatsing, zending, afdanking, desertie (Unerlaubte Entfernung, ongeoorloofde afwezigheid), straf, wijziging van burgerstand enz... van de Kraftfahrer bekend maken.

Opdrachten

De Werbestelle stuurde de werkzoekende arbeiders naar het H.K.P. (Heeres Kraftfahr Park) in feite werkplaatsen, die instonden voor de herstelling van auto's en vrachtwagens, toebehorende aan het Duitse leger.
In juli 1940 werden vrachtwagenbestuurders en mechaniciens aangeworven om de neergeschoten vliegtuigen en buitgemaakte vrachtwagens op te halen en te herstellen. Deze wagens en vliegtuigen werden opgehaald in de omgeving van Duinkerken. Men noemde deze eenheden de Schrootploeg. Zij opereerden in Vlaanderen, in Normandië, in Bretagne en op het vliegveld van

Le Bourget nabij Parijs.
In die periode was zelfs een Kolonne Zivilkraftfahrer, de L.E. Kolonne I (Luftwaffe) naar Bulgarije vertrokken.
Het werk in de werkplaatsen bestond uitsluitend uit het herstellen van auto's en vrachtwagens. Er werden geen goederen vervoerd die niet tot de H.K.P. behoorden.
In de jaren 1942 en later werd hun inzetgebied verder uitgebreid. Ze brachten uit West-Europa vrachtwagens naar het Oostfront. Voerden verder allerhande karweien uit zoals het laden en lossen van treinen in het station te Etterbeek, lossen van granaten en obussen uit treinen en stapelen in de forten van Namen en in de omliggende bossen. De Zivilfahrer werden toen gekazerneerd in de Kadettenschool te Namen. Deze munitie kwam dan uit het bos van Houthulst, waar de grote opslagplaats was van alle munitie verzameld op de slagvelden en uit de munitiedepots van de geallieerde legers.

Categorieën

Bij de Zivilkraftfahrer onderscheidde men vier categorieën, dit naar gelang hun funktie, hun opdracht en tijdstip van toetreding.

1. Garagewerklieden, vooral in de jaren 1940 en 1941.
2. Geüniformeerde Wehrmachtsgefolge.
   Degenen die een zwart uniform zonder kentekens droegen, vest met staande kraag, rijbroek en beenstukken, Duitse kepi met een zwarte geribbelde band.
   Zij waren met geweer en bajonet gewapend, waren houders van een Soldbuch en een Feldpostnummer. Zij maakten rechtstreeks deel uit van de Wehrmacht en voerden uitsluitend militaire auto's, die alleen voor de Wehrmacht bestemde goederen vervoerden. Deze chauffeurs moesten niet door leden van de Wehrmacht begeleid worden.
   De ,,Gebührnisstelle'' betaalde hun lonen, terwijl de eenheden waartoe zij behoorden alle 10 dagen de soldij betaalden.
   De dienstneming werd gesloten voor de duur van één jaar. In geval de dienst ophield, konden zij door de Werbestelle verontrust worden.
   Bij ziekte werden de vrachtvoerders van deze categorie toegelaten in het Duits militair hospitaal.
   Een zeker aantal van deze chauffeurs werden ter beschikking gesteld van Belgische paramilitiaire formaties, zoals de Vlaamse Wacht, de Garde Walonne, Formations de Combat, D.M./Z.B.
3. Ten dienste van de Feldgendarmerie.
   Degenen die zich met of zonder hun wagen ter beschikking stelden van de Feldgendarmerie. Deze waren in burgerkleding en bekwamen slechts een

,,Waffenschein'' op hun aanvraag. Zij waren niet gekazerneerd en werden rechtstreeks door de O.F.K. (Oberfeldkommandantur) of F.K. (Feldkommandantur) betaald. Zij werden zonder kontrakt door de Werbestelle aangeworven. De arbeid bestond in het vervoer van personen.

4. Ten dienste van de B.D.K.
Chauffeurs in burgerkleding en rechtstreeks aangeworven door de B.D.K. (Bevollmächtigte für das Kraftfahrwesen) door tussenkomst van de Werbestelle. Dit organisme bestond in België, Nederland en Noord-Frankrijk voor het opeisen van autovoertuigen.
Sedert mei 1944 was dit organisme te Wemmel gevestigd. De chauffeurs, die van deze organisatie deel uitmaakten, waren niet gewapend en hadden geen Feldpostnummer. Hun werk bestond voornamelijk in het voeren van opgeëiste auto's naar de H.K.P. (Heereskraftfahrpark). Sommigen van hen waren aangeduid voor het vervoer van goederen en begaven zich dikwijls naar Frankrijk. Deze chauffeurs, aangenomen zonder kontrakt, werden per week betaald door de B.D.K. en konden zonder waarschuwing afgedankt worden.

GETALSTERKTE VAN DE STAMAFDELING TE VLEZENBEEK

Alarmplan van de OFK-Brussel. Dit bevatte een steekkaartensysteem met vermelding van alle te Brusel gevestigde Duitse instanties.
Op deze steekkaarten vond men de standplaats, de leidende officieren, de getalsterkte in detail en de datum van opgave van deze sterkte.
Hiernavolgend een steekkaart daterend van 9.5.43 tot 7.5.44.

Afschrift
Geheim!

Zivilkraftfahrer

Dienststelle bzw. Einheit: Zivilf. Stammabt. O.Q.Belg.
Geschäftszimmer: Schloss Ingendaal in Vlezenbeek
Name des Dienststellenleiters: Hptm. Höhne
bzw. Einheitsführers und dessen
Wohnung: Schloss Inkendaal
Feldpostnummer: 05346 a
Fernsprechverbinding: O.Qu.Stab
Tag der Anmeldung: 8.12.42
Tag der Abmeldung: 31.5.44 Braine d'Alleud
Bemerkungen: untersteht d.Kdr.d. Armeenachschub Truppen 578

STÄRKE

Datum	a)			b)	
	Offz.	Uffz.	Mansch.	Wehrm. Gef.	
9.5.48	3	41	242	—	46 Zivil Kf.
10.6.43	4	16	95	—	26 Zivil Kf.
10.7.43	4	12	64	—	25 Zivil Kf.
21.7.43	3	14	46	—	170 Zivil Kf.
10.8.43	4	14	47	—	130 Zivil Kf.
28.9.43	1	11	28	—	165 Zivil Kf.
8.10.43	2	11	27	—	136 Zivil Kf.
11.11.43	1	9	26	—	136 Zivil Kf.
8.12.43	1	9	30	—	124 Zivil Kf.
14.1.44	1	10	30	—	120 Zivil Kf.
11.2.44	1	10	30	—	109 Zivil Kf.
13.3.44	1	10	28	—	101 Zivil Kf.
6.4.44	1	6	15	—	109 Zivil Kf.
7.5.43	1	7	14	—	161 Zivil Kf.

V.A.V.V.

VRIJWILLIGE ARBEIDSDIENST VOOR VLAANDEREN

Oproep van Z.M. Koning Leopold III

Einde mei 1940
Morgen zullen wij opnieuw aan het werk gaan met den rotsvasten wil het land uit zijn puinen te doen herrijzen.

V.A.V.V.
VRIJWILLIGE ARBEIDSDIENST VOOR VLAANDEREN

VOORWOORD

We voelen ons een beetje vreemd in dit, ons nochtans niet onsympathieke gezelschap.
De vrijwillige arbeidsdienst is altijd iets aparts geweest, van in het begin. Bij kaderwet opgericht als publiekrechtelijke instelling, eerst ondergebracht bij het Commissariaat Generaal voor de Wederopbouw en nadien bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, stond de Arbeidsdienst buiten het politieke gebeuren en waren er geen banden met de toenmalige bedrijvige politieke formaties wat niet wegneemt dat de Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen volledig paste in wat de ''nieuwe orde'' werd genoemd.

De V.A.V.V. was wel een bijzonder en nieuw verschijnsel in dit land. Tot einde 1940 was arbeidsdienst hier totaal onbekend.
De enkele schuchtere pogingen sedert 1936 waren niet van die aard dat ze onze landgenoten konden zijn opgevallen.
Om te kunnen van wal steken hadden wij ons gesteund op een wet van 1936, waardoor we van een toelage konden genieten van 10 fr per man en per dag. Zo ontstond de Nationale Arbeidsdienst. Het bleek alras dat dit materieel niet mogelijk was. Tegen het einde van 1940 kwam dan de oplossing en werkten we verder onder de naam Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen, publiekrechtelijke instelling en dus gefinancierd door de Belgische Staat.

De arbeidsmannen en -meisjes ontvingen een dagsoldij van 3 fr en onvoldoende te eten.
We moesten het stellen met de officiële Belgische rantsoenen en we herinneren ons allen nog wat dit betekende.

En toch kwamen ze, de vrijwilligers!
Idealisten, allemaal.
Verbonden in de arbeid voor de gemeenschap.
Werkende aan wat we noemden: ''mens en bodem'', onder de leuze ''ic dien''.
Solidair verbonden en door zwaar werk en een spartaanse opleiding gekneed en gevormd.
Zij kenden de ware arbeidsvreugde (wat klinkt dit raar in deze tijd) en tijdens de gemeenschapsavonden in onze kampen kwam dat tot uiting in vrolijk gezang, plezierige verhalen en kreatieve ontspanning.

Men kan zich de vraag stellen of dit nu nog mogelijk zou zijn en ik wil daar positief op antwoorden, maar...
Dan moeten er voorwaarden geschapen worden die gemeenschappelijk samenwerken in een geest van ware kameraadschap en overgave aan een groots ideaal toelaten.
En dat zien we hier nu niet gebeuren.
Daarvoor is het regime waaronder we trachten te leven niet bekwaam en zijn onze beleids-mannen te klein, te kortzichtig en te bang. Ze zouden er gewoon niet durven aan beginnen. Afgezien nog van het feit dat onze nieuwsmedia, onze schoolopvoeding en de door onze politieke en syndikale voormannen aangekweekte mentaliteit zodanige negatieve en vernietigende gevolgen hebben voor onze jeugd, dat deze zich steeds minder tot idealistische inzet en dienst aan volk en land geroepen voelt.
Om dit eens te keren zal een gigantische inspanning moeten geleverd worden.
Maar, wie weet.

Het terug in de herinnering brengen van wat de Vrijwillige Arbeidsdienst eens was en had kunnen zijn is al een stap in de goede richting.
En daarvoor danken we Jan Vincx, die dit moeilijke en tijdrovende werk op zich heeft genomen, en die heeft gepoogd een objektief en getrouw beeld van de Vrijwillige Arbeidsdienst op te hangen.
Wij, van de V.A.V.V., zijn hem daar zeer dankbaar voor.

Wijnegem, 31 mei 1980 Jef Goethals

ONTSTAAN VAN DE ARBEIDSDIENST

Reeds in de eerste jaren na de oorlog 1914-1918 werden in verschillende landen organismen opgericht, die men arbeidsdienst of arbeidsverschaffing noemde.
In die landen was het de bedoeling de werkloosheid te verminderen terwijl elders de idee: bodemontginning en verhoging der landbouwproduktie ten grondslag lag.

Bulgarije

Op 5 juni 1920 werd de algemene arbeidsplicht uitgeroepen om voor dit land de bijna katastrofale ekonomische en morele gevolgen van het verdrag van Neuilly te milderen.
In acht arbeidsbataljons dienden 20.000 Trudovaken (arbeidsmannen) voor een termijn van acht maanden.

Duitsland

Het nationaal-socialistisch Duitsland deed de Arbeidsdienst uitbouwen tot ,,Schule der Nation'' waar de opleiding van de enkeling tot de volksgemeenschap en de liefde tot de arbeid de voornaamste opgave was. De aanvankelijke vrijwillige arbeidsdienst was uitgegroeid tot een verplichte R.A.D. (Reichsarbeitsdienst).
Meer dan 300.000 arbeidsmannen en tienduizenden arbeidsmeisjes was de stand in 1941.

Engeland

Vanaf 1931 vergeefse pogingen. Er was wel inspiratie voor verschillende opvattingen, maar de bijval was gering. Het stuitte op onwil en onbegrip der bevolking.
In 1931 ontstaan de ,,International Voluntary Service'' en in 1932 de ,,Grith Fird'' dat sterk pacifistisch getint is met ethische gedachten.
Verder de ,,Cleveland'' en de ,,Springhead Ring'', die zich tot doel stelden de jonge werklozen uit de stad terug naar het land te voeren, dus tot boeren om te scholen.
Ook de studentengenootschappen stelden belang in de idee ,,arbeidsdienst,'' zo met het Anglikaans priesterseminarie Westdoff House Cambridge.
De prins van Wales (destijds hertog van Windsor) had meer sukses en stichtte in 1943 de ,,National Council of Social Service'' waarvan hij de leiding had

met zijn honderdtal werkkampen.
Van staatswege werden de ,,Instructional Centres'' opgericht voor werklozen tussen de 18 en de 35 jaar, alsook de ,,Training Centres'' met ongeveer 250 man per kamp, waar aan jonge daklozen een beroep werd aangeleerd.
De ,,Authorized Courses'' om de nietsdoende jeugd een andere bezigheid te geven.

Polen

Op 2 juli 1936 werd de arbeidsdienst ingesteld door het ministerie van oorlog en geleid door legerofficieren.
Werklozenzorg en pre-militaire opleiding waren de voornaamste bedoelingen. De Poolse arbeidsdienst groepeerde toen 21.000 Junaken (arbeidsmannen) en 8.000 Junatzka (arbeidsmeisjes).

Roemenië

In 1937 werd de algemene dienstplicht ingevoerd nadat de Volksduitsers onder leiding van Fabricius binnen het raam van de IJzeren Garde reeds twee jaar een vrijwillige arbeidsdienst hadden.

Zwitserland

Een vrijwillige arbeidsdienst, meestal studenten, telde in 1936 reeds 5.553 arbeidsmannen.

Spanje

Enkel een vrouwelijke dienst van meisjes tussen de 17 en 35 jaar.

U.S.A. — Verenigde Staten van Amerika

Op 1 april 1933 werd er op voorstel van Roosevelt de ,,Civilian Conservation Corps'' opgericht, waarvoor 1800 aktieve officieren van het leger werden ingedeeld om de leiding ervan te nemen. Aan het hoofd stond Robert Fechner.

Soortelijke initiatieven in Zweden, Zuid-Slavië, Estland, Griekenland, Hongerije, en Nederland.

In 1935 werd met staatsondersteuning, een aanvang gemaakt met arbeidsdienst. Dit initiatief rustte in handen van de katolieke en socialistische partijen met als gevolg geen noemenswaardige resultaten.

28 mei 1940

Eerste vermeldenswaard initiatief. Het was het werk van een paar dinaso's.
Oprichting van het kamp te Keerbergen.
Kampleider Rudolf Gillis en Albert Persijn.
Het kamp was een verlaten hoeve. Met de povere geldmiddelen die ter beschikking gesteld werden door het Verdinaso, gingen 30 man aan de arbeid. Belgische legerbarakken leverden bedden en inboedel. Werkalaam voor het aanleggen van het kamp kwam van de boeren uit het omliggende. De geldbron (Verdinaso) droogde na een paar maanden op. Het bestaan van het kamp kwam in groot gevaar.
Een financieel sterkere groep legde er de hand op.

21 augustus 1940

Oprichting van de vrijwillige arbeidsdienst.
Sekretariaat: Franklinstraat 31 te Brussel.
Eerste kampen: Kasteel Ingendael te Vlezenbeek en te Erembodegem bij Aalst.

5 september 1940

Oprichting ,,Vrijwillige Arbeidskampen'' als VZW.
Twee groeperingen: een Franse ,,Service National du Travail'' — S.T.N.
een Vlaamse ,,Nationale arbeidsdienst'' — N.A.D.
Beide verenigd door eenzelfde administratie.
Goedkeuring van de Minister van Arbeid en het Commissariaat bij de Wederopbouw.
De oprichtingsakte verscheen op 14 september 1940 in de bijlagen van het Staatsblad. Het vermeldt volgende doelstelling:

1. de geestelijke en lichamelijke opvoeding van de jeugd door arbeid ten dienste van volk en land.
2. het overbruggen van alle klassenonderscheid door gezamelijke arbeid ten voordele van de gemeenschap.
3. de strijd tegen de werkloosheid onder de jeugd door het uitvoeren van werken waarbij de handenarbeid overwegend is en die van belang zijn voor 's lands ekonomie.

Hoofdzakelijk Brusselse personaliteiten waren hierbij betrokken: Majoor Cayen, adv. Colette, baron Conrad van der Bruggen, Mr. Bauchau, Jean Dupret, Jozef Van Bilzen, graaf d'Oultremont, Hugo van de Perre, dr. Dubois, enz.
Spreekbuis van de groep was ,,Le Soir''.
Geldschieter: Société Générale de Belgique
Toelating mits volgende voorwaarden:
leeftijd tussen 17 en 25 jaar, ongehuwd
attest geneeskundig onderzoek
verplicht gemeenschappelijk reglement te eerbiedigen
het werk naar het beste weten en kunnen uit te voeren.
Werkuren: 5 à 6 uur per dag.
Voordelen:
kosteloos gevoed, vier maaltijden per dag
goede hygiënische huisvesting
kleine dagelijkse vergoeding van 4 fr.
Leiding:
Een chef bijgestaan door helpers en groepsleiders-onderofficieren en beroepsmilitairen van het Belgisch leger.
Opdracht en taak:
veldarbeid-bebouwbaar maken van terreinen (bosbouw, drainering, kanalisatie), herstellen van wegen, verbeteren van onderhoudswerken.
Kampen:
Vlaanderen: Retie, Vlezenbeek, Aalst, Keerbergen, Diest, Erembodegem.
Walonie: Waver, Bois de Cambron, Naninne, Namen, Limal.
Aantal reeds in dienst:
in de kampen van 20 tot 60 man.

9 september 1940

verscheen bij uitgave Internacia te Antwerpen een brochure ,,Vlaamse Arbeidsdienst'' Organisatie en doelstelling door Gouwleider E.W.K. Illegems

Wat is Arbeidsdienst?

Arbeidsdienst is het para-militair bundelen van jeugdige, ongeschoolde krachten, die in gesloten gedisciplineerd verband, de staatsleiding ten dienste staan voor opdrachten en werken van algemeen belang.
Onderwijl de Vlaamse jeugd aldus te werk gesteld wordt, voltrekken we tevens haar opleiding in een geest van nationale en sociale volksverbondenheid en waardering voor de arbeid.
De arbeidsmannen leven tezamen in kampen. Ze stellen hun werkkracht in

dienst van de gemeenschap van het ganse volk, ten dienste van de volkeren van gans West-Europa, met wie ze, naar klaar besef, in eng gebonden economische eenheid leven.
Het gemeenschappelijk werk, onder teken van schup, riek en pik, overbrugt het verschil van geboorte, onderricht, beroep en kennis. Wantrouwen en afgunst worden overwonnen. Vooroordelen, vervreemding en afneigingen verzwinden. In de plaats van klassestrijd en kastegeest stellen we kameraadschap en trouw.

De vijf geboden van de Vlaamse arbeidsdienst

Als soldaat zult ge dienen. Als arbeider zult ge werken. Als kameraad zult ge helpen. Als mens zult ge leren. Als vlaming zult ge trouw zijn.
Diensttijd voor de vrijwilligers: zes maanden.
Soldij: 5 fr. per dag alsook verzorgd eten en drinken, sigaretten en slaapgelegenheid.
Opstelling: de levenskern van de AD is de afdeling omvattend 4 treinen (Zug) van elk 3 troepen (een troep is 15 man).
De schrijver en leider van deze ,,Vlaamse Arbeidsdienst'' had reeds op een papier een keurkorps van vrienden en kennissen met dienstgraden van staf en hogere officieren. Van arbeidskampen en arbeidsdienst in werkelijke dienst was niets te bespeuren.

Groep Paul Persijn, Ir. Van Dorpe, Mr. Vanderborgt

Streefde naar een verplichte arbeidsdienst met als arbeidsleider Ramault. Verplichting voor alle jonge lieden boven de 18 jaar die nog dienstplichtig (legerdienst) waren.
Kwam ook niets van terecht.

16 oktober 1940

Op verzoek van generaal von Falkenhausen, militair bevelhebber van België en Noord-Frankrijk en van Reichsarbeitsführer Hierl bezocht een hoog ambtenaar van de R.A.D. (Reichsarbeitsdienst) Oberarbeitsführer Müller-Brandenburg de bestaande kampen van de N.A.D. en de S.N.T.
Daarop werd Oberarbeitsführer Sturmhoebel gelast de kwestie te onderzoeken die verband hield tot het stichten van een arbeidsdienst.
Er was hiervoor veel belangstelling door de Commissaris-Generaal voor 's lands wederopbouw, het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en het Ministerie van Financiën.

DEFINITIEVE START VAN DE V.A.V.V.

Op 8 december 1940

verscheen in het Staatsblad de Kaderwet van 28-30 november 1940
P.2188-98

Commissariaat-Generaal voor 's lands wederopbouw, Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg en Ministerie van Financiën.

28-30 november 1940

Besluit houdende oprichting van de ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' en ,,Service volontaire du Travail pour la Wallonie''.
De Commissaris-Generaal voor 's lands wederopbouw, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën.

Gelet op artikel 5 van de wet van 10 mei 1940, houdende overdracht van bevoegdheden in oorlogstijd, overwegende dat het in 's lands belang nuttig voorkomt de thans bestaande initiatieven inzake vrijwilligen arbeidsdienst te ordenen ten einde aan de Vlaamse en aan de Waalse jeugd de ware opvatting van de arbeid in een geest van sociale toenadering eigen te maken.
Gelet op de hoogdringendheid en de onmogelijkheid beroep te doen op de hogere overheden, besluiten:
Artikel 1. — Er worden bij het Commissariaat-Generaal voor 's lands wederopbouw, twee openbare instellingen opgericht, onder de benaming ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' en ,,Service Volontaire du Travail pour la Walonie''. Hun statuut wordt bij besluit van de Commissaris-Generaal vastgelegd.
Artikel 2. — De ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' groepeert de arbeidsvrijwilligers uit Vlaanderen, de ,,Service Volontaire du Travail pour la Wallonie'', de arbeidsvrijwilligers uit Wallonië.
De arbeidsvrijwilligers uit de Brusselse agglomeratie worden, bij gemeenzaam overleg tussen de leiders, zoveel mogelijk naar hun afstamming, in een van beide diensten opgenomen.
Artikel 3. — De ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' en de ,,Service Volontaire du Travail pour la Wallonie'' hebben een dubbel doel: de Vlaamse en de Waalse mannelijke jeugd opvoeden in de dienst van hun volk, teneinde hun de ware opvatting van de arbeid in een geest van sociale toenadering eigen te maken.
Het uitvoeren van werken van algemeen nut.

In het kader van de wederopbouw voeren zij werken uit die hun door de Commissaris-Generaal voor 's lands wederopbouw worden opgelegd.
Artikel 4. — Aan het hoofd van elk der beide arbeidsdiensten staat een staf, de leiders der staffen worden benoemd door de Commissaris-Generaal en zijn tegenover hem verantwoordelijk voor de goede werking van hun dienst en voor het regelmatig gebruik der middelen die hun worden ter beschikking gesteld.
Artikel 5. — De vrijwillige dienstverbintenis loopt in principe over zes maand.
Artikel 6. — Het personeel en de materiële inrichting der thans in België bestaande arbeidsdiensten kunnen door de hierbij opgerichte instellingen overgenomen worden volgens door de Commissaris-Generaal te bepalen modaliteiten. Het is verboden in België nog vrijwillige arbeidsdiensten op te richten.
Artikel 7. — Ter bestrijding der kosten van inrichting en werking van beide diensten, alsmede voor voeding, kleding en huisvesting en zakgeld der vrijwilligers, worden door de Commissaris-Generaal aan elke Arbeidsdienst steungelden verleend, in verhouding tot het aantal arbeidsvrijwilligers, voor het inrichten en uitrusten der kampen alsmede voor het materiaal ter uitvoering van werken, kunnen aanvullingstoelagen verstrekt worden. Deze steungelden en toelagen worden uitgetrokken op de begroting van het Commissariaat-Generaal.
Artikel 8. — De Commissaris-Generaal voor 's lands wederopbouw treft de vereiste uitvoeringsbesluiten.
Artikel 9. — Dit besluit treedt in werking op 1 december 1940.

Brussel, de 30 november 1940.

De Commissaris voor 's lands wederopbouw, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg
(get.) Verwilghen
De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Financiën
(get.) O. Plisnier

Aanstelling Arbeidsleider

In september 1940 staan de besprekingen zover, dat de Beauftragte Oberarbeitsführer Müller-Brandenburg, op uitnodiging van het Commissariaat-Generaal kan mededelen dat de publiekrechterlijke vorm (zie de Kaderwet) en het belangrijke punt van financiering opgeloste problemen zijn, maar dat, althans voor de Arbeidsdienst in Vlaanderen, de leidersvraag overblijft.

Deze mededeling doet hij aan Ir. René van Thillo, door hem uitgenodigd. Er worden drie namen genoemd in verband met de opperste leiding van de toekomstige V.A.V.V.
Begin oktober, nieuw onderhoud. Ditmaal samen met Commissaris-Generaal Verwilghen. R. van Thillo aanvaardt de oprichting en leiding van de V.A.V.V. Hij wordt achtereenvolgens voor tweemaal een termijn van drie maanden als waarnemend leider aangesteld. De eerste van die twee termijnen dienen bijna uitsluitend aan voorbereidend werk en aan de administratie besteed te worden.

10 december 1940

De pers publiceert de ,,Kaderwet'' nagenoeg zonder kommentaar.

14 december 1940

Persconferentie te Antwerpen door de nieuwe leider Ir. Van Thillo. De nieuwe organisatie wordt door de pers aan het publiek voorgesteld.

Hoofdkwartier in 1940

Vestingsstraat 62 te Antwerpen.

Voorwaarden tot toetreding

De kandidaat-arbeidsman moet 18 jaar oud zijn, in het bezit van een getuigschrift van goed gedrag en zeden, gezond en vrij zijn van lichaamsgebreken en de plechtige belofte afleggen gedurende zes maanden in kameraadschap en tuchtvolle gehoorzaamheid te arbeiden.
Deze diensttermijn kan na verloop op gewone aanvraag hernieuwd worden.
In de kampen wordt de arbeidsman gehuisvest, gekleed en gevoed. Hij ontvangt een uniform, een werkpak, een sporttenue alsook ondergoed en toiletgerief.
Drie dekens en een paar lakens worden hem in gebruik gegeven.
Gezien het werk in open lucht, is voor de arbeidsmannen dubbel rantsoen eten voorzien, dat door geschoolde koks is toebereid.
Een dagelijkse soldij van 3 fr. wordt uitbetaald. De gehuwden en dezen die de steun hunner ouders zijn, ontvangen daarenboven nog een speciale vergoeding.

Vergoedingen in 1942

	ongehuwd	gehuwd
arbeidsman	10 fr. per dag	

ploegleider	20 fr. per dag	20 + 15 fr. per dag
hofmeester	20 fr. per dag	20 + 15 fr. per dag
kwartiermeester	25 fr. per dag	25 + 15 fr. per dag
onderveldmeester, schaarleider, enz.	30 fr. per dag	30 + 15 fr. per dag

Bij deze vergoeding komt nog de volledige verpleging, kleding en huisvesting in het kamp.
De arbeidsdienstleiders, ploegleiders, onderveldmeesters, enz. die in de administratie werkzaam zijn en zichzelf verplegen moeten, ontvangen boven de hiervoor geschetste vergoeding nog een aangepaste verplegingstoelage.
De familievergoeding is voor iedereen, welke graad hij ook heeft, dezelfde.
Dit is een voorlopige regeling, een verdere aanpassing is in studie en wanneer de eerste beroepskadermannen zullen gevormd zijn, komt een weddesysteem in voege dat vooral rekening zal houden met de gezinslasten en de levensduurte.
Elkeen begint als arbeidsman.

Toekomstmogelijkheden

Voor deze, die op elk gebied voldoening geven, de opleidingskampen doormaken en alzo kunnen overgaan tot de kaders, is een verzekerde toekomst mogelijk. Na enkele weken in een arbeidskamp te hebben doorgebracht, en zich onderscheiden te hebben, kan de arbeidsman naar een opleidingskamp worden gestuurd waar hij na een twaalftal weken intense scholing, en zo hij bewijst op elk gebied bekwaam te zijn, de graad van ploegleider (later eerste ploegleider en onderveldmeester) kan behalen. Wanneer hij tijdens zijn verdere dienst in het arbeidskamp toont voor een hogere graad in aanmerking te komen, zal hem de gelegenheid gegeven worden de officierschool te volgen. Deze, die na zes maanden goede dienst wensen terug het burgerleven in te gaan, kunnen er op rekenen dat de Arbeidsdienst hen helpen zal werkgelegenheid te vinden, zodat hen weder een menswaardig bestaan verzekerd is. De arbeidsman, die afzwaait, zal steeds voor het bekomen van werk, voorrang hebben op de anderen.

Werving

Er was een staf maar geen arbeidsmannen. In alle belangrijke plaatsen van het Vlaamse land werden kleine en grote voorlichtingsvergaderingen belegd. Een maand later, op een tweede persconferentie, kon men mededelen dat de toetredingen toestroomden.

Kaders, Werving

De eerste moeilijkheid was het vormen der kaders. Beroep werd gedaan op onderofficieren van het Belgisch leger.
Deze kregen bericht van de dienst van het Gedemobiliseerd Leger, waardoor hun ter kennis werd gebracht dat zij dienst konden nemen ofwel bij Winterhulp, ofwel bij de controlediensten van de ravitaillering ofwel bij de V.A.V.V. Er werd hun een raad gegeven zich te laten inlijven bij laatstgenoemde instelling daar zij er spoedig een leidende rol zouden kunnen bekomen.
In feite werden leden van het Belgisch Leger voor de V.A.V.V. aangeduid door de Dienst der Werkzaamheden van het Gedemobiliseerd Leger. Deze dienst stond onder bevel van Generaal Keyaerts, die dan ook deze oproep met zijn handtekening ondertekende.

Melding

Op het hoofdkwartier van de V.A.V.V., Nerviërsstraat 17 te Antwerpen.
Op het arbeidsambt van uw arrondissement.
Op het gemeentehuis.

OVERGANG NAAR MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Op 28.9.1941

Vanaf deze datum was de Arbeidsdienst niet meer ondergeschikt aan de Secretaris-Generaal van Wederopbouw en Tewerkstelling.

Uit ,,De Arbeidsman'' van 1.10.1941

> ,,... Ter gelegenheid van de overgang der bevoegdheden in de Vrijwillige Arbeidsdienst van het Kommissariaat-Generaal voor 's lands Wederopbouw naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken, houd ik er aan hier eerbiedig en welgemeend hulde te brengen aan de Heer Kommissaris-Generaal Dr. C. Verwilghen. Het land heeft hem te danken dat in Vlaanderen de ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' en in Wallonië de ,,Service volontaire du Travail pour la Wallonie'' publiekrechtelijk werden ingericht, met het hoogstaande doel voor het belang van het volk en de welvaart van het land. Zijn naam zal aan de Arbeidsdienst in België verbonden blijven, en dit met ere.
> Ik dank terzelfdertijd de Secretaris-Generaal van het Kommissariaat voor 's lands wederopbouw, Dr. J. Custers, die mede aan de moeilijke oprichtingsperiode zijn beste krachten heeft gewijd, alsmede zijn medewerkers: Adjunkt-Sekretaris Dr. Et. Frans-

3e Jaargang - Nr 3. Slachtmaand (November) 1943. Prijs : 2 fr.

DE ARBEIDSMAN

Maandblad van den Vrijwilligen Arbeidsdienst voor Vlaanderen onder leiding van ir René Van Thillo

Maandblad V.A.V.V.

Dr. Elias H., leider van het V.N.V. Ir. Van Thillo R., leider V.A.V.V.

Personaliteiten — Brussel, 31 augustus 1941. Vlaams Nationaal Zangfeest op de Grote Markt. v.r.n.l. Van Thillo, ?, Dr. Jef van de Wiele, Dr. Cyriel Verschaeve, Dr. Rob. van Roosbroeck, Dr. August Borms, Dr. Hendrik Elias.

Groep officieren. Begrafenis Verheirstraten.

Officieren. v.l.n.r. Willems, P.A.M. Raymaecker, Suy, Ir. Van Thillo, Sch

Opmars van de V.A.V.V. door Antwerpen — 14 augustus 1943.

Opmars door Antwerpen — 14 augustus 1943. Langs de Boerentoren.

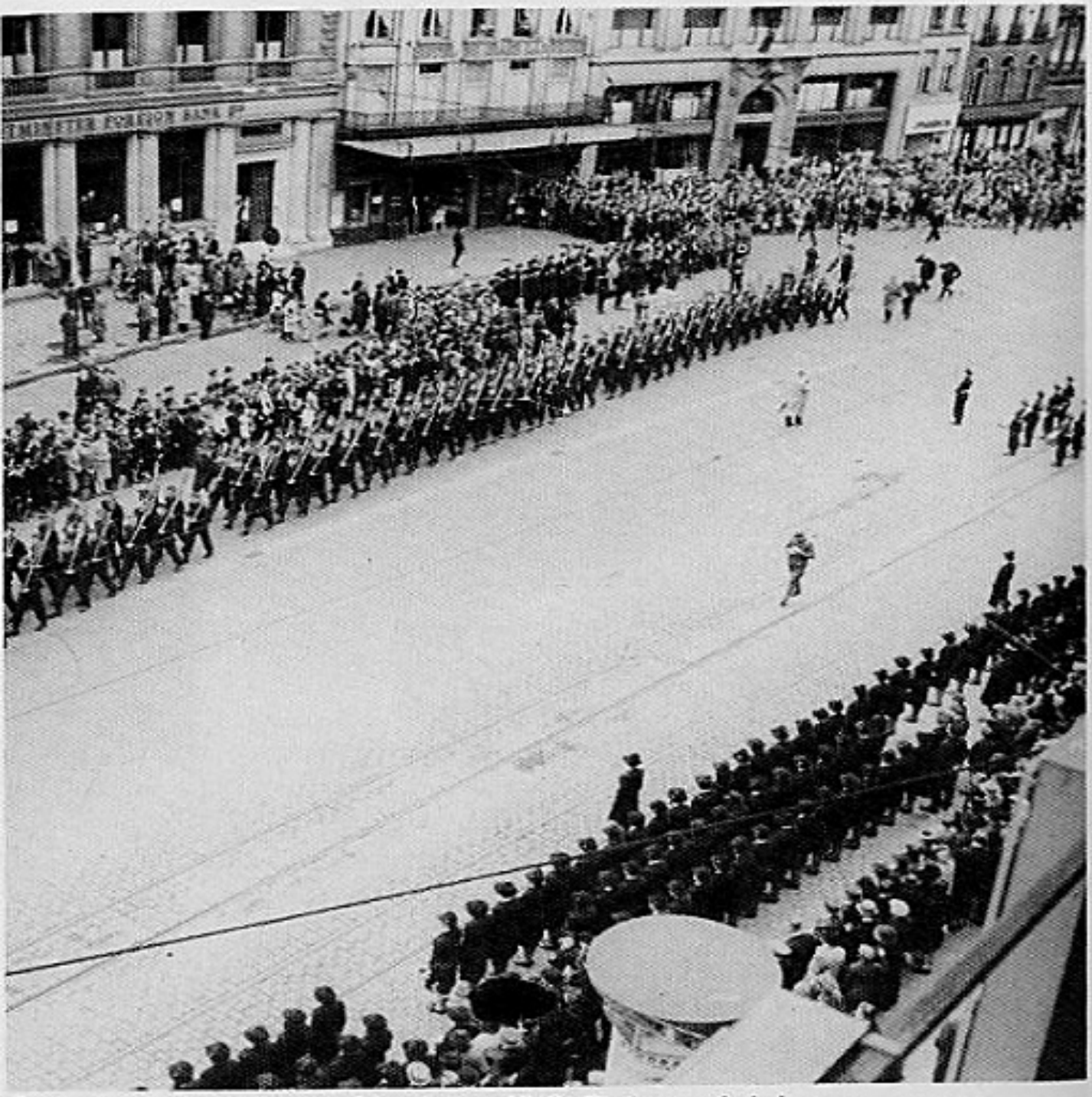

Opmars door Antwerpen — 14 augustus 1943. Einde van de kolonne.

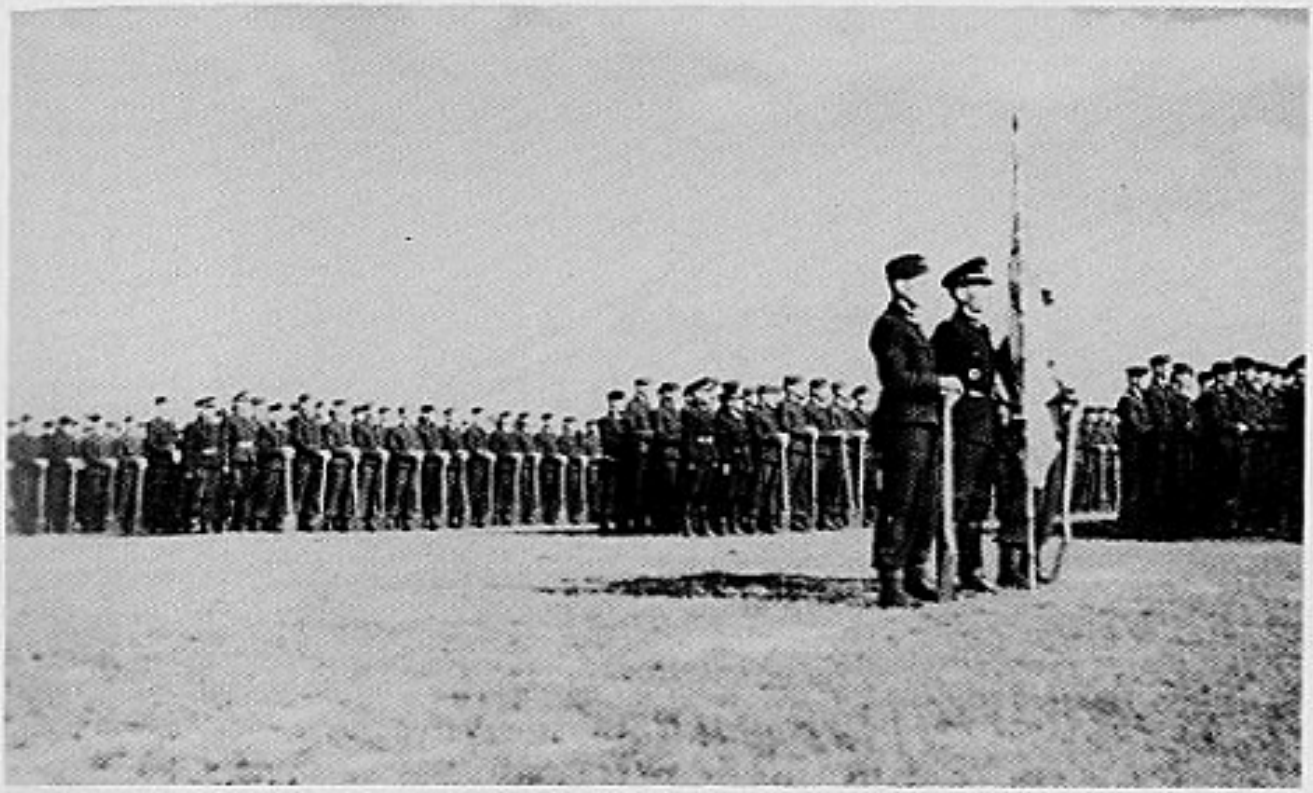

Sportfeest Berchem Stadion — 15 augustus 1943.

Sportfeest — 15 augustus 1943. Opmars van de muziekkapel.

Kamp Bornem — 29 maart 1943. Spade Op!

Na het bombardement van Oude God-Mortsel — 5 april 1943. Hier de arbeidsmannen in koortsachtige ijver bij de opruimingswerken.

Groep officieren.
Voorgrond: Ir. Van Thillo, P.A.M. Raymaekers.
Achterplan: v.l.n.r. Dr. Ghesquiere, Grote Paul, Duque.

Op weg naar een plechtigheid!

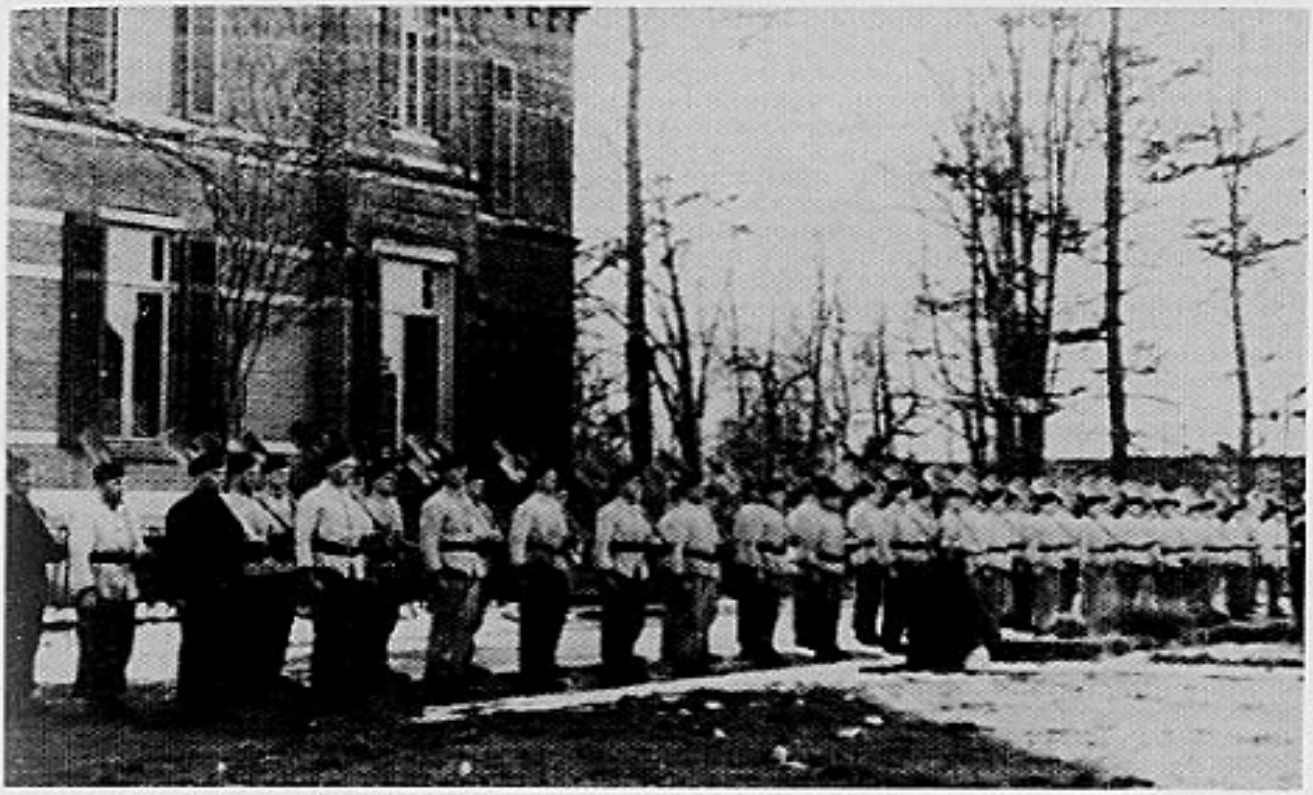

Kamp Maxburg — Hoogstraten.

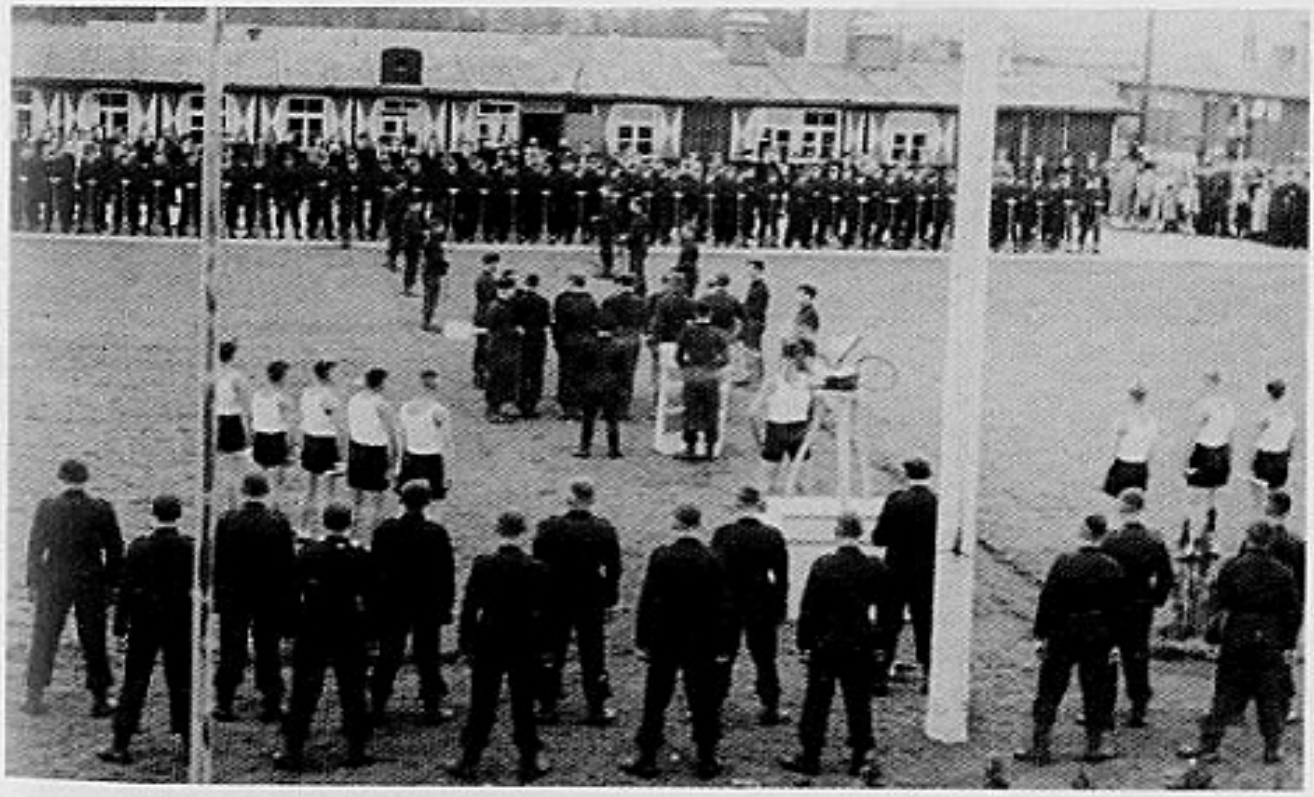

Kamp Zandvliet — Nieuw Westland.

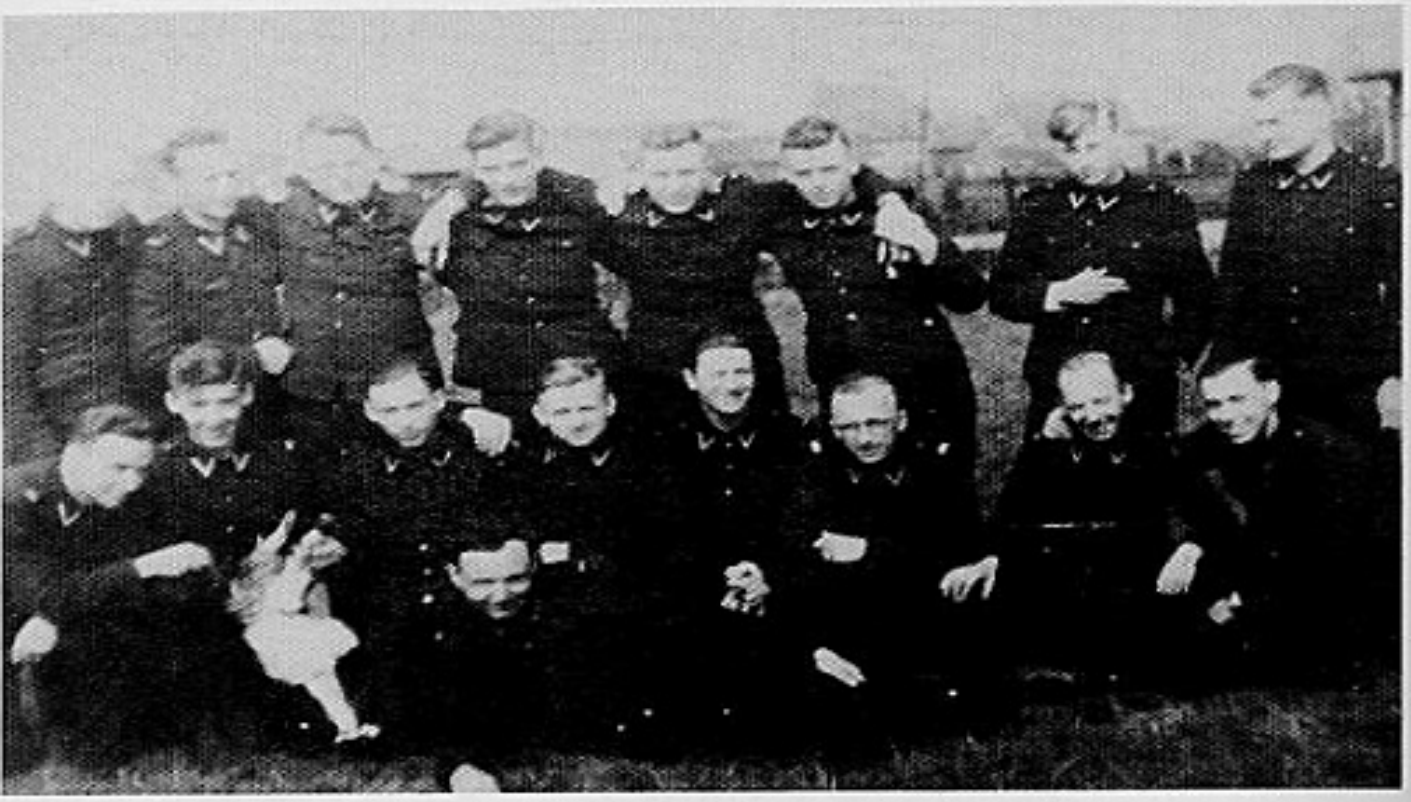

Kamp Zandvliet — Ploegleiders.

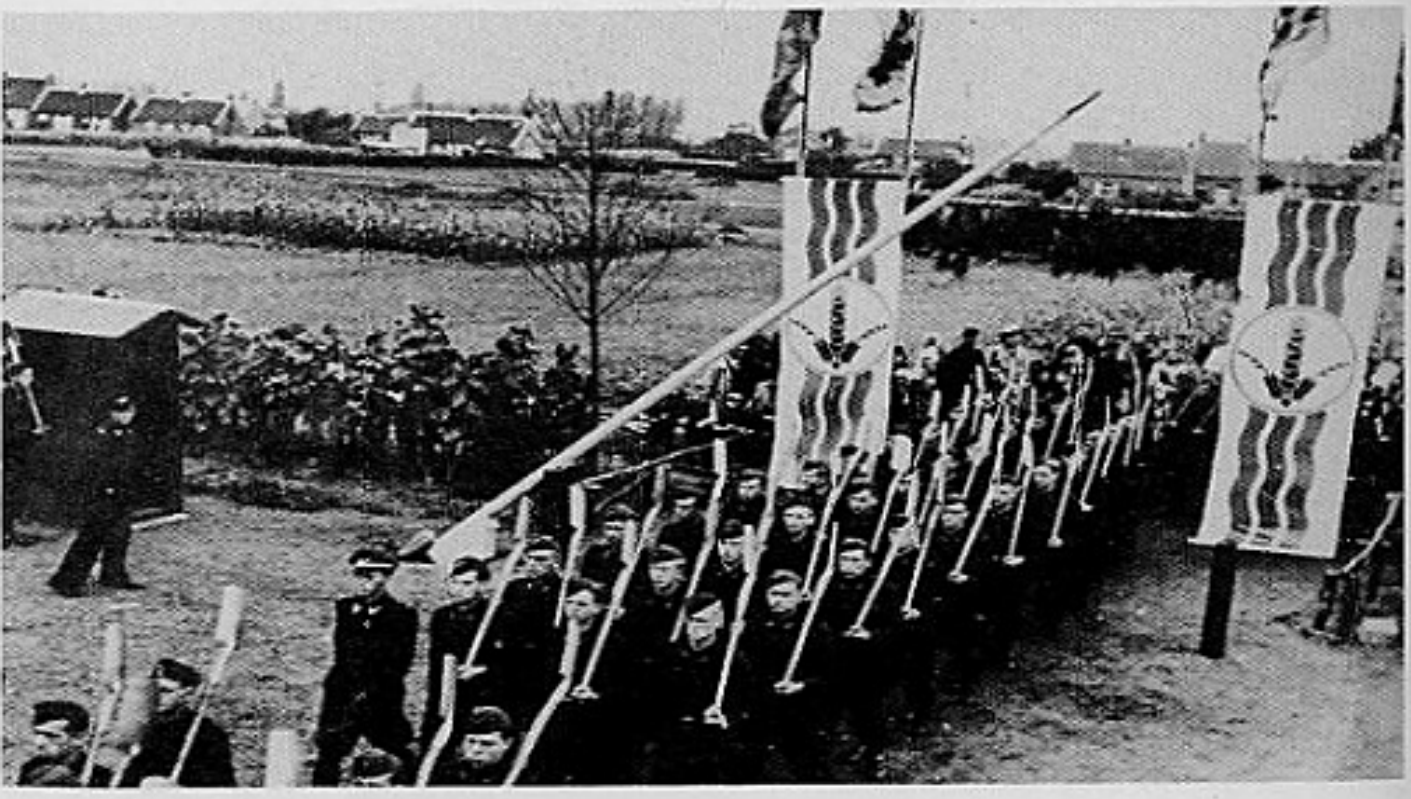

Kamp Baudeloo — Klein Sinaai.

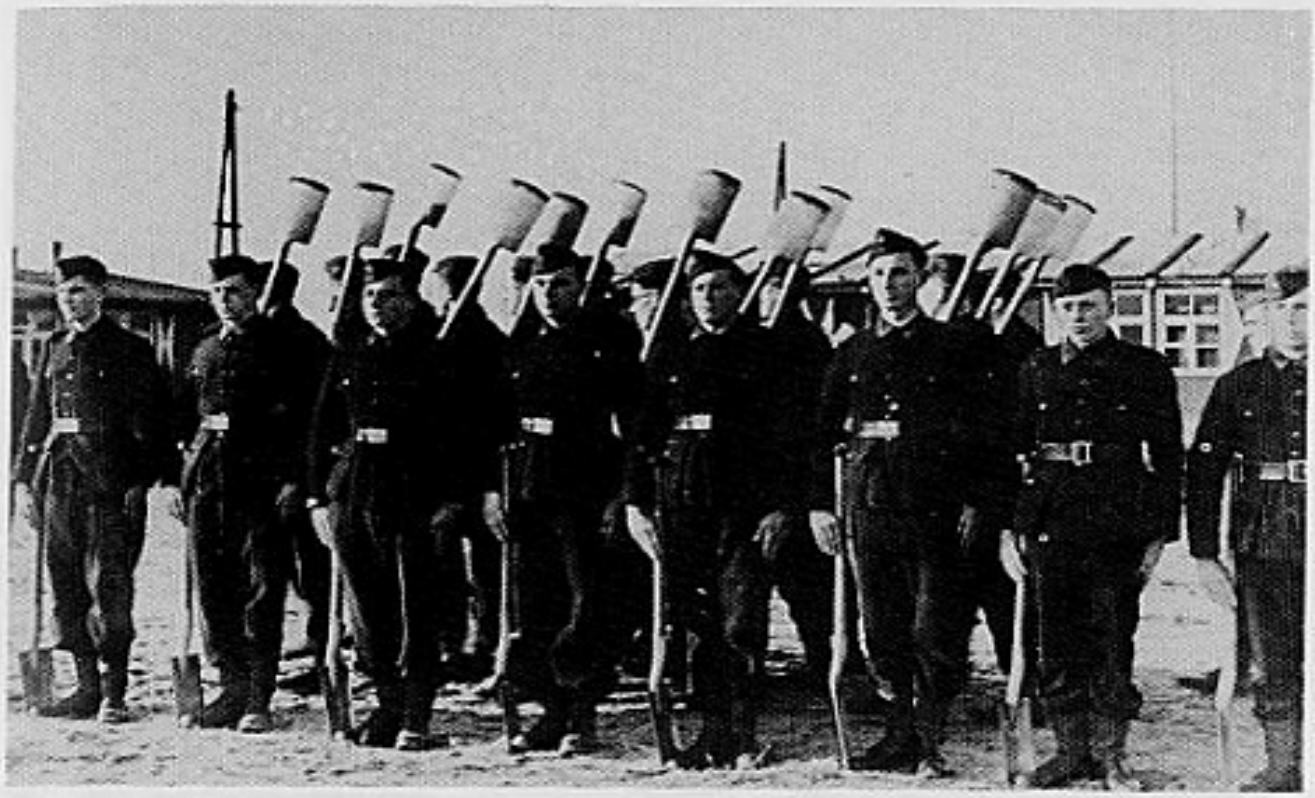

Kampoefeningen.

Kamp Steynhoeve — Brecht. Wachtpost.

Kamp Joris Van Severen. Groet met de spade.

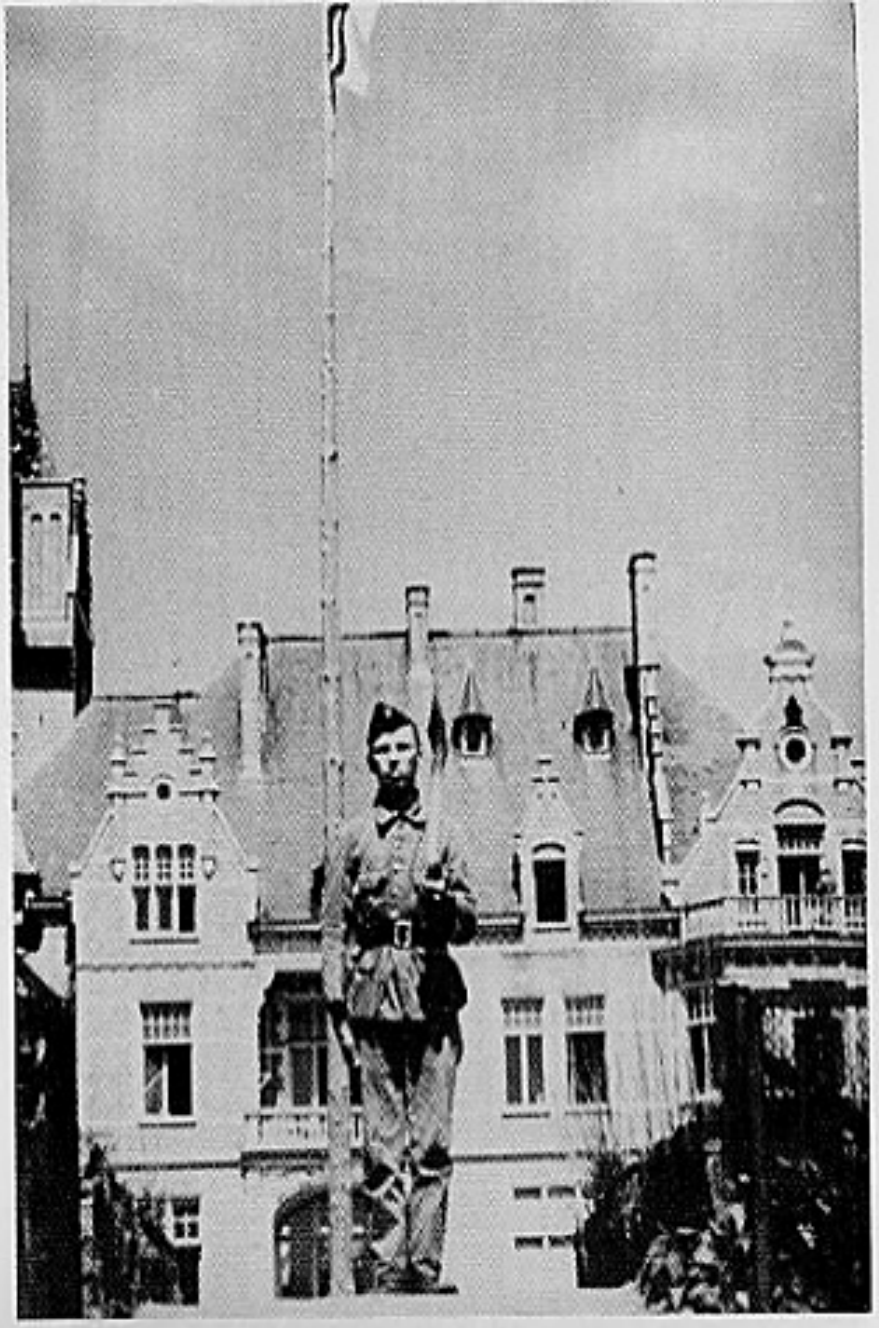

Kamp De Maat — Mol.

Kamp Joris Van Severen — Brecht. 2e Ploegleiderskurus — 1941. Uiterst links De Bever, uiterst rechts Karel Morael.

Inspektie van het ministerie. v.r.n.l. Ir. Valck Jan, ?, Romsee G. (sekretaris-generaal), Ir. Van Thillo R. (arbeidsleider).

Terug van het werk — zomer 1941.

Begrafenis van ploegleider Van den Bosch. De spade werd gepresenteerd.

man, Mr. Jossogne, hoofd der afdeling Komptabiliteit en Statistiek en de heer Lic. Missotten.
Thans dat de Vrijwillige Arbeidsdienst naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken is overgegaan, druk ik hier mijn innig vertrouwen uit in Dr. Gerard Romsee, Secretaris-Generaal van het Ministerie.
Hij is de man die de beide arbeidsdiensten in hunne grote verantwoordelijk zware opdracht voor 's Volks en 's Lands algemeen welzijn zal steunen en doorzetten.

de Leider van de V.A.V.V. Ir. R.F. van Thillo

Propaganda

Eerste oproep op 17 december 1940 langs verschillende Vlaamse dagbladen.

Opdracht

De opdracht van de Arbeidsdienst krijgt daardoor een tweevoudig karakter dat kernachtig wordt uitgedrukt in onze leuze:

„VEREDELING VAN MENS EN BODEM!"

(uit de „Arbeidsman" van 1.11.41)

Het is een kristelijke daad zijn lichaam te oefenen en te verzorgen, omdat het de tempel is van de geest, die zelf het goddelijke in de mens vertegenwoordigt.

P.A. Raeymaekers, leider der afd. Lichaamskultuur der V.A.V.V.

Nieuwjaarsboodschap van Ir. R. van Thillo op 1 januari 1942

Uit „De Arbeidsman" van 1.1.1942.

„... Aan al mijne kameraden, de Arbeidsmannen en Arbeidsmeisjes, met verlof tehuis of in plichtbewusten dienst over de Arbeidskampen in Vlaanderen verspreid, wens ik van harte een vrolijk en zalig Kerstfeest.
Voor ons van de Arbeidsdienst is Kerstmis — de dag der Wedergeboorte — dit jaar dubbel schoon. Ter gelegenheid van Nieuwjaar wens ik u de vruchtbaarsten kamp van de overwinning van de Arbeidsdienstgedachte bij ons volk. Met de jarenwende, bevestigen wij eens te meer onze rotsvaste overtuiging en onwankelbare wil om trots alles, steunend op het eeuwige goede en het gaafgeblevene in ons volk, in kameraadschap en trouwe, de arbeidsdienstgedachte uit te dragen ter verovering van de ganse Vlaamse jeugd.
Moge, mijn kameraden, Kerstmis en Nieuwjaar, ons alle inniger en dieper bewust maken van deze grootse en edele taak.
God zij met ons!"

GETALSTERKTE VAN DE V.A.V.V.

Hierover beschikt men niet over juiste gegevens, daar het komen en gaan van Arbeidsmannen na hun zes maanden verplichte arbeidsdienst moeilijk vast te stellen is.
Men kan de rekening maken als volgt:
20 arbeidskampen (mannen)
Een dubbele bezetting per jaar maakt 40. Ieder kamp had een bezetting van gemiddeld 100 man. Te Zandvliet waren er veel meer. Dus een jaarlijkse bezetting van 100 × 20 = 2000 en dit gedurende iets meer dan drie jaar, maakt dus 2000 × 3 = max. 6000 Arbeidsmannen. Men moet daarbij voegen het kaderpersoneel van ongeveer 500 man.
Tijdens het eerste jaar lag dat getal veel lager. Dit ontnemen we uit een schrijven van Ir. Van Thillo gericht aan Secretaris-Generaal Romsee, gedagtekend op 28.9.1942.

> ,,... De getalsterkte van de V.A.V.V. is er bij juli 1941 tot op heden niet op vooruitgegaan. Wanneer op het einde dezer maand, diegene die hun diensttijd voleind hebben en de studenten die voor drie maand in dienst gekomen zijn zullen afzwaaien, zal de Arbeidsdienst nog 550 à 600 leden tellen, Arbeidsdienstleiders inbegrepen.
> In deze omstandigheden is het bijna onmogelijk dat de Arbeidsdienst, zoals hij dan zal staan, nog volledig aan zijn opgave kan beantwoorden, dit zowel wat de opleiding der jeugd betreft, als wat betreft de werken van openbaar nut... De V.A.V.V. staat er ongeveer voor als een organisatie, die een degelijk gevormd kader heeft, maar geen manschappen.
> Wat tot hiertoe door de Arbeidsdienst gepresteerd werd, draagt de lof weg en de waardering van al diegenen, die er zich van bewust zijn van welke kwaal de jeugd van ons volk dient genezen. En wat de ideeën, de organisatie, de opleiding van het leiderskorps en manschappen betreft, sprak de Reichsarbeitsführer, bij mijn laatste bezoek aan hem, zijn volle waardering uit, wat u trouwens zelf, ook herhaalde malen gedaan hebt...''

Lof na éénjarig bestaan

uit ,,De Arbeidsman'' van 1 februari 1942

> ,,... Eenjarig bestaan van het 1e kamp ,,Maxburg'' Hoogstraten-Meer. Ze hadden de leuze gehoord ,,Veredeling van mens en bodem'' en het doel vernomen: Onze jeugd vormen tot plichtsbewuste, energieke, volksverbonden mannen, die terwijl ze in de Arbeidskampen hun volk de zo nodige vruchtbare bodemruimte schenken, weer geleerd hebben de arbeid lief te hebben. Ze hebben dit doel schoon en edel genoeg gevonden om er hun jonge leven aan te wijden.''

VERPLICHTE ARBEIDSDIENST

De wet verscheen in het Staatsblad van oktober 1943

Jonge mannen geboren in 1924 en jonger zijn vrij van werkverplichting in Duitsland, wanneer ze na een ononderbroken diensttijd van 6 maanden in de V.A.V.V. dienst deden.
Werden vrijgesteld al degenen, die een vaste betrekking hebben aan staat, gemeente of provincie of bij een voor de ekonomie van het land van belang zijnd bedrijf werkzaam zijn.
Het Rijksarbeidsambt verleent voorrang aan oud-arbeidsmannen voor het plaatsen van betrekkingen in België.
Alle eerstejaarsstudenten moesten om hun studies verder te mogen zetten, ofwel 6 maanden arbeidsdienst of 6 maanden in een fabriek werken.

Gaven voorkeur tot het plaatsen van oud-arbeidsmannen

Het Vlaams Ekonomisch Verbond en haar leden hadden de verbintenis aangegaan bij voorkeur oud-arbeidsmannen aan te nemen.
Eveneens waren de gemeenten verplicht voor het benoemen van bedienden en politieagenten eerst beroep te doen op oud-arbeidsmannen.
Ook dient aangestipt dat degenen, die zes maanden vrijwillige arbeidsdienst uitvoerden, niet gehouden waren tot verplichte arbeid in Duitsland.

Der Reichsführer-SS Feld-Kommandostelle 15.12.1942

Herr Berger!

Hierbijliggend zend ik u het afschrift van een brief, die de Reichsarbeitsführer aan de militaire bevelhebber van België en Noord-Frankrijk, Generaal von Falkenhausen, stuurde.
Spreek opnieuw met SS-Brigadeführer Reeder en deel hem mede, dat ik het volledig eens ben met de Reichsarbeitsführer Hierl.
Hoe komen wij daartoe, de rekrutering van de Arbeidsdienst in de handen van het V.N.V. te geven. Dit is het onverstandigste, politiek gezien, wat wij kunnen doen. Wij geven ons alsdusdanig volledig in de handen van een verbond, dat ons niet volkomen vriendelijk gezind is. Einde januari verwacht ik het bericht, dat de Arbeidsdienst werkelijk in aantal manschappen toegenomen is en dat de Arbeidsdienst de volle steun geniet van de militaire bevelhebber.

Heil Hitler
Ihr H. Himmler.

Afschrift

Answ. 1740-5103/44 18 November 1942

An den
Militärbefehlshaber in Belgien und Nordfrankreich
Herr General der Infanterie von Falkenhausen, Brussel

Sehr geehrter Herr General!

Mijn gevolmachtigde in uw dienst, Oberstarbeitsführer Avenarius, had mij over de ongelukkige ontwikkeling van de Arbeidsdiensten onderricht. Hij had mij zijn berichten van 20.10.42 en van 4.11.42 over het verlangde ontwerp van de Militärverwaltungschef voorgelegd met betrekking tot de invoering van de arbeidsdienstplicht in België.
Hierbij sluit zich Vizepräsident von Craushaar aan en is er eveneens van overtuigd dat halve maatregelen het verval van de Arbeidsdiensten niet meer tegenhouden kan.
Ik betreur dat de Militärverwaltungschef dit tijdstip voor de invoering van de arbeidsdienstplicht niet gunstig acht.
De reden die de Militärverwaltungschef aan mijn gevolmachtigde mededeelde kan ik niet aannemen.
De Militärverwaltungschef is de mening toegedaan, dat de kortelings aangekondigde arbeidsdienstplichtwet niet door de invoering van de arbeidsdienstplicht mag belast worden en de oproepen tot de Arbeidsdiensten op vrijwillige grondslag blijven moet.
Ik heb een andere mening! Door de arbeidsdienstverplichtingswetten wordt de handarbeidende jeugd uit de volksklassen tot dwangarbeid verplicht, de jeugd van de zogenaamde meer ontwikkelde standen blijft zodanig van de arbeidsverplichting vrij.
Het nationaalsocialistische rijk, dat de overkoepeling van de klassenonderscheiden als een van zijn voornaamste verplichtingen aanziet, schept alzo in België het tegenovergestelde van hetgene wat zich in het Rijk voordoet en het voor de wereld verkondigt. De dwangpositie waarin zich de chef van de Militärverwaltung bevindt, wordt door mij erkend.
Ik heb echter geen begrip, dat hij de mogelijkheid ontwijkt om met hulp van de invoering van de arbeidsdienstplicht ook de intellektuele jeugd, die niet betrokken wordt door de arbeidsdienstverplichtingswetten, tot de Arbeidsdiensten moet verplichten.
Ik ben ervan overtuigd dat de Belgische publieke mening, zowel de Vlaamse als de Waalse, juist nu bij de oprichting van de arbeidsdienstplicht deze

maatregel als juist aanspreken zal, en door deze dienstplicht ook de zonen van de bovenste bevolkingslagen voor een half jaar verplicht worden dienst te nemen in een der Arbeidsdiensten.
Zoals mij Oberstarbeitsführer Avenarius mededeelde, is het geringe rekruteringsresultaat bij de Vlaamse Arbeidsdienst grotendeels te wijten aan het feit dat het V.N.V. de wervingskampagne niet voldoende ondersteunt, ja zelfs tegenwerkt, omdat de leiding van het V.N.V. geen vertrouwen heeft in de leider van de V.A.V.V., de heer Van Thillo.
Dit wantrouwen is volgens mijn mening te wijten aan het feit dat de heer Van Thillo weigert dat de V.A.V.V. een werktuig wordt van het V.N.V., zoals Dr. Romsee het voorzien had en steeds wenst dat de rekrutering door het V.N.V. zou gebeuren.
Ik deel onvoorwaardelijk de mening van de heer Van Thillo dat de V.A.V.V. van zulke partijpolitieke invloeden vrij moet blijven. Alleen zo kan hij buiten de strijd van de verscheiden politieke groepen blijven en een brede grondslag bij het volk vinden. Juist voor deze bezette gebieden schijnt het mij dat het door het in acht nemen van dit gezichtspunt het een bijzondere betekenis heeft.

Afschrift

Der Reichsführer-SS
Chef des SS-Hauptamtes

Berlin, 16 Dezember 1942

Betr.: Einführung des Arbeitsdienstes in Flandern.
Bezug: Findlicher Befehl.

An den Reichsführer SS
und Chef der Deutschen Polizei

Feld-Kommandostelle.

Reichsführer!

Na ruggespraak met de chef der Militärverwaltung in België en Noord-Frankrijk, SS-Brigadeführer Reeder, werd de arbeidsdienstplicht voor Vlaanderen en Wallonië vanaf 15.1.1943 ingevoerd.

Berger
SS-Gruppenführer

Afschrift

Der Beauftragte für den Vierjahresplan — Berlin den 6 Juni 1943
Der Generalbevollmächtigte für den — Mohrenstr. 65
Arbeitseinsatz.

Betreft: Vrijstelling van arbeidsplicht voor vrijwilligers en van dienst in België.

Om de vooruitzichten voor de invoering van de algemene arbeidsdienstplicht in België te vrijwaren, verklaar ik mij op de wens van de Reichsarbeitsführer met de volgende regeling akkoord.

1. De jonge mannen van de jaargang 1924 en jonger, die na hun vrijwillige melding tot het volbrengen van een halfjarige arbeidsdiensttijd in de Arbeidsdiensten in België aangenomen worden, zijn ontslagen van de arbeidsverplichting.

Na de eervolle vervulling van hun diensttijd volgt geen arbeidsverplichting meer voor het geval, dat de vrijwillige in aansluiting aan zijn diensttijd een betrekking vindt in de Belgische staats-, gemeentelijke diensten of in het handelsleven.

2. Deze die tot de arbeid in België verplicht werden (kandidaten voor staats-, gemeentelijke, openbare en akademische beroepen) uit de jaargangen 1924 en jonger werden tot de arbeidsplicht niet opgeroepen.

get. Sauckel
Weimar, den 6 Juni 1943

1. An den Militärverwaltungschef Belgien-Nordfrankreich
2. Nachrichtlich an den Reichsarbeitsführer Berlin-Grünewald

Afschrift

Der Reichsarbeitsführer — Berlin-Grünewald 9 Juni 1943

Lieber Parteigenosse Himmler!

Zoals mij gemeld werd, hebt gij kortelings aan de Militärbefehlshaber in België de eis gericht, nu zonder verder uitstel de bekendmaking van de arbeidsdienstplicht in het Belgisch gebied door te voeren.

Ik had u in dergelijke aangelegenheid reeds tijdens de winter om uw ondersteuning verzocht.

De Militärbefehlshaber had op grond mijner verzoeken, de afkondiging van de arbeidsdienstplicht in Vlaanderen op 1 april 1943 voorzien.

De afkondiging heeft op grond van de houding van de Belgische Sekretarissen-generaal niet plaats gehad.
De enige mogelijkheid tot het afkondigen van de arbeidsdienstplicht kan nog slechts gebeuren door een bevel van de Militärbefehlshaber. Dit zal nu samenvallen met de aankondiging van de uitgebreide arbeidsverplichtingswetten. Hierdoor zal de arbeidsdienstgedachte uitermate belast worden, daar door de tegenpropaganda de Arbeidsdienst en de Arbeidsverplichting op gelijke voet zal geplaatst worden.
Daarbij komt nog de uiterlijke gespannen toestand in België, waarover mijn gevolmachtigde bij de Militärbefehlshaber in België mij onderrichte. Op grond van deze berichten, die ik vorige week bij de schouwing van de kandidaatleiders van de Waalse Arbeidsdienst vernam, heb ik, in tegenstelling tot mijn vroegere opvatting, de aanwijzing gegeven voor de overgangsperiode met betrekking tot de invoering van de algemene arbeidsdienstverplichting. Met de Militärbefehlshaber heb ik volgende regeling getroffen:
a) De Arbeidsdienst in België blijft voorlopig op vrijwillige basis. De jaargang 1924 en jonger welke zich vrijwillig melden, blijven vrij van arbeidsplicht op voorwaarde dat ze na de diensttijd van zes maanden werk vinden bij de staats- en gemeentelijke diensten of in de handel tewerk gesteld worden.
Deze tegemoetkoming heeft niet de minste invloed voor wat de arbeidsplicht betreft, daar de rekruteringskwota voor 1943 en 1944 in vergelijking onbeduidend is: ongeveer 4.000 in 1943 en voor 1944 ongeveer 8.000 tot 10.000 man.
b) Om in de toekomst een „In dienst van het volk" opgeleid personeel voor staats-, gemeentelijke, openbare en akademische beroepen te verzekeren, is het noodzakelijk deze kandidaturen afhankelijk te maken aan de zes maanden eervolle diensttijd bij de Arbeidsdienst.
Voor deze kandidaten van de jaargang 1924 en jonger werd vanaf 1.9.43 principieel de plichtmatige dienst bij de Arbeidsdienst aanbevolen. De oproeping volgt vooreerst in het raam van de opnamemogelijkheden van de Arbeidsdienst. De opgenomenen zijn vrij van de arbeidsplicht.
c) Uit de vrijwilligers en dienstplichtigen zal de Arbeidsdienst de nodige leiders vormen voor de komende algemene Arbeidsdienstplicht. In samenhang hiermede werden door de algemene gevolmachtigde voor de arbeidsplicht bijgevoegde maatregelen getroffen met betrekking tot de vrijstelling van vrijwilligers en dienstplichtigen van de Arbeidsdienst. Deze maatregelen breng ik gelijktijdig ter kennis. De door mij getroffen beslissing is de bespreking die gelijktijdig in Berlijn tussen SS-Gruppenführer Berger en de Obergeneralarbeitsführer Dr. Decker plaatsvond, voorbijgestreefd.
Er wordt vanzelfsprekend ook bij de keuring van de vrijwilligers voor de

Arbeidsdienst in België een maatstaf aangelegd, die de interessen der Waffen-SS praktisch ten goede komen.

Heil Hitler.
Hierl C.

Afschrift

Der Reichsführer SS
Persönlicher Stab

Feld-Kommandostelle, den 14 Juni 1943

An den
Chef des SS-Hauptamtes
SS-Gruppenführer Berger
Berlin

Lieber Gruppenführer!

Volgens onze afspraak stuur ik u het afschrift van de brief, welke de Reichsarbeitsführer op 9.6.1943 aan de Reichsführer-SS stuurde.
De Reichsführer meende dat deze regeling niet beantwoordde aan wat hij zich hiervan voorgesteld had. Hij wilde toch, dat in het voorjaar van het volgend jaar een jaargang van 15.000 man voor de Arbeidsdienst zou opgeroepen worden. Hij staat er op dat de bekendmaking van de uitgebreide arbeidsdienstplicht zo snel mogelijk zou doorgevoerd worden, terwijl de afkondiging van de arbeidsdienstplicht eerst voor 1.9.1943 voorzien is.
Een negatieve uitwerking laat de Reichsführer-SS geenszins toe.
De Reichsführer-SS zegde nog dat het onder b) opgestelde punt, dat men de kandidatuur met betrekking tot de staats-, gemeentelijke en akademische beroepen in Wallonië moet afhankelijk maken van hun halfjarige eervolle diensttijd bij de Arbeidsdienst.
Bij de Reichsführer-SS komt het er op aan, dat op 1.9.1943 een jaargang van de Arbeidsdienst opgeroepen wordt, opdat hij er in het voorjaar kan over beschikken.

Heil Hitler!
SS-Obersturmbannführer.

DE V.A.V.V. EEN VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK

In mei 1944 gaf de V.A.V.V. volgend communiqué uit.

„De V.A.V.V. verzoekt ons mede te delen dat hij op 1 mei 1944 van een publiekrechterlijk lichaam, dat hij vroeger was, een vereniging zonder winstoogmerk is geworden, doch dat in zijn werkzaamheden daardoor geen verandering is gekomen. Het doel van de V.A.V.V. blijkt klaar en onaangetast, zoals dit vastgesteld werd in de wet van 8 december 1940. Dit doel wil de V.A.V.V. voor onze Vlaamse jeugd, voor ons volk bereiken, zelfstandig, ongebonden, vrij van alle invloeden die hem op de weg naar het doel zouden kunnen hinderen. Er kan bijgevolg geen sprake zijn dat de V.A.V.V. in om het even welk organisme zou worden ingeschakeld of bij om het even welke formatie zou aanleunen. De Arbeidsdienst is in geest en wezen zuiver Vlaams en zal dit blijven, gericht op een Vlaams-Germaanse toekomst van ons volk in een nieuw Europa."

STICHTINGSAKTE VAN DE V.Z.W.

Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen te Antwerpen

Stichting

Het jaar negentienhonderd vierenveertig, de zesentwintigste april
Vóór ons, Mr. Adolf van Tricht, notaris te Antwerpen, distrikt Merksem.

Zijn verschenen

1. De heer René-Frans-Josephina van Thillo, civiel ingenieur, wonende te Brasschaat, Augustynslei 52.
2. De heer René-Cyriel Lagrou, doctor jurist, wonende te Antwerpen, Belgiëlei 9.
3. De heer Gustaaf-Constant Haegens, nijveraar, wonende te Zele, Stationstraat 9.
4. De heer Albert-Henry-Marie-Joseph Chesquière, geneesheer, wonende te Antwerpen, Isabellalei 1.
5. De heer Hilaire Gravez, geneesheer, wonende te Aalst, Keizerlijke plaats 39.
6. De heer Karel-Lodewijk Rubben, ingenieur, wonende te Antwerpen, Zurenborgstraat 37.
7. Juffrouw Frieda-Ludovica-Leonia Lefèvre, regentes, wonende te Oostende, Aartshertoginstraat 44.

Allen van Belgische nationaliteit.
De komparanten, een vereniging zonder winstoogmerken overeenkomstig de wet van zevenentwintig juni negentienhonderd eenentwintig willende op-

richten, hebben de ondergetekende notaris opgedragen een akte, de standregelen bevattend, te verlijden.

Hoofdstuk I. — Benaming, maatschappelijk doel, maatschappelijke zetel

Art. 1. Een vereniging zonder winstoogmerken wordt onder de benaming „Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen" opgericht.
De zetel der vereniging is gevestigd te Antwerpen, doch kan verlegd worden.
Art. 2. De vereniging stelt zich ten doel zonder enig winstoogmerk de vrijwillige arbeidsdienst bij de Vlaamse jeugd te bevorderen, deze laatste mede op te dragen de uitvoering van werken die de gemeenschap tot nut strekken en zodoende de Vlaamse jeugd, zonder klasseonderscheid, waardering voor de arbeid, solidariteit en sociale gerechtigheid bij te brengen.

Hoofdstuk II. — Over de leden

Van art. 3 tot art. 10.

Hoofdstuk III. — Over de algemene vergadering

Van art. 11 tot art. 20.

Hoofdstuk IV. — Over de beheerraad, over de voorzitter

Van art. 21 tot art. 31.

Hoofdstuk V. — Bijdragen, middelen, rekeningen, allerlei

Van art. 32 tot art. 37.

Art. 37

De algemene vergadering van heden heeft al de hierboven nader aangeduide personen tot beheerders gekozen.
Zij aanvaarden hun mandaat en hebben onder de beheerders aangewezen als:
Voorzitter: de heer ingenieur Van Thillo
Ondervoorzitter: de heer dokter Ghesquière
Kommissaris: de heer Haegens
Sekretaris: de heer doctor Lagrou
Penningmeester: de heer dokter Gravez
Tweede sekretaris: juffr. Lefèvre
Sekretaris-penningmeester: de heer ingenieur Rubben.

Waarvan akt op projekt, gedaan en verleden te Antwerpen, distrikt Merksem, datum als boven.

(volgens de handtekeningen)
Geregistreerd te Antwerpen (B.A.en Erf. I) de 27 april 1944, boek 6, blad 29, vak 9. Vier rollen, drie verzendingen. Ontvangen 20 fr. De ontvanger a.i.

Voor afschrift
A. Van Tricht, notaris.

Afschrift

Der Reichsführer-SS
Chef des SS-Hauptamtes

Berlin-Wilmersdorf, 16.4.1944

GEHEIM

An
Reichsführer SS
und Reichsminister des Innern
Berlin
Prinz Albrechtstrasse 8

Reichsführer!

Het gaat over de Waalse en de Vlaamse Arbeidsdienst, de Sekretaris-Generaal Romsée en de overschakeling naar de R.A.D. van de beide Arbeidsdiensten.
Romsée weigert met alle middelen om dat door te voeren.
Op mijn aanvraag bij de Reichsarbeitsminister deelde deze me mede, dat hij bereid is de kosten voor de vrijwillige arbeidsdienst in Vlaanderen en Wallonie over te nemen. Dit maakte ik door een telegram bekend aan de chef van de Militärverwaltung SS-Gruppenführer Reeder.
In een ver gevorderde bespreking werd nu beslist, dat zowel de Vlaamse als de Waalse Arbeidsdienst uit de staatssektor gehaald wordt en als nationaalsocialistische Arbeidsdienst op vrijwillige basis onder de leiding komt van de Generalarbeitsführer Klausch.
De middelen om de beide Arbeidsdiensten te onderhouden werden door de Militärverwaltung ter beschikking gesteld.
De losmaking volgt na de afhandeling van alle formaliteiten op 1.5.1944. De middelen die de Rijksschatmeester wilde ter beschikking stellen, zijn alsdusdanig overbodig geworden.
Generalarbeitsführer Klausch werkt met ons nauw samen.

G. Berger
SS-Obergruppenführer

DE NIEUWE V.A.V.V.

12 april 1944

Oprichting van de V.A.V.V. buiten het kader van het Ministerie van Binnenlandse Zaken als zelfstandige vereniging zonder winstbejag.

Brief van Dr. Elias aan de Generalarbeitsführer.

Zeer geachte Heer Generalarbeitsführer.

Ingevolge het onderhoud dat ik met Ued. had op woensdag 12 april ll. heb ik de eer Ued. mede te delen dat aangezien de voorwaarden waarin de nieuwe Arbeidsdienst tot stand kwam, ik mij verplicht zie in deze een afwachtende houding aan te nemen. Ik wens eerst de nieuwe instelling naar haar inhoud en werking te kunnen beoordelen.

Aanvaard, zeer geachte Heer Generalarbeitsführer, de verzekering mijner oprechte gevoelens van hoogachting.

Brussel, 15 april 1944

Hou-Zee
De Leider
Dr. H.J.Elias

ONTSLAGNEMING

Op 1 mei 1944 moest het nieuw kontrakt van de arbeidsmannen getekend worden. Een hoog procent onderofficieren en officieren weigerden te tekenen. Zij wensten trouw te blijven aan hun diets ideaal, en wilden onafhankelijk blijven tegenover de R.A.D.
Verscheidene kaderleden onder leiding van Lode Beyens, Van den Bogaert, Marcel Ghijsen en anderen richten een brief aan Arbeidsleider Ir. R. van Thillo met de uitdrukkelijke mededeling dat zij niet akkoord gingen met de nieuwe koerswijziging van de V.A.V.V.
Sterke druk werd uitgeoefend door het Hoofdkwartier met Van Thillo R., Swaeb en Verstockt om toch te tekenen.
Een groot deel tekende niet en werd ontslagen.
Een tiental konden op het Ministerie van Binnenlandse Zaken te werk gesteld worden bij de dienst ,,Liquidatie van de Arbeidsdienst''. Onder meer: Van den Bogaert, Van Ongeval, Ghijsen M., De Meyer F., Caseman, enz...

Uniform

Bleef zoals voorheen.

DE V.A.V.V. ALS DEEL VAN DE R.A.D. — NU A.D.V. (ARBEIDSDIENST VLAANDEREN)

De arbeidsplicht werd door Van de Wiele in september 1944 bevolen.

Verplichte arbeidsdienst van de Vlamingen in Duitsland

Op 11 oktober 1944 werd de arbeidsplicht van kracht voor de jonge mannen van de jaargangen 1924 tot 1927.
R. van Thillo was belast met de uitvoering van de beslissing van de Landsleiding. R. van Thillo was lid van de Landsleiding (wergroep Arbeidsdienst) waarvan hij de leider was.
Ze werden opgenomen als gedeeltelijk zelfstandig in de R.A.D., daar een groot deel der arbeidsdienstleiders naar Duitsland uitweken. Ze droegen daar het uniform van de R.A.D. met dienstgraadkentekens. Ze kregen de naam van A.D.V.-Arbeidsdienst Vlaanderen.
De mannelijke leden van de A.D.V. kregen een militaire opleiding: velddienst, schietoefeningen en zomeer.
De kosten werden door de Wehrmacht gedragen.
Het hoofdkwartier was gevestigd te Klötze (nu D.D.R.)
Kampen: Scheine
Ruwitz
Dähre

Enkele belangrijke data

Oktober 1944

Beslissing van de Reichsarbeitsführer Hierl dat de buitenlandse Arbeidsdiensten dezelfde rechten hadden als de R.A.D. (Reichsarbeitsdienst). De Vlaamse arbeidsdienst, A.D.V. Deze bestond uit twee afdelingen, met een minieme getalsterkte.

Gegevens van de Gauarbeitsämter

Eerste lichting van 15 december 1944: 597 Vlamingen en Walen
22 december 1944: 245 Vlamingen en Walen (Belgier)
2 januari 1945: 500 Vlamingen — 1.600 Walen.
Deze laatste gegevens komen van ,,Reichsminister für Rüstung und Kriegsproduktion'' dienstnota.
Ook de jonge arbeiders vielen onder de verplichte arbeidsdienst.

15 maart 1945

In Vlaanderen-vrij (Vlaams weekblad in Duitsland) lezen we in het artikel ,,Van de spade naar het geweer'' over het bezoek van de Landsleider Jef Van de Wiele aan de Vlaamse arbeidsmannen. In zijn rede was de boventoon een propaganda voor de divisie ,,Langemarck''.

Aantal Belgen in Duitsland van september 1944 tot mei 1945

Duitse bron: 350.000 (aantekeningen Krug von Nidda 5.12.44.)
Volgens B.A.SIJES, (de arbeidsinzet, de gedwongen arbeid voor Nederlanders in Duitsland 1940-1945, 's Gravenhage, Martinus Nijhoff 1966, 730 p.) geeft volgende cijfers voor wat de Belgen betreft.
183.000 arbeiders
63.000 krijgsgevangenen
8.900 politieke gevangenen (weerstanders, Belgische joden en andere)
P. Potargent vermeldt in 1948:
212.000 Belgische arbeiders zowel vrijwilligers als verplichte in Duitsland.

Onderscheiding voor de arbeidsleider Ir. R. van Thillo

Op 2 december 1944 werd Ir. Van Thillo de orde van de Duitse Adelaar (deutscher Adler) uitgereikt samen met zijn Waalse collega Closset.
(L'Avenir 3-4 december 1944.)

BETREKKING MET HET III. RIJK

Commissaris-Generaal Verwilghen kon uiteraard de bezettende overheid hier niet buiten laten. Hij nam kontakt op met de Beauftragte van de R.A.D. (Reichtsarbeitsdienst), een gevolgmachtigde zoals er in de bezettingstijd voor zowat alle belangrijke aangelegenheden een gevolmachtigde was voorzien.

Reichsarbeitsführer Hierl had toezicht en verreikende inspraak in alle diensten van de V.A.V.V. Hij oefende kontrole uit in al de arbeidsdiensten in gans Europa.
De eerste Beauftrage (gevolgmachtigde) van de R.A.D. te Brussel was Oberarbeitsführer Sturmhöbel, reeds van bij het begin der bezetting (1940) in dienst. Hij had als opdracht het idee van de Arbeidsdienst ingang te doen vinden bij de toenmalige verantwoordelijke Belgische instanties. Later had Sturmhöbel een konsultatieve rol bij de V.A.V.V.

Sturmhöbel werd opgevolgd door Oberstarbeitsführer Avenarius, die moest trachten de V.A.V.V. te modeleren naar het R.A.D. stramien en zoveel mogelijk de invloed van de Belgische instanties tot een minimum te herleiden. Het was door toedoen van Avenarius dat Ir. Van Thillo besliste dat het kader van de V.A.V.V. een opleiding in Duitsland zou ontvangen.
In augustus 1942 vaardigde Hierl reeds een vertegenwoordiger (Avenarius) af naar Brussel.
Deze Beauftragte behoorde niet tot de Militärverwaltung, toch was hij er een ondergeschikte van.
Zijn instrukties kreeg hij nochtans van de R.A.D. Führer uit Berlijn. Als stafchef van Hierl fungeerde Deckers.
Voor al de buitenlandse diensten van de R.A.D. was Müller-Brandenburg de vertegenwoordiger.
Toen Avenarius zijn opdracht volbracht had en de V.A.V.V. in een privaat-rechterlijk organisme omgevormd werd, werd hij vervangen door een vertegenwoordiger van de R.A.D., hoger in graad, de General-Arbeitsführer Klausch, aan wie de opdracht te beurt viel de V.A.V.V. in te schakelen in de R.A.D.
De terugtrekking van de Duitsers in België heeft dit opzet bespoedigd. Einde september 1944 werd er inderdaad besloten tussen Ir. Van Thillo en Dr. Jef van de Wiele om de V.A.V.V. in de R.A.D. in te schakelen. De V.A.V.V. bevond zich op dat ogenblik te Klötze (Duitsland). De leden droegen van dan af de R.A.D.-uniform. Alle diensten werden aldaar ingericht.

CITATEN UIT DE ,,ARBEIDSMAN'' MAANDBLAD VAN DE V.A.V.V.

> ,,... Op 22 der Slachtmaand (November) keerden de deelnemers van de scholingsperiode bij de R.A.D. uit Calw-Stuttgart, alwaar vier maanden intense scholing van de arbeidsdienstleiders met flinke resultaten ten einde waren gelopen. De aankomst te Antwerpen ging gepaard met het hartelijke afscheid van de leraars uit de R.A.D., die voor de gelegenheid naar Vlaanderen waren meegereisd...'' (2de jaargang, nr. 5, februari 1943)

> ,,... Een groep van 20 arbeidsmeisjes vertrok op 12.1.1943 naar Duitsland voor het volgen van een scholingskursus. In een der scholingskampen van de R.A.D. zullen deze toekomstige arbeidsdienstleiders gedurende enkele maanden worden opgeleid...'' (2de jaargang, nr. 6, maart 1943)

> ,,... Het is begrijpelijk dat wij in de V.A.V.V. met nieuwsgierige ogen naar het nationaal socialistische Duitsland hebben opgekeken. En even zo vanzelfsprekend

komt het mij voor dat de R.A.D. die naar het woord van de Führer, één der grondpijlers van de nationaal-socialistische staat is, ons op doeltreffende wijze zijn steun heeft verzekerd in de moeilijkheden die wij het hoofd moeten bieden..." (zelfde nummer)

..... Dat de V.A.V.V. ook bij de Duitse Arbeidsdienst in de schuld staat (inzake organisatie, uitbouw, enz...) is duidelijk, wijl men juist in Duitsland met de praktische verwezenlijkingen der arbeidsgedachte vertrokken is. En waarom niet schoolgaan juist wanneer eigen ervaring ontbreekt, daar waar iets te leren is..." (3de jaargang, nr. 1, oktober)

R.A.D. REICHSARBEITSDIENST

Burelen: Tervurenlaan te Brussel

Opleidingskursussen bij de R.A.D. in Duitsland

Truppenführerschule 5 te Braunschweig-Querum in 1942

Aantal Vlaamse deelnemers ongeveer 60 man.

Truppenführerschule 9 te Königstein-Taunus

8.5.43: 3e reeks arbeidsleiders en leidsters vertrekken naar de school. Kursus van drie maanden.

februari 1944: 30 arbeidsdienstleiders volgden een kursus van vier maanden.

22.11.1942: Arbeitslager te Calw in het Zwarte Woud. Terugkeer van een viermaandelijkse scholing van 70 arbeidsleiders en aspiranten. Met daarna mars door Antwerpen.

8.5.1943: Arbeidsdienstleidsters naar verschillende plaatsen in Duitsland met slotkursus in Lagerschule nabij Stettin.

Er waren nog andere leergangen en er was een nauwe band tussen de V.A.V.V. en de R.A.D., dit alhoewel de V.A.V.V. nooit haar zelfstandigheid prijs gaf.

DE V.A.V.V. EN DE POLITIEK

In principe deed de V.A.V.V. niet aan politiek, alhoewel op 1 april 1943

Zangkoor V.A.V.V.

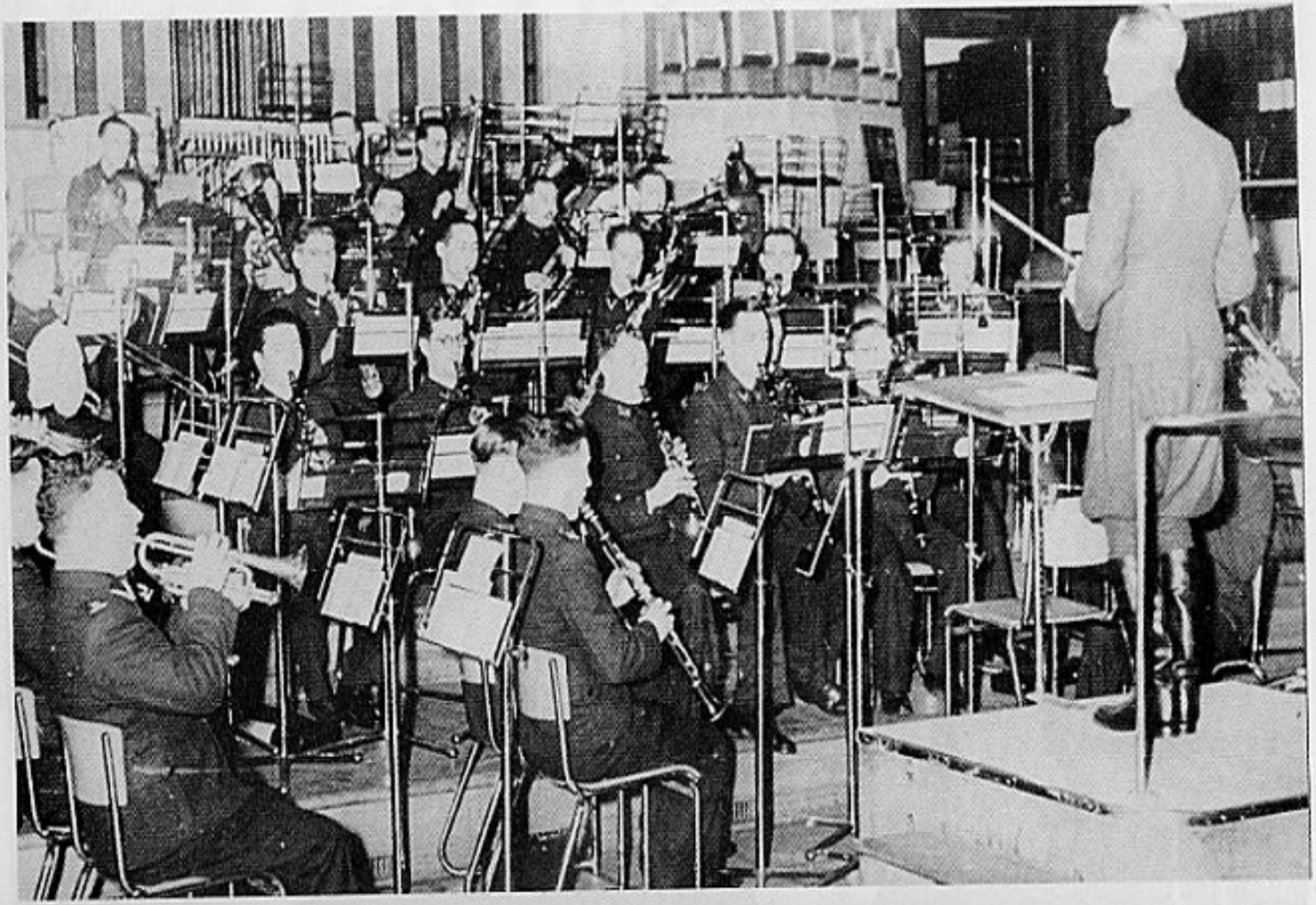

Optreden van de muziekkapel voor zender Brussel.

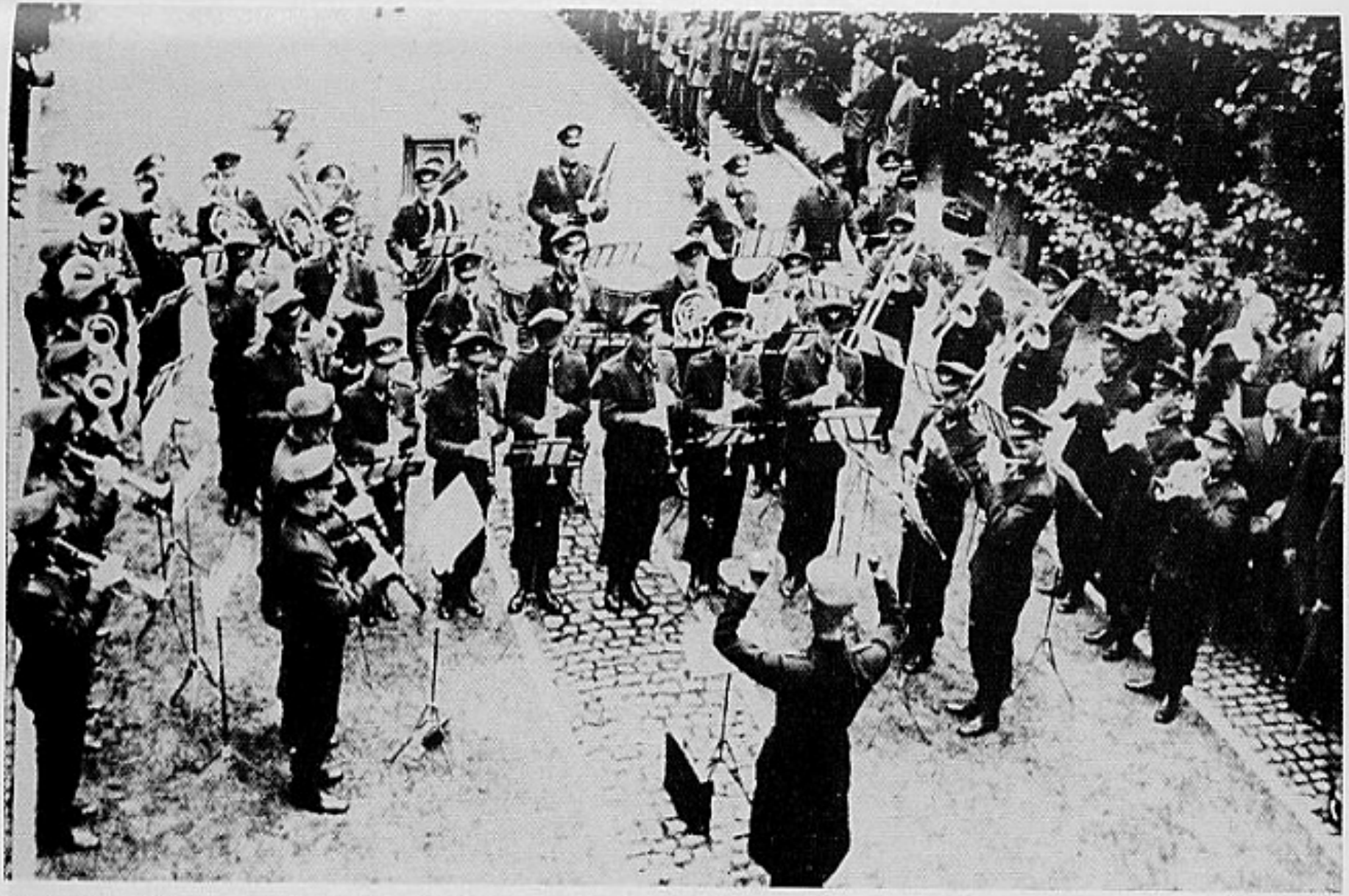

Rubenshuis — Antwerpen 1941. Muziekkapel. Vertrek van D.R.K. en Wapen SS mannen.

Begrafenis van ploegleider Van den Bosch die vermoord werd.
Vooraan: ?, Ir. Valck Jan, Ir. Van Thillo, P.A.M. Raymaekers. Achteraan: ?, Oberstfieldmeister Henn, ?, Ir. Van Bouwel.

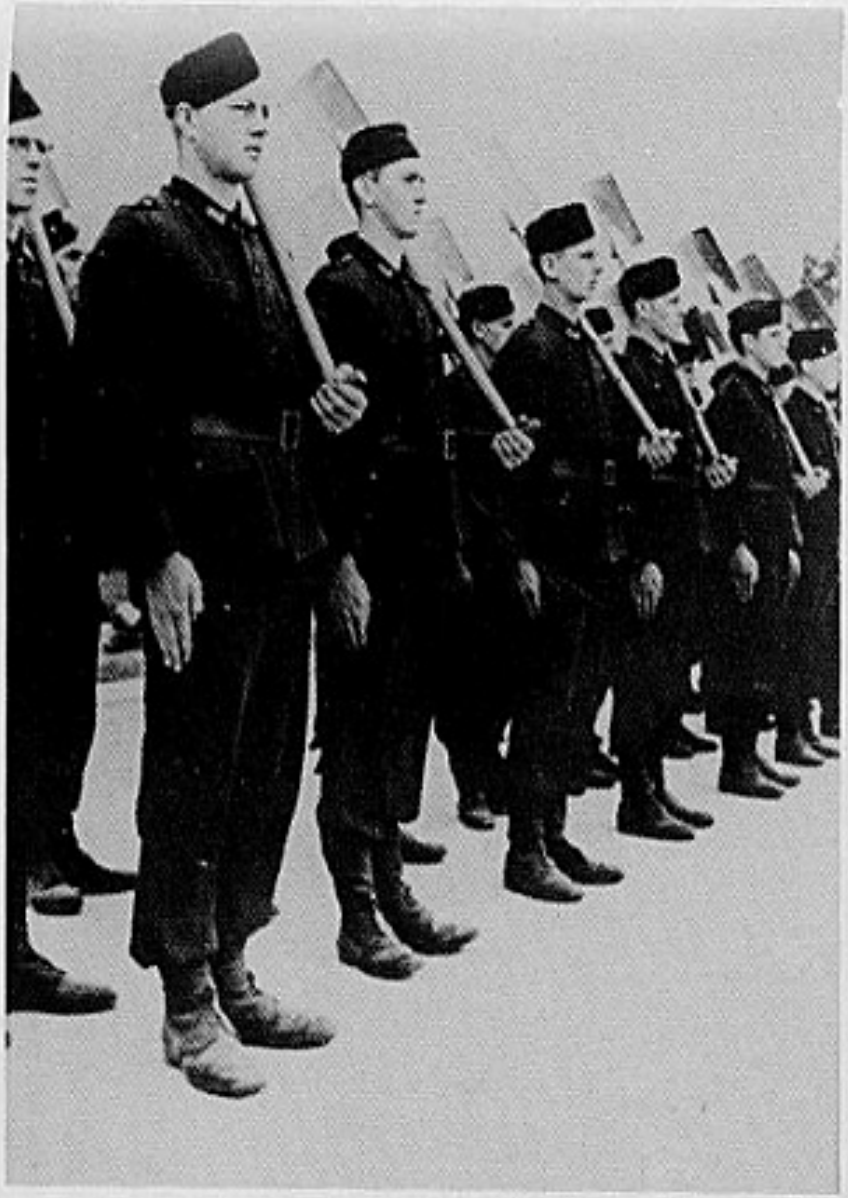

Driloefening met de spade.

Op stap voor een plechtigheid. Leiding: Vdm. Bruers. Vaandrig: Vdm. Sneykers.

Persbezoek aan de werken in kamp Baudeloo te Sinaai — 6 mei 1943. Raymaekers Luc, opperveldmeester; Strauwen Gaby, opperveldmeester-kampleider; Swaeb, hopman.

Vlaams Nationaal Zangfeest — Brussel 31 augustus 1941.

Het voorste Vendel op mars!

Studenten bij de V.A.V.V. — 11 mei 1943. Een paar studenten bij het bewerken van Moeder Aarde.

Vlaming bij de R.A.D.

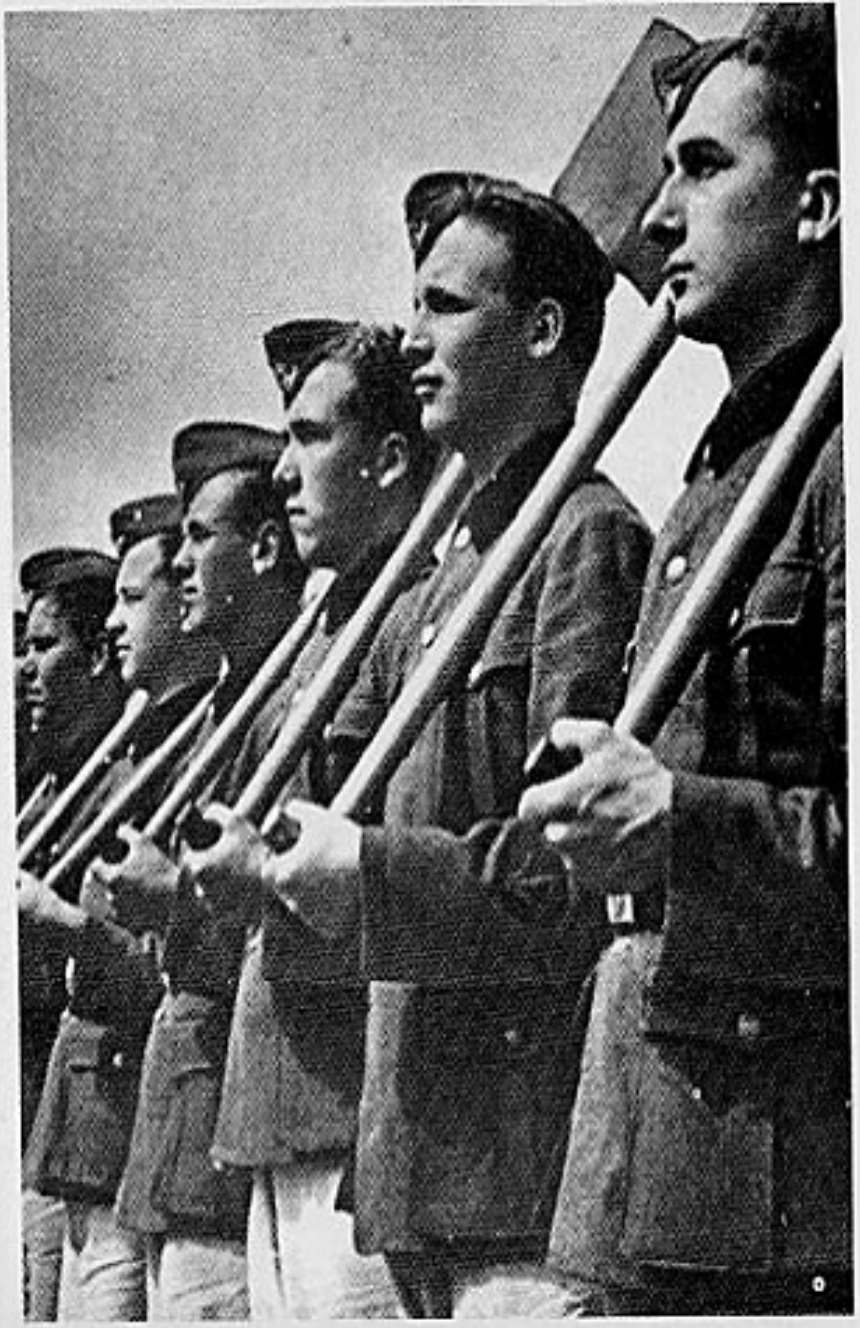

Opleiding bij de R.A.D. Duitsland.

een programma van politiek onderricht overgemaakt werd aan de kampleiders.

Dit werd gestaafd door brieven van de hoofdzetel van de DeVlag te Brussel

Afschrift

,,de 28 oktober 1943.
Het ligt in de bedoeling van de bevoegde Duitse instanties de kaders van de V.A.V.V., die momenteel praktisch volledig in handen zijn van V.N.Vers stilaan te saneren en met het oog op de uitbreiding van de V.A.V.V. aan te vullen. Daar geschikte elementen momenteel in Vlaanderen eerder zeldzaam worden en we anderzijds weinige krachten bij de opbouw der ,,DeVlag'' kunnen missen, heeft de Landsleider het besluit genomen dergelijke krachten op te zoeken in de rangen der ,,DeVlag'' in Duitsland...
Volgende voorwaarden moeten vervuld worden ... lid der DeVlag of Germaanse SS zijn...''

,,De Landsorganisatieleider Brussel, de 3e april 1944

Va/Dc I.00I.18.2.
Nota aan alle Hoofdambts en Ambtsleiders
Aangezien de vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen het instrument is dat langs de opvoeding van de jonge mens, de nationaal-socialistische wereldbeschouwing in Vlaanderen moet vestigen, stelt de Landsleider van heden af, aan elken nieuwen medewerker de eis, dat hij of zij hun arbeidsdienstplicht van zes maanden vervuld hebben, alvorens zij in de kaders onzer nationaal-socialistische beweging kunnen opgenomen worden. Uitzondering wordt gemaakt voor hen, die op deze leeftijd in de Germaanse SS staan...''

DE V.A.V.V. EN HET NATIONAALSOCIALISME

De V.A.V.V. was geen uitgesproken nationaal-socialistische groepering, maar uit volgende citaten blijkt dat de V.A.V.V. wel haar gedragslijn legde in deze idee.

Uit de ,,Arbeidsman''

> ,,... Wie in de arbeidsdienst staat wordt een krachtig drager van ons Germaans Volksdom. Dit is ons aller betrachting die in ons aller onderbewustheid rust. Volks-

genoten, medeburgers voor de Europese orde in de Germaanse kultuurperiode, mijn kameraden uit de V.A.V.V., jonge arbeiders en jonge boeren; erkent dat uw Vlaamse afstamming Germaans is en schudt de onrassige schijnheiligheid en lafheid af..." (1e jaargang, nr. 2, november 1941)

„... Bij de opvoeding van onze mensen in nationaalsocialistische geest liggen zekere elementaire principes aan de basis...
Eerste principe: Het leidersbeginsel, gezag naar onder, verantwoordelijkheid naar boven..." (2e jaargang, nr. 2, november 1942)

„... Het aandeel van de V.A.V.V. in de politiek is alleen een absolute medewerking aan de opbouw van een volks geordend Europa, waar wij als Vlaming, Zuid-Nederlanders, nevens de andere Germaanse volkeren onze taak en plaats zullen hebben in het Groot Germaanse Rijk..." (2e jaargang, nr. 3, februari 1943)

DE PARA-MILITAIRE VORMING VAN DE ARBEIDSMAN

In de schoot van de V.A.V.V. werd ook aan para-militair onderricht gedaan zoals blijkt uit volgende citaten uit de „Arbeidsman".
Dit onderricht bestond niet in de zin van soldaat met wapens en was niet gericht op oorlogsvoering.

1e jaargang, nr. 3, december 1941

„De kandidaat treedt aan.
... Dan de eigenlijke lichamelijke opleiding, die voor hen die geen legerdienst deden of nooit lid waren van een andere para-militaire formatie geen spel is. Eerst moet de goede houding verkregen, dan worden bewegingen ter plaatse aangeleerd. Later marsbewegingen en de groet onder verschillende omstandigheden en na enkele dagen kan er reeds met de spade worden geoefend.
... Zo zijn de jongens dan ook militair gevormd vooraleer ze naar het arbeidskamp worden overgeplaatst..."

1e jaargang, nr. 5, februari 1942

„... Vanaf heden worden wij verbonden, vanaf vandaag kennen wij geen terug meer. Dat wij geen wapens dragen, vermindert geenszins ons soldaat zijn. Wij vechten met ons hart en met onze ziel, met onze spieren en met ons verstand om tot het doel te komen.

DE V.A.V.V. TWISTAPPEL TUSSEN DE SS EN DE MILITÄR-VERWALTUNG

Bij de oprichting van de V.A.V.V. en de S.V.T.W. was het doel gezien

vanuit het Belgische standpunt: de Vlaamse en de Waalse jeugd de ware opvatting van de arbeid in een geest van sociale toenadering eigen te maken.
Reeder zag verder dan de Belgische instanties: de opleiding der jeugd met het oog op haar medewerking tot het opbouwen van de Nieuwe Orde in Europa.
In maart 1941 was het doel van Reeder nog de vrijwillige arbeidsdienst om te bouwen en te komen tot een verplichte arbeidsdienst.
Nog verder reikten de belangen van de Reichsarbeitsführer Hierl en zijn partijgenoten Himmler en Berger: na eerst de arbeidsdienst verplicht te maken, zou deze het rekruteringscentrum worden voor de Waffen SS.

Aanvankelijk waren de arbeidsdiensten ondergeschikt aan de Commissaris-Generaal voor Wederopbouw, Verwilghen.
Op 12 augustus overgeheveld naar Binnenlandse Zaken onder leiding van G. Romsée.
De Reichsarbeitsführer Hierl in samenwerking met het bezettingsbestuur oefende een beslissende invloed uit op de organisatie in al haar geledingen (het personeelsbeleid inbegrepen) van de beide arbeidsdiensten in België.
Het al of niet verplicht maken van de V.A.V.V. was een pertinente twist en verschuiving der machten, enerzijds door Reeder en de Militärverwaltung en anderzijds door Hierl, Berger en Himmler. Het was veeleer een strijd tegen de pogingen tot machtsuitbreiding van de SS.
Romsée bewust van dit feit, trachtte de werving van de arbeidsdiensten op te voeren, doch werd hierin niet gevolgd door de Secretarissen-Generaal. Voor Reeder was het in november 1942 duidelijk dat alleen een Duitse verordening kon beslissen om de arbeidsdienst te kunnen verplichten. Voor de werving rekende Reeder op het V.N.V. Hiertegen kwam verzet van Hierl, die de schuld van het geringe resultaat der werving in de schoenen schoof van het V.N.V. Hij hield vol dat het V.N.V. de arbeidsleider Van Thillo wantrouwde omdat deze geen speelbal wilde worden van de partij. Dit zou in 1944 leiden tot het onttrekken van de V.A.V.V. aan de bevoegdheid van Binnenlandse Zaken (invloed V.N.V.-Romsée) en afhankelijk te maken aan de R.A.D.
De strijd Romséé-Van Thillo belette niet dat de leiding van het V.A.V.V. de medewerking van het V.N.V. aanvaardde voor het sukses van de werving.
Op 28 juli 1942 bespraken E. Van den Berghe (V.N.V.), Van Bouwel (V.A.V.V.) en Pirijns (N.S.J.V.) de modaliteiten tot samenwerking. Het standpunt van het V.N.V. was: de V.A.V.V. is nuttig, de geest moet dus gezond gemaakt worden (NCWO II, V.N.V., XVI, 28).

DE V.A.V.V. EN DE WAFFEN SS

Het hoofddoel van Himmler, Berger en Hierl was zoals ze zelf zegden ,,De V.A.V.V. zou het voorportaal worden van de Waffen SS kazernen''.

18 november 1942: brief van Hierl aan von Falkenhausen (BAK, 19.47)

Er is geen bezwaar dat de arbeidsdiensten in België Belgische diensten zouden blijven.
De opleiding in de arbeidsdienst moet zo gericht zijn dat de Belgische jeugd de Groot-Germaanse gedachte in zich opneemt.

12 januari 1943: Verslag door de Germanische Arbeitsgemeinschaft over de Volksgermanische Reichspolitik

Een kommissie in de schoot van Bergers Germanische Leitstelle (SS Hauptamt). De politieke toestand in de bezette Germaanse gebieden is bijzonder ongunstig. Een lichtpunt is het vooruitzicht van de verplichte arbeidsdienst. Langs deze weg, de weg der onschuldige kamoeflage, zal getracht worden de Germaanse gedachte aan de Vlaamse jeugd bij te brengen (IfZM, NO-1783).

30 maart 1943: verslag van Berger aan Himmler over de arbeidsdiensten

In Noorwegen en Nederland is de arbeidsdienst reeds verplicht. Binnen korte tijd wordt hij het ook in Vlaanderen en Wallonië. De opgave van de arbeidsdienst in de Germaanse landen is de jeugd attent te maken op de Germaanse gedachte en op Duitsland. Deze gedachten zijn voor de massa der jeugd in de Germaanse landen volledig nieuw. Men mag de indruk verwekken dat de arbeidsdienst in deze landen een Duitse organisatie of een rekruteringsorgaan der SS is.
De werving voor de SS volgt eerst tegen het einde van de diensttijd.
(Berger aan Himmler, 30 maart 1943, IfZM, NO-2096).

18 februari 1943: Berger aan Brandt (BAK, NS 19 neu.1866)

De Vlaamse arbeidsdienst kan ons op het einde van het jaar een Vlaamse divisie leveren. Bouwen wij die nu op.
Himmler reageerde onmiddellijk duidelijk afwijzend omdat dit zijn verwachtingen niet beantwoordde. Hij stelde zich voor, in het voorjaar van 1944, een jaarklasse, ten getale van 45.000 man die de verplichte arbeidsdienst achter de rug had, onder de wapens te kunnen roepen.

Schuind, Secretaris-Generaal van justitie, in april 1942:

C'est le commencement de la conscription. Vertaling: Het is het begin van de dienstplicht (wapens).

Nyns, Secretaris-Generaal van Openbaar Onderwijs, sprak in dezelfde zin. Tijdens die periode heerste er onrust onder de studenten van de universiteiten. Ze vreesden dat de uitgevaardigde maatregel, hoewel nog beperkt tot zes maanden arbeidsdienst voor de eerstejaars van 1 mei 1943 af, slechts de voorbode zou zijn tot algemene weerplicht.

DE V.A.V.V. EN HET OOSTFRONT

De V.A.V.V. propageerde voor het Oostfront. Dit ontnemen we uit de „Arbeidsman".

1e jaargang, nr. 3, december 1941

„Wapenbroederschap!

Een onzer dappere soldaten aan het Oostfront, oud-ploegleider van de Arbeidsdienst schrijft:

Ik heb de spade geruild voor het geweer, omdat het mijn plicht was niet ten achter te blijven in de oproep ten strijde te trekken tegen onze vijanden: het kommunisme en de ploetokratie. Gij strijdt ginder uw strijd met de spaden. Wij zullen hem hier voeren met de geweren. Ik hoop na de oorlog mij terug te kunnen melden en u terug mijn diensten aan te bieden en mijn ondervinding ten dienste te stellen van de V.A.V.V...."

1e jaargang, nr. 7, april 1942

„... Daarna bracht onze stafleider hulde aan de nagedachtenis van Dr. Raymond Tollenaere... Dr. Tollenaere viel met ere. Hij was trouw tot der dood... Wij zullen u een erezuil bouwen in het gemoed van ons herboren volk."

1e jaargang, nr. 7, april 1942

„... Van ons, arbeidsmeisjes, wordt niet gevraagd dat wij voor ons land sterven. Maar wij moeten ervoor leven... Daarvoor moeten wij trouw blijven aan ons ideaal waarvoor onze broeders aan het Oostfront vechten en sterven, waarvoor wij hier arbeiden. Zij offeren hun bloed voor hun geboortegrond: aan bloed en bodem zullen wij trouw blijven..."

2e jaargang, nr. 8, mei 1943

,,.... Op initiatief van Ir. R.E. van Thillo, leider van de V.A.V.V. werd ,,Arbeid en Strijd'' gesticht als levend bindmiddel tussen ons en hen die ons verlieten om elders, waar de strijd met blanke wapens woedt, hun plicht te doen. Wij willen de band tussen de V.A.V.V. en de oud-arbeidsdienstleiders en arbeidsdienstmannen in Wapen SS, Vlaams Legioen, N.S.K.K. en O.T. bewaren en hechter maken...''

STANDPUNT VAN DE V.A.V.V. TEN OPZICHTE VAN DE OORLOG

De V.A.V.V. stond positief opgesteld en steunde de strijd van Duitsland, in ruimere zin Europa, tegen Engeland en Rusland.
Enkele citaten uit de ,,Arbeidsman''.

1e jaargang, nr. 2, november 1941

,,.... Terwijl de Engelse bondgenoot zijn vroegere geallieerden thans een hongerdood zou willen opleggen om eigen oorlogsbelangen...''

1e jaargang, nr. 2, november 1941

,,.... De eindzege van Europa. En steeds dichter nadert ons dit doel. Het nadert ons op de kadans van uw hamerslagen, op de kadans der mitrailleuzen en stukabombers aan het front, op de geweldige kadans van het zich de leugens van bolsjewisme en ploetokratie afschuddend Europa...''

1e jaargang, nr. 3, december 1941

,,.... Wij, separatisten,... Nu dat heel Europa in een geest van lotsverbondenheid de heilige strijd voert tegen het goddeloos kultuurvernietigend bolsjewisme en tegen het antivolkse wereldkomplot der joden. Wij, separatisten,... Nu dat de neiging der samenhorigheid rond de Germaanse kern in de Westerse gebieden, zich onweerstaanbaar doorzet...''

ORGANISATIE

Leider van de V.A.V.V.: Ir. René van Thillo.

Dienstorganisatie: a) organisatie
b) werving
c) gezondheidsdienst

ORGANISATIE

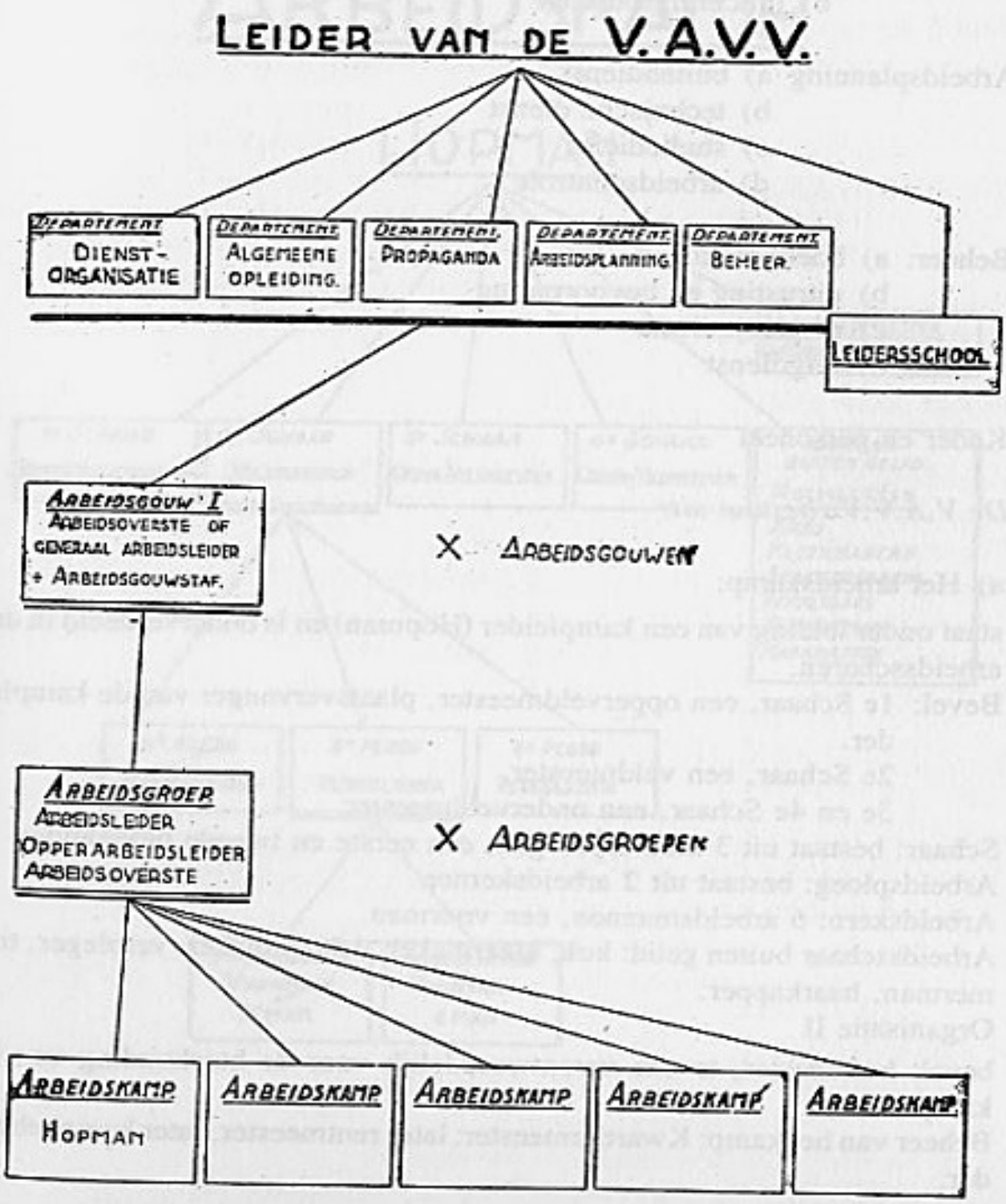

Algemene opleiding: a) scholing en intellektuele opleiding
b) houding en ordeoefeningen
c) lichamelijke ontwikkeling, sport, atletisme

Propaganda: a) pers, film en radio
b) inlichtingsburelen

Arbeidsplanning a) buitendienst
b) technische dienst
c) studiedienst
d) arbeidscontrole

Beheer: a) boekhouding
b) uitrusting en bevoorrading
c) magazijndienst
d) tuigdienst

Kader en personeel

De V.A.V.V. bestaat uit:

a) Het arbeidskamp:

staat onder leiding van een kampleider (Hopman) en is onderverdeeld in drie arbeidsscharen.

Bevel: 1e Schaar, een opperveldmeester, plaatsvervanger van de kampleider.
2e Schaar, een veldmeester.
3e en 4e Schaar, een onderveldmeester.

Schaar: bestaat uit 3 arbeidsploegen, een eerste en tweede ploegleider.

Arbeidsploeg: bestaat uit 2 arbeidskernen.

Arbeidskern: 6 arbeidsmannen, een voorman.

Arbeidsschaar buiten gelid: kok, kleermaker, schoenmaker, verpleger, timmerman, haarkapper.

Organisatie II

bevel: hofmeester, tevens verantwoordelijk voor de huishouding van het kamp.

Beheer van het kamp: Kwartiermeester; later rentmeester, later kampbeheerder.

ARBEIDSKAMP

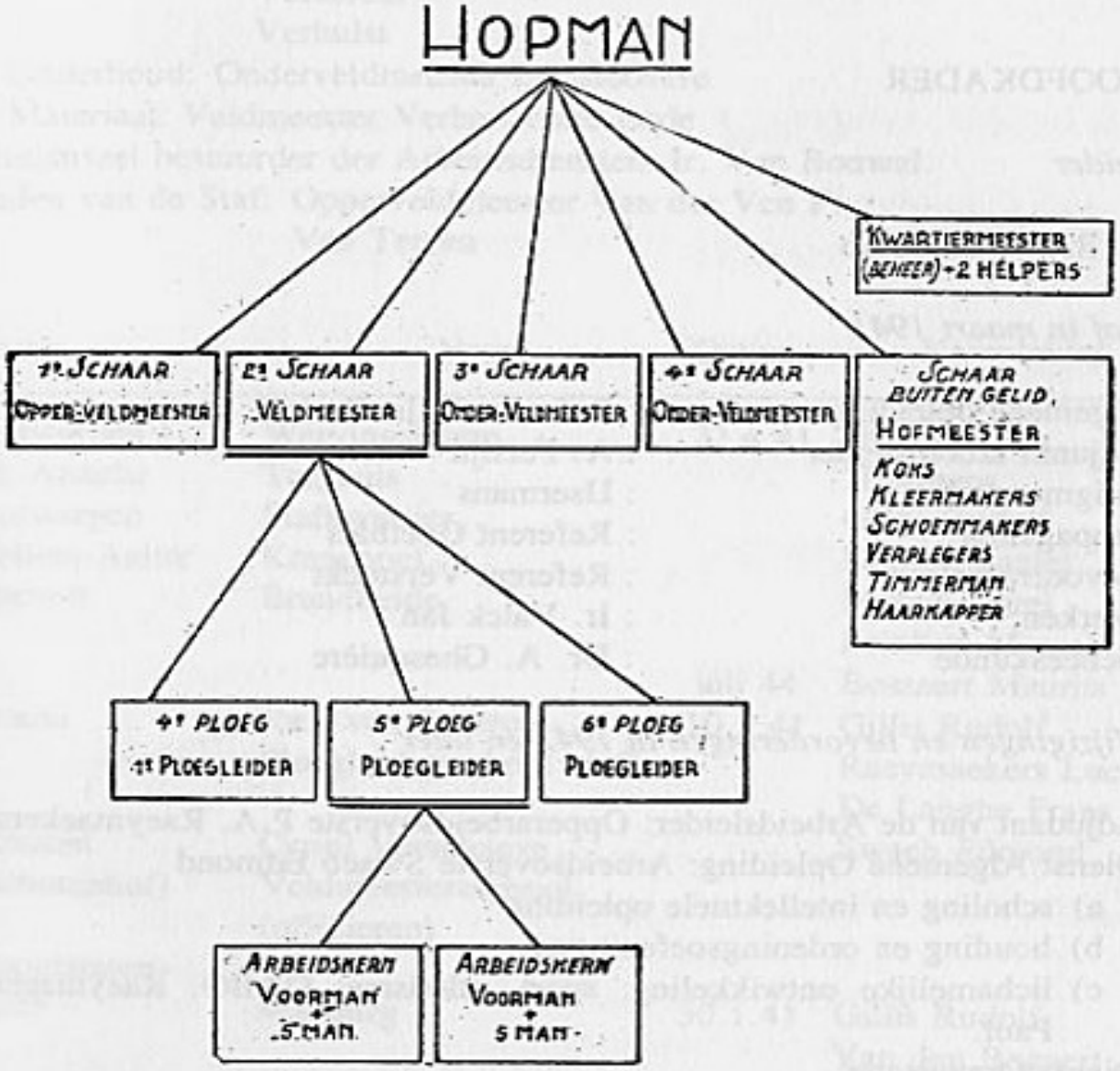

b) arbeidsgroep:

5 of 6 arbeidskampen
leiding: arbeidsoverste, opperarbeidsoverste, arbeidsleider.

c) arbeidsgouw:

4 tot 5 arbeidsgroepen
bevel: arbeidsleider of een generaal-arbeidsleider.

HOOFDKADER

Leider

Ir. René van Thillo

Staf in maart 1941

Algemene opleiding	: Referent Gillis Rudolf
Adjunkt arbeidsleider	: A. Persijn
Tuigmeester	: IJsermans
Propaganda	: Referent Goethals
Bevoorrading	: Referent Verstockt
Werken	: Ir. Valck Jan
Geneeskunde	: Dr. A. Ghesquière

Wijzigingen en bevorderingen in 1942 en later

Adjudant van de Arbeidsleider: Opperarbeidsoverste P.A. Raeymaekers
Dienst Algemene Opleiding: Arbeidsoverste Swaeb Edmond
a) scholing en intellektuele opleiding
b) houding en ordeningsoefeningen
c) lichamelijke ontwikkeling: sport, atletisme: OABO. Raeymaekers Paul.

Dienst Organisatie:
a) Organisatie Arbeidsoverste Ghijsen Marcel
Hopman Beyens Lode
b) werving: Opperveldmeester Savaete W.
c) gezondheid: Opperarbeidsoverste Dr. Ghesquière A.

Dienst propaganda (voorste vendel): Hopman Goethals Jef
Veldmeester De Wolf Fons

Dienst Kader en Personeel: Hopman Van den Bogaert Albert
Dienst voor Werken: Wachtelaer
Opperarbeidsoverste Ir. Valck Jan (aug. 42)
Hopman Ir. Rubben
Dienst voor Beheer: Opperarbeidsoverste Willems
Arbeidsoverste Van den Berg
Boekhouding: Hopman Duque A.
Bevoorrading: De Ridder
Verstockt
Verhulst
Onderhoud: Onderveldmeester De Sloovere
Materiaal: Veldmeester Verherstraete Lode
Ministrieel bestuurder der Arbeidsdiensten: Ir. Van Bouwel.
Leden van de Staf: Opperveldmeester Van der Ven F.
Van Tenten

Kamp	Naam	Datum	Kampleider
Antwerpen L.O.	Wervingskamp	22.4.41	Everaerts
St. Anneke	Tuighuis		IJsermans
Antwerpen	Stafkwartier		Gillis Rudolf
Bellem-Aalter	Kranepoel		Deprez Daniel
Bornem	Brandheide		Morael Karel
			Lambert Marcel
		juli 44	Bossaert Maurits
Brecht	Joris van Severen	10.3.41	Gillis Rudolf
	Ploegleidersschool o/off.		Raeymaekers Luc
			De Langhe Frans
Schoten (Schotenhof)	Cyriel Verschaeve Veldmeestersschool (officieren)		Swaeb Edmond
Hoogstraten-Meer	Maxburg	30.1.41	Gillis Rudolf
			Van den Bogaert A.
			Beyens Lode
Halen	De Velp		Cuyvers
			Melsen Jef
			De Schacht
Klein-Sinaai	Baudelo		Strauwen Gaby
			Poortemans Jaak

Kamp	Naam	Datum	Kampleider
Lommel	Heuvelvelde		Neirinck Melsen Jef
Mortsel- Luythagen	Oisterveld Tuighuis Wervingskamp	1.7.41	Vinckevleugel Frans Lagrilliere A.
Overpelt	Holven	28.8.41	Neirinckx Frans Swolfs Jan De Schacht
Mol (Donk)	De Maat	16.7.41	Vos Karel Raeymaekers Luc
Ruddervoorde (Torhout)	Groenhove	10.4.41	De Langhe Frans Deprez
Schilde	Steynhoeve	10.2.41	De Wolf Alfons Grote Pol Loots Emiel
Waasmunster	Rozenberg		Quintyn Rombaut Hugo
Waarschoot	Vengoed		De Ridder Sneykers Lode Bossaert Maurits
Watervliet	Watervliet		Morael Karel
Winterslag	Bokrijk	21.4.43	Vos Karel Bossaert Maurits Bruers Karel
Wuustwezel	Wachelbergen	21.7.41	Besbrugge A. Bruers Karel
Zandvliet	De Keysershoeve en Quarantainestallen Nieuw Westland (nieuwe barakken)	 30.1.43	Vos Karel Lagrilliere A. De Wolf Alfons

Hoofdkwartier

Vestingsstraat 61, Antwerpen tot 29.9.41
Nerviërsstraat 17, Antwerpen
Beheer later: Simonsstraat 48, Antwerpen

Vlag

Korenhalm tussen heidebloemen en watergolven als teken van de vruchtbaarheid scheppende kracht van de Vlaamse arbeidsdienst.

Bewapening

Een spade. In ieder wachthuisje was er een jachtgeweer.

Bibliografie en publicaties

Enkele overwegingen rond de Arbeidsdienst (vertaling) Müller-Brandenburg.
De Arbeidsman in het licht der beginselen door J.B. Kenis.
Gedachten over opvoeding en leiden door (vertaling) Constantin Hierl (Uitgave Volk en Staat).
Maandblad ,,De Arbeidsman''.
,,Wat is de Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' (Uitgave van het departement Propaganda).
Kobus postkaartenreeks, zes veelkleurige postkaarten.
Briefomslagzegels en sluitzegels.
V.A.V.V-kalender 1943 en 1944.
De nationaal-socialistische Arbeidsdienst door P.W. Van den Nieuwenhuysen. (Uitgeverij Volk en Staat).

Film

Spade op: over het kamp Maxburg.
De Spade.
Vlaanderen te weer door het nationaal radio en filmtechnisch instituut.
Wij helpen — Vrouwelijke V.A.V.V. opname door Dugauquier en De Bruyn.
De aardappelslag.

Muziekkapel

Onder leiding van Onderveldmeester Van den Branden en Onderveldmeester Weyermats. Speelschaar: de h. Distelmans.

Uniform

Bruine vest, lange pofbroek, muts of kepi.
Muts (schipje) met korenaar in het midden, arbeidsdienstkenteken.
Kepi: Korenaar in het zilver of goud naargelang de dienstgraad.
Gordel met gesp (koppelriem).
Ruitersbroek voor officieren.
Korte stoffen beenstukken voor manschappen en onderofficieren. Laarzen voor officieren. Zware marsschoenen.
Werkkledij: blauwe katoenen broek en vest.

Dienstgraden met afkortingen

Arbeidsman	AM
Voorman	VM
Ploegleider	PL
1e Ploegleider	1e PL
Onderveldmeester	Onvdm.
Veldmeester	Vdm.
Opperveldmeester	Opvdm.
Hopman	Hpm.
Arbeidsoverste	Abo.
Opperarbeidsoverste	Opabo.
Arbeidsleider	AL

Dienstgraadkentekens

Manschappen:

Arbeidsman: groene spiegels met oranje biesje
korenaar op muts
schouderstukken in groene stof
Voorman: zelfde als voorgaande maar met oranje streepje op beide schouderstukken

Onderofficieren:

Ploegleider: een wit streepje op schouderstukken
kepi bruin stoffen stormband
spiegels met zilveren afboording
1e Ploegleider: twee witte strepen op schouderstukken

V.A.V.V. DIENSTGRADEN

SCHOUDERSTUKKEN

SPIEGELS

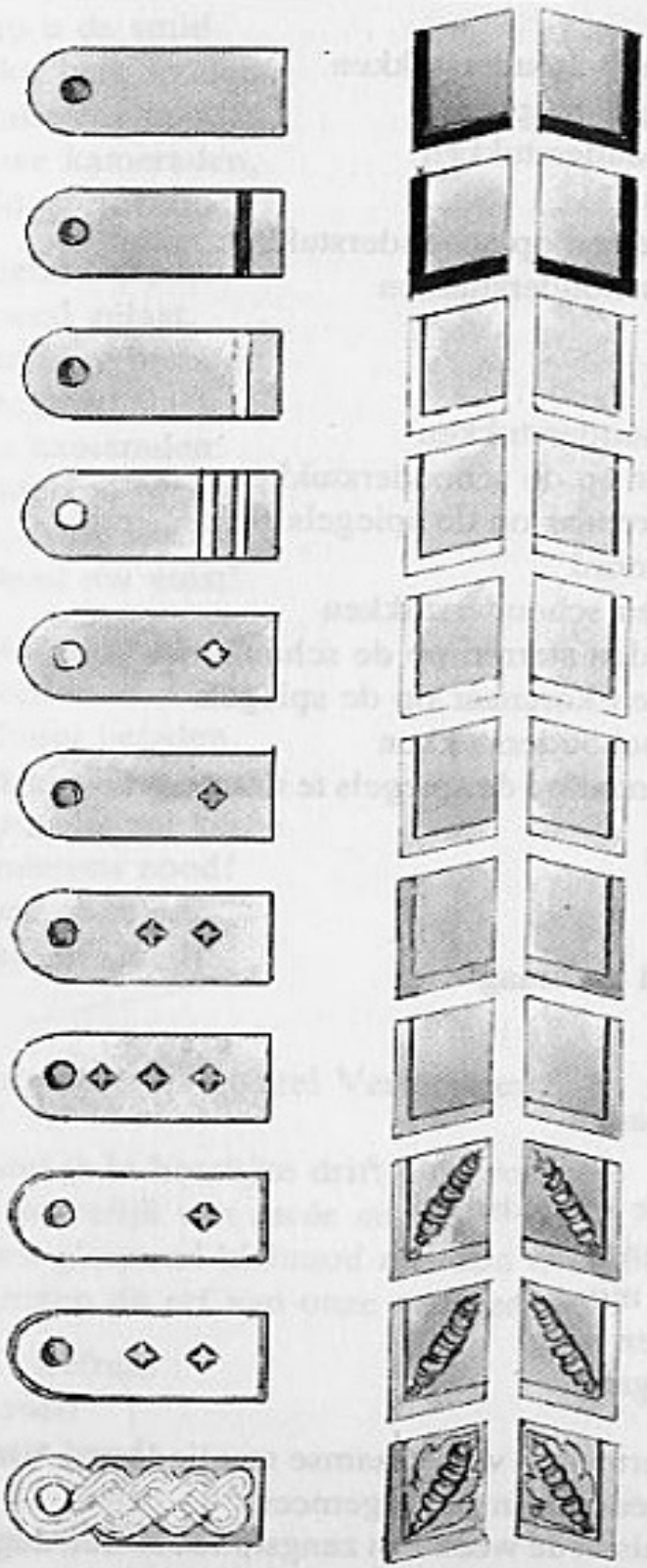

Arbeidsman

Voorman

Ploegleider

1e Ploegleider

Onderveldmeester

Veldmeester

Opperveldmeester

Hopman

Arbeidsoverste

Opperarbeidsoverste

Arbeidsleider

Onderveldmeester: zilveren ster op schouderstukken
kepi zilveren stormriem
spiegels met zilveren afboording

Lagere officieren:

Veldmeester: een gouden ster op schouderstukken
gouden afboording der spiegels
groen lederen schouderstukken
gouden stormkoord
Opperveldmeester: 2 gouden sterren op schouderstukken
Hopman: 3 gouden sterren op schouderstukken

Hogere officieren:

Arbeidsoverste: wit lederen schouderstukken
een gouden ster op de schouderstukken
een gouden korenaar op de spiegels
gouden stormkoord
Opperarbeidsoverste: wit lederen schouderstukken
twee gouden sterren op de schouderstukken
een gouden korenaar op de spiegels
Arbeidsleider: wit gevlochten schouderstukken
een gouden korenaar op de spiegels te midden van een eikenblad

Stafofficieren:

Hadden een gouden biesje rond de kraag

Liederen

Arbeidsliederen: Glanzende spaden
Arbeidslied
't Lied van de Arbeidsman
Bruine Kolonnen
Er rijst in de morgen
Er wappert een vlag
De Hopman gaat...

De V.A.V.V. had een rijk repertorium van Vlaamse stapliederen, Vlaamse strijdliederen, Vlaamse volksliederen in het algemeen.
In hun scholing was er meermaals in de week een zangstonde in hun dagelijks programma ingelast.

Glanzende spaden A. Preud'homme

Glanzende spaden;
stalen gelid!
Gloeivuur beladen
schiep u de smid
Breekt, hete spaden
Vlaanderens nood!
Trouwe kameraden,
arbeid geeft brood!

Gloeiende handen.
Gloeiend gelaat.
Oogstvuren branden.
Zonnegloed slaat.
Hoort kameraden:
't heideland ruist.
Balt om de spaden
vechtend uw vuist!

Glanzende spaden.
Glanzende aard.
Gloeivuur beladen,
wordt gij het zwaard:
zwaard, dat zal keren
Vlaanderens nood!
Zwaard onze ere:
vrijheid of dood!

Arbeidslied Karel Vertommen

Dit land is in heerlijke drift ontsproten
Uit 't huwelijk van aarde en zee.
Als een glanzend kleinood met zon overgoten
We kregen dit erf van onze vaderen mee.

Refrein
Kameraad
Reik uw hand
Voor de daad
Arbeid is 't zaad
Oogst een schoner land!

Ons arbeid zal God de vruchtbaarheid geven.
Wij hebben met eerbied aanvaard het houweel,
We ploegen de grond, ons hart en ons leven,
We maken weer Dietsland gezond en heel.

Wordt Dietsland groot! dan is het ontsproten
Uit liefde en arbeid in pijn en wee;
Als een glanzend kleinood met zon overgoten.
We geven dit erf aan onze kinderen mee!

't Lied van de Arbeidsman Fr. Swergeest
M.A. Van Kogelenberg

Er waaien wilde winden door de hei,
wij schrijden voorwaarts, steeds bereid.
Wij treden nimmer uit de dichte rij.
Wij voeren, voeren d'harden arbeidsstrijd.

Refrein
Kameraden, kameraden.
Hoe zwaarder de taak hoe trouwer wij minnen
den strijd de strijd met de spade in de hand
Kameraden, kameraden.
Wij zullen de heide ontginnen
omvormen, omvormen tot vruchtbaar dijend land.

Er blinken stalen spaden in het licht
Wij harden daaglijks door het werk
Ons leven is op 't schoonste doel gericht
De arbeid maakt ons streven sterk.

Er klinken held're lied'ren door de lucht
Wij werken nimmer welgezind
En niemand die nog laf zijn taak ontvlucht
Eenzelfde doel is 't dat ons bindt.

Bruine kolonnen vdm. Swaeb

Bruine kolonnen trekken in de zonne
Moede door heide en zand
Langs onze paden blinkt in de spaden,

't Heerlijke Kempenland
Bloem langs de wegen, die 't harte bekoort...
Maar wij gaan verder, wij moeten steeds voort
Als wij marcheren door 't Kempenland.

Voorwaarts de ogen, door niets bewogen,
Gaat onze mars naar het doel
Bruine soldaten, bij 't zingen der spaden,
Zegden vaarwel aan 't gewoel
Morgen geeft d'aarde weer arbeid en brood
Door onze spaden wordt Vlaanderen eens groot
Als wij marcheren door 't Kempenland.

Rustloos in Vlaanderen moeten wij wandelen,
Ver van de burgers der stad
Tussen de bomen ontluikt de morgen,
Rood kust de zon stam en blad
Thuis is een meisje, dat liefdevol wacht
Haar zachte liefde versterkt onze kracht
Als wij marcheren door 't Kempenland.

DIENSTGRADEN R.A.D.

Arbeitsmann
Vormann
Obervormann
Truppführer
Obertruppführer
Unterfeldmeister
Feldmeister
Oberfeldmeister
Oberstfeldmeister
Arbeitsführer
Oberarbeitsführer
Oberstarbeitsführer
Generalarbeitsführer
Obergeneralarbeitsführer
Reichsarbeitsführer

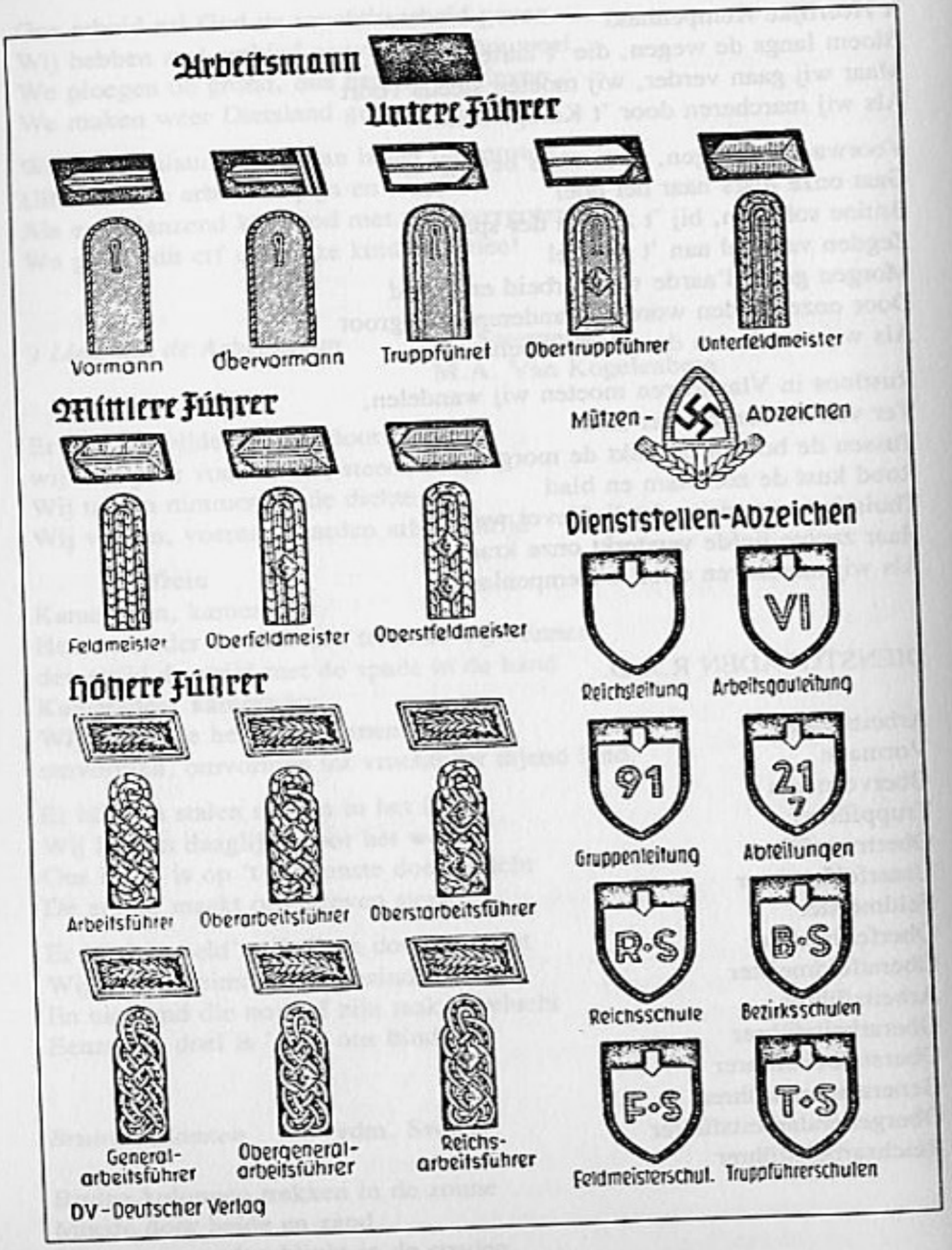
Arbeitsmann
Untere Führer
Vormann
Obervormann
Truppführer
Obertruppführer
Unterfeldmeister
Mittlere Führer
Mützen-Abzeichen
Feldmeister
Oberfeldmeister
Oberstfeldmeister
Dienststellen-Abzeichen
Reichsleitung
VI
Arbeitsgauleitung
Höhere Führer
91
Gruppenleitung
21
7
Abteilungen
Arbeitsführer
Oberarbeitsführer
Oberstarbeitsführer
R·S
Reichsschule
B·S
Bezirksschulen
General-arbeitsführer
Obergeneral-arbeitsführer
Reichs-arbeitsführer
F·S
Feldmeisterschul.
T·S
Truppführerschulen
DV – Deutscher Verlag

GROTE WERKEN IN UITVOERING

Eerste kamp te Meer „Maxburg"

Opgericht op 30.1.1941
Voorwacht van 6 man
De eerste lichting bedroeg 95 man
Maxburg was voorzien van 2 scharen
Op gebied van organisatie was het een modelkamp
Tot einde der bezetting van het kamp was er een deelname van 238 arbeidsmannen.

Kampleiders: Albert van den Bogaert
Lode Beyens
De 4e maart 1941 geopend door de Arbeidsleider
Sluiting op 29 augustus 1941.
Resultaat der werken:
1500 m wegen aangelegd;
14 ha ontginningen van moerasgronden „Blauwputten";
18 ha opruiming van struiken, gelijkmaking en afwatering;
verbetering landweg 2000 m (gehucht Gestel);
300 ha land verbeterd en aanleg landbouwwegen;
300 ha braakgronden, wateringen, wegenaanleg.
Dagindeling:
5.45 u. Wekken — vroegtransport
6.00 u. Opschik
6.30 u. Ontbijt
7.30 u. Vlaggegroet — Vertrek naar het werk
10.30 u. Rust van 15 minuten
13.15 u. Terug in het kamp
13.30 u. Middagmaal
14.00 u. tot 15.00 u. Verplichte bedrust
15.15 u. tot 17.00 u. Allerlei onderricht
dienstonderricht, arbeidstechniek, hygiëne, E.H.B.O., lichaamscultuur, ordeoefeningen, sociaal en politiek onderricht, zangles, geschiedenis van ons volk, arbeidsdienstidee.
18.00 u. Verplichte opschik in uitgangskledij
18.30 u. Vlaggegroet
18.40 u. Avondmaal
Het overige van de dag was vrije tijd in of buiten het kamp.
Eenmaal in de week was er een herstelavond

een gemeenschapsavond
een knutselavond

Werkleider: Veldmeester Van der Ven, dienst der arbeidsplannen

Tweede kamp te Schilde ,,Steynhoeve''

Opgericht op 10 februari 1941.
Betrokken door een deel van de tweede lichting.
500 ha bestaande wateringen verbeteren en uitbreiden.
Ontwortelen van zware stronken. Ontginnen van braakgronden.
Beletten van verzuren van 350 ha vruchtbare bodem.

Torhout ,,Groenhove''

Opgericht op 10 april 1941.
Het ontginnen van braakgrond en het verbeteren der afwateringswerken over een oppervlakte van 250 ha op het ,,Vrijgeweid''.

Winterslag ,,Bokrijk''

Opgericht op 10 april 1941.
Op het provinciaal domein van circa 500 ha graven van wateringen en ontginning van kultuurland dat de duur van de voedselschaarste als landbouwgrond zal worden aangewend.
Binnenhalen van oogsten: rogge, aardappelen, haver, enz.
Het in de omgeving van het kasteel aanleggen van een park met nieuwe aanplantingen, arboretum en pinetum dat later als natuurreservaat zal behouden blijven.
Kampleider Bossaert.
Ploegleiders: 1. Smessaert Toni
2. Van de Capelle A.
3. Vermeulen
Totaal 45 man of drie ploegen.

Centraal Tuighuis — Wervingskamp te Sint-Anneke (Antwerpen)

Opgericht op 10 april 1941.

Mortsel (Luythagen) ,,Oosterveld''

Opgericht zes weken later.

Mol ,,De Maat''

Opgericht op 16 juni 1941.
Op het kasteel de Broqueville bij Sas III
Bestond uit drie scharen met ploegleiders: Wereldts, Van Gompel.
Kampleider Karel Vos.
Ontbossing en ontginning van circa 35 ha gronden ,,Den Diel''. Verwijderen van stronken van grote bomen. Aanleg bouwgronden, afwateringsgrachten en wegen.
Aanleg van moestuin van de Arbeidsdienst: selder, kolen, prij, wortelen.
Bekend om zijn ,,Aardappelslag''.

Wuustwezel ,,Wachelbergen''

Opgericht op 21 juli 1941.
Rechttrekken van het ,,Weerijs'' te Wuustwezel. Herprofileren van waterlopen doorheen 600 ha.

Overpelt ,,Holven''

Opgericht op 28 augustus 1941.

Waasmunster ,,Rozenberg''

Bouwen van een dijk ,,De Pontraevedijk'' tot het beschermen van de gemeente tegen de terugkomende overstromingen van de Durme.
Dit werk is geheel tot een goed einde gekomen.

Zandvliet ,,De Keyserhoeve'' Quarantainestallen (later ,,Nieuw Westland'')

Opgericht op 5 april 1942.
Het was een modelkamp. Gekend om zijn ,,Koolzaadslag''
.Inpolderen van de ,,Schorre''. 292,7 ha gewonnen op de Schelde. Aanleg van 4 km zomerdijk. Aanleg wegen en afwateringsgrachten.
Koolzaadaanplantingen. Oogst 200 ton koolzaad. Geschikt voor 80.000 kg koolzaadmargarine. Verder tarweoogst. Vruchtbaarste grond van ons land.
Dit reuzenwerk is volledig uitgevoerd.

Uit het tijdschrift ,,Antwerpen'' 5e jaargang, nr. 1, april 1959 lezen we:

> ,,Dit kamp werd door de V.A.V.V. met de medewerking van partikuliere aannemers in samenwerking met het Ministerie van Landbouw en met de toestemming van de

Zeediensten der Schelde, begonnen met de bedijking van 292,7 ha uit het schorregebied van Zandvliet.
Een zomerdijk van 4.500 m lengte, waarvan 1.950 m langsheen en op de 50 m afstand van de rijksgrens met insprong ter plaatse van de voormalige sluisgeul van Haegemanspolder, werd aangelegd met teoretisch kruinpeil (+ 6,75). Praktisch schommelt dit peil, al naar gelang van de plaats, tussen + 7,00 en + 6,60. Dit vermoedelijk ten gevolge van de herstellingen uitgevoerd na de stormvloed van 1953.
Wegens het lage peil van de waterkering is de ingedijkte schorre een potpolder. Voor de dijk werden circa 100.000 m^3 specie verbruikt.
Bij het bezaaiingsjaar 1942 bracht het gebied circa 175 ton koolzaad op. Aanvankelijk had men erg met onkruid af te rekenen op dit gebied dat, rijk aan organische grondstoffen, pas van natuurlandschap tot kultuurlandschap was overgegaan. De potpolder is thans nog steeds privaat staatseigendom, zoals de buitenschorren.
Hij wordt door een afzonderlijk polderbestuur beheerd en draagt de naam ,,Nieuw Westland''.

Waarschoot ,,Vengoed''

Herprofileren van 70 km waterlopen doorheen een oppervlakte van 2.200 ha.

Klein Sinaai ,,Baudeloo''

Normaliseren van waterlopen in de grote plaatselijke wateren. Vaart van Stekene-Groot pompstation. In orde brengen van de afwatering en dijken. Voorkomen van overstroming in een gebied van 600 ha. Werk werd voltooid.

Bornem ,,Brandheide''

Drooglegging swerken te Weert. Afwateringswerken. Hierdoor zullen 2.000 ha goede kultuurgrond verbeterd of door verbetering geschikt worden gemaakt.

Halen ,,De Velp''

2.750 m waterlopen in de watering der Melsterbeek. Te Halen 2.200 ha gebied. 15 ha. aardappelen gerooid te St.-Joris-Weert.
Aanleg van kampzwemdok.

Lommel ,,Heuvelheide''

Omploegen van 10 ha van de Oud-Maay te Lommel.
Ontginning van 85 ha braakliggende kultuurgronden en de bebossing en vastlegging van het duinzand over een gebied van circa 2.200 ha.

HULP BIJ RAMPEN

Ontploffing in fabriek te Balen-Wezel.
Inzet van het kamp De Maat uit Mol.
Ontploffing te Tessenderlo: 1.6.1942
Inzet meisjeskamp Kasteel Scholaert Hulpkamp.
Bombardement te Mortsel: 5 april 1943.
Jongens uit Nieuw Westland Zandvliet, later nog andere kampen.
Door de vrouwelijke jeugd van de V.A.V.V.

PLOEGLEIDERSSCHOOL TE BRECHT „Joris Van Severen''

Opgericht op 14 maart 1941.
Voor de oorlog deed het dienst als socialistisch jeugdhuis en vakantieoord.
Het tehuis was zeer modern ingericht met alle comfort.
De beste elementen die in de kampen hun sporen verdienden, werden er gedurende 12 weken hard geschoold.
Aantal deelnemers eerste kamp: 29 kandidaat-leiders komende van de kampen Maxburg en Steynhoeve.
Eerste leider der school: referent voor algemene opleiding Rudolf Gillis.
5e leergang april 1942: 52 kandidaat leiders.
De opleiding bestond uit:

- technische opleiding
- dienstregeling en inwendige dienst in de kampen
- vaderlandse geschiedenis (dietse)
- sociale en politieke opleiding
- lichamelijke ontwikkeling
- opleiding in het gebruik van de vrije tijd
- zang
- arbeidsdienstidee
- muziek
- kunst
- letterkunde

6e leergang: ± 40 deelnemers

VELDMEESTERSSCHOOL ,,Cyriel Verschaeve'' TE SCHOTEN (Schotenhof)

Opleiding tot officieren
Schoolleider: Edmond Swaeb
Opgericht op 14 januari 1942.

SPORTBREVET IN DE V.A.V.V.

1ste klas	zilver	20 proeven sport en atletiek
2de klas	brons	20 proeven sport en atletiek

HOOGTEPUNTEN VAN DE V.A.V.V.

8.12.40	In Staatsblad verscheen de oprichting van de Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen (V.A.V.V.)
15.12.40	Benoeming van Ir. René F. van Thillo door Ministeries als leider van de V.A.V.V. Start van de uitbouw
30.1.41	Eerste kamp ,,Maxburg'' te Meer-Hoogstraten.
14.3.41	Opening van de Ploegleidersschool ,,Joris van Severen'' te Brecht (onderofficieren). Aanvang van eerste kursus.
1.10.41	Eerste nummer van het maandblad ,,De Arbeidsman''.
1.10.41	Instelling van de V.A.V.V. Vrouwelijke Jeugd. Staatsblad.
16.10.41	2de Kadertreffen van de V.A.V.V.-mannen te Antwerpen.
5.11.41	Eerste kadertreffen van de V.A.V.V.-vrouwelijke jeugd te Antwerpen. De arbeidsdienstleider stelt de stafleidster mej. Celina van de Weyer en adjunkt-stafleidster mej. J. Suy voor. Beiden benoemd door de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken.
In 1941	Oprichting van een tiental kampen.
Kerstmis 1941	Kerstfeest voor dorpsjeugd in meisjeskamp ,,Schiphoek'' te Kruibeke (450 aanwezige kinderen).
14.1.42	Oprichting van de Veldmeestersschool ,,Cyriel Verschaeve'' te Schoten (Schotenhof).
20.1.42	Eerste kursus. ,,Als de wallen mannen zijn, is de vesting veilig''. Cyriel Verschaeve aanvaardt het peterschap.

	Hopman Edmond Swaeb is schoolleider.
	Arbeidsoversten Rudolf Gillis en Jan Valk bij Cyriel Verschaeve voor ondertekenen van Gulden Boek.
8.2.42	Stadsschouwburg te Brugge: vertoning van de V.A.V.V.-film ,,De Spade'' 1200 aanwezigen.
	Ook filmvertoningen te Antwerpen, Aalst, Oudenaarde, Geraardsbergen en andere steden.
21.3.42	Begin van de aardappelslag (voorkomen van hongersnood van laatste winter in de volgende kampen: De Maat te Mol (ook inzet van 60 man van de 5de kursus van de Ploegleidersschool). Verder in de kampen: Bokrijk, Holven, Oosterveld, Wachelberge, Zandvliet en ook meisjeskampen: Bist, Schepkhoek en Eikhof. Totale oogst: 240.000 kg aardappelen.
24.3.42	Ploegleidersschool te Brussel. Mars door Brussels Jubelpark. Bezoek tentoonstelling ,,Deutsche Grösse''.
14.5.42	Meiboomplanting op Schiphoek te Kruibeke. Medewerking van V.I.V.O. ,,De Schalmei'' o.l.v. Toon De Jonck.
3.5.42	Meiboomplanting in Beurs te Antwerpen.
14.5.42	Meiboomplanting in ,,Dudenpark'' te Brussel.
	Ploegleidersschool (5de kursus is aanwezig).
mei 1942	Zender Brussel op bezoek bij de Arbeidsmannen te Zandvliet.
juni 1942	Opening van Wervingskamp Vrouwelijke Jeugd op Belgiëlei te Antwerpen.
7.7.42	Bezoek aan hoofdkwartier en kamp ,,Nieuw Westland'' te Zandvliet door de Secretaris-Generaal bij het Ministere voor Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid de heer Gerard Romsée.
Aug. 1942	V.A.V.V. op het Vlaams Nationaal Zangfeest te Brussel. Zowel de mannelijke als de vrouwelijke jeugd talrijk aanwezig en stappen op door Brussel.
27.8.42	Inhuldiging van de Nieuwe Westlandpolder en dijk door Secretaris-Generaal De Winter. Groot feest.
	294 ha. dijk van 4 km. 4,5 km wegen aangelegd.
Sept. 1942	Film over Vrouwelijke Jeugd. ,,Wij helpen''. Opname door H.H. Dugauquier en De Bruyn.
13.9.42	Lezing voor zender Brussel door Ir. Jan Valk over de werken in de V.A.V.V.
Sept. 1942	In verschillende steden de nieuwe smalfilm over de

27.8.43	Dr. H.J. Elias op bezoek bij Hoofdkwartier en te Zandvliet.
29.8.43	Nieuw Westland, Zandvliet. Oogst van de Koolzaadvelden. Groot Oogstfeest.
5.9.43	Kampfeest Baudeloo te Klein-Sinaai.
10.10.43	Zonnehoeve te Mortsel. Feest, zang en dans met VOZA (volkszang), VTB en V.A.V.V.
10.1.44	Te Antwerpen Alg. Kadertreffen van Vrouw. Jeugd van V.A.V.V.
	Oppermeisjesleidster Mej. Vervloet wn. Adjunkt van de wn. Stafleidster. Hulde aan Mej. Suy.
	Oppermeisjesleidster mevrouw Roger, aanstelling als wn. stafleidster door Sekretaris-Generaal.
30.1.44	Voorstelling aan Pers van jaarverslag over 1943.
30.1.44	3 koncerten van de muziekkapel van de V.A.V.V. onder leiding van kapelmeester Van den Branden voor zender Brussel (NIR).
28.4.44	Brief van Secretaris-Generaal (i.o. Ir. Van Bouwel). Einde van de publiekrechtelijke instelling de ,,Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' op 1.5.44. De arbeidsdienstleiders krijgen een vooropzeg tot 31 juli 1944.

Oprichting van V.Z.W. ,,De Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen'' met als voorzitter arbeidsleider René van Thillo, Nerviërsstraat 17 te Antwerpen.

11.7.1944: GROTE GULDENSPORENVIERING — ZAAL VAN DE DIERENTUIN TE ANTWERPEN

Werkten mede:

H.J. Vlaanderen met koor en fanfare
V.A.V.V. met muziekkapel
Feestrede door SS Sturmbannführer Dr. Jef van de Wiele

Vooraf optocht door Antwerpen:

Germaanse SS
H.J.V.
V.A.V.V.
Vlaamse Wacht in veldgrauw Wehrmachtsuniform met leeuwenschildje op de linkermouw

Eregasten:

Ortskommandant van Antwerpen
Ortsgruppenleiter A.O. van de N.S.D.A.P. Henning
SS Hauptsturmführer Schindlmayr van het Ersatzkommando Flandern
Prof. A. Jacob wn. voorzitter van de Nederlandse kultuurraad
Prof. Dr. Rob. Van Roosbroeck
Ir. R. van Thillo, leider van de V.A.V.V.
Mevr. Wijn, stafleidster van de V.A.V.V. voor meisjes
SS Hauptsturmführer Raf van Hulse
SS Standartenoberjunker Ernst Vierbücher

EERSTE OPTREDEN NAAR BUITEN VAN DE V.A.V.V.

Op het Vlaams Nationaal Zangfeest in 1941 te Brussel.
Optocht en demonstratie met spade op de Grote Markt te Brussel.

HET MAANDBLAD „DE ARBEIDSMAN"

Startte op 1 oktober 1941.
Verantwoordelijke uitgever: Ir. R.F. van Thillo.
Redaktie en beheer: Hoofdkwartier van de V.A.V.V., Nerviërsstraat 17, Antwerpen.
Drukkerij: De Vlijt, Nationalestraat 46, Antwerpen.
Het lèesgeld bedroeg voor 1943 25 fr. per jaar.

Arbeidsleidster Mej. Suy Stafleidste

Dagelijkse vlaggegroet.

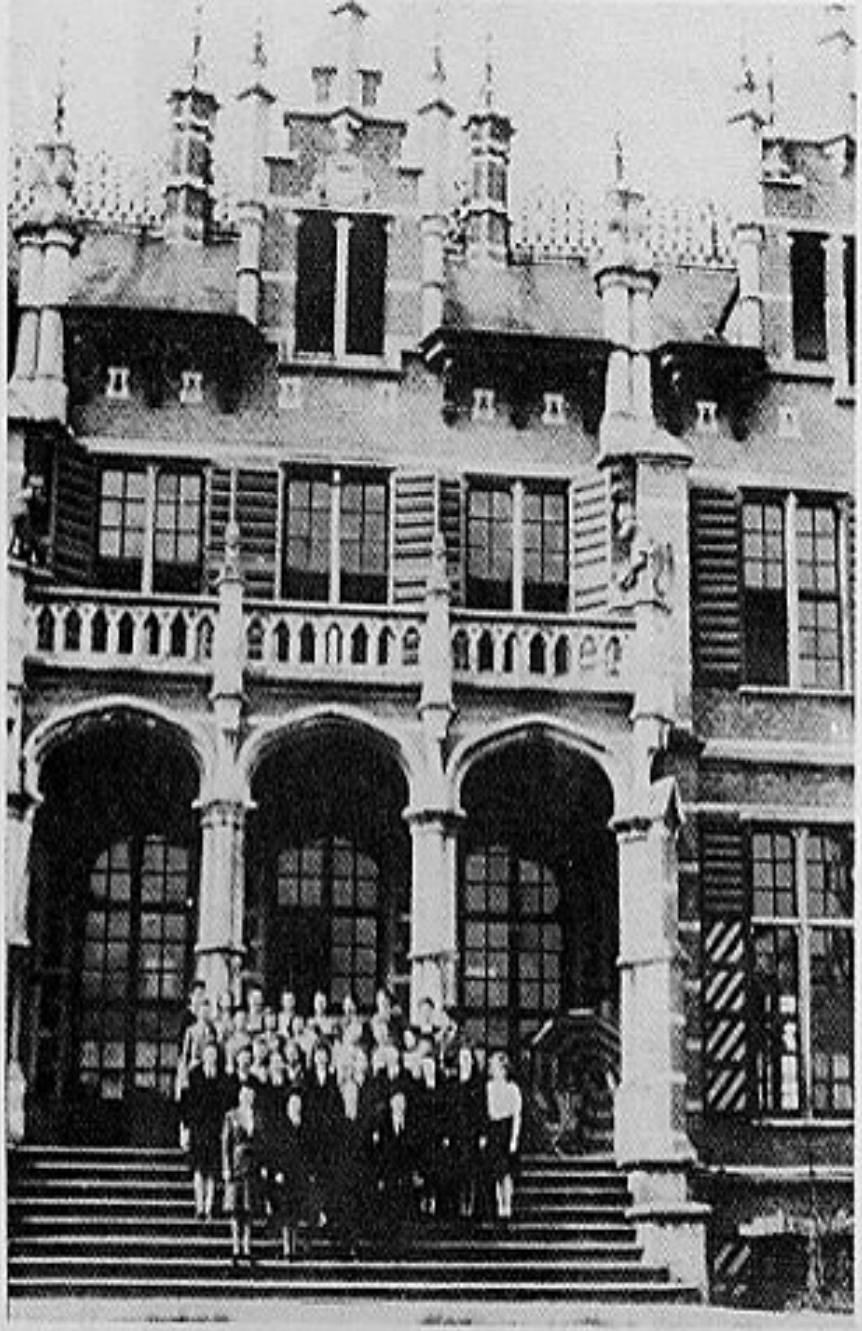

Kamp De Beiaard Lovendegem.

Arbeidsmeisje in uniform.

Bombardement te Mortsel — 5 april 1943. Verzorging der geteisterden.

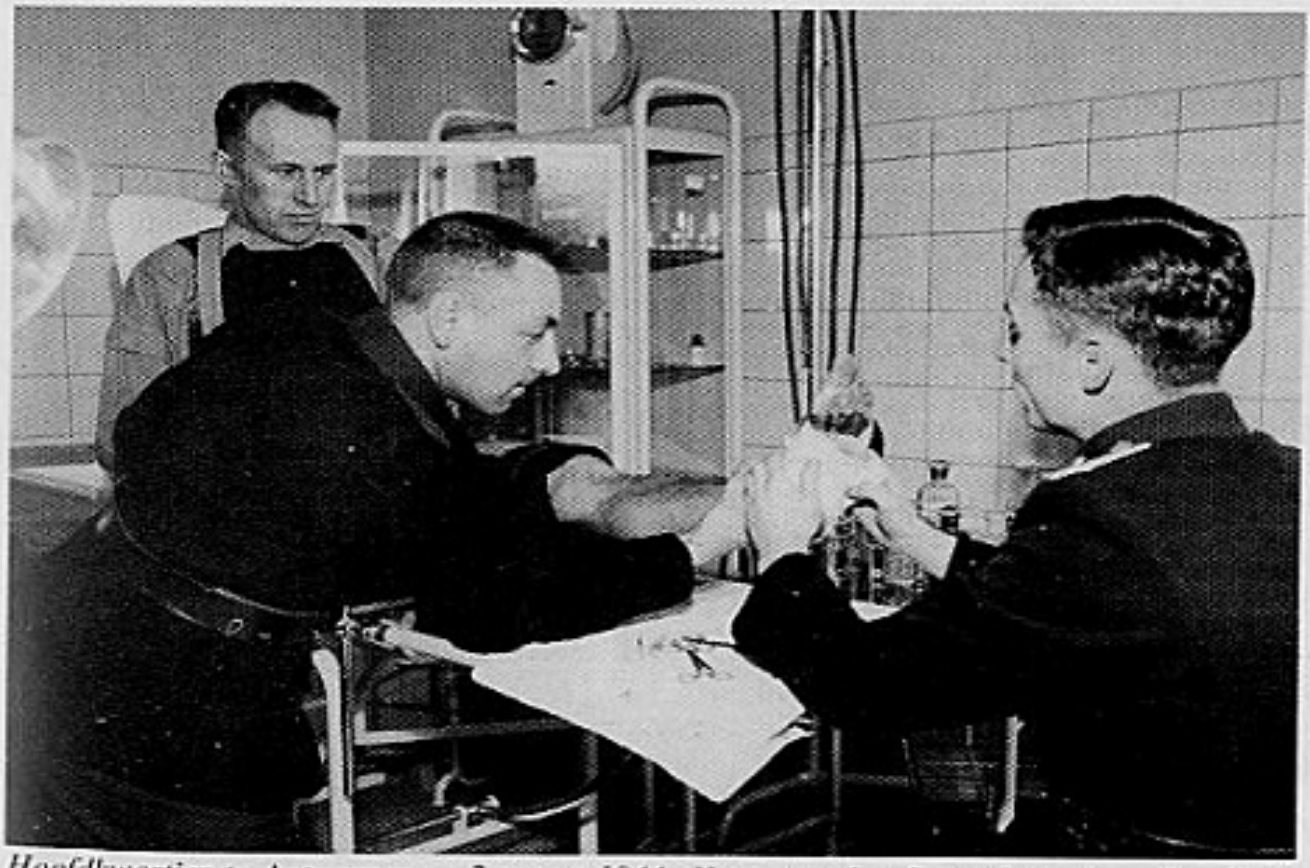

Hoofdkwartier te Antwerpen — 2 maart 1944. Het geneeskundig onderzoek — Dr. Chesquière.

De Beiaard Lovendegem. Zangles.

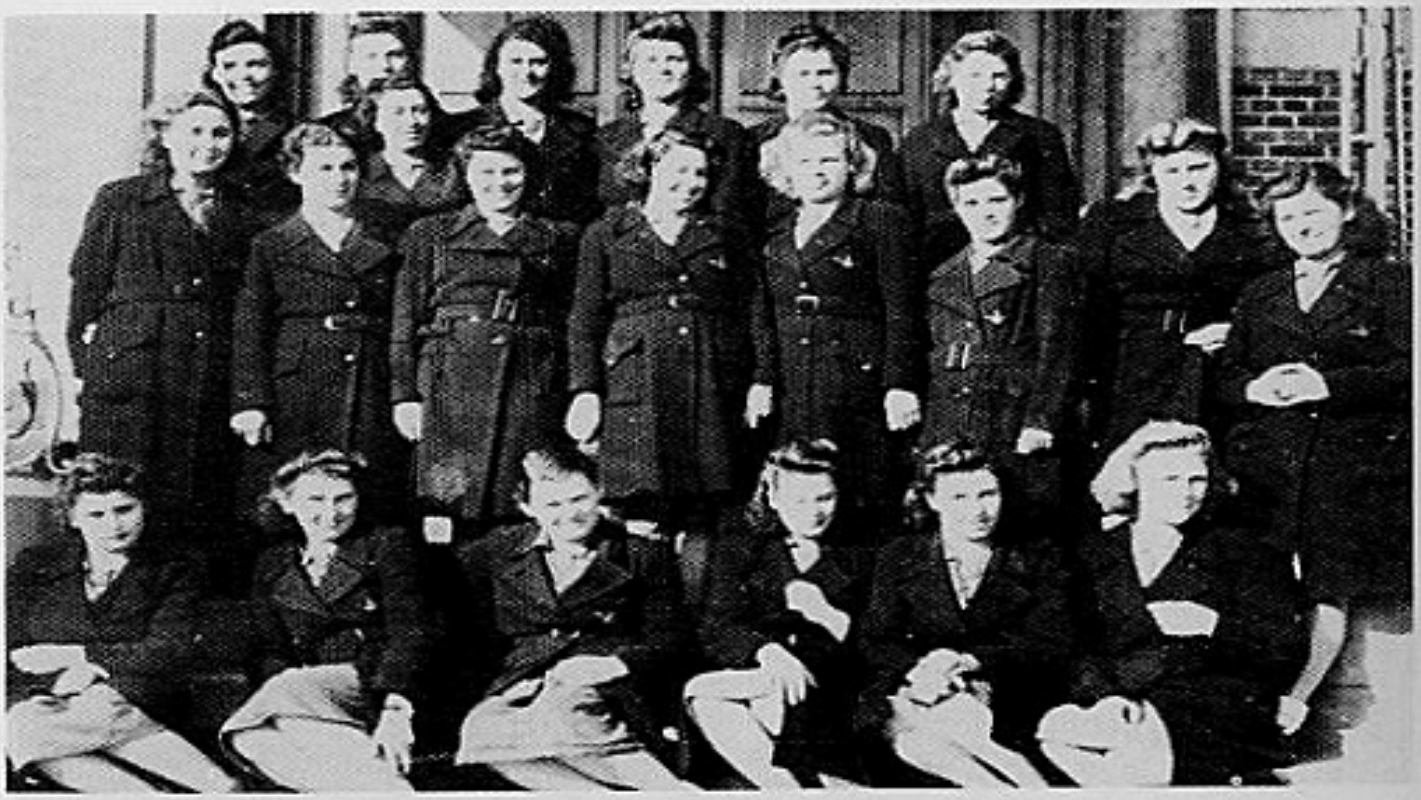

Groepsfoto van een kampbezetting.

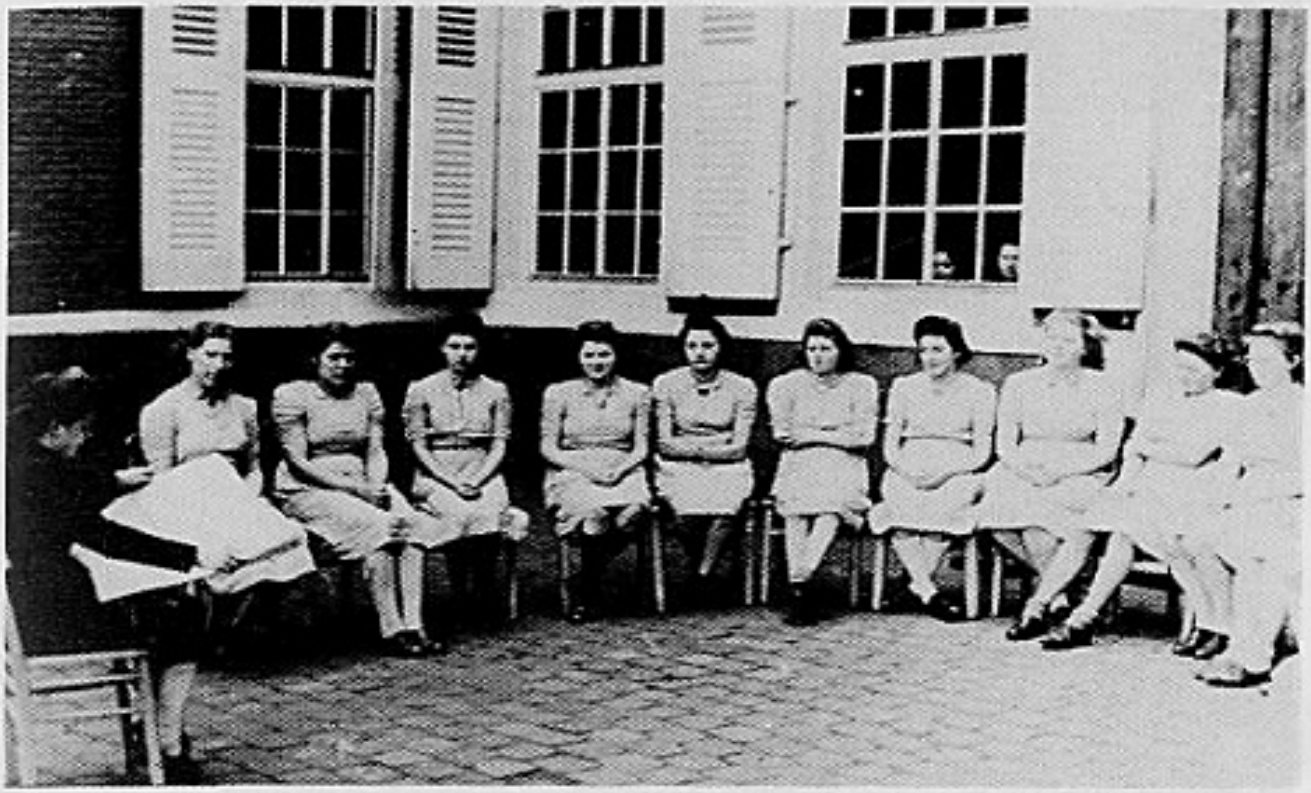

Onderricht in open lucht.

Wel te rusten. Goede nacht.

Groep arbeidsmeisjes. v.l.n.r. Présent Leonza, Jughters Anna, Melaerts Bella, Raetinckx Jeanne, Van de steen Elvire, ?, Onderveldmeester De Sloovere, Van den Eynde Julika, Toelants Bertje, Rasmussen Gerda, Belon Julia, Toni, De Ruyter Julia, Govaerts Suzane.

Aan de waskuip.

Smakelijk de pap.

Als een tweede moeder in een talrijk gezin.

Kamp De Bist — Kessel. Boerenhulp.

Kamp Gudrun — Belsele. Dagelijkse schoonmaak.

Kamp De Bist — Kessel. v.l.n.r. ?, Verbesselt Paula, Verlinden Elza, Van Wetteren Mie, Bruyninckx Paula, Pittoors Nora, Swartelé José.

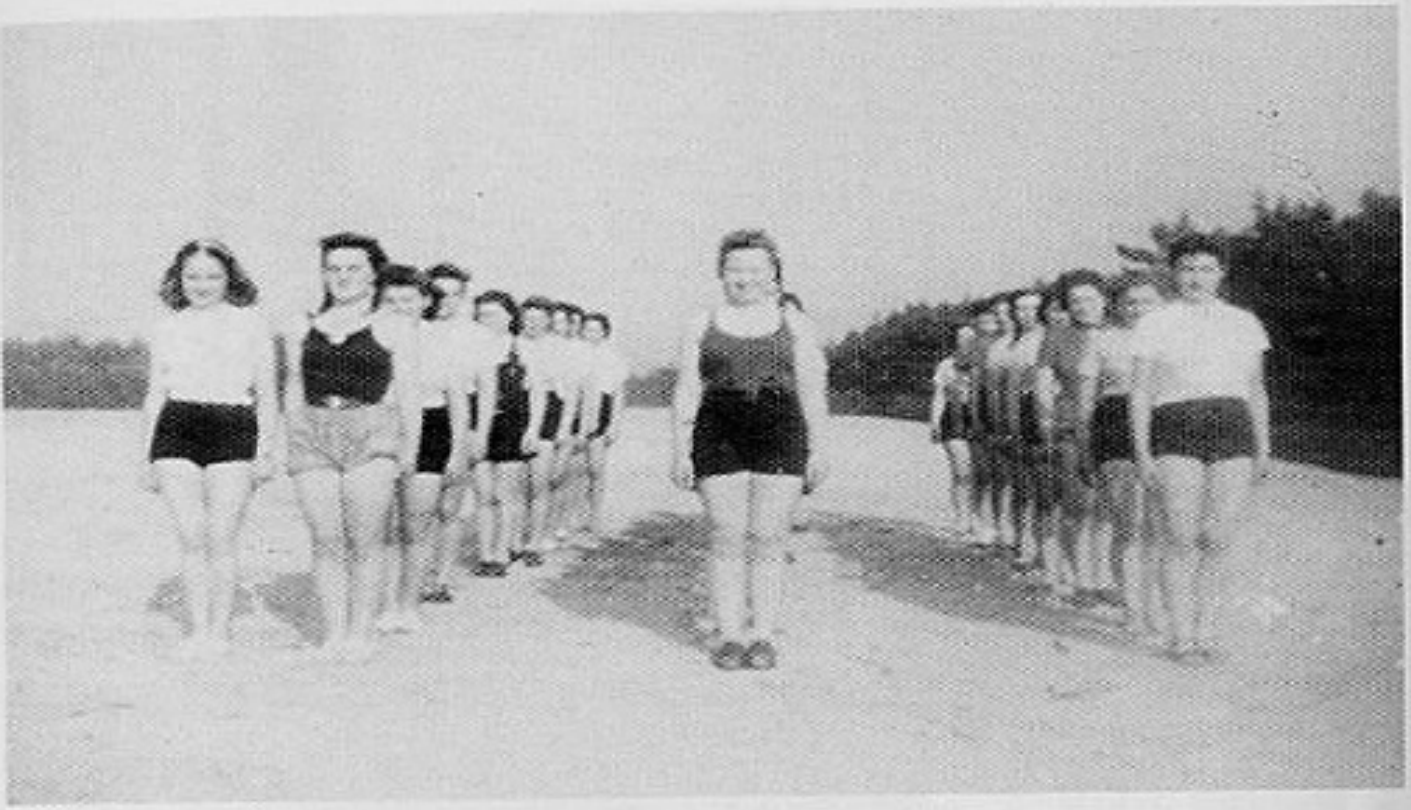

Leidstersschool Eikenhof — Kapellen 1942. Sport.

Sportfeest V.A.V.V. Berchem Stadion. Vlaggegroet.

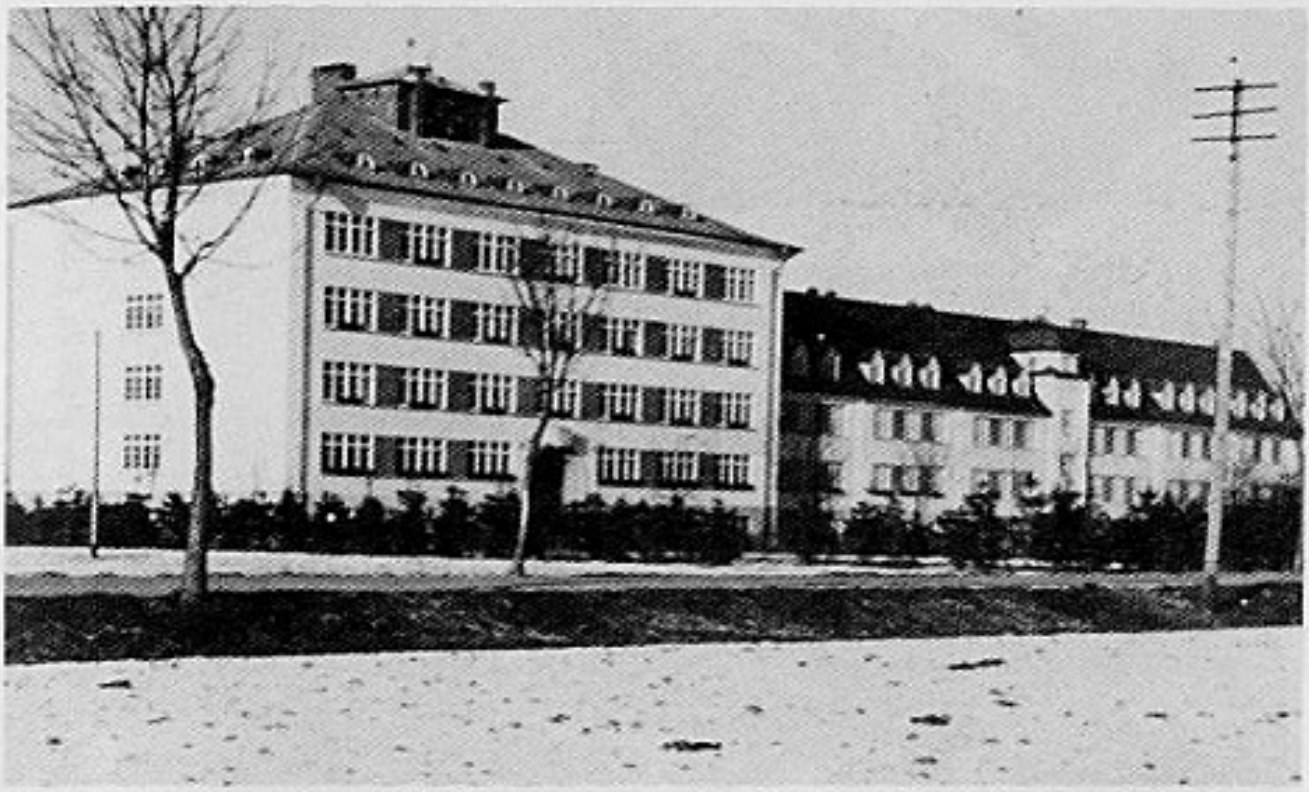

R.A.D. Führerinnenschule te Illertissen bij Ulm.

Zangfeest te Brussel 1942. Optocht der meisjes.

R.A.D. Führerinnenschule te Illertissen 1943. v.l.n.r. Verbesselt Paula, Dierckx Mia, ?, Van Landeghem Marcella, Colijn Josée, ?, Van Tilborg Maria, De Rijcke Yvonne, De Clercq Lea.

Leidstersleergang te Illertissen. Vooraan: Willems Milena, Dennes Maria, Oeyen Julienne. Achteraan: Aelbers Josée, Cool Hilde, Symons M., De Keyser Martha, Colpijn Roza, Ackaert Liesbet.

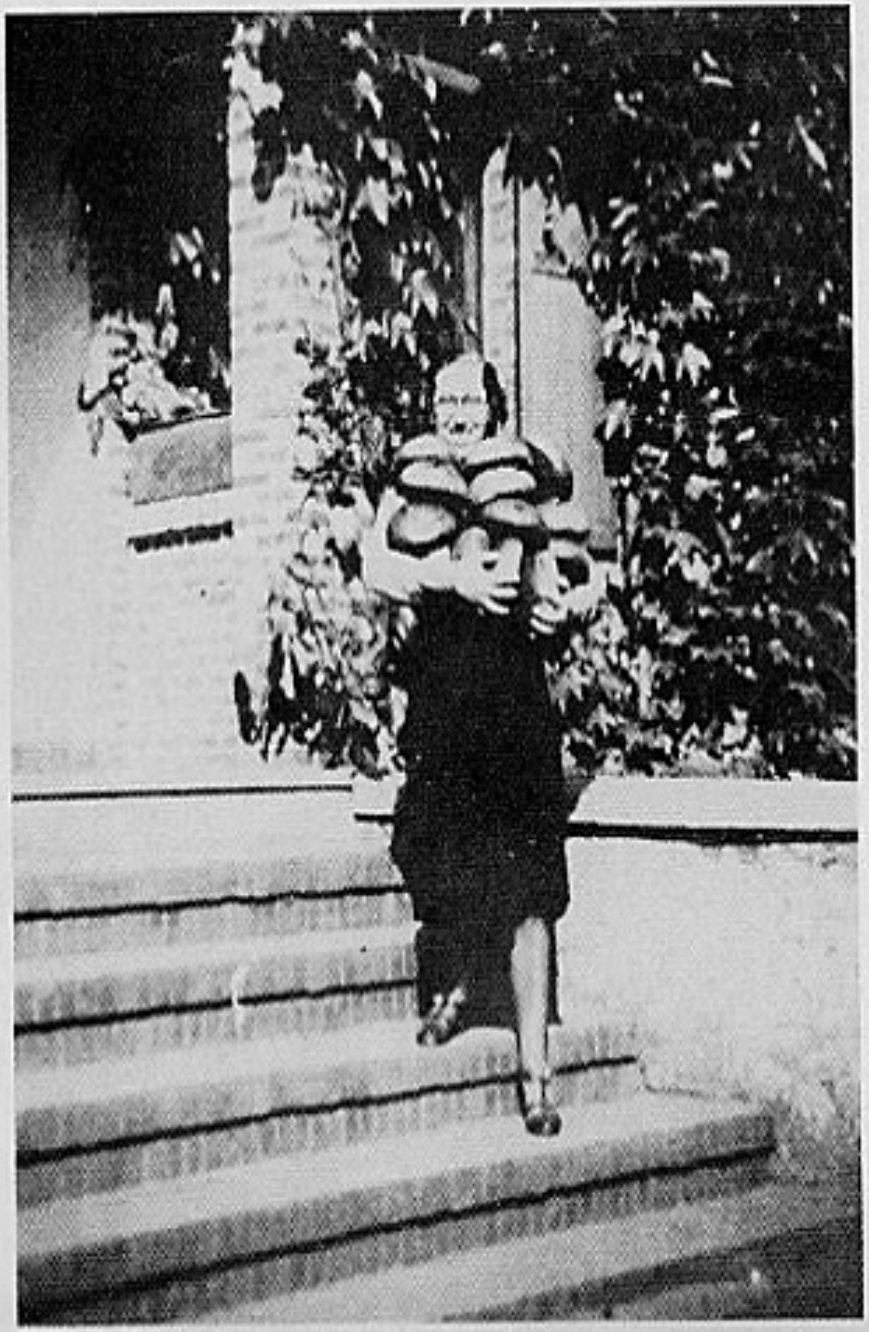

De bevoorrading.

Sport en spel.

Houtklieven voor een vuurtje in open lucht.

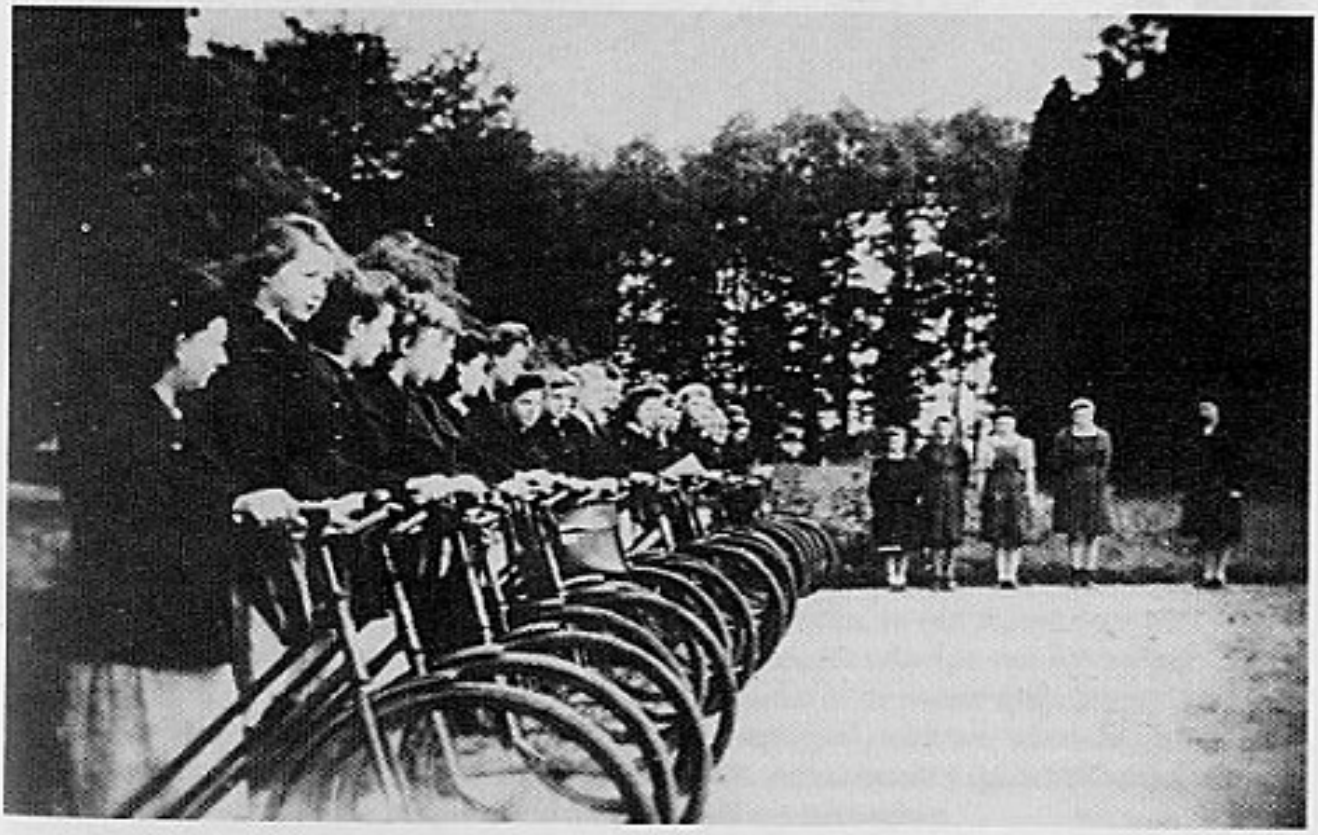

Kamp Schoot te Tessenderlo. Paraat voor de buitendienst.

Opmars door Antwerpen — 14 augustus 1943.

V.A.V.V. VROUWELIJKE JEUGD
VRIJWILLIGE VROUWELIJKE ARBEIDSDIENST VOOR VLAANDEREN

Opgericht op 1 oktober 1941.
In het Staatsblad van 1 oktober 1941 verscheen het besluit van de heer Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid, waardoor bij de V.A.V.V. de afdeling voor de Vrouwelijke Jeugd werd opgericht.

5.11.1941

Het eerste kadertreffen van de vrouwelijke jeugd.
Benoeming van Mej. Celina van de Weyer tot stafleidster en Mej. J. Suy tot adjunkt-stafleidster, beiden benoemd door de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken.

Op dit kadertreffen richt de leider van het V.A.V.V. Ir. René van Thillo zich tot de aanwezige meisjes:

> ,,U zijt naar de arbeidsdienst gekomen, niet uit dilettantisme, uit nieuwsgierige, egoïstische zucht naar het zonderlinge van een nieuwe levenswijze, uit meeloperij. U zijt hier vrijwillig verbonden rond en met de leiding van de Arbeidsdienst. Uit eenvoudig plichts- en verantwoordelijkheidsbewustzijn tegenover ons volk. Uwe roeping is het, de Vlaamse jeugd op te voeden. Wij moeten ten koste van alle offers ons doel bereiken: de volmaakte opvoeding van de U toevertrouwde arbeidsmeisjes, de vorming, de stylering der vrouwelijke jeugd die eens de kern moet zijn van de nieuwe gemeenschap.
> Om deze opvoeding te doen slagen moet u zelf beleven wat u anderen voorhoudt, zelf uitbeelden en doen wat u van anderen verwacht.
> Verovert door uwe persoonlijkheid, door uw optreden, in één woord door uwe eigene levenshouding uwe kameraden; dit is het elementaire principe van opvoeding. Aan u worden de kandidaat-arbeidsmeisjes toevertrouwd in de meest wispelturige jaren van hun leven; staat bij hen, onder hen, leert hen begrijpen, leidt hen scholend en vormend op tot volwaardig gebonden deel met ons Volk. Aldus maakt u de Arbeidsdienst tot een onmisbare grondvesting van de nieuwe Volksgemeenschap.
> U zult de jeugd door uwe levenswijze, door uw voornaam voorbeeld, een houding geven. In het kampleven moet de breedste kameraadschap en een stralende levensblijheid gepaard gaan met de meeste gestrengheid.
> De discipline ligt aan de grondslag van alle opvoeding. U zult de Vlaamse ge-

meenschap haar volkse vrouwen terugschenken door hen in de kampen vooral te doordringen van de hoogste noodzakelijkheid van de gemeenschapszin dit door de kameraadschap in de binnendienst; door de werken van algemeen belang in de buitendienst; door het samenwerken en samenzorgen met de nederigste en eenvoudigste onder onze volksgenoten.

Opdracht en aktieplannen

Aankweken in de kampen van de volkssamenhorigheid en de waardering voor de arbeid. Meisjes uit alle streken en uit alle standen waren in de opleidingskampen welkom.

Vorming in de opleidingskampen

Huishoudwerk, kinderverzorging, arbeid in de tuin, kleinveeteelt. Verder werd er in het kamp gezorgd voor gezonde geestelijke en lichamelijke ontspanning, zoals sport en spel, heemavonden met zang, toneel, voordrachten, knutselen, enz...

Buitendienst

Na de vorming in de opleidingskampen kwam men in buitendienst.
Deze bestond in werken in de gezinnen op het platteland vooral in de grote en behoeftige gezinnen. Bij bejaarde lieden en in landbouwersgezinnen, waar vrouwelijke arbeid zou ontbreken.
Duurtijd van de dagtaak: van half negen 's ochtends tot drie uur in de namiddag. De arbeidsmeisjes aten niet in de gezinnen maar brachten hun knapzak mede.

Opgericht

In november 1941
Eerste kamp: Schiphoek te Kruibeke (kasteel)
opening op 17 november 1941
bestond uit 24 meisjes
Tweede kamp: te Kessel (Nijlen) op het kasteel ,,De Bist''
opening november 1941
Derde kamp: Bergenkruis te Destelbergen
opening op 23 februari 1942

Leiding

Achtereenvolgens en opvolgend:

1e leidster: mej. Van de Weyer, lerares aan het hoger normaalinstituut voor landbouwhuishoudkunde te Laken.
aangesteld in november 1941.
2e leidster: mej. Suy wn/Stafleidster.
3e leidster: Oppermeisjesleidster Roger wn. Stafleidster
aangesteld op 10 januari 1944.
4e leidster: Stafleidster mevr. Wijn
aangesteld in juni 1944.

Deze benoemingen werden voorgedragen door de arbeidsleider en bekrachtigd door de heer Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid Gerard Romsée.

Toetreding

Alle meisjes van 17 tot 25 jaar. Lichamelijk en geestelijk geschikt voor hun taak.

Voorwaarden en voordelen

Naast gedeeltelijke kleding, naast huisvesting, onderhoud en degelijke voeding en kosteloze geneeskundige verzorging, ontvangt men dagelijks een klein zakgeld. Oorspronkelijk 3 fr. per dag.
Meisjes die steun zijn van een gezin ontvangen een maandelijkse vergoeding.
De huidige verplichte tewerkstelling in fabrieken en oorlogsbedrijven kan door dienstname in de V.A.V.V. vervangen worden.

Aanmelding

Op het hoofdkwartier van het V.A.V.V., Nerviërsstraat 17 te Antwerpen.

Duur van de dienst

Zes maanden.

Opleidingskamp

Een kamp bestond uit ongeveer 40 meisjes.
Ingedeeld in drie kameraadschappen, bestaande uit 12 meisjes met aan hun hoofd een kameraadschapsleidster.
Een kameraadschap werd ondergebracht op een slaap- en woonkamer.

Uniform

Bruine hoed, wit of groen hemd met kraagspeld (kenteken arbeidsdienst), bruin drie-kwart vestje met op linkerbovenzakje het arbeidsdienstkenteken, bruine rok, witte kousen, zwarte lage schoenen.
Arbeidskleedje: blauw katoenen kleedje.

DIENST- EN FUNKTIEGRADEN — AFKORTINGEN

Arbeidsmeisje	Am.
1e Arbeidsmeisje	1e Am.
Kameraadschapsleidster	KsL.
Kandidate Meisjesleidster	KmL.
Hulpmeisjesleidster	HmL.
Meisjesleidster	ML.
Oppermeisjesleidster	OmL.
Hoofdmeisjesleidster	HmL.

daarbij hadden we nog:

Huishoudleidster
Administratieleidster
Sportleidster
Kampleidster
Hulpkampleidster
Propagandaleidster
Beheerleidster
Stafleidster
Jongleidster
Arbeidsdienstleidster
1e Arbeidsdienstleidster

KSL.Kameraadsschapsleidster

KML. Kandidaatmeisjesleidster

HML.Hulpmeisjesleidster

ML.Meisjesleidster

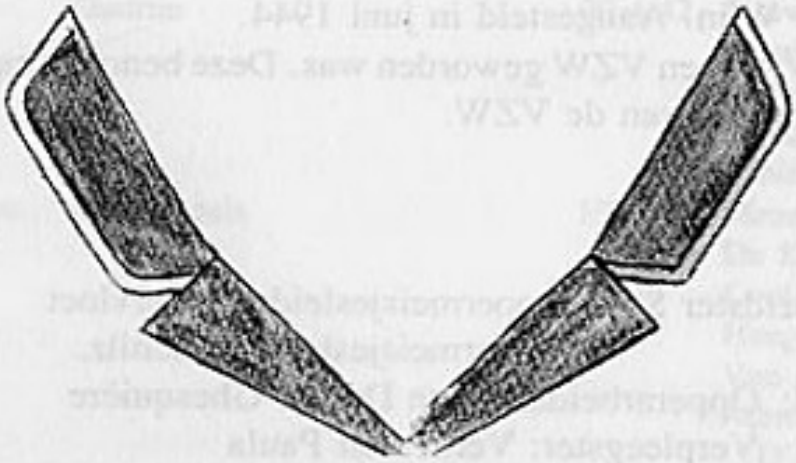

OML.Oppermeisjesleidster

HML.Hoofdmeisjesleidster

DIENSTGRAADKENTEKENS

Kameraadschapsleidster	1 groen streepje rond linkermouw
Kandidate meisjesleidster	2 groene streepjes rond linkermouw
Hulpmeisjesleidster	1 groene afboording rond kraag
Meisjesleidster	1 gevlochten zilver groene afboording rond kraag
Oppermeisjesleidster	1 zilveren afboording rond kraag
Hoofdmeisjesleidster	1 gouden afboording rond kraag.

V.A.V.V. V.J.

Leiding

Opvolgend.
Mej. Van de Weyer: lerares aan het hoger normaalinstituut voor landbouwhuishoudkunde te Laken.
Aangesteld in november 1941.
Mej. Suy: waarnemend stafleidster.
Oppermeisjesleidster: Rogier. Aangesteld op 10 januari 1944.

Deze benoemingen werden voorgedragen door de arbeidsleider en bekrachtigd door de heer Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid Gerard Romsée.

Stafleidster: mevr. Wijn. Aangesteld in juni 1944.
Dit nadat de V.A.V.V. een VZW geworden was. Deze benoeming gebeurde door de raad van beheer van de VZW.

Staf

Adjunkte van stafleidster Suy: Oppermeisjesleidster Vervloet
Oppermeisjesleidster Schilz.
Dienst gezondheid: Opperarbeidsoverste Dr. A. Ghesquière
Verpleegster: Verbesselt Paula
Dienst propaganda:
vrouwelijke assistente: Oppermeisjesleidster De Langhe Rozemarie
Dienst beheer der V.J.: Opperveldmeester Schiffers
Oppermeisjesleidster L. De Bock

Meisjesleidster De Vlieghere
Meisjesleidster Symons Mia
Dienst lichamelijke opvoeding: Meisjesleidster Dierickx R.
Dienst huishouden: Oppermeisjesleidster Claes Maria
Dienst uniformering: Duyver Ria
Dienst algemene opleiding: Meisjesleidster Meurs Kristien
Dienst huishoudelijke vorming: Oppermeisjesleidster De Bie Mia
Dienst organisatie: Oppermeisjesleidster Moortgat José
Leden van de Stafdienst Smetkoren Tily
Olyslagers Agnes
Verleysen Dora
Van Put Marijke
Ghesquière Netje.

KAMPEN

Kamp	Naam	Datum	Kampleiding
Antwerpen	Stafkamp (Charlottelei)		Claes Maria Van de Weyer Celina Lauwaert Mies Schilz De Keyser Martha Robbersscheuten Ria Van de Lanoote Rogier
Belsele	Gudrun	20.4.42	Lauwaert Mies Boerjan Lies Administratie: Van Canegem Nelly De Fraeye
Destelbergen	Bergenkruis	19.2.42	Meurs Kristien De Keyser Martha Cool Hilde Haegens Willie Van de Lanoote Administratie: D'Huyver Mia
Eke-Nazaret	Eeckenhof		Swartelé Jo
Kapellen	Kasteel De Eik Eikenhof Kamp Roza De Guchtenaer Opleidingsk. Leidsters	27.4.42	De Bie Margriet Meurs Kristien Huishoudleidsters Van de Walle Maria

Kamp	Naam	Datum	Kampleiding
			Lichamelijke Opvoeding: Dierickx R.
			Sport: Lauwaert Mies
Kessel (Lier)	De Bist	25.11.41	Moortgat José
			De Keyser Margriet
			Haegens Willie
			D'Haeyer Rika
Klein Vorst	Kasteel Schollaert	10.10.42	Pelsmaeker Lies
			Hulpkampleidster: D'Haeyer Rika
			Administratie: Symons Mia
			Huishouden: Robbersscheuten
			Jongleidster: Jonkheere Jo
Tessenderlo	Hulpkamp Schoot bij ontploffing van fabriek	1.6.42	Lauwaerts Mies
			Jongleidster: De Nijs Nora
Kruibeke	Schiphoek Kasteel van Kruibeke Was Modelkamp	17.11.42	De Keyser Martha
			Meurs Kristien
			Administratie: Michiels
			Hulpkampleidster: De Langhe Rozemarie
			Huishoudleidster: Evers
Lovendegem	De Beiaard Kasteel ,,De Bierstal''		Dennes Maria
			Administratie: Vindevogel Leentje
Mortsel	Zonnehoeve In 1944 ,,Maria van Aerden''		Van den Abbeele Mia
Retie	Netehof Kasteel Dufour		Gerda Rasmussen
			Huishoudleidster: Robbescheute
Rumst	Vosberg Kasteel Horst Visburg		De Wolf Agnes

BETREKKINGEN MET DE R.A.D.

Scholing en leergangen

Maart 1942:
Scholing in Holxen (Celle-Hanover)
Leergang met 20 Vlaamse meisjes. Duur 6 weken.

1942

Sonthofen (Allgäu)
Führerinnenschule der R.A.D.
Een tiental Vlaamse deelneemsters

1942

Arbeitsdienstlager te Westerode (Duderstadt)
Deelname van een twintigtal kursisten

12.1.43

Vertrek van 20 arbeidsmeisjes naar scholingskampen van de R.A.D.
Terugkomst op 31.3.43
1e kamp: bij Dortmund R.A.D. Führerinnenschule
2e kamp: vanuit Dortmund naar Illertissen bij Ulm

1.5.43

Arbeidsdienstleidsters volgen kursussen in verscheidene R.A.D.-lager in Duitsland. Slotkursus in Lagerschule bij Stettin.

8.5.43

3e reeks leidsters naar de Füherinnenschule 9 te Königstein-Taunus.

Opname in de R.A.D.

In september 1944 werd een deel van de V.A.V.V. opgenomen in de R.A.D. wel onder de naam van A.D.V. (Arbeidsdienst voor Vlaanderen).
Met uniformen en dienstgraden van de R.A.D.

BELANGRIJKE DATA

Hoogtepunten uit hun bewegingsleven

Zie V.A.V.V. mannelijke jeugd.

Kadertreffen

1e op woensdag 5.11.1941 te Antwerpen
Op 27, 28 en 29 november 1942 te Kapellen (Antwerpen)

Hulp bij rampen

Te Tessenderlo bij de ontploffing van de fabriek in 1942.
Te Mortsel bij het bombardement in 1943.

Aantal meisjes in de V.A.V.V.

Hier beschikt men niet over juiste gegevens, maar volgens ramingen ligt het aantal tussen 800 en 900 meisjes.

DIENSTGRADEN R.A.D.-MAIDEN (meisjes)

Jungführerin
Maidenunterführerin
Maidenführerin
Maidenoberführerin
Maidenhauptführerin
Stabsführerin
Stabshauptführerin

DE OORLOGSHULP — DER KRIEGSHILFSDIENST

1. Na het beëindigen van hun zesmaandelijkse arbeidsdienst werden de meisjes verder verplicht op een bijkomende verplichting van zes maanden oorlogshulp.
2. Deze oorlogshulp werd volbracht binnen de grenzen van het Groot-Duitse Rijk.

a) Door hulpdienst in het bureelwerk, bij de diensten van de Wehrmacht en bij de overheidsdiensten.
b) Door hulpdienst in de ziekenhuizen en sociale inrichtingen.
c) Door hulpdienst bij de behoeftigen en in het bijzonder in de kinderrijke families.

Alhoewel ze niet meer behoorden tot de aktieve Arbeidsdienst bleven ze toch afhankelijk van de R.A.D. wat de verzorging, de dienstkontrole en het dienststrafrecht betrof.

In het noordelijkste kamp ,,Lager Süderbrarup'' gelegen tussen Schleswig en Flensburg werd op 4 mei 1945 voor de laatste maal de Arbeidsdienstvlag ingehaald. De R.A.D. voor vrouwelijke jeugd bestond niet meer.

BOERENWACHT

BOERENWACHT

VOORGESCHIEDENIS

Volgens een rondschrijven van het V.N.V.-hoofdkwartier op 5.4.1941 dat van zeer vertrouwelijke aard was, ontnemen we:

„De Landbouwcorporatie denkt er aan met het oog op de bescherming der vruchten gedurende de a.s. zomermaanden, een boerenbrigade op te richten bestaande uit jonge boeren. De Landbouwcorporatie wenst per arrondissement hiervoor aan te stellen een flinke leider, die met de inrichting en de vorming er van zal gelast worden...
Gelieve voor dit werk van grote betekenis, nu en voor de toekomst, hetzij in de brigade (D.M./Z.B.), hetzij in het V.N.V. de geschikte kracht te zoeken, die met takt een ziel zal weten te steken in dit zo belangrijke als verdragend werk. Wij rekenen op uw inzicht van de vertrouwelijkheid en de belangrijkheid van deze mededeling, om hieraan dringend een gunstig gevolg te geven."

OPRICHTING

Vrijwillige Boerenwacht: 26 juni 1941

Verplichte Boerenwacht: 4 augustus 1941

DOEL EN OPDRACHT VAN DE BOERENWACHT

Door het besluit van 24 juni 1941, uitgaande van de Secretaris-Generaal van Landbouw en Voedselvoorziening E. De Winter en van de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid G. Romsée werd de Boerenwacht officieel opgericht. Al deze besluiten gingen dus uit van de N.L.V.C. (Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie).

Het artikel I van het besluit omschreef:
het bewaken van de veestapel, landeigendommen, veldvruchten en vruchten van de grond waar deze zich ook mochten bevinden (Melkerijen).
De leiding hiervan werd toevertrouwd aan de N.L.V.C.
Het artikel II omschreef:
De Boerenwacht werd voor de uitoefening van haar politionele opdracht onder het gezag van de burgemeester geplaatst.
De Boerenwachters waren alsdusdanig geen ambtenaren van de gemeentelijke politie, legden geen eed af, waren niet bezoldigd en waren niet bevoegd rechtsgeldige processen-verbaal op te maken. Ze konden enkel als getuige gehoord worden.
De overtreders die zij op heterdaad betrapten, moesten zij bij de politieoverheid brengen. Ze hadden wel het recht wagens en personen ter identificatie staande te houden.

Voor 26 juni 1941 bestonden er in vele gemeenten Wachtorganisaties die onder leiding van de gemeentebesturen werden opgericht en reeds funktioneerden in deze gemeenten. Deze werden nu afgelost door de georganiseerde Boerenwacht.

VRIJWILLIGE BOERENWACHT

Daar de meeste boeren zelf smokkelaars en zwartslachters waren, stonden dezen zeer wantrouwig tegen deze organisatie, ook, maar in mindere mate omdat de Boerenwacht afhankelijk was van de N.L.V.C.
Na de oorlog werd dat wantrouwen uitgelegd als zou de N.L.V.C. nieuwe ordegezind zijn geweest en de vertrouwensman in de gemeente meestal lid van het V.N.V.
Slechts 17 % van de Vlaamse gemeenten en 32 % van de Waalse gemeenten weigerden toe te treden.

GETALSTERKTE

Op 17 mei 1941: 6.000 à 7.000 Boerenwachters. Gemeenteoversten: 563.
Op 14 juni 1941: 51.500 Boerenwachters. Gemeenteoversten: 1.600.

Leider van de Boerenwacht.
Rechtstreeks afhankelijk van de Corporatieleider Piet Meeuwissen.

Algemeen overste: G. Dalle

Op 30.10.43: P. Vanderseypen
Bijgestaan door een bestuursraad
1. Een dienst voor opleiding
2. Een juridische dienst
3. Een propagandadienst
4. Een algemeen sekretariaat

De leden van deze raad waren bezoldigd.

Arrondissementsoverste

Deed dienst als een soort inspekteur, verbindingsman tussen de gemeenten en het algemeen sekretariaat.
Was bezoldigd.

Gemeenteoverste

Ontvingen richtlijnen van de arrondissementsoverste.
Ze werden verkozen door de burgemeester in akkoord met de vertrouwensmannen van de N.L.V.C.
Moesten voldoen aan volgende eisen:
1. Lid zijn van de N.L.V.C. als landbouwer of als handelaar, bewerker of verwerker van voedingswaren of landbouwprodukten.
2. Over voldoende tijd beschikken.
3. Van onberispelijk gedrag zijn.
4. Geschoold om leiding te nemen.
5. Minstens 30 en hoogstens 45 jaar oud te zijn.

In principe was het ambt onbezoldigd door de N.L.V.C. Het gebeurde dat de gemeente een vergoeding toestond voor de verloren tijd.

Wijkoverste

Indeling van de gemeenten in wijken.
Moest aangesteld worden met de toelating van de arrondissementsoverste.

Trosoverste

De wachters van de wijken werden verder ingedeeld in groepjes van drie tot maximum 5 man, die elk ongeveer een dag in de week 's nachts patrouilledienst hadden.

UNIFORM

Buiten de kaderleden droegen de Boerenwachters geen uniform, maar wel een groene armband met de gouden initialen ,,BW'' en het stempel der gemeente erop.
Bovendien waren de Wachters op ronde nog voorzien van een Nachtschein (nachtvergunning) die de stempel droeg van de gemeente en de bevoegde Kommandantur (plaatselijk Duits Kommandopost).
Gemeenteoversten en ploegoversten kregen vergunningen op eigen naam die geldig waren voor iedere nacht. De gewone wachters kregen de ,,Scheine'' bij het begin van hun ronde en gaven ze terug na hun wachtbeurt.

Uniform der kaderleden

Donkerbruin uniform, snit Belgisch leger, stijve veldmuts met klep en voorzien van het Boerenwachtembleem.
Op de beide kraagspiegels waren de emblemen van de BW aangebracht.

BEWAPENING

Aanvankelijk geen. Na een paar maanden een jachtgeweer per tros (3 à 5 man).
Alléén de gewestoversten, de gemeenteoversten en wijkoversten waren bestendig in het bezit van een ,,Nachtschein''.
De wachters ontvingen enkel een ,,Nachtschein'' wanneer zij van dienst waren en moesten deze 's anderendaags terug bezorgen.

8.12.1941

Toelating van de Duitsers en van het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan de Boerenwachtoversten om een revolver te dragen.

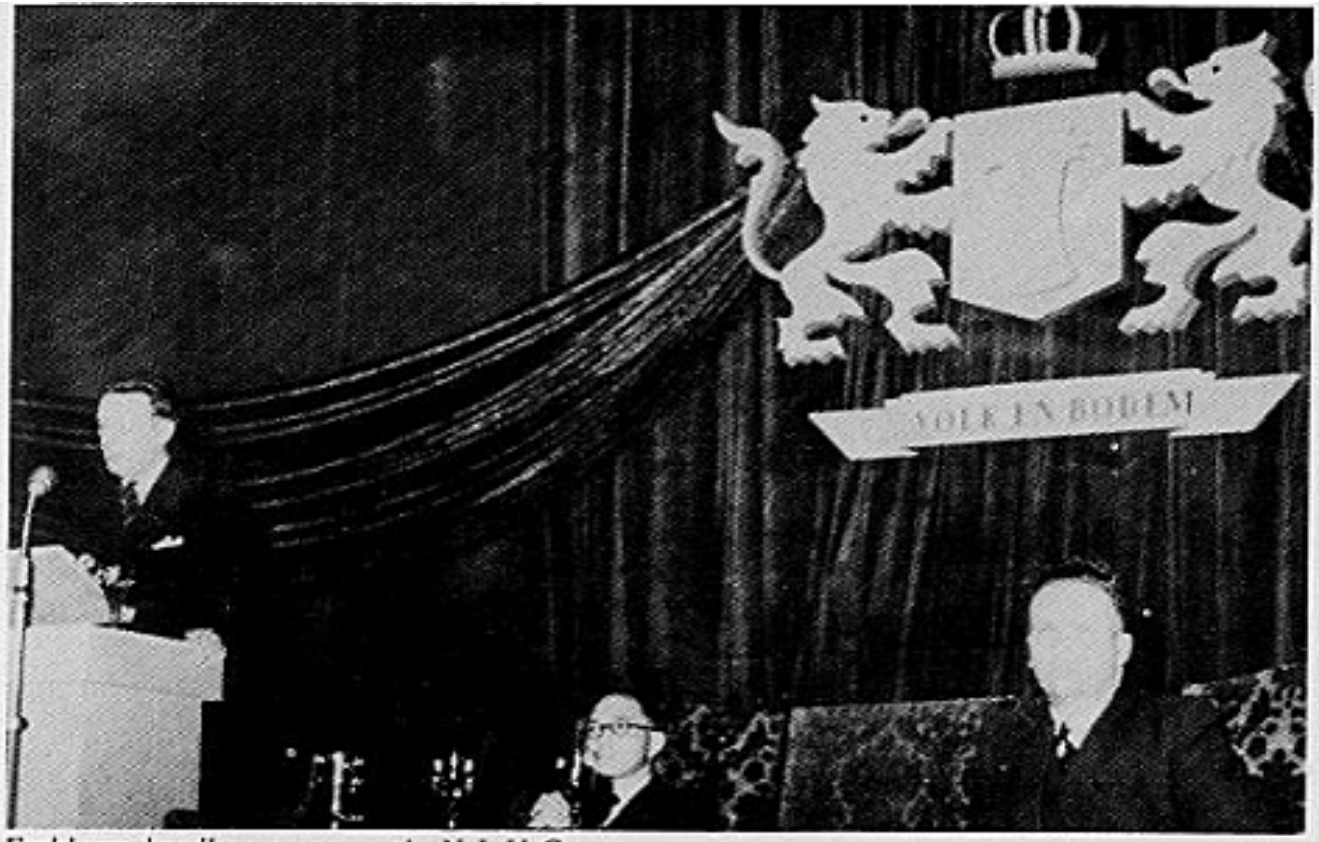

Embleem landbouwcorporatie N.L.V.C.
Links: secretaris-Generaal De Winter aan het woord. Midden: W. Melis hoofd van pers en propaganda. Rechts: P. Meeuwissen leider van de N.L.V.C.

Boerenwacht. Feest op de ,,Kruisberg'' — 26 mei 1942.
v.l.n.r. secretaris-generaal De Winter, G. Dalle algemeen overste ,,Boerenwacht'', H.P. Meeuwissen Corporatieleider, Melis W. voorzitter van ,,Boerenhulp Stadskinderen''.

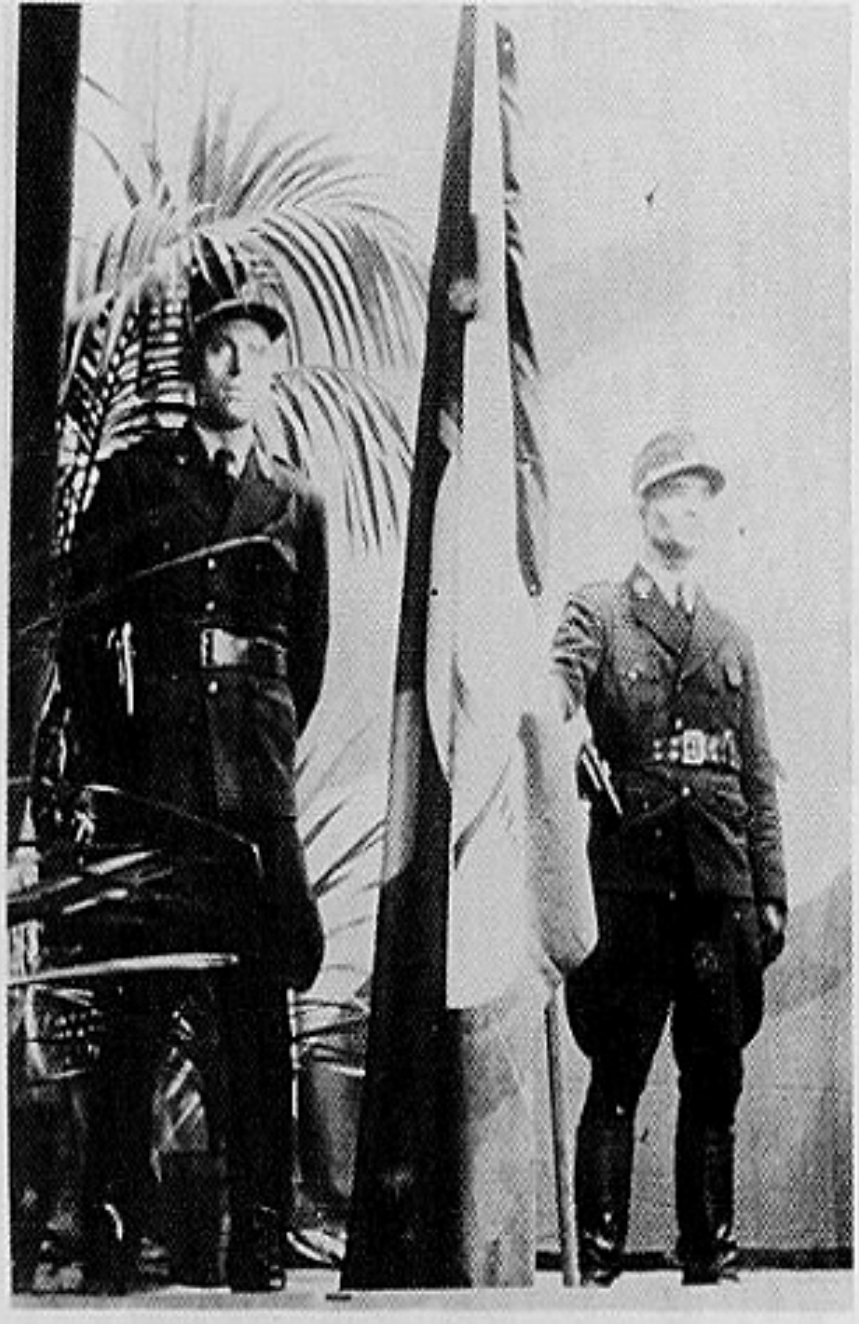

Overhandiging der vlag door G. Dalle, algemeen overste ,,Boerenwacht''.

Links: Piet Meeuwissen. Rechts: Hoofdman ?

November 1942

De Wachters op ronde mochten verdedigingswapens dragen (jachtgeweer) en later F.N. geweren.

16 april 1943

Door de Militärbefehlshaber werd aan de Boerenwacht een zeker aantal jachtwapens, pistolen en revolvers ter beschikking gesteld. De jachtwapens werden aan de burgemeesters overhandigd opdat deze ze zou overmaken aan de gemeenteoversten der Boerenwacht.
Aantal jachtgeweren uitgereikt tot augustus 43: 1.800 geweren.
Jachtwapens werden om de beurt voor een kort tijdperk aan de Boerenwachters uitgereikt.
Ieder jachtwapen was vergezeld van een ,,Waffenbuch'', dat opgemaakt werd door de arrondissementsoversten. Ook genaamd een ,,Waffenschein''.
Het ,,Waffenbuch'' moest de stempel van de bevoegde Kommandantur dragen. Wat nu de pistolen of revolvers betrof. Deze bleven steeds bij de drager hiervan. Er kwam zelden verandering.

22.11.1943

Door een rondschrijven van de ,,Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie'' werd medegedeeld dat landbouwers, die in een afgelegen boerderij woonden, toelating kregen thuis een jachtgeweer te hebben om dan ook met deze wapens op patrouille te gaan.

Afschrift

NATIONALE LANDBOUW-
en
VOEDINGSCORPORATIE
BOERENWACHT

Diksmuide, den 24e Januari 1944

Betreft: wapenvergunning.

Ik heb de eer Ued. 4 aanvragen tot bekomen van vergunning tot wapenbezit voor het district Veurne + 5 aanvragen voor het district Oostende over te maken.

De Districtsoverste
Ch. De Schrijver.

Afschrift

CORPORATION NATIONALE
DE L'AGRICULTURE
et
DE L'ALIMENTATION
GARDE RURALE

Arlon, le 4 janvier 1944.

Le Commandant de District
Michel Léon
au Chef Général de la
Garde Rurale
35, Rue de la Blanchisserie
Bruxelles

Conc.: Service de Police. Rapports hebdomadaires et mensuels.

Monsieur le Chef Général,

Veuillez trouver ci-joint mes différents rapports.
Je n'ai établi aucun rapport hebdomadaire, étant donné que j'ai été en congé de maladie toute la semaine dernière, je n'ai donc eu aucune activité.
Le retard dans l'expédition est dû au mêmes raisons. Je n'ai en effet repris mon service qu'aujourd'hui, 4.1.44.
Recevez, Monsieur le Chef Général, mes sincères et respectueuses salutations.

Le Commandant du District,
Michel Léon.

De hiërarchische structuur van de Boerenwacht

		P. Meuwissen Corporatieleider		
	Waalse Raad	+ G. Dalle +		Vlaamse Raad
Ministerie van Binnenlandse Zaken		P. Vanderseypen Algemene Oversten		
	Algemeen Boerenwacht Secretariaat	+ Vlaamse en Waalse Opleidingsdienst later Politiedienst +		juridische + propaganda dienst
		Provinciale Oversten		
		Arrondissements-oversten		
				Gewestoversten
Burgemeesters	Gemeenteoversten	Gemeenteoversten		Gemeenteoversten
		Wijkoversten		
		Trosoversten		
		Gewone Boerenwachters		

De Boerenwacht ging in feite over tot het scheppen van een indeling op basis van de bestuurlijke arrondissementen, mits vervorming of splitsing waar nodig.

Vlaanderen		Wallonië	
Bestuurlijke Arrondissementen	Boerenwacht-Arrondissementen	Bestuurlijke Arrondissementen	Boerenwacht-Arrondissementen
Antwerpen	Antwerpen	Nivelles	Nivelles
Mechelen	Mechelen		Wavre
Turnhout	Turnhout	Mons	Mons/Boussu
	Geel	Charleroi	Charleroi/Jumet
Maaseik	Bree		Marchienn-au-Pont
Hasselt	Hasselt	Soignies	Soignies
	Genk	Thuin	Thuin
Tongeren	Tongeren	Tournai	Tournai
Aalst	Aalst		Ath
Dendermonde	Dendermonde	Liège	Liège
Eekloo	Eekloo/Gent		Esneux
Gent	Eekloo/Gent		Visé
	Deinze	Huy	Huy
Oudenaarde	Oudenaarde	Spa-Verviers	Spa-Verviers
	Geraardsbergen	Waremme	Waremme
St. Niklaas	St. Niklaas	Namur	Namur
Brugge	Brugge		Ciney
Ieper	Ieper	Dinant	Dinant
Kortrijk	Kortrijk		Gedinne
Oostende	Oostende	Philippeville	Philippeville
Roeselare	Roeselare	Virton	Arlon
Tielt	bij Roeselare	Bastogne	Bastogne
Veurne	Veurne	Marche	Marche
Diksmuide	bij Veurne		Bouillon
Brussel	Assche-Vilvoorde	Neufchâteau	Neufchâteau
	Elsene-Halle		
Leuven	Leuven		
	Tienen		

(Splitsing / Samenstelling

E. De Seyn, *Dictionnaire Historique et Géographique des Communes Belges*, 2 dln., Bruxelles, 1925.

BOERENWACHT-ARRONDISSEMENTEN[1]			
Vlaanderen		Wallonië	
Provincies	Arrondissementen	Provincies	Arrondissementen
Antwerpen	Antwerpen	Waals-Brabant	Nivelles
	Geel		Wavre
	Mechelen	Henegouwen	Boussu-Mons
	Turnhout		Charleroi-Jumet
Limburg	Bree		Marchienne-au-Pont
	Genk		Soignies
	Hasselt		Thuin
	Tongeren		Tournai
Oost-Vlaanderen	Aalst		Ath
	Deurne	Luik	Esneux
	Dendermonde		Liège
	Eekloo/Gent		Huy
	Geraardsbergen		Spa-Verviers
	Oudenaarde		Visé
	Sint-Niklaas		Waremme
West-Vlaanderen	Brugge	Namen	Namur
	Ieper		Ciney
	Kortrijk		Dinant
	Oostende		Gedinne
	Roeselare		Philippeville
	Veurne	Luxemburg	Arlon
Vlaams-Brabant	Assche-Vilvoorde		Bastogne
	Elsene-Halle		Bouillon
	Leuven		Marche
	Tienen		Neufchâteau

[1] BW B/4: 9/10.

WERKPLAN

De gemeente werd ingedeeld in verschillende wijken. De wachters in de wijken werden in groepjes ingedeeld van drie tot vijf man, hetwelk tros genoemd werd. In feite waren het patrouilles die eens per week 's nachts rondedienst hadden.
Overdag, buiten hun normale bezigheid, moest dit groepje een oogje in het zeil houden.

's Nachts patrouilleerden de trossen in de verschillende wijken (nooit alleen). Deze troffen mekaar op voorbestemde plaatsen en uren. Ook gebeurde dit door de wijktrossen van de aanliggende gemeenten. Op sommige plaatsen werden bestendige wachtdiensten opgericht.
De nachttijd begon een half uur na zonsondergang en eindigde een half uur voor zonsopgang. Daarbij werd de toegang tot de velden verboden tijdens deze periode, met uitzondering van de boer en zijn huisgenoten en zijn dienstpersoneel.
De Boerenwachters waren dan in het bezit van de Nachtscheine (nachtvergunningen).

VERPLICHTE BOERENWACHT

Wegens het gebrek aan beroepssolidariteit werd de N.L.V.C. verplicht andere maatregelen te treffen om de bewaking van de velden te verzekeren. Deze taak kon niet op vrijwilligersschouders rusten, terwijl de hele gemeenschap van de voordelen genoot.

4 augustus 1941

In het Staatsblad verscheen volgend besluit, ondertekend door E. De Winter en G. Romsée:

> In alle gemeenten waar het aantal vrijwillige leden niet de verhouding van één man per tien hektaren bereikt had, moest de burgemeester op verzoek van de Algemene Overste van de Boerenwacht G. Dalle, mannelijke ingezetenen opvorderen voor de onbezoldigde dienst, tot bovenvermelde verhouding was bereikt.
> De opgeëisten werden automatisch lid van de wacht. Weigering werd gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen of twee maanden en met een geldboete van 26 fr. tot 2.500 fr. of met een dezer straffen.
> De vrederechter was bevoegd tegen dergelijke inbreuken op te treden.

18-19 augustus 1941

Staatsblad: Alleen mannelijke ingezetenen, lichamelijk gezond en van onberispelijk gedrag, die hun vaste woonplaats hebben in de gemeente, konden opgeëist worden.

Augustus 1942

De ,,Boerenwacht'' poogde een gemeentelijke brandweer te worden met zich alsdusdanig aan de burgemeesters op te dringen.

1943

Door toedoen van de bezettende overheid werden de leden van de Passieve-Luchtbescherming en Brandweerkorpsen vrijgesteld van bewakingsdiensten.

Maart 1943

Het officierenkader en de gemeenteoversten kregen vrijstelling van verplichte tewerkstelling in Duitsland.

Januari 1944

Vrijstelling van de landbouwers van wie de vrouw zwanger was.

OPTREDEN VAN DE BEZETTENDE OVERHEID

18 mei 1943

Militärverwaltungschef Reeder drong bij G. Dalle aan de velden scherper te bewaken en de nachtelijke patrouilles te vermeerderen.

Juli en augustus 1943

De Duitsers gingen zelf over tot opeising van alle beschikbare mannen tussen 20 en 60 jaar om dezen in te lijven bij de Boerenwacht.
De angst voor Duitse straffen was reëel en gaf goede resultaten. Wachters die door de Duitse overheid zelf werden opgeëist, werden bij eventuele weigering niet door de Belgische rechtbanken, maar door de Kommandanturen zelf gestraft.

POLITIEKE TAAK VAN DE BOERENWACHT

Voorheen trad de bestuursraad adviserend op.
Vanaf maart 1942 beschikte de Algemene Overste over een eigen juridische adviseur (advokaat), voorheen moest hij voor juridische moeilijkheden te rade gaan bij de juridische dienst van de N.L.V.C.

BOERENWACHTSTAF NA 30.10.43

Algemeen overste: P. Vanderseypen

Twee opleiders: Vlaamse en Waalse
Leider van het Waak-Commando
De opleidingsdienst speelde een belangrijke rol. Deze werd later de politionele dienst.
Provinciale oversten, waargenomen door de Arrondissementsoverste, die de hoogste Boerenwacht-Officiersgraad had.
Arrondissementsoversten.
Het land werd ingedeeld in 36 arrondissementen.
Later door samenwerking met de Rijkswacht werden dezen Districtsoversten.

Februari 1943

Toekenning van een N.L.V.C. Commissiekaart aan de provinciale en de arrondissementsoversten.
Dit in samenwerking met de Rijkswacht.
De Boerenwacht werd alsdusdanig ingeschakeld als gemeentelijke hulppolitie, met het verschil dat de hulpagenten een dagloon uitbetaald kregen en de Boerenwachters gratis werkten.

OPLEIDING VAN DE BOERENWACHT-OVERSTEN

Oktober 1941
Opleidingscentrum nabij Everberg
Tweeweekse opleiding van Arrondissementsoversten.
Alle Vlaamse oversten om de twee weken twee dagen scholing.
De meeste Gemeenteoversten bleven thuis en ontvingen hun opleiding aan de hand van het twee-wekelijkse brochuurtje ,,Boerenwacht''.
De geest van deze scholen was zuiver soldatesk, patriotisch, moraliserend soms propagandistisch-fascistisch.

1942-1943

De Arrondissementsoversten konden na hun opleiding examen afleggen om een officiersgraad te bekomen.
De naam van Arrondissementsoverste werd veranderd in Districtsoverste, dit als gevolg van de samenwerking met de Rijkspolitie.
De opleidingsdienst kreeg de naam van Politionele Dienst.
Op 10 mei 1943 legden negen Arrondissementsoversten, die nog geen graad hadden, examen af.
De examens bestonden in een theoretisch en een praktisch gedeelte.

Wie 60 % behaalde kreeg de graad van Onderveldmeester.
Wie 80 % behaalde kreeg de graad van Veldmeester.
Wie 85 % behaalde kreeg de graad van Opperveldmeester.
De Districtsoverste met de hoogste graad werd Provinciaal Overste in zijn Provincie.

Funkties	Graden
Wijkoverste	Onderwachtmeester
	Wachtmeester
Gemeenteoverste	Wachtmeester
	Opperwachtmeester
Gewestoverste	Opperwachtmeester
	1e Opperwachtmeester
Districtsoverste	Onderveldmeester
(Arrondissementsoverste)	Veldmeester
Provinciale Overste	Veldmeester
	Opperveldmeester
	1e Opperveldmeester
Commandant van het	1e Opperveldmeester
Vlaamse landgebied	Onderhoofdman
(Leider van de Vlaamse	Hoofdman
politiedienst)	
Algemeen overste	Hoofdman
	Opperhoofdman
	1e Opperhoofdman

De benamingen tot 1e Opperwachtmeester waren dezelfde als bij de Rijkswacht. De andere uitsluitend door de Boerenwacht gebruikt (deze benaming vindt men terug bij de V.A.V.V.).

DIENSTGRAADKENTEKENS BOERENWACHT

MANSCHAPPEN

beide mouwen

BRIGADIER

ONDEROFFICIEREN

ONDERWACHTMEESTER

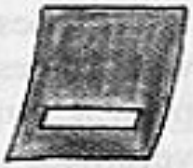

WACHTMEESTER

OPPERWACHTMEESTER

beide spiegels

1e OPPERWACHTMEESTER

LAGERE OFFICIEREN

ONDERVELDMEESTER

VELDMEESTER

OPPERVELDMEESTER

1e OPPERVELDMEESTER

HOGERE OFFICIEREN

ONDERHOOFDMAN

HOOFDMAN

OPPERHOOFDMAN

1e OPPERHOOFDMAN

DIENSTGRAADKENTEKENS

	DIENSTGRAAD	KENTEKENS
Manschappen		
op beide mouwen	Wachter	
	Brigadier	twee rode streepjes op beide mouwen
Onderofficieren		
op beide mouwen	Onderwachtmeester	een zilveren streepje
	Wachtmeester	twee zilveren streepjes
	Opperwachtmeester	drie zilveren streepjes
op beide spiegels	1e Opperwachtmeester	een zilveren ster
Officieren: lagere		
Op beide spiegels	Onderveldmeester	een gouden ster
	Veldmeester	twee gouden sterren
	Opperveldmeester	drie gouden sterren
	1e Opperveldmeester	drie gouden sterren met gouden streep erboven
Officieren: hogere		
op beide spiegels	Onderhoofdman	een gouden ster met één gouden balkje eronder
	Hoofdman	twee gouden sterren met één gouden balkje eronder
	Opperhoofdman	twee gouden sterren met twee gouden balkjes onder
	1e Opperhoofdman	In cirkel het Boerenwacht-embleem met twee licht-gebogen gouden balkjes

Daarenboven droegen de officieren een schouderriem zoals de officieren van de Rijkswacht en het Belgisch Leger.
Ook droegen de officieren een zilveren stormband (koord) op hun kepi.

OPLEIDINGSCENTRUM IN VILVOORDE — KASTEEL ORBAN

In de winter 1943-1944 een nieuwe reeks van zes opleidingsweken voor de Districtsoversten en de Provinciale oversten.
Hier was ook het *Waak-Commando* ondergebracht.
Op het programma stond politie, administratie en cultuur.
Politie: militaire opleiding met oefeningen te voet, met fiets of motor, wapen en schietles, lichamelijke opvoeding met Japans worstelen. Bevoegdheid van de Boerenwacht-oversten met en zonder Commissiekaart. Kaartlezen en

oriëntatie door een commandant van de Rijkswacht. Het landelijk en boswetboek door een Veldbrigadier van de plattelandspolitie. Opperveldmeester Jan Meuwissen gaf het verkeersreglement. Auto- en motorleer.
Administratie: algemene voorschriften over de Boerenwacht-administratie.

SAMENWERKING MET DE RIJKSWACHT EN DE VELDWACHTERS

De Arrondissementsoversten konden sinds oktober 41 beroep doen op het eskadron gemotoriseerde Rijkswachters, de Vliegende Brigade.

15-16 mei 1942

De betrekkingen tussen de kaders van de Boerenwacht en van de Rijkswacht werden hiërarchisch geregeld. De Rijkswacht kontroleerde de patrouilles van de Boerenwacht.

WAAK-COMMANDO

Volgens corporatieve opvattingen mocht de N.L.C.V. over een eigen militie beschikken. Het waren betaalde wachters in vast verband, die optraden waar er nood was. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid had zich op 2.3.1944 akkoord verklaard om het Commando vrijheid te geven op politioneel gebied en het net als Rijkswacht onafhankelijk te maken van gemeentelijk toezicht.

Funkties	Graden
Wachtoverste	Onderwachtmeester Wachtmeester Opperwachtmeester
Pelotonsoverste	Opperwachtmeester 1e Opperwachtmeester Onderveldmeester
Eskadronscommandant	Onderveldmeester Veldmeester Opperveldmeester
Commandant van het Waak-Commando (Jan Meuwissen)	Opperveldmeester 1e Opperveldmeester Onder-Hoofdman

Wedden

Graden	Maandwedden
Wachter	1.100 fr.
Brigadier	1.300 fr.
Onderwachtmeester	1.450 fr.
Wachtmeester	1.550 fr.
Opperwachtmeester	1.650 fr.
1e Opperwachtmeester	1.750 fr.

1 oktober 1943

Promovering van de eerste lichting: 34 man.
De hoogste graad die in het Waak-Commando kon worden uitgereikt was dit van 1e Opperwachtmeester.

November 1943

Tweede lichting: 40 man.

Juni 1944

Herziening van de N.L.V.C.-budgetten. Het gevolg hiervan was dat moest afgezien worden van verdere aanwervingen voor het Waak-Commando. Van een derde lichting was geen spoor meer.

PROPAGANDA

In vele gemeenten werden propagandafeesten ingericht.
Deze vergaderingen werden opgeluisterd door VIVO.
Boerenhulp aan stadskinderen kende een groot succes.

PUBLICITEIT

Veertiendaagse brochure ,,Boerenwacht''.
Weekblad van de N.L.V.C. ,,Volk en Bodem''.

Ieper	3	15	—	3	—	21
Kortrijk	15		2	2	—	24
Totalen	26	281	14	38	12	371

Branden			Diefstallen			
Hoeve en bijgebouwen	Veld-vruchten	Onbepaald	Geld	Vee	Veld-vruchten	Onbepaald
5	13	8	18 diefstallen 1.339.150 fr.	195	49	21

Optreden van de Boerenwacht tegen patriotisme

	1941		1942		1943		1944	
Arrondissementen	Verjaging	Aanhouding	Verjaging	Aanhouding	Verjaging	Aanhouding	Verjaging	Aanhouding
Antwerpen	—	11	—	6	1	—	1	—
Turnhout	1	—	—	—	2	—	—	—
Elsene-Halle	—	—	—	2	—	4	—	1
Leuven	—	—	—	—	1	—	—	—
Bree	1	—	3	5	—	—	—	—
Hasselt	—	4	—	3	5	3	1	—
Aalst	4	1	—	5	1	1	—	2
Dendermonde	—	5	—	—	1	5	4	10
Ieper	—	—	—	5	—	2	1	—
Kortrijk	—	1	—	3	—	2	1	—
Totalen	6	22	3	29	11	17	8	13

Opleidingscentrum — Kasteel Orban te Vilvoorde. Het officierenkorps.

Opleidingscentrum — Kasteel Orban te Vilvoorde. Uitrukken op veldoefening.

Het Waak-Kommando der „Boerenwacht". Men bemerkt een onderwachtmeester (een streepje), een veldmeester (twee gouden sterren) en een opperwachtmeester (drie strepen).

2e links: Opperveldmeester Ernest Roothoofd, 1e inspekteur der Boerenwacht. Redenaar Karel De Lombaerde leider der politieke scholing — 1942.

POLITIEK IN HET BOERENWACHTKADER

De Boerenwacht maakte deel uit van de N.L.V.C., de nieuwe instelling, die ondanks het praktisch nut, rechtstreeks gecopieerd was op de fascistisch-corporatieve instellingen van Italië.
Er was ongetwijfeld een sterke invloed van het V.N.V.
Men kan aannemen dat alle Boerenwacht-oversten lid waren van het V.N.V.
De Vlaamse leider Karel Delombaerde deed enorm zijn best om de geest van het V.N.V. onder de Oversten te verspreiden.
De Boerenwacht-leuze ,,Schone boeren, schoon volk'' was rechtstreeks ontleend aan de Dinaso-landbouwpolitiek.
Er werd sterk gereageerd tegen SS-mannen en leden van de DeVlag.

Bronnen

De Boerenwacht in de Vlaamse provincies (1940-1944), verhandeling door Solange Lefèver.
Weekblad ,,Volk en Bodem''.
Veertiendaagse brochure ,,Boerenwacht''.
Navorsingscentrum W.O.II.

BOERENWACHTFONDS

De standregelen van het ,,Boerenwachtfonds'' verschenen in het Staatsblad.

Boerenwachtfonds te Brussel

Standregelen

De ondergetekenden:

1. Dalle, Godfried, Jozef, ambtenaar, woonachtig te Wemmel, Diepestraat 10. Nationaliteit: Belg.
2. Busschaert, Cyrille, Camille, landbouwer, woonachtig te Sint-Kruis-Brugge, Wijk Brouck 18. Nationaliteit: Belg.
3. Saeys, Joseph, Marie, Achilles, Cornelius, bloemist, woonachtig Sint-Niklaas, Casinostraat 17. Nationaliteit: Belg.
4. De Temmerman, Louis, Camille, landbouwer, woonachtig te Marchelez-Ecaussinnes, rue du Pont-Louvy 2. Nationaliteit: Belg.
5. Pierart, Albert, Valère, Gerard, Edmond, Horace, landbouwer, woonachtig te Verlereille le Sec, rue de l'Eglise 1. Nationaliteit: Belg.
6. Monami, Joseph, Dieudonné, Albert, landbouwer, woonachtig te Liège,

Chertal-Herstal 120. Nationaliteit: Belg.

7. Libbrecht, Adela, Ludovica, Julia, echtgenote Scheurs Jan, zonder beroep, woonachtig te Dilsen, Driepaal 1. Nationaliteit: Belg.
8. Van den Brande, Frans, landbouwer woonachtig te Wolvertem, Nerom 4. Nationaliteit: Belg.
9. Happart Joseph, landbouwer, woonachtig te Lantin, rue de Liège. Nationaliteit: Belg.

Overwegende de wenselijkheid een juridisch statuut te verlenen aan de gemeentelijke kassen van de ,,Boerenwacht'', gesticht door beslissing van de algemene overste van de Boerenwacht, de heer G. Dalle, in dato van 9 juli 1941.
Gezien de noodzakelijkheid een eenvormig en volgens de voorschriften der wet van 27 juni 1921 ingericht beheer op te leggen aan de gemeentelijke kassen van de Boerenwacht.
Hebben besloten te stichten een vereniging zonder winstoogmerken, bij dewelke alle fondsen van de gemeentelijke kassen der Boerenwacht dienen ingebracht te worden en waarvan de statuten als volgt bepaald zijn:

STATUTEN

Hoofdstuk I. — Karakter der vereniging

Benaming.

Artikel 1. De vereniging draagt de benaming ,,Boerenwachtfonds''.
Artikel 2. De zetel der vereniging is gevestigd te Brussel.

Doel.

Artikel 3. De vereniging heeft tot doel de verwezenlijking van alle doeleinden strekkend tot de bescherming van de materiele en morele belangen van de boerenstand.

Duur.

Artikel 4. De vereniging is voor een onbeperkten duur opgericht. Zij kan anticipatief ontbonden worden in de vormen door de wet van 27 juni 1921 voorgeschreven.

Hoofdstuk II. — De leden

Aantal leden.

Artikel 5. Het aantal leden is onbeperkt. Het mag niet minder zijn dan drie.

Categorieën van leden.

Artikel 6. De vereniging omvat drie categorieën leden:
a) Werkende leden
b) Aangesloten leden
c) Ereleden

Bijdragen.

Art. 7. De leden betalen een bijdrage waarvan het bedrag ieder jaar en voor iedere categorie van leden door de algemene vergadering wordt vastgesteld. Het bedrag der bijdrage mag:
500 frank voor de aangesloten leden en
5000 frank voor de ereleden
niet overschrijden.

Verantwoordelijkheid.

Artikel 8. .....

Ontslag, uitsluiting.

Artikel 9. .....

Hoofdstuk III. — Vertegenwoordiging van de vereniging

Organen van de vereniging.

Artikel 10. .....

Algemene vergadering.
Samenstelling, gewone algemene vergadering.

Artikel 11. .....

Bevoegdheid.

Artikel 13. .....

Bijeenroeping.

Artikel 14. .....

Samenstelling van het bureel.

Artikel 15. .....

Stemmingen.

Artikel 16. .....

Wijziging der statuten

Artikel 17. .....

Processen-verbaal.
Artikel 18. .....
Bekendmaking.
Artikel 19. .....
B. Raad van Beheer.
Samenstelling.
Artikel 20. .....
Afzetting of ontslag.
Artikel 21. .....
Verantwoordelijkheid.
Artikel 22. .....
Bezoldiging.
Artikel 23. .....
Vergaderingen.
Artikel 24. .....
Beraadslagingen.
Artikel 25. .....
Bevoegdheden.
Artikel 26. .....
Handtekeningen.
Artikel 27. .....
C. Toezicht.
Commissarissen.
Artikel 28. .....
Hoofdstuk IV. — Rekeningen
Dienstjaar
Artikel 29. .....
Maatschappelijke geschriften, reserven.
Artikel 30. .....

Hoofdstuk V. — Ontbinding, vereffening.

Ontbinding.

Artikel 31. .....

Bestemming der goederen.

Artikel 32. .....

Hoofdstuk VI. — Verschillende bepalingen.

Reglement.

Artikel 33. .....

Betwistingen.

Artikel 34. .....

Woonstkeuze.

Artikel 35. .....

Algemeen recht.

Artikel 36. .....

Bekendmaking.

Artikel 37. .....

Hoofdstuk VII. — Voorlopige schikking

Artikel 38. Zijn voor de eerste maal benoemd in hoedanigheid van beheerders: Dalle, Busschaert, Saeys, De Temmerman, Piérart, Monami, Libbrecht, Happart.
En in hoedanigheid van commissarissen: Van den Brande Frans.

Brussel, 4e februari 1943.
Get. G. Dalle, C. Busschaert, J. Saeys, L. De Temmerman, A. Piérart, J. Monami, A. Schreurs-Libbrecht, J. Happart, F. Van den Brande.

Voor eensluidend afschrift
Een beheerder,
G. Dalle.

„Boerenwachtfonds" te Brussel
Bleekerijstraat 35

Standregelen verschenen in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 20 februari 1943, onder nr. 188.

ONTSLAG VAN BEHEERDER

Bij beslissing van de raad van beheer, op 28 september 1943, werd aan de heer G. Dalle, op zijn aanvraag, ontslag verleend als lid van de raad van beheer.
Brussel, de 28e september 1943.

Twee beheerders

J. Saeys Busschaert Cyriel

ONTSLAG, AFZETTING EN BENOEMING VAN BEHEERDERS

Uittreksel uit het proces-verbaal van de algemene vergadering der deelgenoten gehouden op 28 maart 1944.
Het ontslag aangeboden door de heer J. Saeys, als lid van de beheerraad, werd aanvaard, de afzetting van de heer A. Piérart, lid van de beheerraad, werd uitgesproken.
De heren P. Vanderseypen, E. Roothooft en L. Thomas werden tot beheerders benoemd in vervanging van de heer G. Dalle, ontslagnemer van 28 september 1943 af en van de heren J. Saeys en A. Piérart.

Uittreksel van het proces-verbaal van de zesde zitting van de beheerraad op 28 maart 1944.
De beheerraad benoemt bij eenparigheid van stemmen de heer P. Vanderseypen tot voorzitter en bevestigt de heer J. Happart in zijn funktie van ondervoorzitter.
Brussel, de 28e maart 1944.

Twee beheerders

A. Schreurs-Libbrecht Busschaert Cyriel

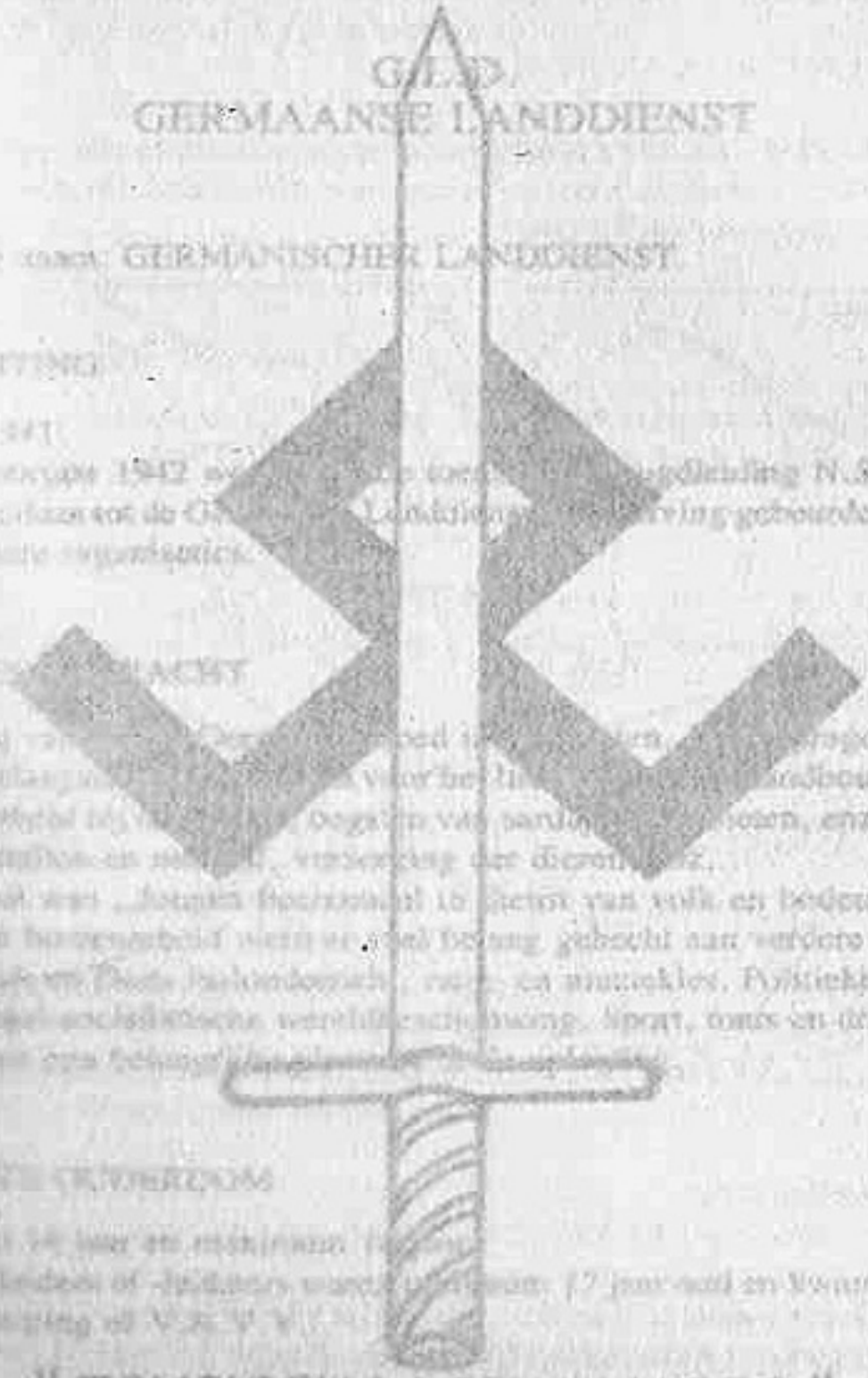

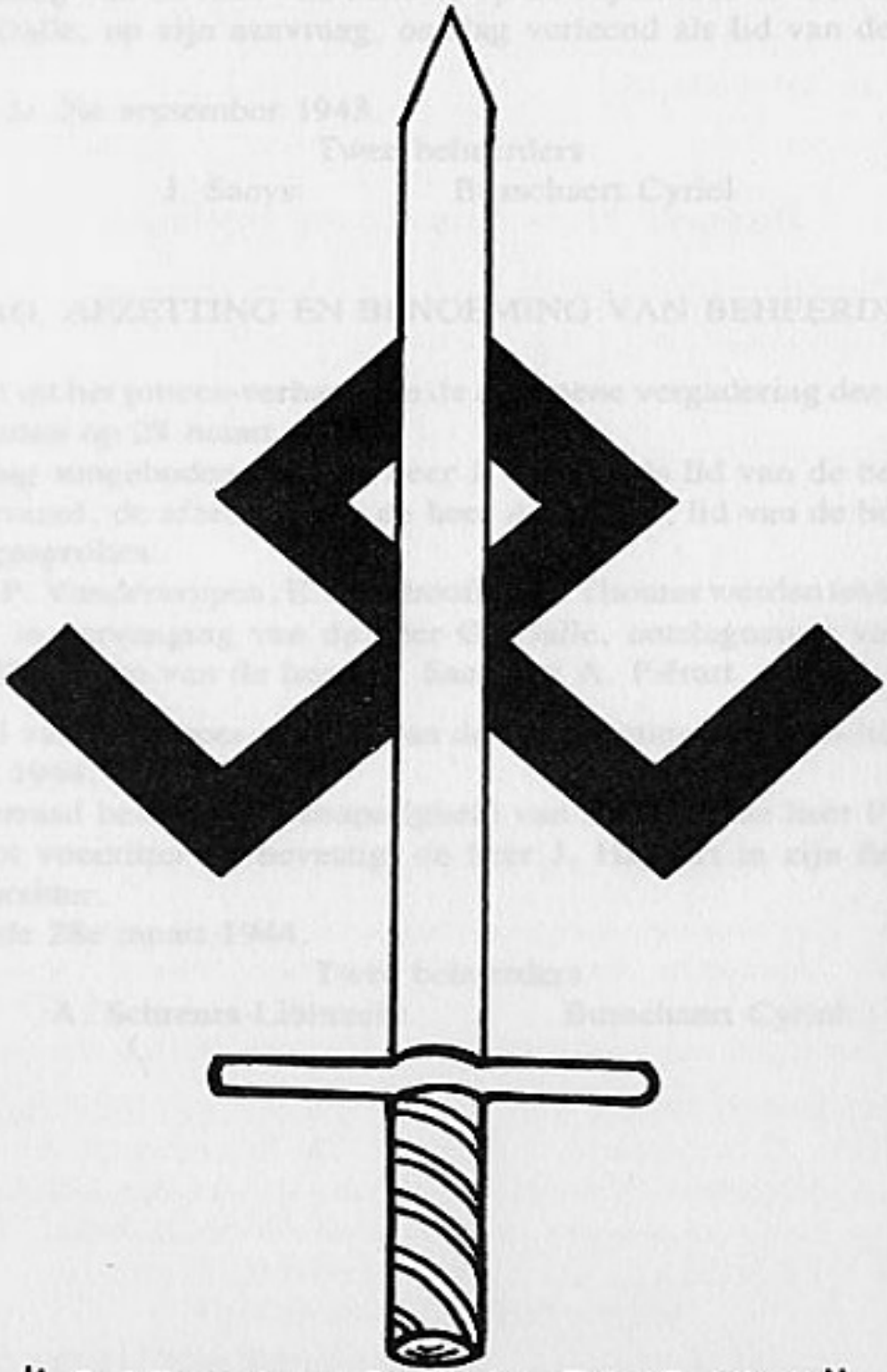

" GERMAANSE LANDDIENST "

G.L.D.
GERMAANSE LANDDIENST

Officiële naam: GERMANISCHER LANDDIENST.

OPRICHTING

Zomer 1941.
In het voorjaar 1942 werd door de toenmalige jeugdleiding N.S.J.V. een oproep gedaan tot de Germaanse Landdienst. De werving gebeurde eveneens door andere organisaties.

DOEL EN OPDRACHT

Vestiging van nieuw Germaans bloed in het oosten. Bij de jeugd terug de nodige belangstelling opwekken voor het landleven en het landbouwberoep. Handenarbeid bij de boeren, oogsten van aardappelen, bieten, enz... Reinigen der stallen en neerhof, verzorging der dieren, enz...
Het parool was ,,Jongen boerenadel in dienst van volk en bodem''.
Buiten de boerenarbeid werd er veel belang gehecht aan verdere scholing: Nederlands en Duits taalonderricht, zang- en muziekles. Politieke scholing en nationaal-socialistische wereldbeschouwing. Sport, mars en driloefeningen namen een belangrijke plaats in in de opleiding.

VEREISTE OUDERDOM

Minimum 14 jaar en maximum 16 jaar.
De kampleiders of -leidsters waren minimum 17 jaar oud en kwamen uit de jeugdbeweging of V.A.V.V.

KEURING IN VLAANDEREN

Door de diensten van de Waffen SS, Kasteel Horst te Schoten.

Voor het vertrek in juli 1942 gebeurde dit te Brussel eveneens door de Waffen SS.

SAMENSTELLING VAN DE G.L.D.

Een verzameling van jongens en meisjes komende uit de diverse Jeugdorganisaties der Germaanse landen: Vlaanderen, Nederland, Noorwegen, Denemarken, Duitsland en Wallonië.

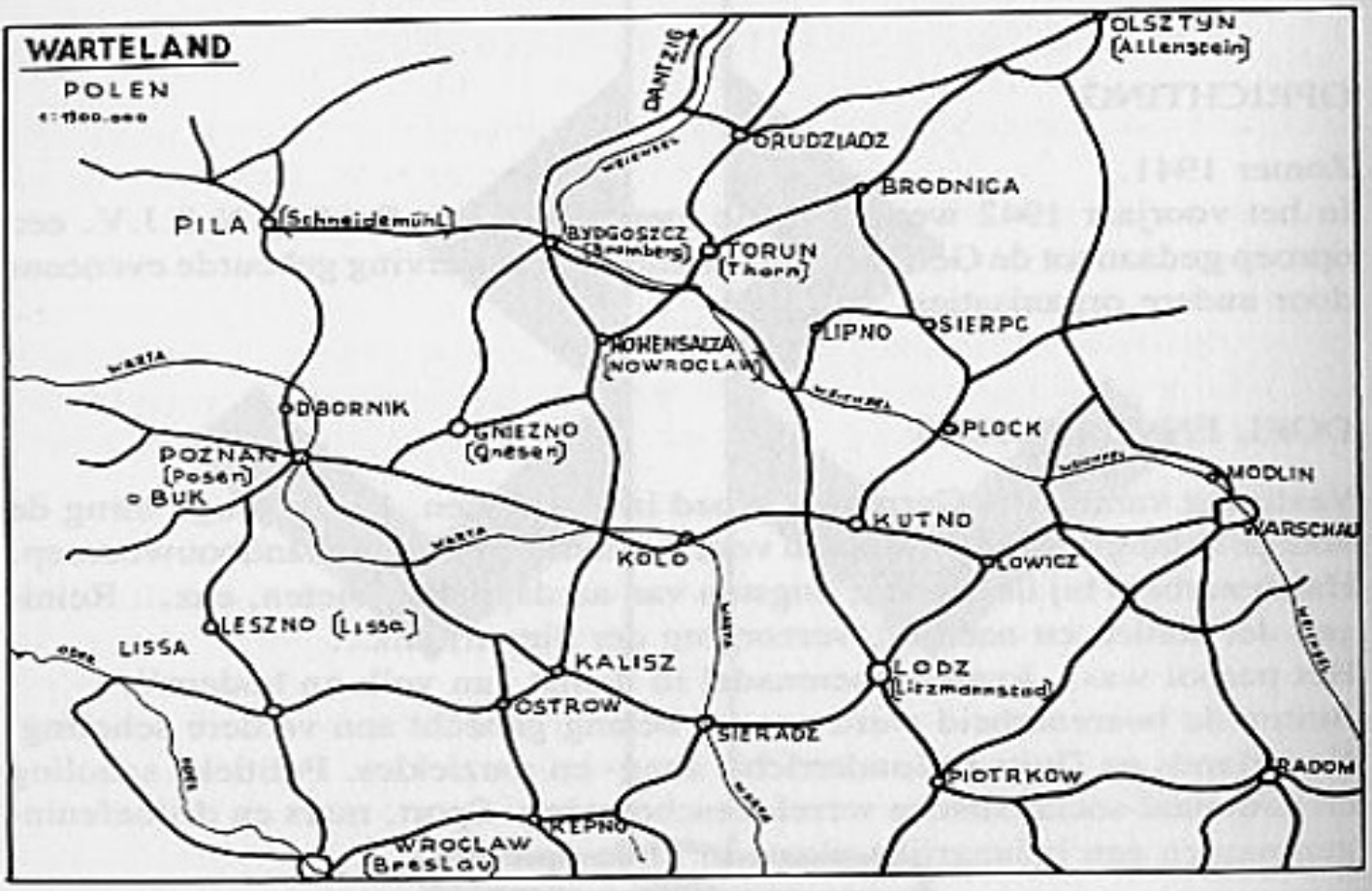

ONDERBRENGING

De Noordnederlanders, Noren en Walen in West-Pruisen.
De Vlamingen en Denen in het Wartheland. Wartheland werd genoemd naar de Wartherivier, die er doorheen stroomt. Dit land heeft de oppervlakte van België en is uitsluitend landbouwgebied. Wartheland werd in 1939 terug bij Duitsland gevoegd, daar het eertijds tot Pruisen behoorde. Voor 1939 was het een deel van Polen. In deze streek was de burgerbevolking voor het meren-

deel van Duitse afstamming (Volksduitsers), doch hun leefgewoonten waren op Polen afgestemd.
De voornaamste steden in Wartheland zijn Posen (Poznan), Lodz (Litzmannstadt), Kutno, Lissa en Hohensalza.

DUUR VAN DE LANDDIENSTOPLEIDING

3 jaar, dit in tegenstelling met het voor de Duitse H.J. zogenaamde ,,Landjahr'' dat slechts één jaar duurde.

1. Het eerste jaar Landdienst

Werken in groepsverband op grote landbouwbedrijven (staatsbedrijven), waar reeds het ganse nabijgelegen Poolse dorp te werk gesteld was.

2. Het tweede jaar Landdienst

Iedere vrijwilliger werd ingedeeld en ondergebracht bij een aparte boer meestal ,,Umsiedler''. Uitwijkelingen, Volksduitsers uit Wolhynien (Rusland).

3. Het derde jaar Landdienst

Dienst op een Duitse modelhoeve met aansluitend lessen aan een landbouwschool.

KAMPEN IN WARTHELAND — VLAMINGEN

20 N.S.J.V.-kampen voor jongens.
6 N.S.J.V.-kampen voor meisjes.

SAMENSTELLING EN ONDERBRENGING IN EEN KAMP

Ieder kamp telde ongeveer 40 jongens of meisjes. De leiding van de kampen werd toevertrouwd aan een Vlaamse leiding.
De hoogste was de Kampleider, gewoonlijk met de dienstrang van Schaarleider of Hopman, bijgestaan door een Onderkampleider, die in iedere omstandigheid de Kampleider moest vervangen.
Tevens had ieder kamp een huishoudster en twee huishoudhelpsters, die

instonden voor koken, wassen en andere huishoudelijke karweien. Deze dames waren voor twee-derden Duitsers, één derde Vlamingen die dan een kursus gevolgd hadden.
Per kamp was er eveneens een geschoolde (kursusdeelnemer) verpleger voorzien alsook twee trommelaars en twee bazuinblazers.
De kampen waren meestal ontruimde schoolgebouwen of herenhuizen die zeer prachtig gelegen waren. De inrichting was sober maar smaakvol. Verlichting gebeurde met petroleumlampen.

WERKVERDELING EN DIENSTEN

In het kamp — Binnendienst

Wachtdienst voor veiligheid van het kamp, de soldatengeest doen herleven. Gezondheidsdienst: er werden lessen gegeven tot het bekomen van verpleger of eerste hulp bij ongevallen „Feldscherbescheinigung" (Chirurgijn te velde). Weersportkampen: duur van drie weken, voor militaire opleiding. Na het goed afsluiten van deze kampen kon men het H.J. Leistungsabzeichen en het H.J. Schiessabzeichen bekomen.
Het onderhoud van de kampen gebeurde door de jongens en meisjes zelf die binnendienst toegedeeld kregen met beurtrol. Aan zuiverheid en hygiëne werd zeer veel belang gehecht. Wat dit betrof kende de kampleiding geen pardon. Iedere tekortkoming werd streng bestraft (strafoefeningen, marsen met gewicht in de ransel, enz.).
Ieder kamp bezat een goed voorziene sportuitrusting. De zondagvoormiddag was voorbehouden aan sport en dril, de namiddag aan veldspelen.
Er heerste in de Landdienstrangen en -kampen een strenge tucht en een zeer goede geest. De kampleiders droegen hun verantwoordelijkheid tegenover de Jeugdleiding en de ouders op excellente wijze.
In de lange winteravonden waakten de Kampleiders of Kampleidsters over hun jongens of meisjes, opdat zij niet zouden vervreemden zo ver van huis. Regelmatig gaf men 's avonds les in de moedertaal, rekenen, gezang, Duitse les en af en toe een kameraadschapsavond of een verbroedering met een dicht bijgelegen kamp van de Landdienst.
Na het avondmaal was er avondappel en groet aan de blauwvoetvlag die iedere morgen gehesen werd samen met de H.J.-vlag.
Wie staldienst had, kreeg in de namiddag twee uur rust gezien het vroege opstaan.
Om 21 uur was iedereen te bed.
De gezondheidsinspektie gebeurde door de diensten van de H.J.

De werkverdeling gebeurde door de Duitse bedrijfsleider. Er was een beurtstelsel voorzien, zodat iedere groep afwisselend kennis maakte met alle bedrijfstakken van het landbouwleven.
In twee grote categorieën weergegeven had men staldienst en velddienst. Staldienst omvatte: verzorging der dieren, paarden, veestapel, melken der koeien, enz...
Velddienst was deelnemen aan de uit te voeren werken op het land of bos naargelang het seizoen.
Wie van staldienst was, moest heel vroeg uit de veren of liever van zijn strozak opstaan want om 5 uur moest men beginnen met melken (op bepaalde bedrijven waren er 350 koeien). De paardemannen moesten hun paarden verzorgen en uitmesten, waarna ze tegen 7.30 uur kwamen ontbijten in het kamp om daarna naar het bedrijf terug te keren en hun voormannen (Poolse landarbeiders) te vervoegen.
In de zomer werden de koeien naar de weiden gedreven, rond 16 uur teruggedreven en gemolken.
De velddienst begon om 7 uur 's morgens in de zomer. De jongens kregen hun taak volgens het seizoen toegewezen en vertrokken met hun voorman naar hun arbeidsplaats.
Op deze grote bedrijven waren steeds een hoefsmid en een timmerman te werk gesteld. Ook daar kwam men om de beurt.
Het ontbijt nam men in het kamp op verschillende uren, gezien het verschil in werktijd en werkwijze. Het middagmaal en avondmaal om 18 uur nam men steeds gezamenlijk. Het eten was voedzaam en voldoende gezien de jonge magen en het zware werk.

VERLOF

14 dagen met Kerstmis, 14 dagen in juli juist voor de oogsttijd.

ZAKGELD

10 R.M. per maand voor een Landdienst-meisje of -jongen.
Een vergoeding voor de ouders was niet voorzien.

Jongens — N.S.J.V.

Aanvankelijk het N.S.J.V. uniform met schouderriem. Later viel deze weg.

Zomer

Zwarte broek (korte), groen hemd, zwarte hoge schoenen, grijze witte kousen. Het kampleidersuniform: zwart jasje tot in de lenden, een zwarte rijbroek en zwarte laarzen.

Winter

Het winteruniform der H.J.
Zwarte laarzen, zwarte pofbroek, zwarte vest met zilveren knopen.
Gordelriem met koppelslot (blauwvoet).
Op de linkermouw de blauwvoet (het organisatieteken van de N.S.J.V.) en het bandje ,,Germanischer Landdienst''.
Zwarte muts met klep (H.J.-muts).

Meisjes — D.M.S.

Zomer

Het D.M.S.-uniform.
Windbloes met op de linkermouw het organisatieteken en onderaan het bandje ,,Germanischer Landdienst''.

Winter

Zwarte rok, zwarte vest met op de linkermouw gans onderaan het formatieteken (blauwvoet in ring) en daarboven het bandje ,,Germanischer Landdienst''. Zwarte lage schoenen en witte sokken.

Jongens — DeVlag

Het blauwe H.J.-uniform zoals de D.B.V. Germaanse Landdienst.
Met dit onderscheid dat ze op de linkerondermouw het bandje ,,Germanischer Landdienst'' gans onderaan met net daarboven het leeuwenschildje droegen.

Meisjes — DeVlag

Zoals de H.J.-meisjes met dezelfde kentekens als de jongens DeVlag.

Werkkledij

Warm ondergoed, werkkledij, schoenen en trainingspak werden verstrekt door de bekledingsdiensten der H.J.

Opmerking

Iedere nationale groep droeg in de zomer zijn eigen landsuniform van de jeugdgroeperingen, voorzien van een smalle armband ,,Germanischer Landdienst''.

BEWAPENING

H.J.-dolk in schede aan de gordelriem, geen verplichting, slechts geduld. Voor de wacht beschikte men soms over een revolver.

FORMATIEKENTEKEN

De Odalrune met zwaard: bindteken van het Germaanse bloed met de vadergrond, adel beveiligd door het zwaard der weerbaarheid.

VLAG

De landdienstvlag met dezelfde kentekens als het formatiekenteken.
Witte kentekens op zwarte grond.

LANDDIENSTDRAAGTEKEN

In november 1943 kwam een verordening van het N.S.J.V.
De kameraden en kameraadskes, die terugkwamen uit de Landdienst en trouw bleven aan de Jeugdbeweging ,,de N.S.J.V.'', kregen schriftelijke toelating een zilveren geborduurd Landdienst-draagteken te dragen. (2 cm hoog op de linkerborstzak van de vest).

Wie niet meer behoorde tot de landdienstinzet in de Warthegau, droeg niet meer het bandje „Germanischer Landdienst" en ook niet meer het Landdienstdraagteken op de kraagspiegel.

LEIDING N.S.J.V. — GERMAANSE LANDDIENST

Departementsleider van de Landdienst	A. van de Walle
Gevolgmachtigde in Posen Jongenskampen	Renaat Smets
Departementsleider van de Landdienst	M. van Rompaey
Gevolgmachtigde in Posen Meisjeskampen	Croux
Zakenleider	E. Pollet
Vendelleider in de landdienst	Herman Grote
	Van Domburg
Inspekteur	Piet Hermans
	Ernest Pollet
	Karel de Smet

LEIDING DEVLAG — GERMAANSE LANDDIENST

Hauptgefolgschaftsführer: Reynaert Armand
Paenhuysen Wim

De hoogste dienstgraad bij de Vlamingen (N.S.J.V.) was de Stamheer die, bijgestaan door een Hopman, de administratie waarnam en de Vlamingen vertegenwoordigde bij de Duitse H.J.-leiding.

JONGENSKAMPEN IN POSEN

Kampen	*Naam*	*Kampleider*	*Onderkampleider*
Möllen		Hermans Piet	
Eschdorf			
Zelm		Muyle Edgard	
Mühlendorf	Willem van Oranje	Meganck Carlo	Callens Dries
(Zidewo)		Bogaert	
Schulenau	Marnix van	Van den Brande Bert	Van Dyck Ludo
	St. Aldegonde	Van Meer Karel	Beckers Renaat
			Wirtschaftleiterin:
			Lunders Vitaline
Gersdorf	Gero von Gersdorf	Van Nespen Paul	Terweduwe Juul

In dienst bij de boeren in het Warteland.

Gross-Gurek — Landdienstführerschule. Leiders uit Europese landen.

Hoog bezoek bij de Landdienst in Polen.

Groen Front — Warthegau september 1942.

Schulenau. Dagverblijf.

Oogsttijd.

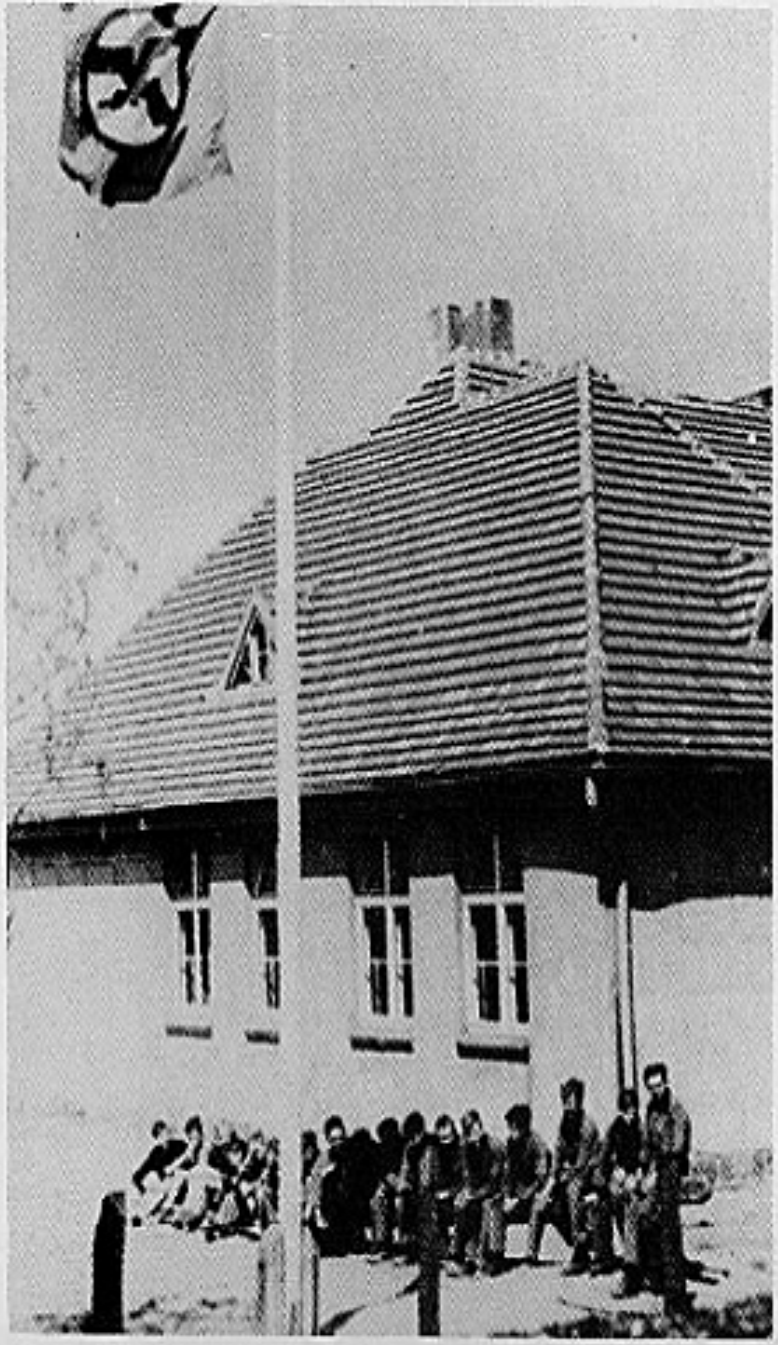

Kamp Schulenau. Gebouw.

Kamp Mulendorf. Germaanse Jeugd.

Vertrek uit Antwerpen. Feest in de zoo — januari 1943.

Hopman Meganck meldt de vrijwilligers aan hoofddienstleider L. Poppe.

Landdienstschool Gross-Gurek. Afmars tot velddienst.

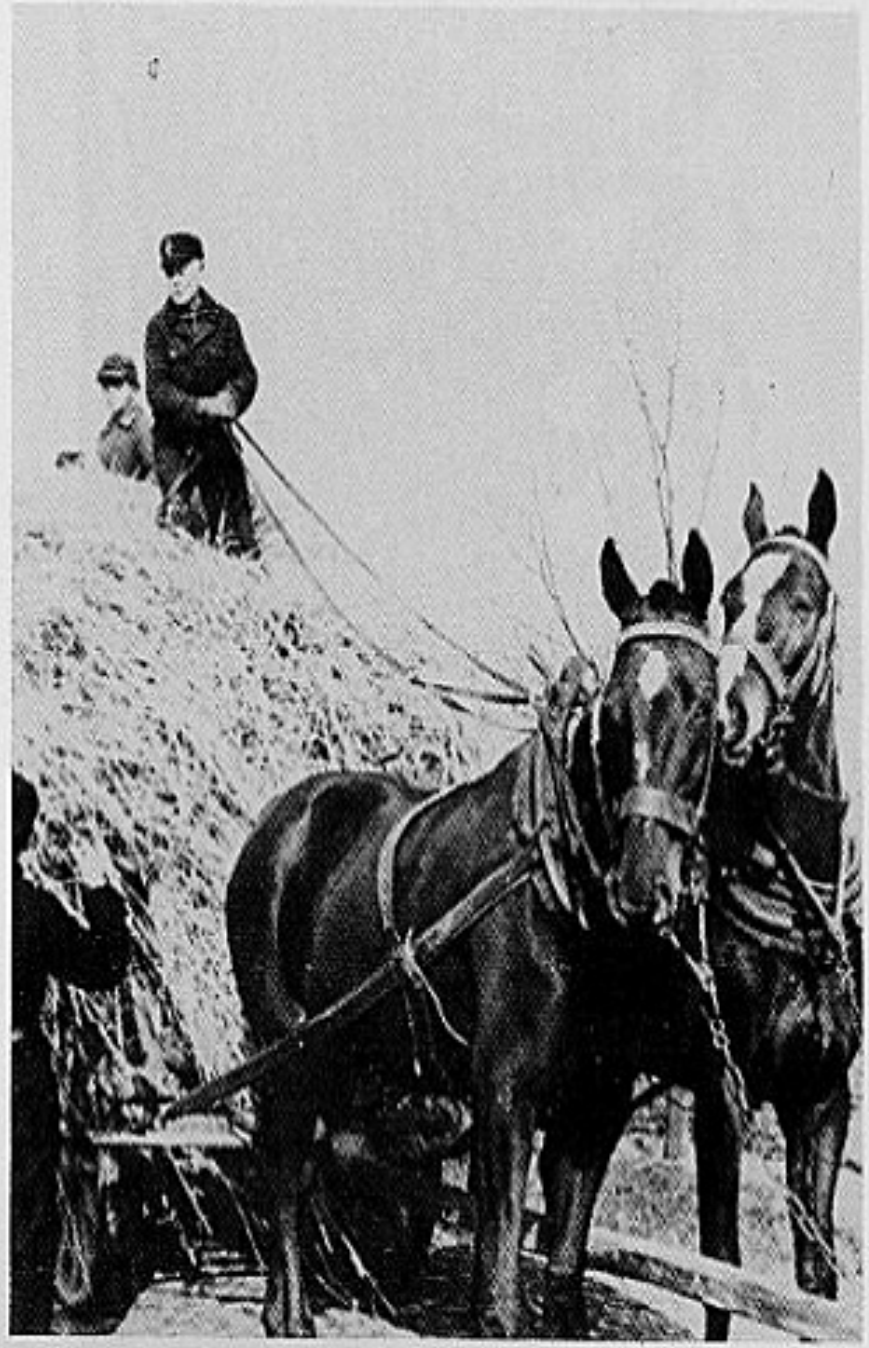

Inhalen van de oogst.

Landdienstführerschule Gross-Gurek. Deelnemers uit alle Germaanse landen.

Posen 1943. Reichjugendführer Axmann schrijdt met de hoofddienstleider Leo Poppe het front der D.M.S. Landdienst af.

DeVlag — H.J. Landdienst. De boer begroet de vrijwilliger.

Hauptgefolgschaftsführer Reynaers.

H.J. Landdienst. Het ophalen van melk.

H.J. Landdienst. De „Betriebsführer" verklaart de bouw der verschillende ploegen.

H.J. Landdienst — Ost-Hannover. Begroeting van de Gebietsführer.

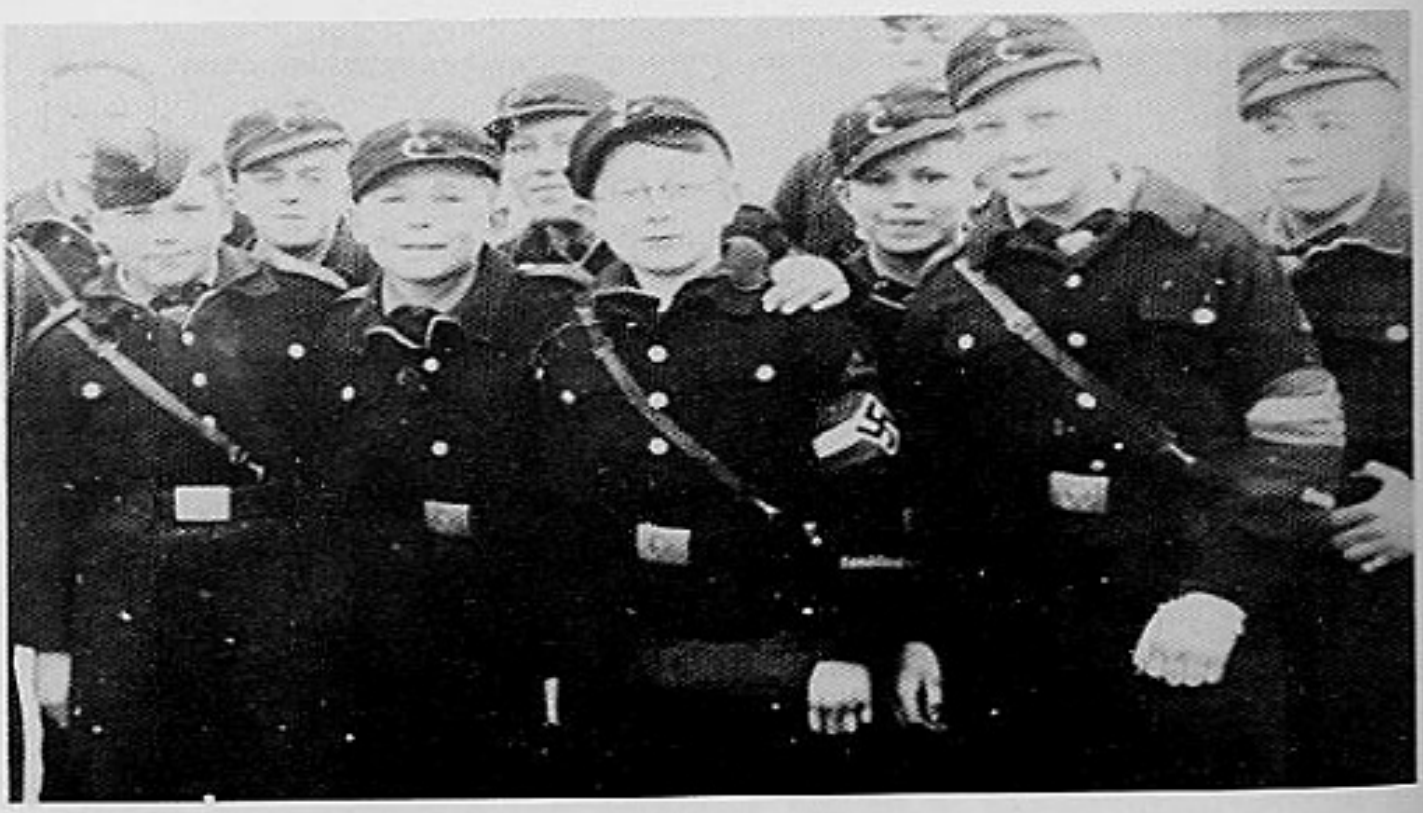

H.J. Landdienst — Ost-Hannover. Kamp Rötgesbuttel.

H.J. Landdienst. Zangkoor.

H.J. Landdienst. Aantreden der manschappen.

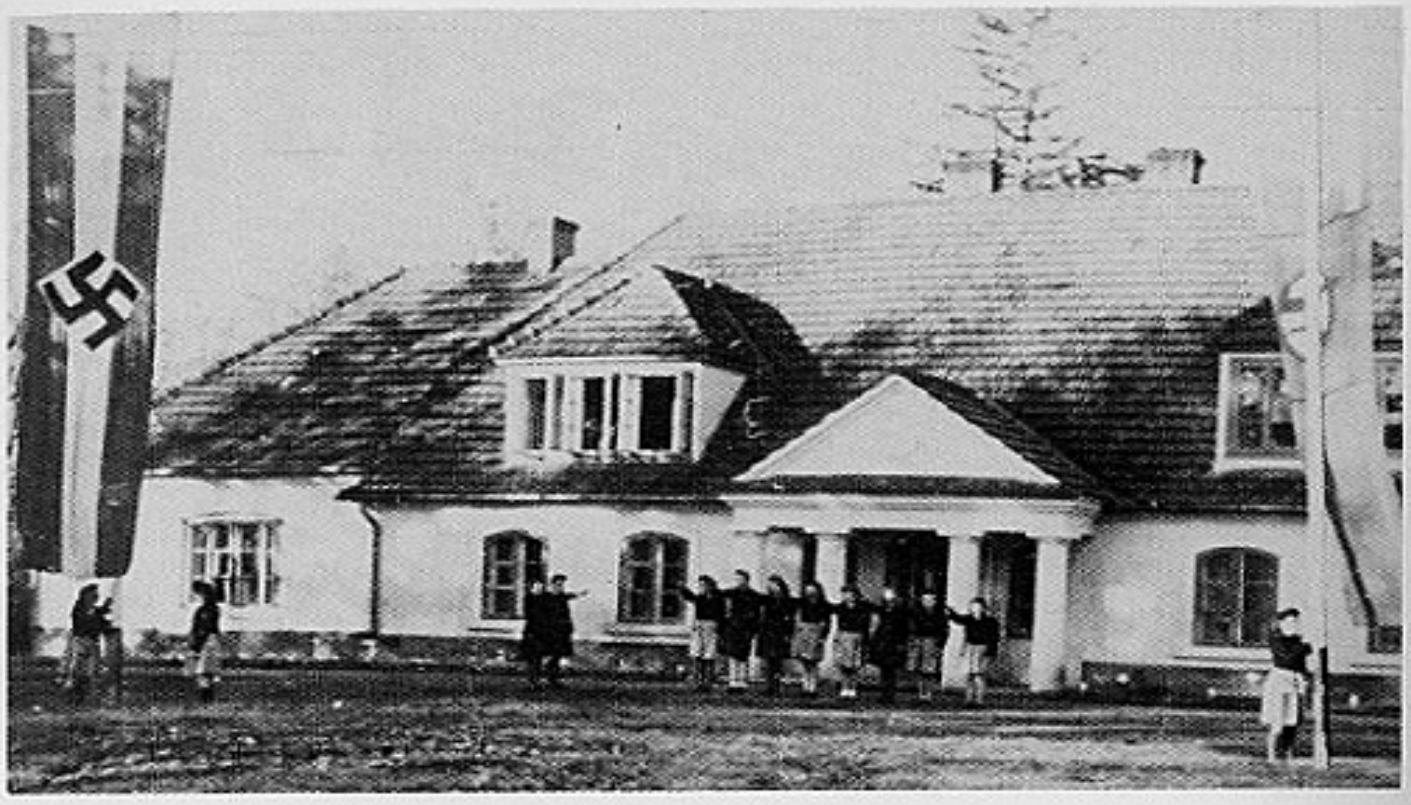

Kamp Kamienna — Warteland, 26 februari 1943.

Kamp Kamienna — 26 februari 1943. De ganse bezetting: Kampleidster Boelaert Gaby: onderkampleidster Vermeir Susy.

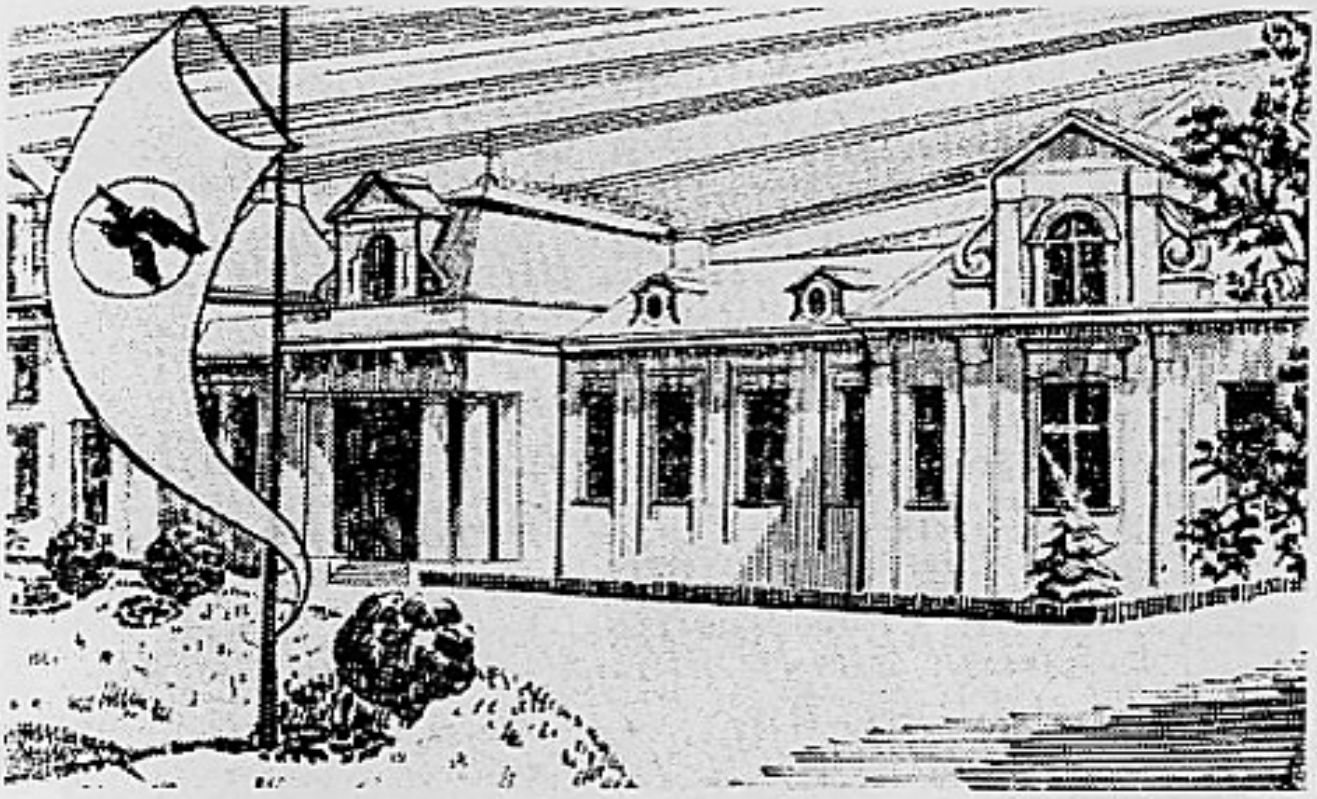

Kamp Sieminice — Warteland 1942.

Kamp Kamienna — 1943. Sport.

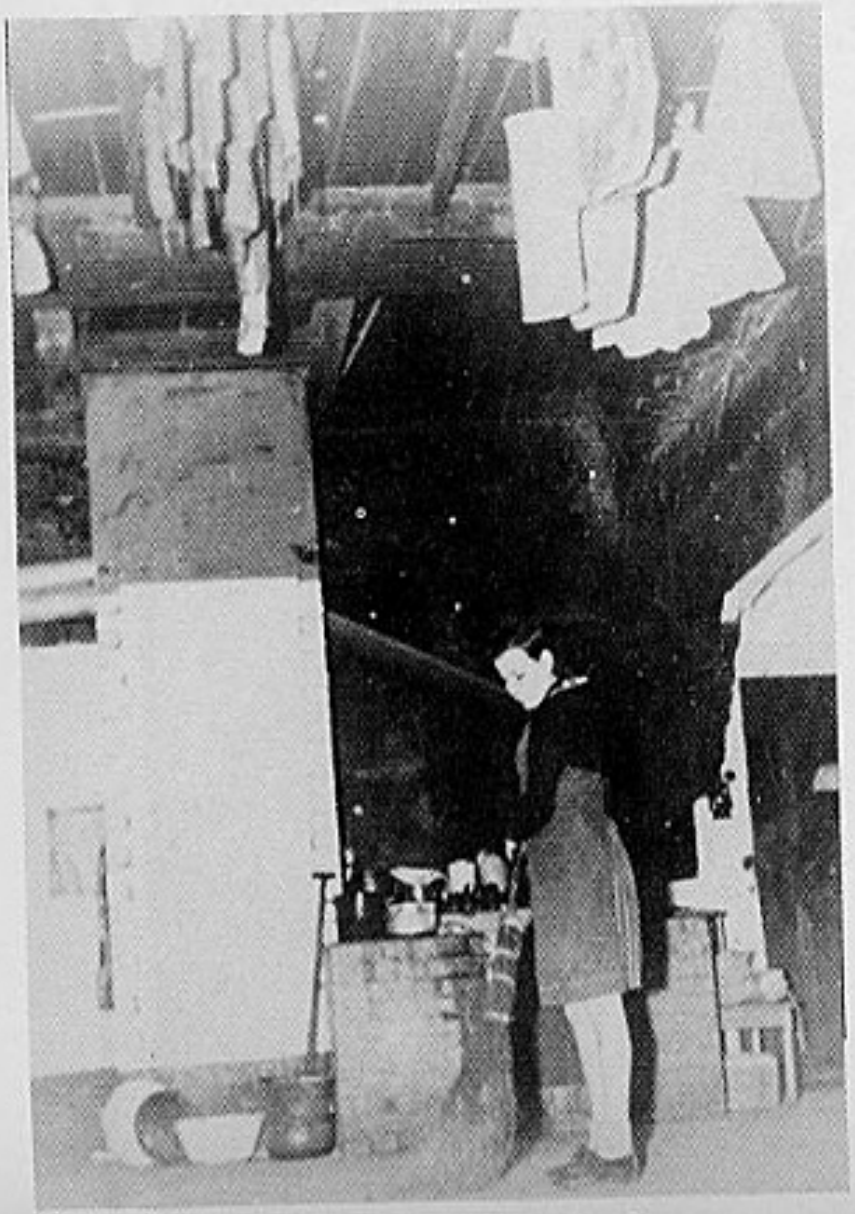

Onder een met vlees behangen zolder in de schuur.

Aan de afwas in hun moderne keuken.

Kamienna — 1943. Veldarbeid.

Kampleidster Gaby Boelaert en kampleider Herman Denckens.

Hopman Renaat Smits en G.L. Afgevaarde Vlaanderen Van Rompaey Maria.

Kamp Kamienna — Warteland 1943.

(Koscian)		Hermans	Wuyts Jos
Storchnest		Van Lanker Bert	
(Leszno-Lissa)			
Sulnow		Van Vlierberge	
Dzierzbiec		Denkens Herman	
(Scherbitz)		Verdoodt Piet	
Usch (Ujscie)		De Buck Norbert	Van Meenen Daniel
			Wirtschaftsleiterin: Lange Waltraud
Lettow-Vorwerk	Paul Kruger	Poppeliers Jef	De Soete
Kamienna		Reinaert Marc	
Vorwerk			
Spindlersfelde		Schoofs	
Buk		Van Petegem	
(Buchenstadt)		Van Assche Oscar	

Verzamelplaats van kamp- en onderkampleiders voor wie geen kamp voorhanden was.

Rudutow	Soete Herman	
(R'dutow)		
Lask	Denkens Herman	
(soort Führerkamp)		
Salezy	Thijs Jacky	
Niedrichhausen	De Soete	Volkaerts Jos
(Gnesen)		
Balutz (Balow)	Poppeliers	

Verzamelplaats in 1943 voor al degenen die weigerden over te gaan naar de H.J.-DeVlag Landdienst, voornamelijk bijna al de N.S.J.V.-ers.

Dornhecken	Droesbeke Leo	Callens Dries
		Wirtschaftsleiterin: Lunders Vitaline

Kamp ingericht zonder bezetting

Kampleiders	De Vuyst H.
	Van Meer J.
	De Bruycker
	De Bruyne M.
	Van Gastel

MEISJESKAMPEN IN POSEN

Kampen	*Naam Kampleidster*	*Onderkampleidster*	*Wirtschaftsleiterin*
Operow	Jacobs Louisa		
Sieminice	De Laet Jo		
Kamienna-Vorwerk	Beirnaert M.		
Kamienna	Boelaert Gaby	Vermeir Suzy	
Goslawitz	Van Severen J.		Schmidt Annie
Scherndorff	Verniers Martha		
(Nekla)	Jacobs Louiza		

0 50 100 150Km.
USCH
LETTOW-VORBECK
(Labostrow)
SCHULENAU
HOHENSALZA
(Zidewo)
MÜHLENDORF
ZELM
ESCHDORF
GNESEN
MÖLLEN
SALEZE
Kamienna
Kamienna-Vorwerk
Posen
Goszlawitz
KUTNO
BUK.
(Buchenstadt)
Scherndorff
RUDUTOW
DZIERZBIEC
Operow
GERSDORF
SIEMINICE
LISSA
(Leszno)
STORCHNEST
SULMOW
LITZMANNSTAD
BALUTZ
(Balow)
Germaanse Landdienst
Wartheland
INZET van het N.S.J.V.
JONGENSKAMP
Meisjeskamp
GRENS van het WARTHELAND
GRENS van BELGIË

Haselbach (kamp ingericht zonder bezetting)	Engels Gonda M. De Smet	Bosmans Mia

Er zou nog een kamp geweest zijn in de omgeving van Kutno.

WIE KON ZICH MELDEN?

Alle jongens en meisjes van 14 tot 16 jaar.

SCHOLEN

1942

1e Führerschule te Bad Schandau-Breslau.

Reichslanddienstführerschule I

15 april tot 15 juni 1943

2e Landdienstführerschule te Grosz-Gureck.
Gross-Gureck is gelegen in het Beskidengebergte op de grens van Opper-Silezië en Sudetenland.
Deze leergang was samengesteld uit: 43 Vlamingen
16 Nederlanders
16 Noren
28 Duitsers
3 Denen
4 Walen
Hopman Herman Grote had de leiding der Vlamingen.
De kursussen waren volledig in het Duits en stonden onder leiding en toezicht van de H.J.
De lesgevers waren gewezen H.J.-leiders, zwaar gekwetsten uit de rangen van de Wehrmacht of Waffen SS. Ook leiders der verschillende Germaanse jeugdbewegingen gaven er les.

Wehrertüchtigungslager — weersportkamp

In november 1942 namen verschillende Vlamingen deel aan de door de H.J.

ingerichte weersportkampen. Velen verwierven op deze wijze het H.J. Sport- und Schiessabzeichen.

Führerinnenschule

De eerste kursus voor leidsters van de Germaanse Landdienst ging door in de *Reichslanddienstführerinnenschule* in Wünschendorf.
Vanaf 20 april 1942 tot begin mei 1942.
Zes Vlaamse deelneemsters: Lunders Vitaline
Jacobs Louiza
Op 't Eindt Jo
Blomme Joske
Roosje
Leemans Loeki

Door een ongelukkig toeval werden zij allen naar huis gestuurd. Dit was voor deze meisjes een grote ontgoocheling.
Een van die zes meisjes nl. Jacobs Louiza is later terug naar de kampleidsters-school vertrokken en werd kampleidster te Scherndorf.

Wirtschaftsleiterinnenschule te Lettow-Vorbeck

Hier waren verscheidene Vlaamsje meisjes die kursussen volgden o.a. Lunders Vitaline, Van Bruane Liliane en Misotten Paula.
De kursus bestond uit: huishoudkundige lessen
boekhouding
politieke scholing

Lesgevers

Schulführerin (schoolleidster): een zekere Louise uit Pommeren.
Unterführerin: Hausie uit Passau.
Leraar boekhouding: Pollet Miel (Vlaming)

Duur

Twee maanden.

WERVING

Tot maart 1944

door de N.S.J.V. Departement Landdienst
Koninklijkestraat 290
Brussel

In juli 1943

Op dit tijdstip begonnen de aanwervingen door de DeVlag.
De jongens en de meisjes werden dan ondergebracht bij de boeren in Nedersaksen.

Einde 1943

Werving door de H.J.-Vlaanderen.
Hauptgefolgschaftsführer Reynaert werd leider van de Germaanse Landdienst Vlaanderen.
Meldingen aan de Frontleitstelle te Brussel en op het H.J.-Hauptstelle te Brussel bij Bannmädelführerin Ursula Maack, Montoyerstraat 24 te Brussel.

1 april 1943

Oproep voor de landdienst door het N.S.J.V.
Op 1 april vinden de kursussen plaats voor leiders en huishouders voor de Landdienst in Gross-Gurek.
Inlichtingen aan het jongerenkwartier, departement Landdienst, Koninklijkestraat 290 te Brussel.
Personen tussen 17 en 25 jaar. Voor huishoudsters 35 jaar en ongehuwd.
Zijn eveneens nog nodig: 1 dokter en 1 gediplomeerde kracht om landbouwkursussen te geven.
Voor deze laatste plaats kwam Karel de Smet in dienst.

Juli 1943

Landdienst voor meisjes — DeVlag

Nedersaksen: aan meisjes van 14 tot 16 jaar en van 17 tot 23 jaar werd gelegenheid geboden zich verdienstelijk te maken in de Landdienst.
In Duitsland (Nedersaksen) werden ze niet in kampen maar bij de boeren zelf ondergebracht. De verplichte diensttijd was één jaar.
Aanmeldingen en verdere inlichtingen omtrent zakgeld en verdere mogelijkheden bij de DeVlag afdeling Vrouwenwerken.

December 1943

Landdienst bij de boeren in Oost-Hannover.

GERMAANSE LANDDIENST: TWISTPUNT TUSSEN N.S.J.V. EN H.J.V.

De voogdij en de organisatie van de G.L.D. door het N.S.J.V. werd einde 1943 scherp aangevochten door de H.J.-Vlaanderen.
De Hitler-Jeugd-Vlaanderen ondersteund door de DeVlag poogt de jongens en de meisjes van de Landdienst over te halen in hun rangen te treden. Als gevolg hiervan en het heftig verzet van het N.S.J.V. werd Landdienstleider Renaat Smets in oktober 1943 uit de Landdienst ontslagen om de volgende reden: hij weigerde zich te melden voor de Waffen SS. Hij werd vervangen door Armand Reynaerts en inspekteur Wim Paenhuysen, beiden van de H.J.V.
Vele N.S.J.V.-jongens en -meisjes weigerden over te gaan naar de H.J.-Landdienst. Ze werden dan verzameld in het kamp te Balutz (Balow). Kampleider Poppelier was wel de leider van deze weigering, waaronder o.a. ook nog Wuytack Sylvain en Biesmans Rik. Hier werd regelmatig gemeenschappelijke en persoonlijke druk uitgeoefend om toch maar over te stappen door Bannführer Otto en Bannmädelführerin Ursula Maack.
In november 1943 werd de Landdienst van het N.S.J.V. ingeschakeld in de Hitlerjugend. Men droeg toen het H.J.-uniform.

Het volgend politiek relaas door De Smet Karel, gewezen leraar voor beroepsopleiding en inspekteur der Landdienstkampen, geeft een beeld van de geestelijke instelling die er heerste in de kampen en in de N.S.J.V. Leiding van de Germaanse Landdienst einde 1943.

> „Tijdens mijn eerste inspectiereizen in de Landdienstkampen kon ik in den beginne vaststellen, dat door egoïstische handelingen der Leiders, allen V.N.V.-ers sedert ze in de Landdienst kwamen, vroeger leden der Scoutsbeweging en Vlaamse Jeugd, de politiek die daar gevoerd werd een eigen brouwsel was. Deswegen werden ze ook heel weinig vanuit Vlaanderen geleid.
> De volgende maanden toonden me dat een kentering kwam omdat ze deze handelwijze niet meer konden blijven volhouden. Uit Vlaanderen werden ze veroordeeld maar weldra geacht toen men daar in het N.S.J.V. vernam dat al hun doen en laten slechts een strijd was geweest (zegden ze) die zij te voeren hadden tegenover algehele verduitsing. Ze werden dus weer geacht door het N.S.J.V. maar bleven verder op eigen handje arbeiden.
> Bevelen die uit Vlaanderen kwamen, werden zoveel mogelijk uitgevoerd als ze hen zelf geen schade berokkenden. Zo b.v. werd intens alle politiek die niet strookte met de V.N.V.-gedachte (de dietsche gedachte) bekampt. Dit, waarvoor de Duitsers ook niet blind bleven, was weldra een der oorzaken van breuk der innerlijke samenwerking met de H.J., die de politieke strijd in Vlaanderen niet begrepen en klaarheid zochten, eerst bij de Germaanse Landdienst (Flameneinsatz). Maar verwittigd geworden door personen, die aan kant waren gesteld door deze Flameneinsatz, inlichtingen vroegen aan de Reichsjugendführung.

Het is voortaan in de landdienstkampen verboden lid te zijn der DeVlag. Een kampleider werd om deze reden afgesteld. Hij trok er uit met gans zijn kamp, gedeeltelijk naar de H.J., gedeeltelijk naar huis. En niet langer daarna schreef de Stamheer (Beauftragter des Flamens) Renaat Smets aldaar in een verslag aan deze jongens dat ze zouden moeten laten weten of ze vroeger lid waren geweest der DeVlag of van het V.N.V. (de V.N.V.-ers zouden terug worden gehaald uit de H.J. om reden dat ze niet in de H.J. behoorden).

Op een vergadering met zijn Vendel en Kampleiders liet Renaat Smets openlijk zijn haat blijken tegenover de H.J. en hare leiders. Hij zou zelfs eenmaal hebben gezegd meer sympathie te gevoelen voor Engeland dan voor Duitsland. Hij heeft zelfs langs deze, die eerst om politieke redenen (DeVlag gezind, private zaken, enz..) afgesteld werden, trachten beschuldigingen op te stellen tegenover de Bannleider aldaar (wat hem natuurlijk niet is gelukt).

Daar de Vendel en Kampleiders niet altijd akkoord gingen met de politiek welke door de Stamheer Smets voorgeschreven werd, politiek welke hij ontving van het V.N.V. en zelf naar believen wijzigde, was er dikwijls twist. Dat dit niet ten goede kwam aan de Landdienst getuigden menigvuldige twisten onder de jongens en meisjes zelf. De meisjes die om deze reden in de B.D.M.-scharen waren overgegaan, zijn reeds allen teruggekeerd of naar huis, omdat zij de Duitse taal niet machtig waren, of naar de Vlaamse kampen, waar hun het leven thans onmogelijk wordt gemaakt om politieke redenen.

Buiten deze politieke gronden, die de Landdienst in Vlaanderen tot een strijdobjekt maken, kunnen we nog het volgende aanhalen dat ook die anti-nieuwe ordemensen wel eens van horen zeggen weten, dat het daar aan de kinderen aan veel ontbreekt. Waar ligt de schuld, dat Kampleider (-leidster) de hem toevertrouwde zaken uibaten voor eigen belang (verkopen aan woekerprijzen van levensmiddelen en kledingstukken van de Landdienst)?

Veel kan nog verhaald worden over het hatelijk gedrag der Kampleiders tegenover de Duitse jongens die daar in de omgeving in andere kampen zijn, en over hun persoonlijk zedelijk gedrag in het kamp en daarbuiten, wat een verderfelijke invloed had op de moraal der jongens.

Hoogstens kunnen we nog aanhalen dat al deze kampleiders in dit geval slechts voorbeeld hebben genomen aan de Vlaamse Landdienstleiders (Landdienstleiders vormen op zichzelf een kliekje. Meermaals zijn ze stadsgenoten van elkaar).

De weinige goede kampleiders, welke hun dienst ter harte namen, werden aan de kant gesteld of lamgelegd en in hun plaats kwamen de trawanten van de Stamheer.

Door al deze feiten staat de Vlaamse Landdienst op het punt opgeheven te worden door de Duitse instanties; om wat in de plaats te komen? Indien wij toegrijpen kunnen wij deze belangrijke politieke schakel redden voor ons volk, zoniet zullen enkel nog Vlamingen in Wartheland (in de Landdienst der H.J.) staan, gescheiden van de Heimat en verdacht door leidende instanties. De tijd van ingrijpen is dringend.

get. Karel de Smet.

Verslag over de landdienstkampen in het Wartheland.

TERUGROEPING VAN HET N.S.J.V. DOOR HUN LEIDING

Maart 1944

Ontlasting van de G.D.L.-Vlaanderen.

Ingevolge de beslissing van de leider Hendrik Elias nopens de Landdienst zijn alle funkties dezer formatie opgegeven.
Ze worden na het beëindigen van hun diensttijd teruggeroepen evenals de jongens en meisjes.
De N.S.J.V. ziet af van iedere medewerking.
Werden ontheven en teruggeroepen:
De kameraden: A. Van de Walle als departementsleider van de Landdienst.
A. Smets als gevolgmachtigde in Posen.
H. Grote als vendelleider in de Landdienst.
E. Pollet als zakenleider.
Kampleiders: A. Denkens
J. Poppelier
H. De Vuyst
J. Thijs
J. Van Meer
O. De Bruycker
M. De Bruyne
R. Soete
P. Verdoodt
De kameraadskes: Marie Van Rompaey als departementsleidster van de Landdienst.
Kampleidsters: J. Van Severen
M. De Smet
G. Boelaert

BETWISTING TUSSEN DE N.S.J.V. LANDDIENST EN DE H.J. LANDDIENST

De concurrentie van de H.J.-Vlaanderen gepatroneerd door DeVlag, die in het 2e landdienstjaar begon en eindigde met de liquidatie (P.U.-Politiek onbetrouwbaar) van vele (praktisch 90 %) kampleiders en onderkampleiders door Duitse instanties uit Berlijn.
Velen hebben zich dan gemeld voor andere formaties zoals de Waffen SS, Kriegsmarine en Vlaams Jongerenkorps.

DE H.J. NEEMT DE VOOGDIJ OVER DE G.L.D.

Na het volledig terugtrekken van het N.S.J.V. uit de Landdienst kwamen reeds einde 1943 en begin 1944 de kampen rechtstreeks onder de bevoegd-

heid van de H.J. De H.J.-Vlaanderen nam de organisatie hiervoor en hiervan over.
De terugtrekking van het N.S.J.V. lag voornamelijk aan de politieke misnoegdheid en de strijd tussen het V.N.V. en DeVlag.
Verscheidene kampen werden samengevoegd bij gebrek aan deelnemers en uit ekonomische gronden.

VERTREK UIT HET WARTHELAND NAAR DE LUNEBURGER HEIDE

Daar het front in de zomer van 1944 de grenzen van het Wartheland naderde, en reeds in de omgeving van Warschau gevochten werd, achtte men het voor noodzakelijk dat de kampen opgeheven werden en men vertrok naar de Lüneburger Heide.
De zetel was gevestigd te Lüneburg.
De jongens en meisjes werden ondergebracht in de kampen:
Beedenbostel bij Celle
Rötgesbuttel bij Braunschweig.
Na een paar maanden werd ook het kamp Rötgesbuttel opgeheven en bleef slechts Beedenbostel over.
Er waren nog kampen te Soltau
Celle
Uelzen

EINDE VAN DE LANDDIENST

In de maanden september-oktober 1944 werd de Landdienst praktisch geheel opgedoekt, vooral door het feit dat velen zich meldden voor het H.J.-Bataljon ,,Langemarck''.

VERTREKKEN UIT VLAANDEREN

7.8.1941

Brussel: 150 vrijwilligers.

9.8.1941

Gent: 130 vrijwilligers

16.3.1942

Antwerpen.

9.7.1942

Brussel: 600 vrijwilligers waaronder 400 jongens en 200 meisjes.
Vertrek van het eerste grote kontingent.

8.1942

Brussel.

11.1.1943

Antwerpen: 230 vrijwilligers.

23.6.1943

2e jaars.
Antwerpen: 300 jongens en 200 meisjes
Voor de afreis ondergingen de deelnemers een scholing van 4 dagen.

8.1943

Vertrek 2e groep: 190 jongens en 120 meisjes.

De diensttijd bedroeg 6 maand, daarna verlof en gebeurlijk een tweede of derde vertrek.

Het vertrek van een eerste kontingent (ongeveer 400 jongens en 200 meisjes van de N.S.J.V.) gebeurde in juli 1942 vanuit Brussel naar Posen, hoofdstad van het Wartheland (nu Polen). Daar verzamelden alle Germaanse vrijwilligers voor het vertrek naar hun respektievelijke gebieden en kampen.

Totaal aantal deelnemers

Geen officiële cijfers, maar men schat ongeveer 2000 jongens en meisjes.

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN

Oogstdankfeest te Kutno-Posen 1942

Toen bij het uitbreken van de oorlog in Polen 1939, de regering van War-

schau de versleping verordende van de Volksduitsers was het naar Kutno dat deze treurige stoet gedreven werd. Deze lijdensweg werd jaarlijks door de Kutno-mars herdacht.
Toen de Duitsers voor het eerst onze groenhemden zagen opmarcheren, dachten ze met een nieuwe formatie van de H.J. te doen te hebben, namelijk ,,Die Jäger H.J." (De jagers van de H.J.)

Bezoek van dr. Lehembre (september 1942) aan de kampen

De toenmalige Vlaamse jeugdleider dr. Edgard Lehembre hield in september 1942 een inspektietocht in de verschillende Vlaamse kampen. Hij werd gepast ontvangen en gehuldigd door de Vlaamse Landdienstvrijwilligers in de stad Gnesen.

Bromberger Blutsonntag

In september 1942 en 1943 nam een Germaanse delegatie eveneens deel aan de 40 km-mars die gehouden werd ter nagedachtenis aan de Duitse slachtoffers van de Bromberger Blutsonntag in 1939.

Bezoek Vlaamse jeugdleiders

In juni 1943 bezoek van de Vlaamse jeugdleiders aan de kampen.

Germaanse Landdienstcongres te Posen

In juli 1943, voor het begin van het tweede landdienstjaar, vond te Posen (hoofdstad van het Wartheland) het eerste Germaanse Landdienstcongres plaats onder het voorzitterschap van Axel Stang, toenmalig Noors landbouwminister. De inrichting stond onder de hoge bescherming van de Duitse jeugdleider en oorlogsinvalied Arthur Axmann.
Deze grote Germaanse jeugdbijeenkomst eindigde met een opmars door de stad Posen van alle Germaanse landdienstvrijwilligers in hun kleurrijke landsuniformen. De Zuid- en de Noordnederlanders marcheerden er broederlijk naast elkaar achter de oude prinsenvlag.

Familiale bezoeken

In de landdienstkampen in het Wartheland had men regelmatig bezoek van Vlamingen uit de Waffen SS, die te Posen in een of ander lazaret verpleegd werden en die een zuster of een broer bij de Landdienst hadden.

LANDDIENSTLIEDJE

Wijze „Fort mit den Grillen" tekst: Marc Beirnaert

Hier zijn wij, meisjes van Kamienna Vorwerk,
Komen vanuit Vlaanderland.
Melden ons vrijwillig voor Landdienstarbeid
Blijven niet meer, niet meer aan de kant.

Hakken en oogsten, voeren en melken,
Zo gaat onze tijd voorbij.
Midden het koren, de klavers, de koeien,
Werken we allen, zij aan zij.

's Avonds dan kruipen wij op onze strozak
Dromen van groen en mest.
Ja, voor dat nieuwe landdienststieltje
Doen we allen flink ons best.

Zo gaan de uren, dagen en weken,
Snel en met een lustig lied.
Vrolijk bij 't werk, met een lach op de lippen,
Want zonder dat en gaat het niet!

Refrein
De landdienst die komt daar,
De landdienst die komt daar,
Trala, trala, tralalalalala.

SCHOLEN

Hoofstuk I
AHS — Adolf Hitlerschulen — Adolf Hitlerscholen

Hoofdstuk II
N.P.E.A. Nationalpolitische Erziehungsanstalt
A. Rijksschool Kwatrecht — Reichsschule Flandern
B. Heimschool Schoten — Heimschule Schoten

Hoofdstuk III
Langemarck Studium

Hoofdstuk VI
Vlaamse School Antwerpen

Hoofdstuk V
Junkerswerke

AHS

ADOLF HITLERSCHULE

AHS ADOLF HITLERSCHULEN
ADOLFHITLERSCHOLEN AHS

Deze scholen bestonden niet in België. Wel waren er een tiental jonge Vlamingen die deze scholen bezochten in Duitsland.

OPRICHTING

Dr. Ley en Baldur von Schirach waren de grondleggers van deze scholen. Volgens het plan van Dr. Ley zouden deze scholen een voorbereiding en een voorportaal voor de ,,Ordensburgen'' (Scholen en opleidingscentra van de N.S.D.A.P.) worden.
Door de steeds grotere en sterkere invloed van de H.J. werden deze scholen eenheden van de H.J. en werden dan ook door de H.J. op een verantwoordelijke wijze geleid.
Opgericht op 17 januari 1937, gebaseerd op het denkschrift dat getekend werd door Dr. Ley, Rijksorganisatieleider der N.S.D.A.P. en Baldur von Schirach, Jeugdleider van het Duitse Rijk, en luidde als volgt:

1. De AHS zijn eenheden van de H.J. en werden door deze geleid. Leerstof, leerplan en leerkorps werden door de ondertekenaars bepaald.
2. De AHS omvatten 6 klassen. De opname gebeurt in het algemeen op 12-jarige leeftijd.
3. Tot de opname in de school worden degenen toegelaten die zich bij het ,,Deutsche Jungvolk'' tenvolle voldeden en anderen welke voorgedragen werden door de bevoegde overheidspersonen.
4. De schoolopleiding is gratis.
5. Het schoolopzicht behoort tot de soevereine rechten van de gouwleiders van de N.S.D.A.P. Zij oefenen het zelf uit of zij laten dit over aan het Gouwscholingsambt.
6. Na geslaagde examens staat voor de Adolf Hitler-leerling iedere loopbaan open. Dit zowel bij de partij als bij de staat.

UNIFORM

De leerlingen droegen het H.J.-uniform. De hogere klassen hadden een uitgangsuniform, beter gekend onder de benaming ,,Gesellschaftsanzug''.

ANDERE VOORDELEN

Uniform, kledij, verpleging, zakgeld en vervoer naar huis tijdens het verlof waren gratis, zo ook de schoolopleiding en schoolbenodigdheden.

AARD DER SCHOOL

Het was een internaat.

PLAATS DER SCHOLEN

De scholen werden genummerd en werden naar hun standplaats genoemd.

School	1	Tilsit	7	Hesselberg
	2	Potsdam	8	Chiemsee
	3	Waldbröl	9	Heiligendam
	4	Koblenz	10	Landstuhl
	5	Plauen	11	Wartha
	6	Weimar	12	Iglau

PRINCIPE EN DOELSTELLINGEN VAN DEZE SCHOLEN

Zij verlieten het terrein der zuivere leer- en lesscholen om uit alle standen waardevolle en karaktervaste mensen te vormen. Zij streefden naar een produktief compromis tussen de mens als persoonlijkheid en als lid van het volksgeheel.
Op de Adolf Hitlerscholen werd slechts een keur van leerlingen toegelaten waarbij de keuze afhangt van hun lichamelijke en geestelijke eigenschappen en hun karakter.
De leraren en opvoedkundigen hadden de strikte taak om hun leerlingen zo zorgvuldig mogelijk te helpen bij het zoeken naar het beroep dat voor hen het meest geschikt was.
Deze scholen bezaten even goede sportterreinen als laboratoria.

AARD DER STUDIE

Normaal middelbaar onderwijs.
In 1942 verlieten voor het eerst afgestudeerde leerlingen de scholen.
Het problematisch leervak was *volkskunde*. Dit was het kernstuk van gans de leerstof. Het omvatte: Duits, geschiedenis, aardrijkskunde, blik in de wereld, religiekunde, rassenleer. Verder werden ze onderwezen in kultuurgeschiedenis, philosofie, handel en sociaalleer. Twee verplichte talen: Latijn en Engels. Een derde taal naar keus, zoals Frans, Russisch en Italiaans konden vrijwillig gevolgd worden. Ook wiskunde, chemie en physica behoorden tot de leerstof.
Van de jaargang 1937 die in 1942 het eindexamen aflegde hadden 150 voor het Frans, 100 voor het Russisch en 15 voor het Oud-Grieks gekozen.
Tijdens het verlof werden de leerlingen tewerk gesteld in de fabrieken, in de mijnen en bij de boerenoogsttijd, waar sociaal-politieke ervaring opgedaan werd.
Per week was het schoolplan als volgt ingedeeld:
29 uren voor geestelijke vakken
8 uren voor sport
8 uren voor kunst, muziek en arbeidsopleiding.
Sport en pre-militaire opleiding waren van groot belang.
Op sportgebied was niet zozeer de sportprestatie van waarde, maar veeleer energie en mannelijke hardheid.
Ook aan opleiding op het gebied van kunsten (muziek, schilderen, voordragen) besteedde men veel aandacht.

WAT NA HET EINDEKSAMEN?

Deze waren niet uitsluitend gericht op een leidende funktie in de partij of jeugdleiding.
Zo stellen we voor de jaargang 1937 van de AHS Thüringen vast dat de leerlingen voor volgende beroepen kozen:
7 burgerberoepen
5 politieke leider
4 H.J. leider
1 boerenleider in het Oosten
1 opleider in de AHS
1 Waffen SS

DE GEESTESGESTELDHEID IN DE AHS

Alhoewel deze scholen zich de leer toeëigenden van het nationaal-socialisme en de positieve instelling in hun leerplan opgenomen was, stonden deze scholen zeer kritisch tegenover zekere hogere partijfunktionarissen. Men loste zich van de absurde rassenleer. Ras was volgens hen: ,,De rassentheorie berust niet in onze opleidingsgedachten op een lichaamsvormgroep, maar veel meer op het princiep van de prestatie''. Men nam openlijk afstand van de zogenaamde ,,Reichskristallnacht''. Baldur von Schirach betitelde deze daad als een kultuurschande. Rassenleer speelde nog alleen een ondergeschikte rol.
De landdag van de ,,Kreisleiter'' der N.S.D.A.P. in november 37 gehouden op de Ordensburg te Sonthofen had een onbehaaglijke houding van enkele deelnemers tot gevolg. Enkele scholieren hadden een afvaardiging gestuurd naar een katholieke geestelijke om zich te verontschuldigen en deze namen dan ook afstand van zulke gedachtengang. Gouwleider Streicher, wiens blad ,,Der Stürmer'' niet toegelaten was in deze scholen hield eens een voordracht in een dezer scholen en werd onthaald op een ijzig zwijgen. Een diskussie werd niet toegestaan, daar men zijn thesis niet voor waardig en discutabel hield.
De AHS-scholen geloofden in de nationaal-socialistische leer als de basis van een geordende staat, waar elke staatsburger tot zijn recht kwam. Ze namen duidelijk afstand van de uitwassen van het regime.

HET LEIDMOTIEF DER AHS-SCHOLEN

Zoals bij de N.P.E.A.-scholen was het von Schlieffen woord ,,Mehr sein als scheinen''. ,,Meer zijn dan schijnen'' de grondbasis van hun opleiding.

BETREKKING OUDERS-SCHOOL

In iedere school was er een ,,Erzieher of Schulführerfrau'' (opleidings- en schoolleidersvrouw) die als vrouw beter geschikt was om de jongere knapen een moederlijke bezorgdheid te verschaffen en nauwe betrekkingen met het ouderhuis te onderhouden.
Een punt waar veel aandacht aan besteed werd.

De betrekkingen met de partij-N.S.D.A.P.

Naarmate de invloed van de H.J. groter werd verwaterden de betrekkingen

met de partij en zijn funktionarissen. Als bewijs hiervan kan men aanbrengen: geen enkel kind van het talrijk gezin van Bormann was leerling in deze school, wel daarentegen in de Reichsschule de N.S.D.A.P. te Feldafing. In 1944 behaalde de zoon van Sauckel, Friedrich, zijn diploma aan de AHS te Weimar.

HET AANTAL LEERLINGEN

In 1939 verbleven op de Ordensburg te Sonthofen 600 leerlingen. De 300 nieuwelingen van dit jaar kwamen op de Ordensburg te Krössinsee. Zij bleven daar tot de nieuwe AHS-scholen gebouwd waren.
Alleen nieuw gebouwde met alle komfort ingerichte instellingen waren goed genoeg voor deze AHS.

Algemeen inspekteur der AHS

Dr. Kurt Petter.

DE AHS EN DE WEERPLICHT

De afgestudeerden voelden zich het meest aangetrokken tot de elite eenheden van het Duitse leger nl. tot de divisie ,,Gross Deutschland'' en de Waffen SS, vooral einde 1943 tot de 12.SS Pz.Division Hitler-Jugend.

N.P.E.A.

NATIONALPOLITISCHE ERZIEHUNGSANSTALT

N.P.E.A.
NATIONALPOLITISCHE ERZIEHUNGSANSTALT

ONTSTAAN

In 1939 maakte de Rijksminister voor Opvoeding, B. Rust, de oprichting bekend der eerste drie N.P.E.A.: Potsdam, Köslin en Plön.
Deze drie scholen werden ondergebracht in de gebouwen der vroegere kadettenscholen.
Door het Versailles verdrag werd Duitsland verplicht alle kadettenscholen te sluiten en alle militaire organisaties te ontbinden.
In feite waren deze N.P.E.A.-scholen, kadettenscholen daar de meeste afgestudeerden officier werden.

DOEL EN GEEST DER SCHOLEN

De vorming van de nationaalsocialistische mens in een evenwichtige ontwikkeling van lichaam, ziel en geest.
Waar in deze demokratische staten iedereen recht tot opvoeden bezit, daar heeft in Duitsland enkel en alleen de staat, als drager van de hoogste waarden, het recht de jeugd, 's volks toekomst, op te voeden tot een vast en eender doel (SS-Man van 24.7.43).
Niet ,,kennen'' is het doel, wel ,,kunnen''.
Hier werden opgevoed de sterkste, gezondste en begaafdste kinderen die door hun latere houding en door hun werk dit Rijk van Adolf Hitler moeten bestendigen (SS-Obergruppenführer Heissmeier inspekteur der N.P.E.A.).

STRUKTUUR

Er heerste een gemeenschapsgeest.
De N.P.E.A. werd in verschillende kleinere gemeenschappen ingedeeld: de ,,Hundertschaften''.
Gewoonlijk waren er drie. Deze waren weer onderverdeeld in ,,Züge'',

troepen. Elke troep werd verdeeld over verschillende kamers.
De opvoeder-Hundertschaftsführer had rekening te houden met de grote kameraadschap die er tussen de opvoeders heerste. Naast zich had hij de andere opvoeders als troepleider (Zugführer).
Uitgaande van het princiep der zelfopvoeding, voerde ook een Jungmann-Hundertschaftsführer het bevel naast de Hundertschaftsführer. Hij was verantwoordelijk voor orde en tucht.
Men moest kunnen bevelen maar ook gehoorzamen.
De leider der school werd Anstaltsleiter genoemd. Deze had naast zich voor wat het onderwijs betreft een Unterrichtsleiter.

Duur

Acht jaar.

REICHSSCHULE FLANDERN

RIJKSSCHOOL VLAANDEREN

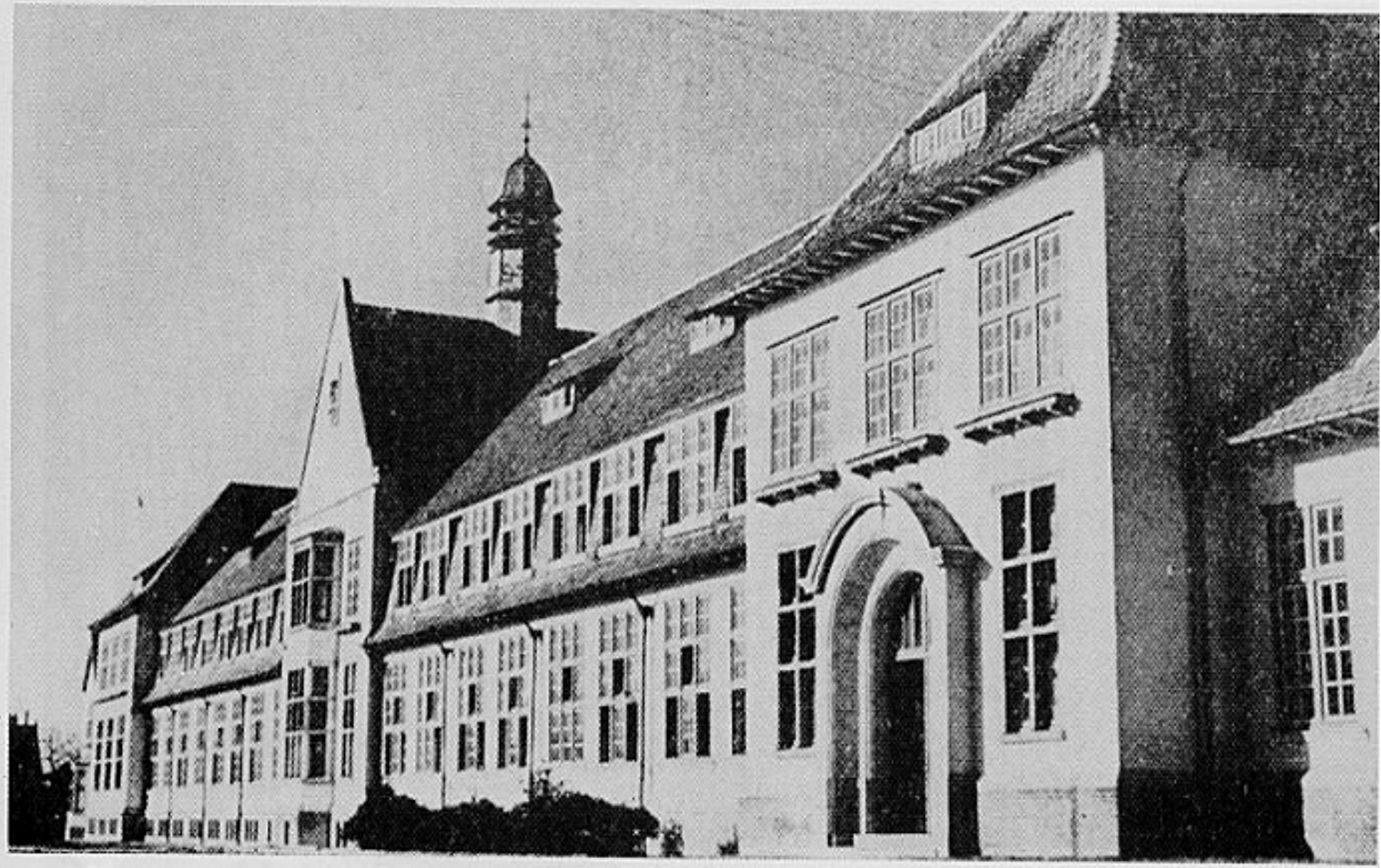

Rijksschool Vlaanderen-Reichsschule Flandern. Het schoolgebouw te Kwatrecht.

Rijksschool Vlaanderen. De lesgever in de klas bij het onderricht.

Rijksschool Vlaanderen. Gezellige heemavond.

Rijksschool Vlaanderen. Aandacht volgende leerlingen.

NAPOLA (NATIONALPOLITISCHELEHRANSTALT) NATIONAAL-POLITIEKE OPVOEDINGSINRICHTINGEN

REICHSSCHULE FLANDERN RIJSSCHOOL IN VLAANDEREN

RIJKS

OPRICHTING

In Duitsland in het jaar 1933 op bevel van Adolf Hitler.

De Führer gaf in zijn werk ,,Mein Kampf'' klaar en duidelijk de richtlijnen, naar dewelke ons opvoedingswerk te volbrengen is. ,,De volkse staat heeft zijn kompleet opvoedingswerk in de eerste plaats niet op het inpompen van massale kennis te richten, doch wel op het opkweken van een kerngezond lichaam. Slechts op de tweede plaats komt dan de opleiding en vorming der geestelijke bekwaamheden. Doch ook hier weer primeert de ontwikkeling van het karakter, meer in 't bijzonder de eisen van wilskracht en vastberadenheid gepaard met de opleiding tot bereidwillige verantwoordelijkheid. En slechts op de laatste plaats staat de wetenschappelijke scholing!''

In Vlaanderen omstreeks september 1943

De toenmalige geschiedenis stond in het teken van een totale omwenteling. De gemeenzame strijd tegen het Bolsjewisme werd de smeltkroes voor een nieuwe wereld en een nieuw Europa. De leidende macht in dit wereldhistorisch gebeuren was het Rijk. Die volksgroepen, die door taal, afkomst en geschiedenis met het Rijk het nauwst verbonden waren, streefden naar hetzelfde doel.
Aan de Vlaamse jeugd werden dezelfde opvoedingsmogelijkheden gegeven als aan de Duitse jeugd.

De geest der school

In Oudgermaanse gelijkberechtiging, bloeds en wezensverbondenheid zullen

hier de elite der Vlaamse en Duitse knapen samenleven, samenwerken en samengroeien.
Opvoeder en jonge man vormden een vastgesmede kameraadschap die doordrongen was van tucht en orde, geen gedwongenheid kende en bereidwillig gewild was onder de wet der autoriteit te leven en de gestelde opgaven te overwinnen.
De jonge man werd zo opgeleid dat hij ook de wapens der kennis goed wist te hanteren.
De politieke scholing in de inrichtingen wees op de inzetbereidheid en offervaardige wil tot de politieke daad.
In de instelling heerste niettegenstaande de harde tucht een vrolijk en druk leven.

Opening te Kwatrecht bij Wetteren

Op 1 september 1943.

DE NAPOLA: EEN PARTIJPOLITIEK INTERNAAT

Dit voor de leerlingen (jongens geen meisjes) van 10 tot 18 jaar.
De ganse atmosfeer is soldatesk. De voor-militaire opleiding was er ver doorgedreven. Wanneer een jongen door een opvoeder (Erzieher) aangesproken werd, moest deze stram in de houding staan met het daarbijhorend samenklappen van de hakken. Er werden bij voorkeur soldaten en stapliederen gezongen bij het opstappen in het gelid.
Alles was er op gericht flinke soldaten te maken voor het Rijk.
Er werd veel aandacht besteed aan lichamelijke opvoeding, aan de sport, aan het schieten met geweren. Tevens werden zij reeds, in de mate van het mogelijke met het echte militaire bedrijf vertrouwd gemaakt.
Werden verplicht landdienst te doen bij de boeren. Op achttienjarige leeftijd, in hun laatste schooljaar, gingen de jongen in geval ze nog niet onder de wapens waren, voor een achttal weken in de koolmijnen werken.
Hun lijfspreuk was ,,Mehr sein als scheinen''
,,Meer zijn dan schijnen''

HET LEERPLAN EN DAGINDELING

Voormiddag

Lesrooster ongeveer zoals elke middelbare school.

Namiddag

Sport, politieke scholing. Uittrekken in de vrije natuur om de opgedane kennis te toetsen aan de werkelijkheid.
Benevens turnen en lichte atletiek deden de jongens in aanpassing met hun ouderdom aan: paardrijden, zeilen, zwemmen, boksen, vechten, zweefvliegen, schieten, fietsen, motorrijden, autorijden, enz...
Deze sportsoorten werden niet alleen om de sport zelf beoefend. Ze moesten tevens de lichamelijke en karakterlijke houding en vastberadenheid der jonge mannen stalen, hun moed, hun besluitvaardigheid en uithoudingsvermogen sterken.

Op vrije zondagen

Bezoek van de ouders.
Sport, lezen, muzikale bedrijvigheid en reizen, schilderen en toneelspelen, voordragen.

Ontwikkelen en aanscherpen van hun verantwoordelijkheidsgevoel

Dagelijks: schoenen poetsen, klederen reinigen, kamers in orde houden, opmaken van hun bed, tanden poetsen, nagels reinigen, enz.

Massaveldsportmaneuver

Jaarlijks kamp in een karakteristiek deel van het Rijk (Duitsland). Duur 3 à 4 weken. Onderkomen in een tent of schuur. Velddienst en harde lichamelijke training. Bezoek van steden en plaatsen met kulturele waarde.

STRUKTUUR VAN DE SCHOOL

De klassen werden troepen genoemd. Studietijd 8 jaar.
Iedere troep (klas) stond onder leiding van twee opvoeders. Ze leefden in gebouwen die voldeden aan de strengste hygiënische vereisten.
Kwatrecht was een model op dat gebied. Mooie ingerichte slaapzalen, arbeidsplaatsen, speel-, lees- en muziekvertrekken, was- en stortbadplaatsen. Modern ingerichte turnzaal, werkplaatsen en sportpleinen.

De Rijksschool was een internaat

Vijf maaltijden per dag.

Huisarts met ziekenafdeling waar de jongens verzorgd werden door een ziekenverpleegster.

Gratis kleding

De leerlingen droegen het bruine, iets donkerder dan het H.J. (Hitlerjugend) uniform, met dezelfde snit, zowel zomer als winteruniformen. Armband: Vlamingen ,,Rijksschool Vlaanderen'', Duitsers ,,Reichsschule Flandern''. De hogere klas kreeg daarbij nog een bijzonder uitgangsuniform met degen (Napoladegen). Ondergoed, sportkledij, schoenen en beddegoed en een volledige veldsportuitrusting.

Verloven

Het dienstjaar werd onderbroken door 3 lange verlofperioden en wel met Kerstmis, Pasen en 's zomers (Joel, Oster en zomerfeest).
Bovendien konden de jongens eenmaal in de maand een week-end thuis doorbrengen. Ook bezoek in de Rijksschool was buiten diensttijd toegelaten.

DE MOGELIJKHEDEN DER RIJKSSCHOOL NAPOLA

Na het doorlopen van de 8 troepen (klassen) behaalden ze na een eindexamen een diploma waarmee ze in elke hoge school konden opgenomen worden. Principieel konden de afzwaaiende jongens elk beroep aanpakken.

VOORWAARDEN TOT OPNAME

Slechts gezonde, karakterlijk onberispelijke en geestelijk meer dan doorsneebegaafde jongens. De opname greep principieel slechts na een geslaagde opnameproef plaats die bestond uit een karakter- en een rijpheidsproef. Aangenomen werden: de beste leerlingen uit de lagere scholen: 10-jarige leerlingen uit het 4e schooljaar der volksschool voor de 1e troep (klas) der Rijksschool, 11-jarige leerlingen uit het 5e schooljaar voor de 2e troep.

KWATRECHT

Gebouwen behorende tot de zusters van liefde te Kwatrecht.

De oppervlakte van het goed was ongeveer 56 ha. Deze gebouwen waren voorheen een Land- en Tuinbouwschool, doch waren reeds in het begin van de oorlog buiten gebruik en alsdusdanig onbewoond.

ONTSTAAN

Dr. Steck, SS-Obersturmführer, moest zich in de zomer van 1943 in opdracht van Hitler melden bij de Dienststelle Jungclaus te Brussel om de mogelijkheid te onderzoeken een Rijksschool in Vlaanderen op te richten.
Door SS-Hauptsturmführer May, Leiter der Vermittlung der Germanische Leitstelle West, werd Kwatrecht aangewezen als schoolgebouw.
Later werd May opgevolgd door SS-Hauptsturmführer Wagner.
SS-Obersturmführer Dr. Steck werd door Brigadeführer Jungclaus ontvangen in het Gästehaus te St.-Genesius-Rode, tevens verblijfplaats van Jungclaus, en de plannen werden vastgelegd voor de start van een Reichsschule.

HERBOUWING DER INRICHTING

Onder leiding van Breitenbach, chef van de Bauleitung der Waffen SS en met de architecten Verstraeten en Verwilghen werd de aannemer Bijtebier belast met de uitvoering der werken.
Om aan voldoende werkvolk te geraken, gezien de opeising door de Duitsers van alle arbeidskrachten voor de industrie in Duitsland, werden aan alle bruikbare mannen uit de omgeving de kans gegeven zich te melden.
Hier lag wel de paradox dat er onder deze werknemers ongetwijfeld mensen waren die ondergedoken leefden als werkweigeraars.

Opmerking

Deze Rijksschool hing rechtstreeks af van de SS, terwijl al de andere in Duitsland of andere Germaanse staten afhingen van de N.S.D.A.P. of van de diensten van hun onderscheiden land.

NEDERLAND

Reichsschule ,,Nederland'' te Valkenburg voor jongens.
Als gasten kwamen regelmatig troepen uit de N.P.E.A. Bensberg (D).
Reichsschule ,,Nederland'' te Heerlen voor meisjes onder leiding van baro-

nes Op ten Noord. Deze Rijksschool was erkend door de staat en bestond reeds in 1942.

WERVINGSBUREAUS

Door de Dienststelle Jungclaus werden in 1943 volgende wervingsbureaus geopend: Brussel, Antwerpen, Gent, Brugge, Hasselt, Oostende, Ieper.

LEIDENDE FUNKTIES EN LEERKRACHTEN

Algemeen inspekteur voor alle Reichsschulen was SS Obergruppeführer Heissmeier.
De chef van alle Reichsschulen: SS Brigadeführer Kalibe.

RIJKSSCHOOL ,,VLAANDEREN'' — REICHSSCHULE ,,FLANDERN''

Anstaltleiter: SS. Ostuf. Dr. Steck Paul
(Leider van het instituut)
Sekretaresse: Irene Vincart.

OPVOEDENDE TAKEN — LERAARS (Erziehung)

Vlaamse: voor de Vlaamse leerlingen (troepen), Züge

Dr. Glazemaekers Ivo	Nederlands, Duits en algemene vakken
Dr. De Vos Hillaire	Latijn, Grieks, geschiedenis en aardrijkskunde
Porters Leo	sport, turnen, paardrijden, zwemmen enz...
Dergent Joris	wiskunde en vormleer
Beckers Jos	Nederlands voor de 1e Zug (troep)
Regoudt Alois	tekenen, kunstgeschiedenis, schilderen, enz...
Pee Wies	muziek, was tevens leider van de Muziekzug.
Tilkens Julia	Heimmutter (Heemmoeder)
De Backer	militaire drill (Wehrertüchtigung)

Duitse: voor de Duitse leerlingen (Züge)

Dr. Miegel — Duits voor de Duitse Züge (troepen)
Dr. Schwarz
Dr. Eckert Hans — wiskunde

Rentmeester

Leider: Lambercy Adolf
Buchhaltung (boekhouding: Vermeiren
Kammerverwaltung (kleding en materiaal): Caemerlinck
Wirtschaft, Gartnerei (landbouw, hovenier): Dierckx
Autopark: Lauwaert
Wachtzug: Rottenführer Bentheim
een paar SS mannen:
Lambercy Gustaaf
De Ridder Valeer
en andere
Küche (keuken): Cluts

PERSONEEL

Een dertigtal mannen en vrouwen uit de omgeving.

FINANCIERING VAN DE SCHOOL

Door de Auslanddiensten der N.S.D.A.P. (buitenlandse diensten van de partij) en door de SS.
Beurzen geschonken door vooraanstaande Duitsers b.v. de Hermann Göringstiftung (stichting of fonds).

AANTAL LEERLINGEN

Het streefgetal was 800.
Daar de school slechts over een tijdsverloop van één jaar bestond was het aantal leerlingen reeds geklommen tot 120.
Aanvankelijk waren er te Kwatrecht slechts twee Züge (troepen) of klassen; later kwam er nog een derde bij.

Een Zug omvatte zo ongeveer 25 tot 30 leerlingen.
In Ballenstedt kwam er nog een voorbereidende Zug bij, bestaande uit jongens wier ouders naar Duitsland gevlucht waren in september 1944.
De leerlingen werden ,,Jungmänner'' genoemd.
Iedere Zug (klas) stond onder de leiding van een Jungmannzugführer en een Jungmanntruppführer.

OPENING DER SCHOOL TE KWATRECHT

Op 1.9.1943 werd de Rijksschool voor Vlaanderen geopend met twee klassen (Züge)
Zug 1: de leerlingen van 11 tot 12 jaar
Zugführer B
Zug 2: de leerlingen van 12 tot 13 jaar
Zugführer P en G.
Buiten de hierboven vermelde Zugführer had elke Zug (troep) nog een sportleider.

DAGINDELING

6.00 u. Wekken, gevolgd door Frühsport (vroegsport), die bestond uit zwemmen of een 2 km loop.
Nadien wassen.
Gezamenlijk eten met aansluitend opmaak der bedden (Bettenbau) en kamerreiniging.
van 8 tot 13 u.
Onderricht: de lessen volgens het normaal lesrooster van het lager middelbaar onderwijs, aangevuld met Duitse taal, muziek, biologie en geschiedenis.
13.00 u. Middageten met nadien een bedrust van ongeveer een half uur.
In de namiddag:
Sport en spel, velddienst, driloefeningen, enz...
17.30 u. Avondeten met nadien huiswerk in de leerkamers.
20.00 u. Individuele keuze: Fanfarenzug (muziektroep), koor, gezellig samenzijn met eenmaal in de week een kameraadschapsavond.
22.00 u. Slaaptijd.

ONDERWIJSTAAL

Het Nederlands.
Benevens de Vlaamse klassen bestond een troep van Rijksduitse jongens die door Rijksduitse professoren opgevoed werd.

Voertaal: het Nederlands. Tweede taal: het Duits.

AANMELDING

Verzoek tot opname moest voor 1 juni 1943 gericht worden aan:
Dr. Steck, Louizalaan 412, Brussel.
Invullen van volgende formulieren en stukken die moesten bezorgd worden:
1) Verzoek tot opname.
2) Twee identiteitsformulieren.
3) Een getuigschriftformulier: het laatste schoolrapport moest door het schoolhoofd afgeleverd worden.
4) Bewijs van arische afstamming.
5) Verklaring dat geen erfelijke ziekten in de familie voorkwamen.
6) Uittreksel uit de geboorteakte.
7) Telkens 2 foto's in voor- en zijaanzicht, met naam op de keerzijde van elke foto.

Daarna werd een opnameproef afgelegd.
De intrede in de inrichting zou op 1 september van elk jaar plaats vinden.

OPLEIDINGSBIJDRAGE OF SCHOOLGELD

Door de ouders gedragen in verhouding tot hun inkomsten.
Ouders met een klein inkomen en die de onkosten niet dragen konden, werden vrijgesteld.
Daardoor was aan elke begaafde jongen, ongeacht het inkomen van zijn ouders, een opleiding aan de Rijksschool mogelijk.

Bibliografie — publikaties

De Rijksschool in Vlaanderen: Drukk.Loki. P.C.3412. Toelatingsnummer 3267 Reichsschule Flandern.

BELANGRIJKE DATA EN GEBEURTENISSEN

November 1943

Een Duitse Zug (troep) jongens van 14 tot 16 jaar kwam ons vervoegen. Deze jongens hadden reeds een paar jaar N.P.E.A.-school achter de rug. Ze stond onder leiding van hun Duitse Zugführer Michel.
Elke kamer werd zo een Duitse jongen toegewezen, die dan Stubenälteste (kameroverste) was, en zulke Zug kreeg twee nieuwe Jungzugführer.
Dit alles gaf aanleiding tot enkele wrijvingen. Dit ebde, nadat men hen beloofd had, dat dit maar van tijdelijke duur was.

Maart 1943

Bezoek van SS Obergruppenführer und General der Waffen SS Sepp Dietrich. Deze werd aangesteld als beschermheer der Rijksschool Vlaanderen.

12 maart 1944

Bezoek van Dr. Jef van de Wiele, samen met de ambtsleiders en gewestleiders van de DeVlag.

12 april 1944

Algemene kaderdag van het ambt voor opvoeders bij de DeVlag met prof. Dr. Robbrecht van Roosbroeck als ambtsleider en SS Ostuf. Dr. Steck.

April 1944

Schoolverlof naar het kasteel Wegimont in Soumagne (Luik) voor een sportkamp van 6 weken. Hier kreeg men het klaar dat de ganse school op amper 2 weken kon zwemmen (voorheen was 95 % niet-zwemmer). Na de zes weken waren 20 jongens in het bezit van het D.L.R.G., een aan zeer hoge eisen onderworpen, zwem- en reddingsdiploma.

Mei 1944

Vanuit Wegimont vertrokken de leerlingen met verlof naar Ballenstedt (Harz). Deze N.P.E.A. en deze van Potsdam waren de Hauptanstalten (Hoofdscholen). Een leerling beschrijft zijn verblijf aldaar:

„In volle zomer hebben wij dan in deze prachtschool en -omgeving ons hartje kunnen ophalen. Nooit had ik als jongeling zoveel ter beschikking om mij uit te leven als daar. Het was een prachttijd ondanks de oorlog."

Einde augustus 1944

Terugreis naar Kwatrecht. De school werd leeggehaald en alles werd verladen om naar Duitsland te vertrekken, als gevolg van het oprukken der geallieerden naar België.

Begin september 1944

Onverwachts kwam het bevel om in de gereedstaande vrachtwagens van de L.A.H. te stappen. Deze brachten de jongens terug naar Ballenstedt.

VERBLIJF IN DUITSLAND VANAF SEPTEMBER 1944

Ballenstedt

In Ballenstedt was er gebrek aan logies. Hier was reeds de N.P.E.A. van Illfeld ondergebracht, daar deze school gebombardeerd was. Na een paar dagen werden ze overgeplaatst naar de Steiermark.

Burg Strechau

Hier verbleven ze ongeveer zes weken en hadden ze slechts een paar uur les per dag. Er moest opnieuw plaats gemaakt worden in het kasteel en de reis ging terug naar

Ballenstedt

Doch hier heerste een overbevolking en men vertrok opnieuw. Ditmaal naar Polen.

Wollstein (Wolchin)

Einde oktober kwamen ze te Posen (Warthegau) aan en vonden onderdak in het slot Wollstein. Daar hadden ze een school voor zich alleen. Het was een prachtige omgeving met vele meren en dit bood vele mogelijkheden tot

zwemmen, roeien en zeilen. Hier beschikte men terug over een eigen schoolgebouw en werden er terug normale lessen gegeven. De tucht was er onverminderd streng.
Daar de meeste ouders dezer jongens naar Duitsland waren gevlucht, mochten de leerlingen met Kerst en Nieuwjaar hun verlof bij hen doorbrengen.
Na het verlof vervoegden de jongens in januari 1945 terug hun school, maar moesten in allerijl hun zaken pakken, daar de Russen snel naderden. De leerlingen hielpen de Volksduitsers evacueren en verlieten dan met de laatste trein (onverwarmde wagons) Polen.
De derde Zug (toen reeds 3 Züge) is dan met de 14 Poolse paardenkarren en de ganse schoolinboedel achternagekomen met de Russen op hun hielen.
Te Wollstein beschikte men niet meer over Nederlandse leerboeken, daar deze te Kwatrecht achtergebleven waren. Rentmeester Lambercy A. werd dan naar Nederland gestuurd om er aan te schaffen.
Door de Landsleiding met als Minister van Onderwijs, Dr. Rob van Roosbroeck werd beslist dat alle kinderen van Vlaamse ouders, in Duitsland verblijvend, naar deze school moesten overgebracht worden. Dit wil zeggen de jongens van 11 tot 18 jaar.
Reisroute: Wollstein, Frankfurt aan de Oder
Frankfurt aan de Oder, Potsdam
Potsdam, Ballenstedt

Ballenstedt

Van de militaire toestand hadden de jongens alhier geen benul. Ze leefden er afgezonderd te midden van bossen op een berg.
Alles kreeg zijn normale loop: lessen, sport, velddienst, enz...
Eerst toen de militairen hun de bediening en de behandeling van de Panzerfaust kwamen uitleggen en de oudsten regelmatig moesten dienst doen bij de plaatselijke Volkssturm werd het ernstig en men besefte de ernst van de toestand.

Ontbinding der school

Einde april 1945 trokken Zug per Zug weg naar bepaalde plaatsen.
De 1e Zug onder leiding van Zugführer Beckers en Glazemaeckers naar Chiclau (Molmerschwende)
De 2e Zug onder leiding van Zugführer Porters en Dergent naar Neudorf
De 3e Zug onder leiding van Zugführer Regoudt naar Tilkerode.
Sommige jongens werden door hun ouders afgehaald.
Op deze plaatsen werden de jongens bij boeren ondergebracht waar ze

landarbeid verrichtten. Hier maakten ze het einde van de oorlog mede. De Amerikanen rukten in deze omgeving het eerste binnen. Met Amerikaanse transporten kwamen ze terug naar België waar de meesten hun ouders terugzagen in de gevangenissen.

Laatste dag te Ballenstedt

Op de vooravond van de definitieve ontbinding van de Rijksschool Vlaanderen werd voor de laatste maal aantreden bevolen.
Na de ontroerende afscheidsrede van de Unteranstaltleiter SS Hauptsturmführer Eckert werden voor de laatste maal de H.J. liederen gezongen:
— Vorwärts...
— Ein junges Volk steht auf
— Deutschland heiliges Wort
— en het Pimpfenlied: ,,Wir folgen die schwarze Fahne''.
Daarna werd door de Fanfarenzug de Zapfenstreich geblazen. Allen werden tot tranen toe bewogen en nog steeds denkende dat dit maar tijdelijk was. Zo zijn ze voor de laatste maal in hun kamers ,,Weggetreten''.

EEN GETUIGENIS

Een oud-leerling getuigt over zijn verblijf in de Rijksschool

> ,,Om te besluiten wil ik dit nog toevoegen zonder fanatisme of Duitsgezindheid. Dit waren de mooiste dagen uit mijn jeugd. Nu 35 jaar later heb ik nog geen enkele school of groepering gezien, met al onze welstand nu, die deze school in de moeilijkste oorlogsjaren op gebied van scholing, verzorging, kledij, kulturele begeleiding, reizen en kameraadschap kon evenaren.
> Ik dank de Zugführer en alle medewerkers voor hun toewijding.''

HEIMSCHULE FLANDERN N.P.E.A. — SCHOTEN
HEEMSCHOOL VLAANDEREN N.P.E.A.

OPRICHTING

De Heimschule Flandern was een internaat en opgericht als een onderdeel van de Reichsschule in Kwatrecht in september 1943.

GEBOUWEN EN ONDERBRENGING

Vooreerst in een kasteeltje tegenover de Horst te Schoten, destijds voorschool (SS Ausbildungslager) der SS.
Daar de gebouwen te klein waren, werd er gebruik gemaakt van enige barakken op het SS-terrein die als voorlopige klaslokalen dienden. De aangroei van jeugdigen was groot, zodat ook dit niet voldoende bleek. Begin 1944 verhuisde de school naar het Koningshof te Schoten. Dit gebouw was een ruim modern klooster, dat voorheen aan de zusters van Sint-Anneke toebehoorde en waar vóór de oorlog een meisjespensionaat gevestigd was. Dit gebouw werd door de bezettende overheid in beslag genomen.

KONTAKTEN MET DE REICHSSCHULE TE KWATRECHT

Zeer goede betrekkingen op alle gebied.
Na de verhuizing naar het klooster kwam de Heimschule los te staan van Kwatrecht. Ze stond nu rechtstreeks als N.P.E.A. geboekt (National Politische Erziehungs Anstalt).

DOELSTELLING DER HEIMSCHULE

Dezelfde als de Rijksschool te Kwatrecht.
In feite kwam het hier op neer: het opleiden tot funkties in de Waffen SS, de Algemene SS of gebeurlijk ook Kriegsmarine.

LEERSTOF

Dezelfde als in de middelbare scholen in Duitsland.
De kursussen werden in de Nederlandse taal gegeven, Duits was de tweede taal en een hoofdvak.
Op aanvraag van katholieke ouders ontvingen Rooms-Katholieke jongens godsdienstles van pastoor Piet de Beukelaar.
Als voornaamste vakken primeerden sport, geschiedenis, biologie en muziek.

DIPLOMA'S EN GETUIGSCHRIFTEN

Gezien de korte levensduur van de school werden er nooit diploma's uitgereikt wel getuigschriften, nodig voor het voortgezet onderwijs te Rufach (Elsass).
Deze school was een school erkend door het ministerie van onderwijs, daar hun leerprogramma in grote trekken overeenstemde met deze voorgeschreven door het ministerie.

LEERPLAN EN DAGINDELING

Zie Rijksschool Vlaanderen te Kwatrecht.
Aanvankelijk was de Heemschool te Schoten gedacht als een aanhangsel van Kwatrecht en wel om de leerlingen op te nemen die niet geschikt waren tot het behalen van hun humanioradiploma. Het zou een soort vierde graad zijn, zoals we die kenden in het vooroorlogs lager onderwijs, dus kinderen van 12 tot 14 jaar.
Van dit standpunt moest afgezien worden door de grote toeloop van leerlingen uit alle lagen der bevolking en het zeer ruim intellegentiepeil. Dus hier werden ook de leerlingen naar hun geestelijke mogelijkheden gescheiden. Twijfelgevallen kregen nog een jaar de kans in de volksklas.

STRUKTUUR DER SCHOOL

Algemene leiding, Anstaltleiter

SS Obersturmführer Dr. Heinrich Mangold (LSAH)
In de beginperiode was het Dr. Gotlaub.

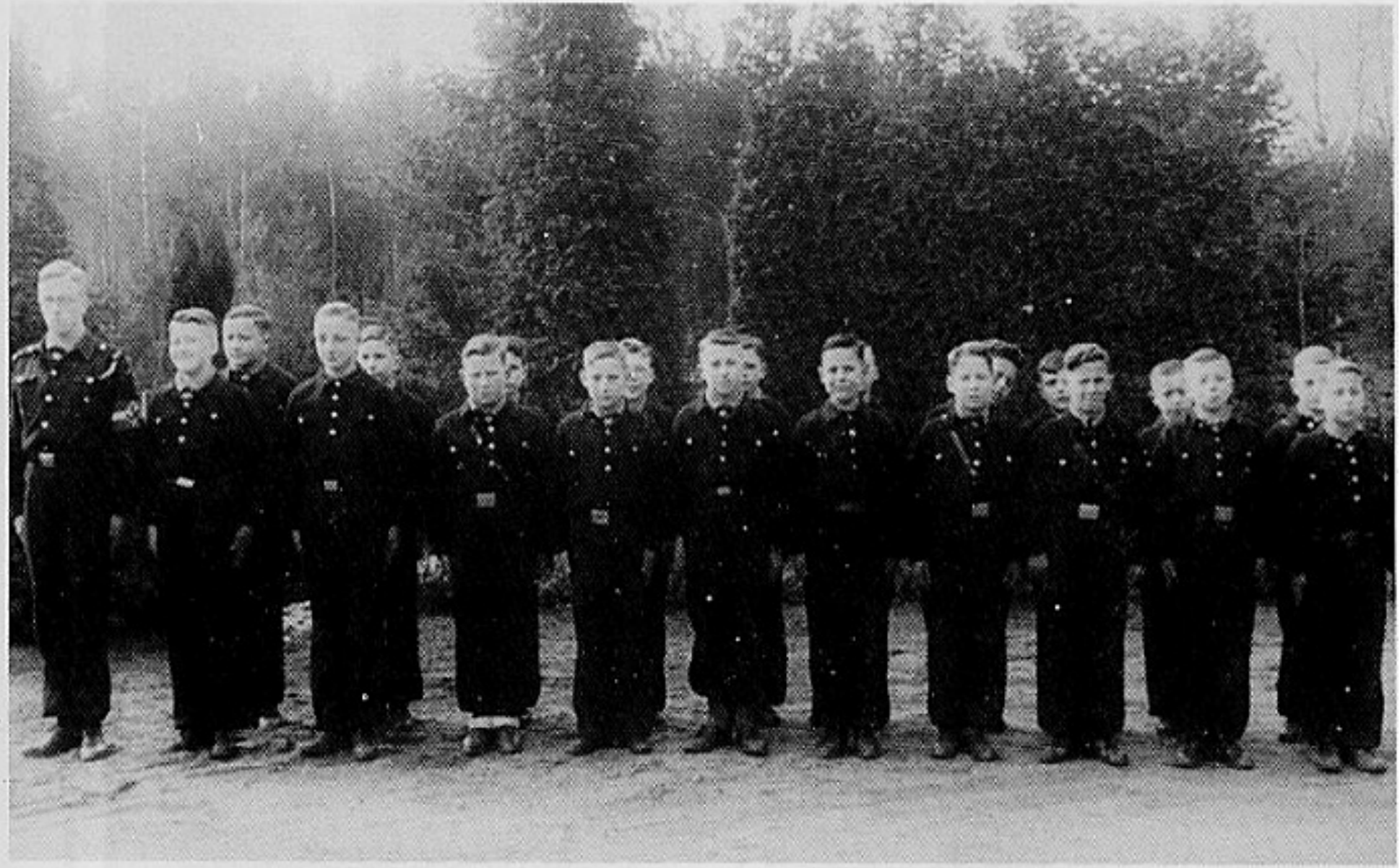

Heimschule Flandern. Volkschule Klasse — Voorbereidende klas. Zügführer Dr. C. de Beukelaer.

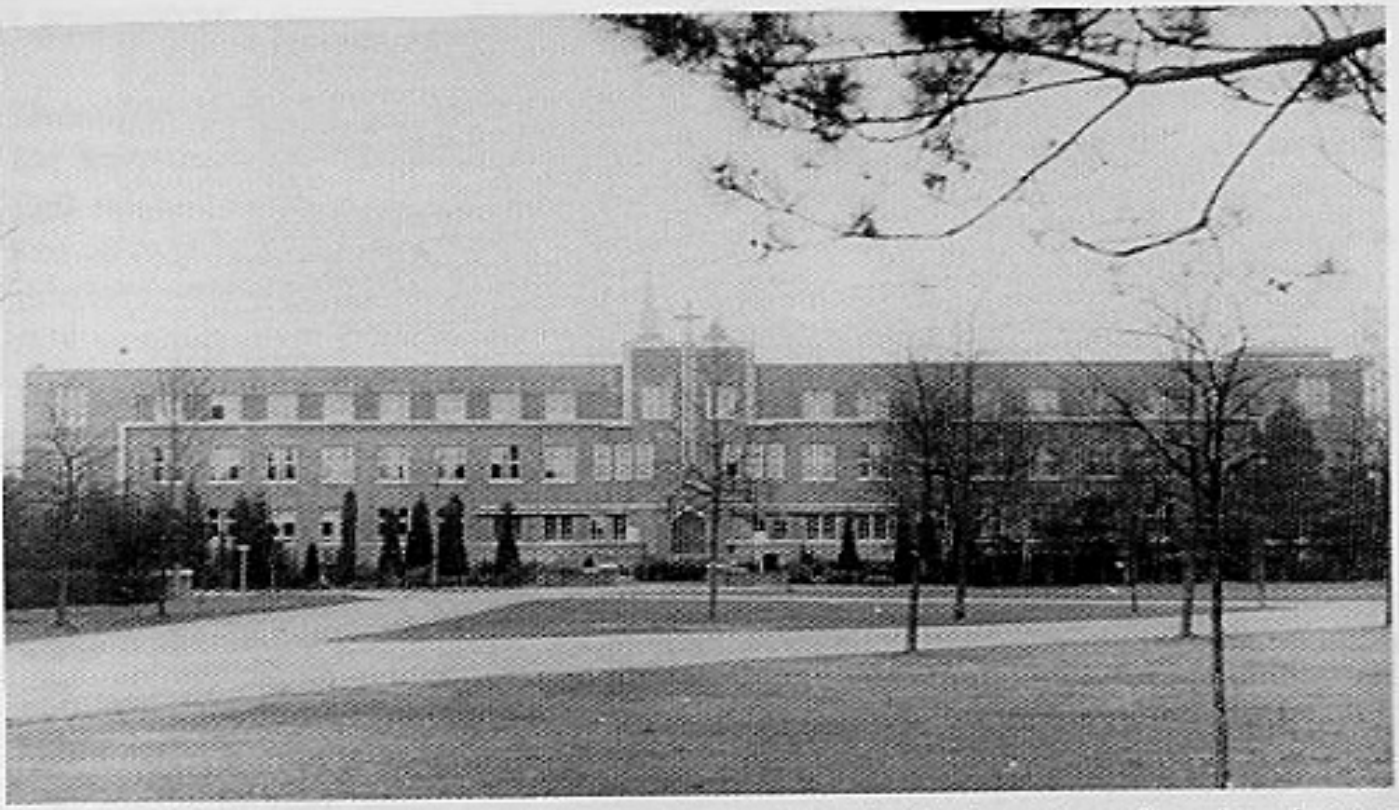

Heimschule Flandern — Heemschool Vlaanderen. Het schoolgebouw (voordien eigendom van de zusters van St.-Anneke). Koningshof te Schoten 1944.

Heimschule Flandern — Heemschool Vlaanderen. Keuken met personeel.

Heimschule Flandern. Die Heimmutti — De Heemmoeder.

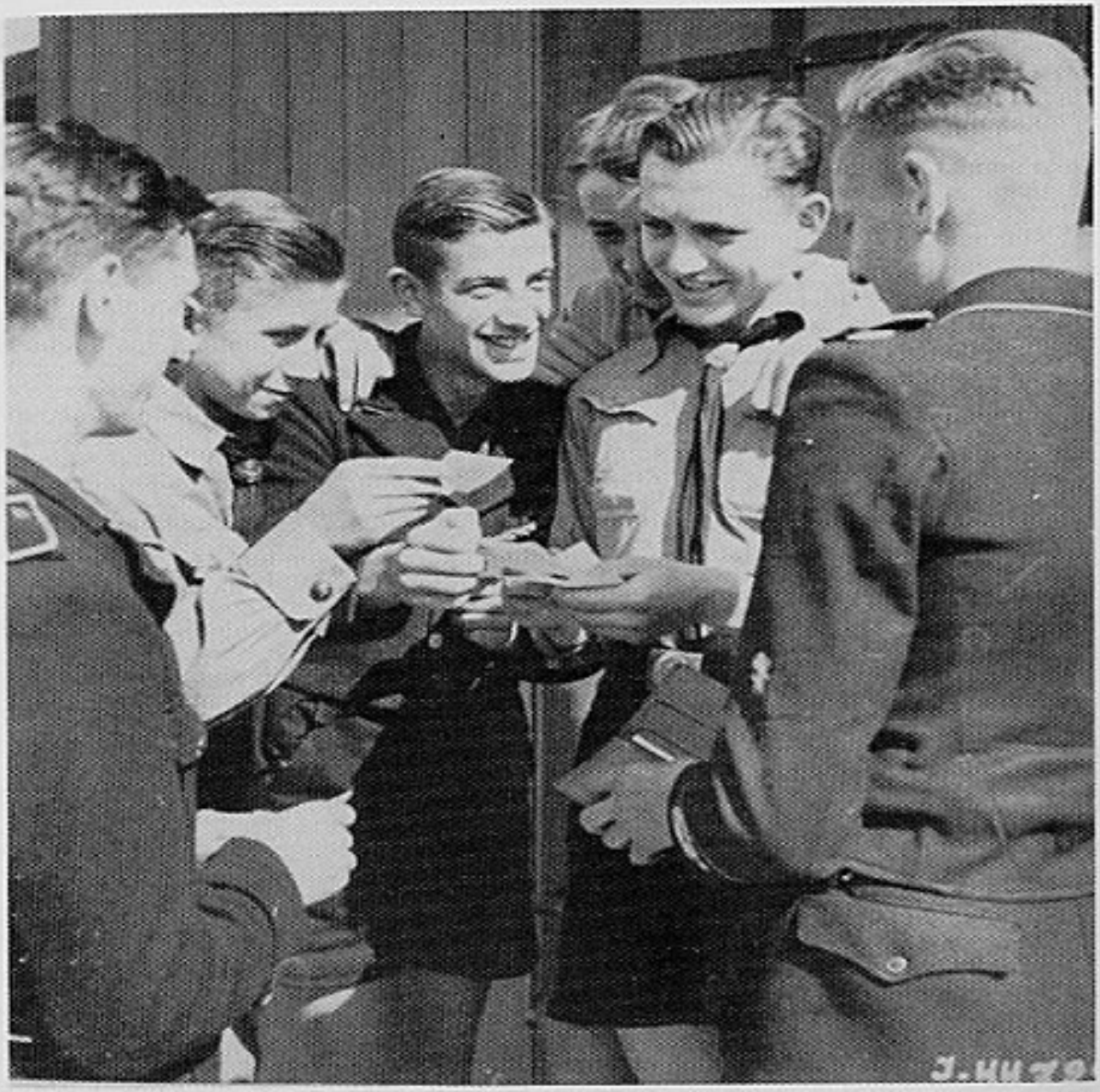

Junkerswerke — juli 1943. Een brief van thuis met foto's.

Onderwijzend personeel, Erziehung

Zugführer: Weckers
Van Steen
Glazemaekers Pol, later ook Jan in Duitsland
Preud'homme A.
Scheltjens
Beckers
De Rop na september in Duitsland
De Beukelaar Stan.

Rentmeester

Leider
Heimmutti:
6 personeelsleden voor de keuken
Keukenchef: mevr. De Clercq
Wachtzug

Klassen

De school bestond uit 4 klassen en een volksklas (voorbereidende klas). Iedere klas telde 30 tot 40 leerlingen. Direct bij het onderwijs waren 8 leraren betrokken die ieder hun eigen onderwijsvakken hadden. Deze onderwijzers waren ofwel leden van de Algemene SS ofwel van de H.J. Met uitzondering van het hoofd van de school werden zij niet met hun rang genoemd maar met Zugführer aangesproken.
Alleen het hoofd van de school was Rijksduitser.

UNIFORM

De leerlingen droegen het bruine, iets donkerder dan het H.J.-uniform, met dezelfde snit, zowel zomer als winter H.J.-uniform.
Op de linkermouw droegen ze een armbandje met de benaming: Heimschule Flandern.
De leerlingen droegen de uniformen, allen zonder rang. Alle klederen, ondergoed, sportkledij, uniform, schoenen, beddegoed en een volledige veldsportuitrusting waren gratis.
Ook de Zugführer waren intern en droegen naargelang hun lidmaatschap het uniform van de Algemene SS (zwart) met rang of dat van de H.J. met rang.
Obersturmführer Heinrich Mangold droeg het uniform der Waffen SS.

AANTAL LEERLINGEN

Dit getal schommelt rond de 300.

WERVING

Op dezelfde wijze als de Rijksschool Vlaanderen te Kwatrecht.

VOORWAARDEN TOT DEELNAME

Meestal waren het zonen van Vlaamse SS-mannen.
De leerlingen zowel als hun ouders moesten de N.S. gedachte toegedaan zijn.
De leerlingen moesten later bereid zijn een funktie in de SS te aanvaarden. Zij moesten de lagere school met vrucht doorlopen hebben. Bleek later echter dat zij elders meer op hun plaats waren, werd dit echter zonder meer toegestaan, zelfs gestimuleerd.

OPLEIDINGSBIJDRAGE OF SCHOOLGELD

Schoolgeld werd niet of op vrijwillige basis geheven. Dit in overeenstemming met het inkomen der ouders.

SALARIS VAN HET PERSONEEL

Gehuwde leraars kregen hun volle salaris door de rentmeester uitbetaald. Ongehuwden slechts gedeeltelijk: 2000 fr. per maand. De rest 500 fr. werd op een bank in Duitsland geplaatst en moest er minstens 5 jaar blijven staan.

ONDERKOMEN EN VOEDING

De voeding was ten alle tijden zeer goed. In de eerste periode was de onderbrenging zeer primitief. Te Koningshof beschikten de jongens echter over ruime slaapzalen en dagverblijven.

De Heimschule werd in zijn geheel naar Rufach (Elzas-Lotharingen) overgeplaatst.

Na september 1944

Door het oprukken der Anglo-Amerikaanse strijdmacht door Frankrijk werd de school samen met zijn leraars naar Hinterzarnten (Zwarte Woud) overgebracht. Dr. Mangold was nog hun schoolleider aldaar.
Het aantal leerlingen bedroeg toen nog een 60 tal. Deze werden aangevuld met kinderen die samen met hun ouders naar Duitsland gevlucht waren.
De lessen werden in een privé-school normaal verder gegeven.
Rond Kerstmis 1944 kreeg de school een nieuw onderkomen en wel op een burcht te Rottenmann (Steiermark-Oostenrijk). Hier werd hen een andere Duitse schoolleider gegeven en wel een SS Ustuf.
Ook werd tegelijkertijd in de burcht de meisjesschool uit Bad Reichenhall ondergebracht (Duitse meisjes).
Aanvang 1945 ging het dan naar Markkwartstein aan de Chiemsee. Hier viel alles door mekaar. Er werden geen lessen meer gegeven, alleen het onderkomen en de voeding primeerden. Hun laatste schoolleider was een Duitse SS Rottenführer, die bij het binnenkomen van de geallieerden neergeschoten werd door de Amerikanen. Zomaar zonder vorm van proces.

Terugkeer naar België

Onder leiding van hun onderwijzers keerden de jongens terug naar Brussel waar een deel ervan toegewezen werd aan de jeugdrechter en ondergebracht werd in een verbeteringsgesticht.

L.S.

LANGEMARCK STUDIUM

LANGEMARCK-STUDIUM
L.S.

Iedere begaafde jongen heeft recht tot studeren, ook arbeiderskinderen.
De nationaal-socialistische wereldbeschouwing, aangezien ze steunt op de ongelijkheid der rassen en volkeren, erkent tevens het waardeverschil der enkelingen, met daaruit volgende konsekwenties. De begaafden moeten geholpen worden en minderwaardigen de toegang tot hogere posten ontzegd.
Door haar samenstelling, haar opvoedingssysteem en haar opvoedingsmethode steunde zich het Langemarck-Studium op het principe van de keur (Auslese).
Een massa-produktie leveren aan de universiteit kon niet de bedoeling zijn en was uiteraard ook onmogelijk. Het Langemarck-Studium was niet een of ander Ersatz voor het middelbaar onderwijs met een kortere opleiding, maar ging uit van andere principen. Hoe kon men nu op anderhalf jaar evenveel stof verwerken als anders op zes jaren?
Hiervoor kon men inbrengen:

1. De leeftijdsgrens tot opname werd verschoven van 14 jaar tot later. Het spreekt vanzelf dat jonge mensen van 17 tot 24 jaar met meer ervaring van leven, op kortere tijd een rijpheidsproef konden afleggen.
2. Op onze middelbare scholen werd enorm veel tijd verloren, alleen reeds door de samenstelling der klassen. Enkele knappe elementen werden gevolgd door de middelmatigen, die de demokratische meerderheid uitmaakten en tot wie de leraar zich moest richten om zijn programma op het peil der klas te brengen.
   Anders werd de toestand wanneer men vertrok met materiaal van toch min of meer gelijke waarde waardoor de remmende krachten ontbraken.
3. Een andere oorzaak van tijdverlies was de ballast die de programmas onnodig verzwaarden. Hier daarentegen kwamen enkel de vakken in aanmerking die waarlijk bijdroegen om op korte termijn de adolescent tot rijpheid te brengen.

Prof. H. von Grünberg, Rektor van de Albertus-Universiteit te Königsberg verklaarde het volgende:

> Wat de bekwaamheid aangaat, heb ik zelf de ervaring opgedaan dat ze de andere Abiturienten in doorsnee niet enkel evenaren doch meestal overtreffen.

BENAMING „LANGEMARCK-STUDIUM"

Langemark is een dorp in West-Vlaanderen waar op 10 november 1914 in de IJzerstreek jonge Duitse regimenten (meestal studenten), vrijwilligers met het Duitslandlied op de lippen storm liepen tegen de geallieerde stellingen en er doodbloedden.
Dit had dan ook zijn symbolische betekenis.

LANGEMARCK-STUDIUM — L.S.

OPGERICHT

In 1936 door Dr. Scheel, Reichsstudentenführer, werd een Vorstudienausbildung (een voorbereidende studieopleiding) opgericht die de naam Langemarck-Studium ontving.
Augustus 1941 betekende een mijlpaal in de geschiedenis van het Langemarck-Studium. Nadat de eerste proefjaren in Duitsland tot degelijke resultaten geleid hadden, werd het werkveld uitgebreid tot de Germaanse landen, waaronder Vlaanderen, Nederland, Denemarken en Noorwegen.
Oorspronkelijk waren er geen Walen toegelaten, wel Vlaamse Brusselaars (ook degene met een Franse opvoeding). Ook is het ons niet bekend of er later Walen bij waren.

ONDERGESCHIKTHEID

Het L.S. hing rechtstreeks af van de Reichsstudentenführung (Rijksstudentenleiding) en niet van de Reichsjugendführer (Rijksjeugdleider).

UNIFORM

Duits studentenuniform.
Zwarte laarzen, zwarte pofbroek (Überfallshose), soms ook zwarte rijbroek, bruin hemd, zwarte das, zwarte vest, zwart mutsje (schipje)
Op de linkermouw van het hemd of de vest een armband (10 cm breed) met de Rijksadelaar en in de klauwen een hakenkruis in een langgerekte ruit. Het was een rode band met twee witte banden.

Rond de linkerondermouw een zwart bandje met het opschrift in het zilver „Langemarck-Studium".

LEIDING

Dienststellenleiter in Vlaanderen: A. De Lannoy tot november 1943
K. De Cat vanaf november 1943
Schoolleider te Hannover: Dr. Clausen
Vlaamse manschapsleider: Fritz van de Voorde
Vlaamse leraars: Prof. Erauw
Duitse leraars: Dr. Stohler — wiskunde
Dr. Strotzer — scheikunde
Prof. Gewecke — kunstgeschiedenis

SCHOLEN

1. Voorschiftingsproef

De eerste keer in het V.A.V.V. kamp te Brecht in het voorjaar 1942. De andere keren in de SS Vorschule te Schoten-Horst o.a. 14 februari 1944. Duur vier à vijf dagen.
Deze proeven onderzochten niet alleen zijn bekwaamheid, doch veel meer wat er in die jongen stak. Sportproeven, durf, moedproeven (boksen). De weke kerels scheiden van de kerels met kruim. Deze proeven grepen plaats in februari en augustus.

2. Leergangen te Hannover

De opgenomen jongens gingen in groep naar Hannover. Eerst doorliepen ze een halfjarige kursus in de Duitse taal. Nadien werden zij verdeeld in twee groepen:

a) de meer op de praktijk ingestelde kandidaten konden in Duitsland een vakopleiding genieten.
b) de meer theoretisch begaafde leerlingen volgden het eigenlijke Langemarck-Studium als voorbereiding tot het examen van middelbare studiën, het zogenaamde Begabten-Abitur (humaniora diploma).

DUUR DER STUDIE

4 semesters (twee jaar). De halfjarige kursus in de Duitse taal inbegrepen.

LEERGANGEN

1e leergang

Na het voleindigen van hun studies werden deze in groep overgeplaatst naar de hogeschool te Heidelberg. Anderen naar de hogere technische school te Königsberg en te Elbing.
De afgestudeerden werden in verband overgebracht naar deze hogere scholen. Ze woonden in groep samen en kregen dagelijks onderricht in politieke wereldbeschouwing (nationaal-socialistische leer).

2e leergang

Deze vertrok na het einde van hun studies te Hannover L.S. naar:
de technische hogeschool te Hannover.
de staatsbouwschool te Hildesheim.
de technische hogeschool Radebeul te Dresden.
Leergangsleider: Dr. Landgraf.
Alle geslaagde leerlingen wier loopbaan niet deze van de officiersloopbaan was, werden in de gelegenheid gesteld verder te studeren te Radebeul. Hier vertoefden enkele Vlamingen waaronder Dehu Paul.

3e en latere leergangen

Technische hogeschool te Hannover.

OUDERDOM TOT OPNAME

Jongens van 17 tot 25 jaar. Geen meisjes. Ook geen gehuwden.

VOORWAARDEN TOT OPNAME

1. De kandidaat moet ariër zijn.
2. De kandidaat moet een goed karakter hebben en vooral moedig, open, eerlijk en trouw zijn.
3. De kandidaat moet volkomen gezond en lichamelijk in staat zijn om flink te werken.
4. De kandidaat moet gemiddeld begaafd zijn. Nochtans komt het minder aan op zijn rijkdom aan kennis dan op zijn klaar oordeel en wakker denkvermogen.

Langemarck Studium. 1e schiftingsproef voorjaar '42 te Brecht.

Langemarck Studium. Uitgangsuniform.

Langemarck Studium. Aantreden voor de vlaggegroet. V.A.V.V. kamp te Brecht. De eerste dertig kandidaten in het voorjaar van '42. Met vooraan De Lannoy-Staal (leraars).

Langemarck Studium. Brecht voorjaar 1942. 1e Vlaamse studiumleider Amaat De Lannoy in bespreking met de kandidaten.

Langemarck Studium. Zomeruniform. Jaak Jorssen.

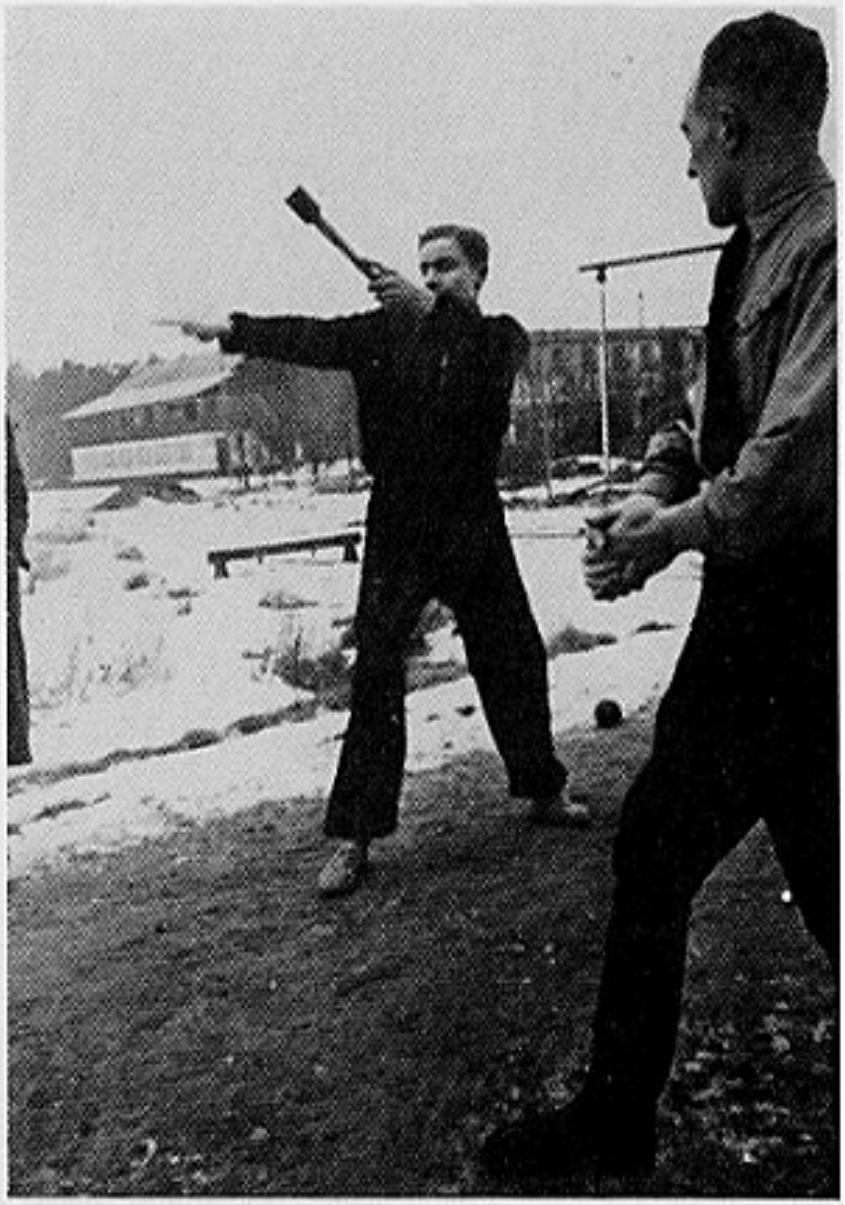

Langemarck Studium. 1e schiftingsproef te Brecht '42. Granaatwerpen. Hessels Frans.

Vlaamse leider Karel de Cat bij proefafneming.

Karel de Cat bij het onderricht in open lucht.

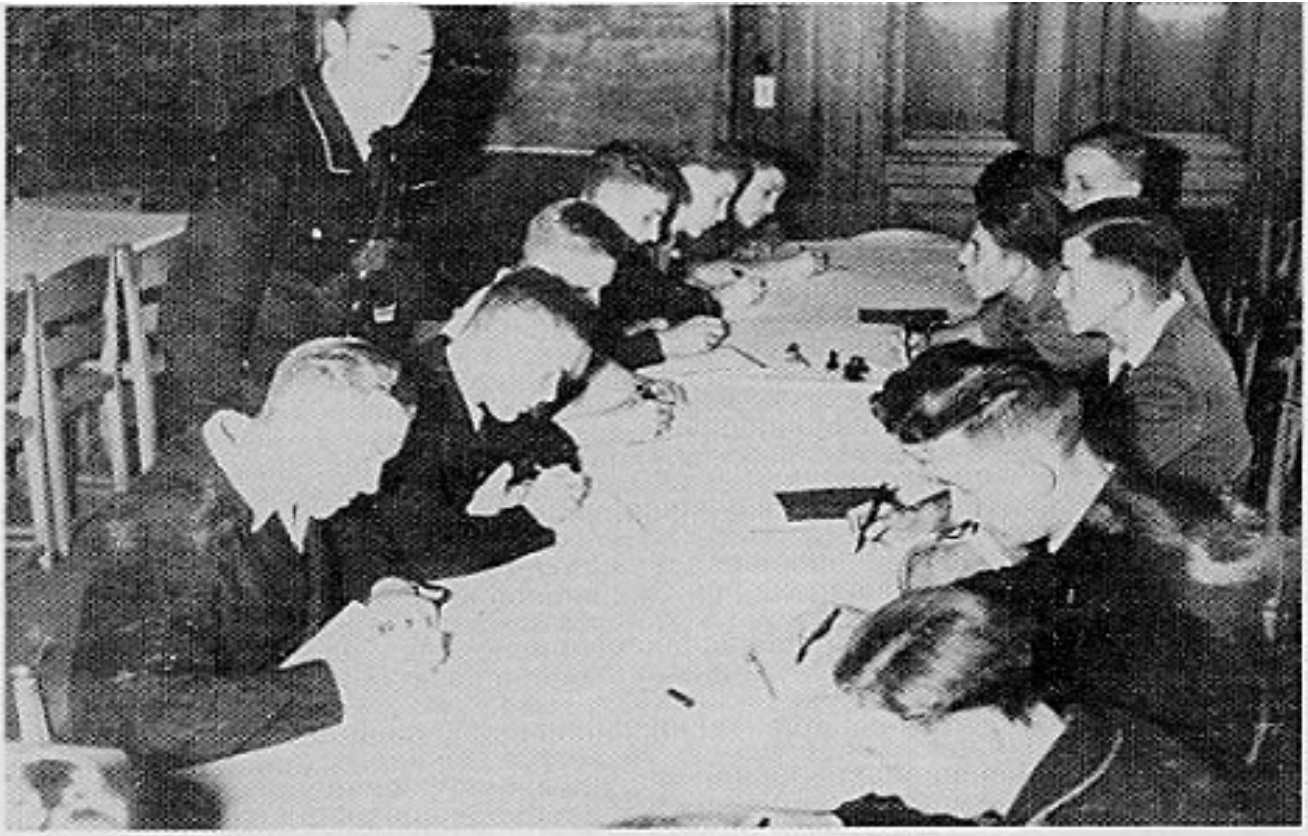

Langemarck Studium — Hannover. Onderricht.

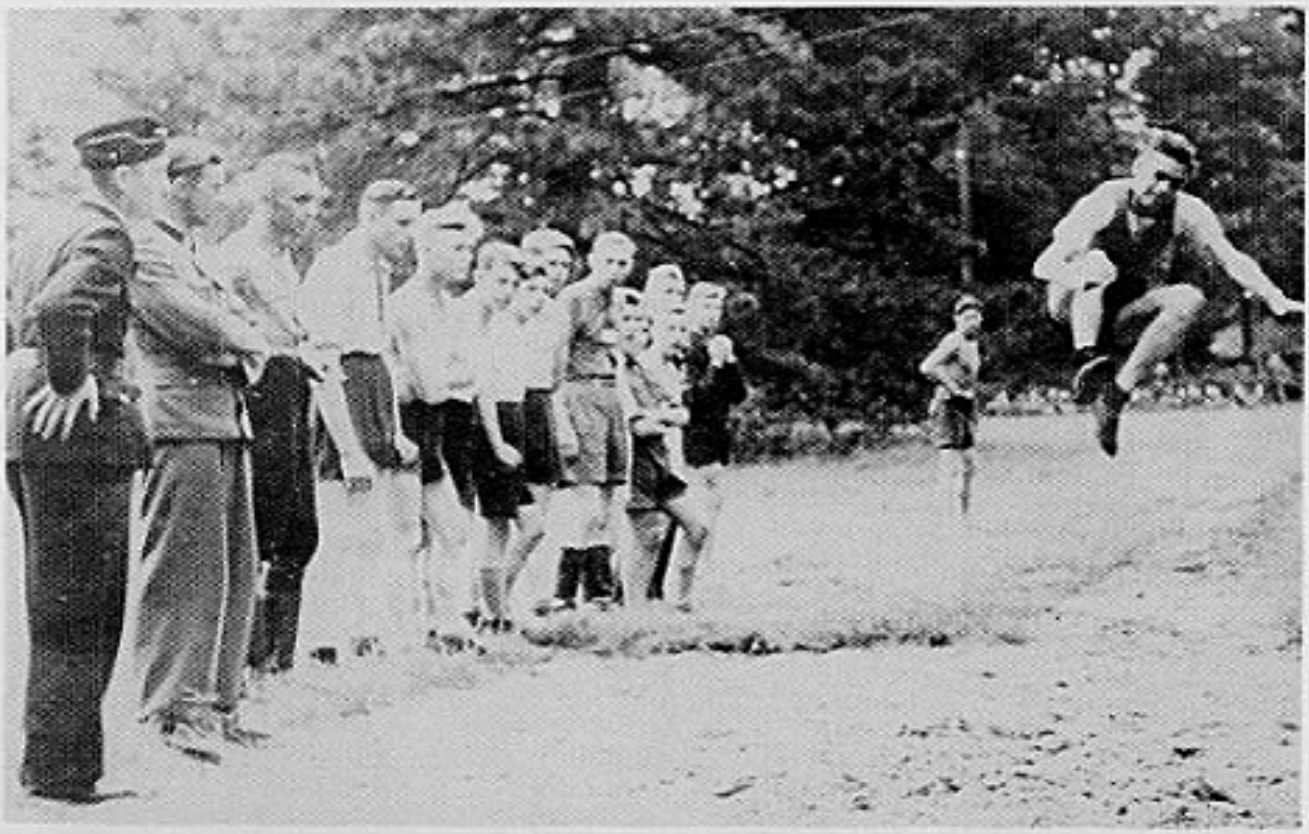

Langemarck Studium — Hannover. Verspringen.

Junkerswerke — 1 december 1943. Gemoedelijke zithoek. Hel blinkt op de linkermouw de leeuw en het N.S.J.V.-kenteken.

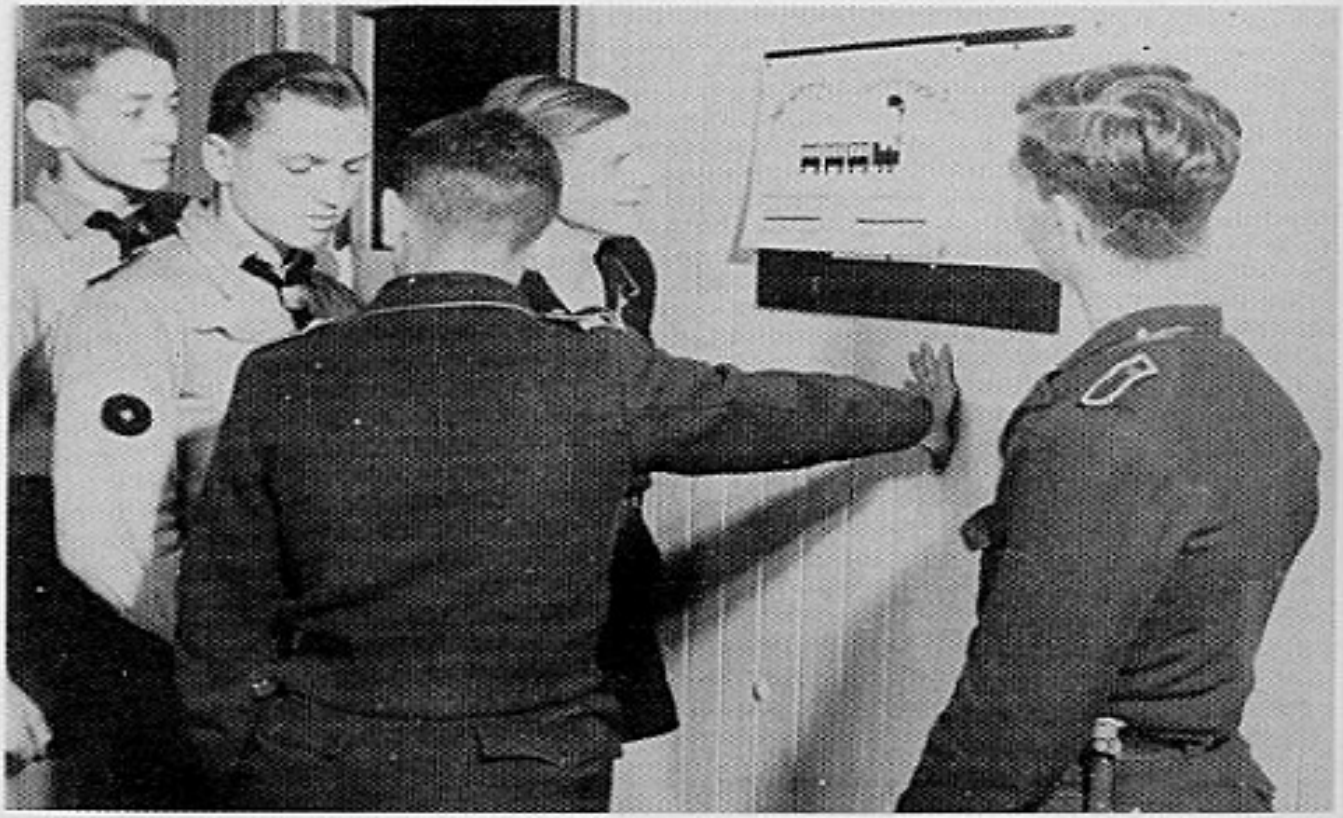

Junkerswerke — 10 juli 1943. In de gang der woonbarakken. Nakijken op het berichtenbord.

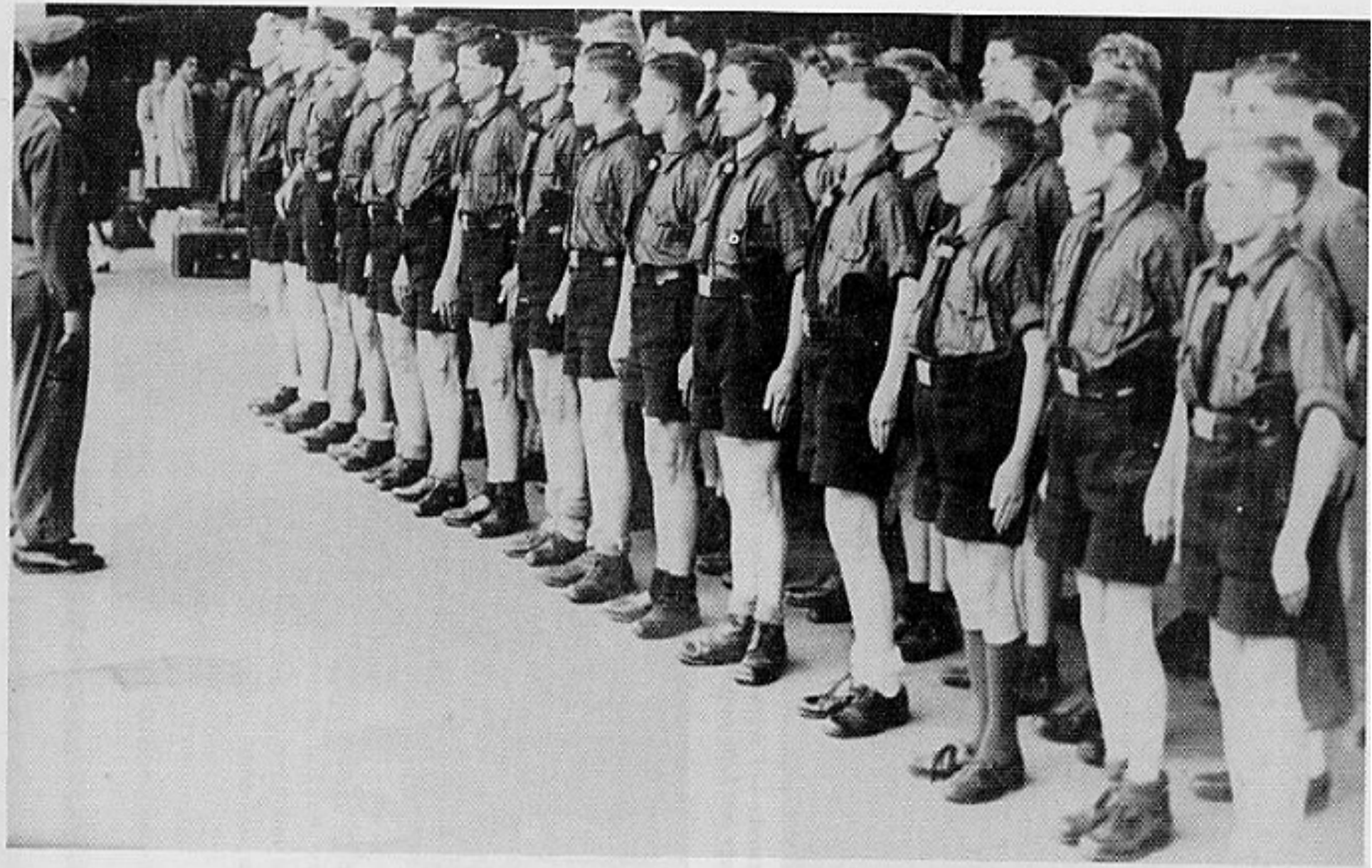

Junkerswerke — 29 augustus 1943. Terugkeer van 160 leerlingen in verlof. Aangetreden op de kaai van het station.

Junkerswerke — 1 december 1942. Voor iedere maaltijd werd in de werkplaats het teken van Eet-Pauze met helle fanfarentonen geblazen.

Junkerswerke — Dessau. De jongens verlaten het heem voor een uitgang.

5. Het beroepsdoel moet klaar en vastomlijnd zijn, de kandidaat moet beslist de vaste wil bezitten om zijn levensdoel te bereiken.
6. Wie aanvaard wordt is verplicht aan het reglement van inwendige orde van het Langemarck-Studium te gehoorzamen.

DE STUDIE

Wie kon opgenomen worden?

Elke Vlaming tussen 17 en 25 jaar, ook wanneer hij slechts de lagere of middelbare school gevolgd had. Jongens, die om dwingende redenen hetzij van geldelijke of opvoedkundige aard, hun middelbare studiën niet voleinden konden, werden eveneens aanvaard.
Tewerkgestelden in Duitsland, militairen, landbouwers, arbeiders, bedienden: allen hadden hun kans. Vanzelfsprekend ook de gewonde soldaten.

De duurtijd van zulk een leergang

4 semesters.
Na de halfjarige kursus in de Duitse taal, dus vanaf het tweede semester genoten de wiskundig begaafden extra onderricht in de natuurwetenschappelijke vakken, opdat zij later het onderwijs aan een Technische Hogeschool konden volgen.
Daarbij genoten zij een algemeenvormende opvoeding. Zij woonden voordrachten en lezingen bij, maakten schoolreizen, bezochten schouwburgen en koncerten. Gedurende de gehele kursus woonden zij in een internaat. Dit alles in het kader van een stelselmatige politiek-wereldbeschouwelijke en kulturele opleiding, gezien vanuit nationaal-socialistische begrippen en leerstellingen.
Ook speelde de lichaamskultuur een zeer belangrijke rol. Alle sporttakken werden er beoefend: atletiek in al zijn vormen, schermen, boksen, zwemmen, schietoefeningen met luchtkarabijn. Ze beschikten over het sportstadium van Hannover en over een overdekte zwemkom. Men kon er het Reichssportabzeichen behalen.
Na het laatste semester volgde een eindexamen.
Wie slaagde kon aan een Duitse of aan een Vlaamse universiteit zijn studies voortzetten.
Door het toenmalig ministerie van onderwijs (Belgisch) waren de diploma's geldig verklaard.
In februari 1944 behaalden de eerste Vlaamse Langemarck-studenten hun

Abitur (diploma van hoger middelbare studiën).
Ook waren er leergangen voor Consulaire wetenschappen (diplomatie). Aan de school te Hannover was er een afdeling van Europese deelnemers, eerst Vlamingen en Nederlanders, later ook Denen en Noren.
De meeste afgestudeerden gingen naar het leger voor een officiersloopbaan.

Militaire opleiding

Er werd aan geen para-militaire opleiding gedaan, enkel studeren. Ook geen velddienst en marsoefeningen. Ze beschikten over geen wapens. Wel bij luchtalarm deden ze dienst als wachtdienst. In maart 1945 werden zij ingedeeld bij de Volkssturm.

Onkosten

Principieel geen kosten voor studie, zakgeld, reis en verdere onderhoudsonkosten.
Meer welstellende ouders mochten zelf hun bijdrage bepalen.
Alle studenten bekwamen zakgeld, het varieerde van 125-250-500 of meer Belgische franken.

AANTAL VLAAMSE DEELNEMERS

In april 1942 vertrokken de eerste Vlaamse Langemarck-studenten naar Hannover. Zij werden aldaar door de Rijksstudentenleider, Dr. Scheel, persoonlijk verwelkomd.
Later volgden nog vijf leergangen. Men mag aannemen dat er ongeveer een 150-tal Vlamingen aan deelgenomen hebben.
Bij het eerste vertrek waren er 25 studenten.

BURELEN IN BELGIË

In 1941: Afdeling België: Brussel, Belliardstraat 6.
Later: Afdeling België: Brussel, Montoyerstraat 24.

AANMELDING BIJ HET LANGEMARCK-STUDIUM

Tot het voordragen van kandidaten waren volgende organisaties gerechtigd:

N.S.D.A.P. de Groepsleider in België.
H.J. de Jeugdleider in België.
N.S.B. Nederlanders in België.
Het Rijksarbeidsambt.
Unie van Hand en Geestesarbeiders. Arbeidsorde.
Alle bedrijfsleiders.
V.A.V.V.
De bestuurders en leraars van alle beroepsscholen.
V.N.V.
De nationaal-socialistische Opvoedersgilden.
SS-Vlaanderen.
N.S.J.V.
Jeunesse Rexiste.
Jeunesse Romane, e.a.
Ook werden zelfstandige aanvragen onderzocht en desgevallend in aanmerking genomen.
Inlichtingen op de stadhuizen van de belangrijke steden.
Arbeiders in Duitsland: Langemarck-Studium, Brühlstrasse 7, Hannover.

Brochuren

Hoe kom ik bij de Langemarckstichting. A.d. Deutschen. VB/DS 22.8.41.
Het Langemarck-Studium door K. de Cat in 1944.

VLAAMSE STUDENTEN

onder meer
Karel Knapen
Hans van Houtte
De Bruyne Jos
Frans Hessels
Ketele
De Vuyst Marcel
Van Overmeire
Jorssen Jaak
Paul Segers
Werner Caluwe
Dehu Paul
Claeys Lieven
Claeys Herman

Geerardin
Mus Marnix
Peeraert
Spitsaert

OOGSTHULP IN DE HERFST 1942

Door de deelnemers van de Vlaamse en Nederlandse kursus (Niedersachsen) uit Hannover in de Kreis Kosten (Regierungsbezirk Posen).
In deze streek waren veel boerderijen overgenomen door Volksduitsers uit het Banaat, uit de Oekraïne, uit Bessarabië, Wolhynië, uit Galicië, enz... Ze verbleven meest in de omgeving van het Woinitzmeer.
Namen aldaar deel aan de Ostische Studentenkundgebung te Posen waar Dr. Scheel hen in het bijzonder toesprak.

Ook wij willen oostwaarts varen
naar 't nieuwe beloofde land
Daar hebben onze broeders gestreden
en Hitler's vaandel geplant.

Wij willen er zwoegend scheppen
wat anderen niet hebben gekund
Ons is na 't ploegen en zaaien
het maaien en bergen gegund

Wat is het een heerlijke vreugde
In 't spoor van de pantsers te gaan
Voor het heil van het groeiend Europa
Te wake op de bresse te staan.

DE GESCHILLEN TUSSEN HET N.S.J.V. EN DE PAS OPGERICHTE H.J. IN VLAANDEREN

Dit kwam ook tot uitleg in het ,,Langemarck-Studium''.
Uit een brief van Dr. Edgard Lehembre, Diets Jeugdleider, gericht aan Coppens kwam dit duidelijk naar voor.
Opgesteld in de Duitse taal. Dit is dan een vrije vertaling.

Afschrift

Nationaal Socialistische Jeugd in Vlaanderen

Brussel, 9.7.43.

Na een tweejarige ondervinding blijkt dat de jongens die uit onze middens komen en door ons aangeworven werden voor het Langemarck-Studium, in middens verzet werden waar zij van hun eigen beweging totaal ontvreemden en na korte tijd een kunstmatige vijandschap tot uiting brengen jegens de in de proklamatie van Kortrijk vastgelegd grondregels van de enige jeugdbeweging (NSJV) en haar statuten en uiteindelijk een onverklaarbare vooringenomenheid betonen tegenover de leider der jeugdbeweging en de eenheidsbeweging.

Deze nuchtere vaststelling verandert niets aan de waardering van de principes waaruit dit groot werk ontstond en aan mijn persoonlijke hoogachting voor vele medearbeiders aan dat werk. U, persoonlijk, Kd. Coppens, zie ik voor een oprechte kameraad aan, die steeds trouw zijne opgave vervult. U moet toch begrijpen dat de jeugdbeweging nauwelijks verder actief medewerken kan terwijl uiteindelijk de aktieve NSJV ontaardt door een aktie tegen zichzelf. Zo iets kan toch niemand van ons verlangen.

De N.S.J.V. Houzee!
Heil Hitler!
Dr. Edgard Lehembre.
Diets Jeugdleider.

VLAAMSE SCHOOL ANTWERPEN

VLAAMSE SCHOOL — ANTWERPEN

Opgericht op 1 september 1942 door de DeVlag.
Opening der school op 15 september 1942.

WAT WAS DE VLAAMSE SCHOOL?

Aangenomen school erkend door het Belgisch Ministerie van Onderwijs.
Inspekteur van het Lager Onderwijs Van Mieghem.
Volgden het officiële leerprogramma van kleuter- en lager onderwijs met het enige onderscheid dat de Duitse taal tweede verplichte taal werd in plaats van de Franse taal.
Volledige vierde graad. Onderricht door bevoegde en gediplomeerde leerkrachten. Aantal leerlingen schommelde van 120 tot 150.

WIE BEVOLKTE DE SCHOOL?

Kinderen van nationaal-socialistische ouders.
Het was meer een bescherming der kinderen die het hard te verduren hadden in de gewone scholen.
Kinderen van Vlaamse ouders uit DeVlag, V.N.V., Algemene SS, N.S.B., D.O.B., N.S.V.A.
Kinderen van 3 tot 6 jaar: kindertuin.
Kinderen van 6 tot 15 jaar: lagere school met 8-jarig leerplan.
Kinderen reeds ingeschreven in een andere school. De wet liet toe dat dezen de eerste 14 dagen naar de Vlaamse school konden overgeplaatst worden.

VOORGESCHIEDENIS

In 1936 werd het D.O.B. opgericht onder leiding van Bert van Boghout, Van Velthoven Staf, Joke Respin, Karel de Cat.
Deze groepering ,,D.O.B.-Dietsche Opvoedkundige Beweging'' was een bond van Vlaamse (Dietse) leerkrachten.

Ze gaven het tijdschrift ,,Het Diets opvoedkundig tijdschrift'' uit, dat tijdens de oorlog van naam veranderde ,,Het Volkse opvoedkundig tijdschrift''. Het was deze groep die de Vlaamse School stichtte.

SCHOOLINRICHTING

1. Kleuterschool

Schoolleidster: Mevr. Van Cleemputte
Gebouwen: Van Eycklei te Antwerpen.

2. Lager onderwijs meisjes

Schoolleidster: Mevr. Coppens
Gebouwen: Van Eycklei te Antwerpen
Leerkrachten: Irma de Combe, Jet Jorssen, Mien Leemans.

3. Lager onderwijs jongens

Schoolleider: Bert Van Boghout tot 1943.
Theo Venckeleir

Leerkrachten:

Staf van Velthoven	Herman van Schoor
Frans Abraham	Jef Cleybergh
Karel de Cat	Vanes Hendrik
Lombaert	Jacobs
Van Sintjan	Velders Mon

Gebouwen: Lamorinièrestraat, Antwerpen
September 1943: Lange Leemstraat Antwerpen, voorheen Jodenschool.
Ekonoom: Gustaaf Lambersy.

NAAR DE K.L.V. (Kinderlandverschickung)

Op 6 april 1943 na de zware Engelse terreuraanvallen op Antwerpen (Mortsel) en uit veiligheidsmaatregelen vertrok een deel der leerlingen, mits toestemming der ouders, naar de K.L.V.-kampen in Duitsland.
Een deel der leerlingen bleef ter plaatse en volgde verder de lessen in de Vlaamse School te Antwerpen.
Alvorens te vertrekken kregen de kinderen een drieweekse vooropleiding.

Vooreerst kwamen de knapen te Harz (Westerwald) in het Strassenhaus en de meisjes te Koblenz in Hotel Rittersturz.
Daarna verdeeld in kampen in het Schwabenland en het Moselland.
Kamp der jongens te Hoflech (bij Füssen):
Leiding Karel de Cat, helper Piet Vereecken, Jeugdleider te Oldendorf.
Leiding Frans Abraham, helper jeugdleider Werner Caluwé.
Kamp der meisjes te Walchstein, Noord-Beieren:
Leiding Jet Jorssen, Helpster jeugdleidster Hilda van Schoor.
Reeds midden maart werd er een voorkommando van opvoeders-onderwijzers en jeugdleiders naar deze streken gestuurd: Karel de Cat, Frans Abraham, Piet Vereecken, Van Mol.
Deze groep leerlingen en opvoeders keerden met een Sonderzug terug uit Duitsland in september 1943. Daarna werden de normale lessen gevolgd.
De kinderen van de Vlaamse School te Antwerpen konden na september terug de lessen volgen.
Voor de andere kinderen der gevluchte ouders waren er problemen. Deze waren verplicht naar de Duitse scholen te gaan.

UNIFORM

De kinderen in deze school droegen in feite geen uniform. Wel behoorden deze leerlingen aanvankelijk tot de N.S.J.V. en de DeVlag-jeugd, waarvan ze de uniform droegen.
Vanaf oktober 1943 waren voor 90 % de leerlingen lid van de H.J. Zo had op 18 oktober 1943 een eerste samenkomst van de H.J.V. plaats op de speelplaats van de Vlaamse School in de Lange Leemstraat te Antwerpen. 350 jongens en meisjes stonden aldaar aangetreden voor de Landesjugendführer Hardt.

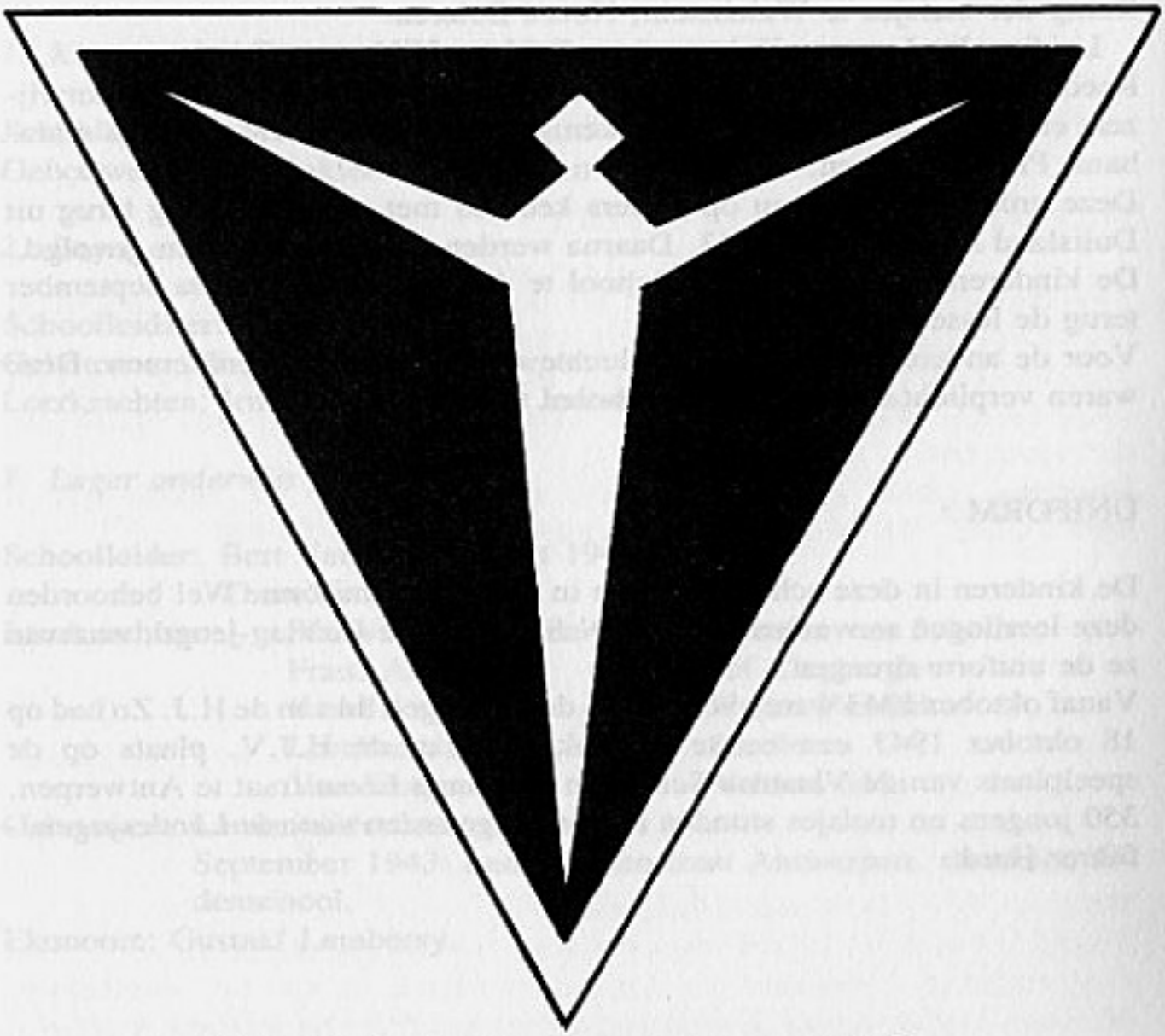

" JUNKERSWERKE "

JUNKERSWERKE

JUNKERS

Genaamd naar Hugo Junkers, een der grootste Duitse ingenieurs en een der beroemde uitvinders. Hij schiep onder meer het eerste gans metalen verkeersvliegtuig en verwezenlijkte ook de eerste dieselvliegtuigmotor in de wereld. Zijn naam werd ook gegeven aan de Ju. 88, het snelle tweemotorige horizontaal duikvliegtuig, aan de Stuka's, aan de transportmachine Ju. 52.

JUNKERSWERKE

Junkers Flugzeug und Motorenwerke (Junkersvliegtuig en -motorfabriek). Hier werden de Junkersvliegtuigen gebouwd.
Deze bevonden zich te Dessau en nog op een paar andere plaatsen in Duitsland.

VOORGESCHIEDENIS

Juli 1940 te Antwerpen. Alles lag stil. De twee bijzonderste vakken waren het ergst getroffen: het diamantbedrijf en het havenbedrijf.
In juli 1940 werden manifesten aan de werkloze diamantbewerkers uitgedeeld, waarin gemeld werd dat bij Junkers in Dessau een omscholing ingericht was en dat men 500 man vroeg om in de vliegtuigindustrie een nieuw vak aan te leren. Daar de diamantbewerkers aan zeer juiste arbeid gewoon waren, was dat voor hen een goede gelegenheid. Ook de voorwaarden waren goed.
Van die tienduizenden werklozen, waren er slechts 82 man die het aanbod aannamen. Op maandag 29 juli 1940 vertrokken aan het Ooststation te Antwerpen de eerste 82 Vlamingen naar Dessau.
In juli 1942 waren er reeds duizenden aldaar te werk gesteld of nog in omscholing.

Hier waren dan ook alle nationaliteiten uit Europa vertegenwoordigd. Van de eerste pioniers werden er later omgeschoold tot leraar en voorarbeider.
Werden aldaar omgeschoold tot — Dreher (draaier)
— Fräser (frezer)
— Böhrer (boorder)
— Schleifer (slijper)
— Flugzeugbauer (vliegtuigbouwer)

ONDERBRENGING

In een Werkheim, het tehuis der arbeiders, voorzien van alle komfort. Een parel op gebied van hygiëne (zeker voor de toenmalige periode).

TECHNISCHE SCHOOL BIJ DE JUNKERSWERKE

In de lente van 1943 verschijnt in alle dagbladen een oproep tot de mannelijke jeugd van 14 tot 17 jaar om zich te melden voor deze school welke zal opgericht worden te Dessau.
Naast de omscholing van arbeiders zal er nu ook een technische school zijn voor jongeren.

ARBEIDS- EN STUDIEMOGELIJKHEDEN

Onderbrenging in modern ingerichte barakken met alle comfort, het ,,Leerlingentehuis'' genaamd.
Leiding: Vlaamse schaarleiders (jeugdleiders).
Leraars: technische en andere, Duitse en Vlaamse.
Leerstof: draaier, frezer, slijper, schaver, paswerker, elektromekanieker, boorder, gespecialiseerd metaalbewerker.
Dit alles gericht op de techniek der vliegtuigkonstruktie.

TOEKOMSTMOGELIJKHEDEN

Een technische opleiding (theorie gekoppeld aan praktijk).
De besten worden naar een Technische Hogeschool gestuurd om er tot ingenieur te worden opgeleid.
De Amerikaanse autofabrikant Ford verklaarde: ,,De Junkersfabrieken zijn geen gewone fabrieken, maar tegelijk een hogeschool der techniek''.

JEUGDLEVEN NAAST TECHNISCHE SCHOLING

Per 50 jongens werd een jeugdleider aangesteld die instond voor de lichamelijke opvoeding en de voorzorg der jongens.
Deze volgden het programma zoals het N.S.J.V. en later de H.J.

DUUR VAN DE OPLEIDING

Deze was verspreid over twee jaar.
1e leerjaar: in moderne leerwerkplaatsen en werkscholen.
2e leerjaar: in de bedrijfswerkplaatsen.
Na het einde van de opleidingstijd werd de jongen onder dezelfde voorwaarden als de Duitse medearbeider in het bedrijf opgenomen. Na de opleiding verplicht nog een jaar bij Junkers te blijven.

LOON

De leerlingen zijn verplicht voor een jaar. Hun loon staat in verhouding met wat ze reeds verdienden bij het verlaten van hun betrekking.
Zakgeld in de fabriek van 50 tot 100 fr. per maand.
Na de scholing betaald als geschoolde arbeider.

VERLOF

Tweemaal per jaar met Kerstmis en eenmaal in het zomerhalfjaar.

UNIFORM

Het uniform zowel als de werkkledij werden door de Junkerswerke gratis ter beschikking gesteld. De ouders moesten zorgen voor ondergoed.
Woning, onderhoud en verzorging (voeding, enz.) waren eveneens kosteloos.
Oorspronkelijk droegen de leerlingen het N.S.J.V.-uniform. Later het H.J.-uniform (winteruniform) zonder H.J.-kenteken, wel de blauwvoet op de linkerondermouw.
Zwarte schoenen, lange zwarte pofbroek, kort zwart vestje, zwarte muts (eerst schipje, later bergmuts), zwarte gordelriem.

SPREUK OF LEIDMOTIEF

Snel als de windhonden
Taai als leder
Hard als Kruppstaal

Schnell wie Windhunde
Zäh wie Leder
Hart wie Kruppstahl

5.25 uur Wekken
5.30 uur Vroegsport
6.00 uur Ontbijt
7.15 uur Op stap naar de fabriek
Elke dag van 15 tot 17 uur Theorie
Daarna sport en heemvergaderingen.
Ook werd er aan dril gedaan zoals bij de jeugdbeweging. Stap- en gelidoefeningen.

INSCHRIJVINGEN EN AANWERVINGEN

Junkers Flugzeug- und Motorwerke A.G.
Büro Brussel.
Middaglijnstraat 31
Bij de plaatselijke gouwsekretarissen van het N.S.J.V. of op het jongerenkwartier: Koninklijkestraat 290 te Brussel.
Later op de Dienststellen van de H.J.-Vlaanderen.

EERSTE VERTREK

Op 25 mei 1943: 40 jongens vanuit Antwerpen naar Dessau.

PUBLIKATIES

De Propeller: tweemaandelijks tijdschrift.
Jongens pakt aan: propagandabrochure

LEIDING

Te Brussel op het aanwervingskantoor

Bestuurder der burelen: Meiselbach
Heimleiter: Devos

WERVING DOOR HET N.S.J.V.

Voor Dessau

Bert Bosmans 1943 Stamheer N.S.J.V. tevens ook Fürsorgeführer (voorzorgsleider).

Leiding in de Junkerswerkeschool (Leerlingentehuis)

Voor Dessau

F. Simons (Hopman N.S.J.V.)
J. Goris (Hopman N.S.J.V.)

Leraars in de scholing van de Junkerswerke

Voor Dessau

Louis Lochert
Louis Soebert
Luc vanden Herreweghe
Marcel Costers
Frans Verdonk, technisch leraar

WERVING DOOR DE H.J. VLAANDEREN

Voor Köthen

Laermans H.J. Scharführer
Plaskie Jan H.J. Scharführer

GETALSTERKTE DER VLAMINGEN

Hier ontbreken de juiste cijfers, maar men veronderstelt een 400-tal.
Er volgden ongeveer 150 Vlamingen tussen 15 en 21 jaar van de N.S.J.V. de leergangen te Dessau (Magdeburg).

EINDE 1943

De leerlingen werden einde 1943 overgebracht naar Tangermünde aan de Elbe wegens de bombardementen en werden er ondergebracht in de fabriek zelf, samen met circa een 100-tal Duitse jongens van dezelfde ouderdom. De leraars waren Duitsers.

EINDE 1944-BEGIN 1945

Vele van deze jongens zijn daarna overgegaan naar het Jeugdbataljon van de „Langemarck" divisie.

Junkerswerke — 26 juni 1943. Hauptbannführer Benewitz drukt de jongelingen de hand enkele ogenblikken voor het vertrek. Vertrek van 40 jonge beginnelingen uit Brussel.

Leren schaven aan de werkbanken.

Een toenmalige zeer modern opgevatte werkplaats.

Begrafenis van 8 Junkers-leerlingen te Magdeburg 1943. Slachtoffers van een bombardement. Aangetreden: 150 N.S.J.V.-leerlingen.

MEDEWERKERS AAN BOEKDEEL I

Aelbers J.
Aerts Y.
Aendenboom B.
Alaers M.
Algemeen Rijksarchief:
Patrimonium: het Navorsings- en studiecentrum voor de geschiedenis van de tweede wereldoorlog te Brussel.
Stadsbibliotheek Antwerpen
Koninklijke Bibliotheek Brussel
Archief oorlogsmuseum Brussel
Bundesarchiv — Kornelimünster
Bundesarchiv — Freiburg en Koblenz
Beernaert Ph.
Biesmans R.
Blondeel B.
Blondeel F.
Cambre R.
Camerlinck J.
Callens D.
Crombez J.
Daniels J.
De Beuckelaer S.
De Cap D.
De Cat K.
De Cauwer P.
De Maeyer A.
De Meyer F.
De Munck L.

De Saeger U.
Erauw R.
Geerts H.
Govaert J.
Haesen R.
Henderickx A.
Hendrickx J.
Hessels F.
Jacqmain J.
Jorssen J.
Knapen K.
Lambercy A.
Landrien P.
Lunders V.
Lybaert G.
Morael K.
Nuyts L.
Palmaers R.
Paenhuysen W.
Ruyffelaert M.
Scherps J.
Slaets P.
Stessens R.
Steenkiste W.
Symoens M.
Van Bets E.
Vanderelst W.
Vandenhove W.
Van der Auwera F.
Vanderbruggen M.
Van Hoey H.
Van de Ven J.
Van Impe F.
Van Elsacker H.
Van Troyen C.
Van Woensel F.
Verbesselt P.
Verbraeken J. (Hasselt)
Verbraeken J. (Beveren)
Verbruggen R.
Verleysen D.

Verlinden K.
Vermeir S.
Volckaerts J.
Wuytack S.

Onze dank en onze erkentelijkheid aan deze personen om hun spontane en deskundige medewerking. Zij stelden hun foto's, dokumenten en andere materialen ter beschikking.
De fotodienst van het S.M.F. onder leiding van Paul Slaets.
Tekeningen en kaarten door Erauw Roger, Lybaert Georges, Van Hoey Herman en Verlinden Karel.

AFKORTINGEN

Agra	: Ami grand Reich Allemagne
AHS	: Adolf Hitlerschule
A.O.	: Auslandorganisation (buitenlandse organisatie)
DeVlag	: Deutsch Vlämische Arbeitsgemeinschaft
D.B.V.	: Dietse Blauwvoetvendels
D.M.S.	: Dietse Meisjesscharen
D.M./Z.B.	: Dietse Militie — Zwarte Brigade
D.O.B.	: Diets opvoedkundige beweging
E.K.	: Eisernes Kreuz
FLAK	: Flugzeugabwehrkanone (Vliegtuigafweergeschut)
G.L.D.	: Germanischer Landdienst
H.J.	: Hitlerjeugd
H.J.V.	: Hitlerjeugd Vlaanderen
K.L.V.	: Kinderlandverschickung (Kinderlandversturing)
K.v.K.	: Kriegsverdienstkreuz
L.K.W.	: Lastkraftwagen (vrachtauto)
LSAH	: Leibstandarte Adolf Hitler
M.G.	: Machinegeweer
M.P.	: Machinepistool
N.A.D.	: Nationale Arbeidsdienst
N.S.B.	: Nationaal socialistische beweging
N.S.D.A.P.	: Nationaal socialistische Duitse arbeiderspartij
N.S.J.V.	: Nationaal socialistische jeugd Vlaanderen
N.S.K.K.	: Nationalsozialistisches Kraftfahrerkorps
O.K.L.	: Oberkommando Luftwaffe — Opperbevel der Luchtmacht
O.T.	: Organisation Todt
P.K.W.	: Personenkraftwagen
R.A.D.	: Reichsarbeitsdienst — Rijksarbeidsdienst
S.A.	: Sturmabteilung — Stormafdeling
S.S.	: Schutzstaffel — Elite troepen der Wehrmacht (Duits leger)
S.N.T.	: Service national du Travail
Ju	: Junker
Ju 52	: Transportvliegtuig

Ju 87	: Stuka — Duikvliegtuig
V.A.V.V.	: Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen
V.I.V.O.	: Vlaams Instituut voor Volksdans en Volksmuziek
Verdinaso	: Verenigde diets nationaal solidaristen
V.N.V.	: Vlaams nationaal verbond.
V.O.J.O.	: Voor onze jongens aan het oostfront
VOZA	:
V.T.B.	: Vlaamse Toeristenbond.

BIBLIOGRAFIE

Dagbladen: — Volk en Staat
— Het Algemeen Nieuws
— De Dag

Weekbladen: — Balming
— Signaal
— Der Adler
— De SS Man
— De Nationaal Socialist
— De Jong Nationaal Socialist
— De Bommenrijder
— Volk en Bodem

Maandbladen: — De Arbeidsman
— De N.S.K.K. Man
— De Boerenwacht
— De Propeller
— Berkenkruis

Tijdschriften: — Leiding van het V.N.V.

Brochures: — Ook gij hoort bij ons (Propagandabrochure van de N.S.K.K., Luftwaffe, DeVlag)
— Wat is de Vrijwilige Arbeidsdienst voor Vlaanderen (Uitgave van het departement propaganda V.A.V.V.)
— De Rijksschool in Vlaanderen door Loki
— Reichsschule Flandern
— Hoe kom ik bij de Langemarckstichting door A.D. Deutschen
— Het Langemarck Studium door Karel De Cat
— Jongens pakt aan (Propaganda van de Junkerswerke)

Boeken: — Vlamingen aan het Oostfront Deel II
— Woronesh/Donstellung 1942-1943 door Dr. A. Schwarz
— De Boerenwacht in de Vlaamse Provincies 40-44 door S. Lefèver
— De Arbeidsman in het licht der beginselen door J.B. Kenis
— Enkele overwegingen rond de Arbeidsdienst door Müller-Brandenburg

— Gedachten over opvoeding en leiden door C. Hierl
— Hitler Jugend door Erich Blohm
— Die Adolf Hitler Schulen door Max Klüver
— Über die Zeiten fort door Herbert Taege

NAMENREGISTER

A

Abraham F., 296, 297
Ackaert L., 192n
Aelbers J., 192n
Aerts Y., 192b, 192j
Alaers J., 40
Alaers M., 103, 104
Allard H., 40
Alloy A., 40
Altmeyer, 45
Amands, 32d, 74
Aneca, 32 f, 64e, 74
Avenarius, 240g, 251

B

Bauchau, 138
Bayer-Ehrenberg (Graf von), 16d, 42, 53, 111
Beckers J., 270
Beckers R., 240, 276, 281
Beert A., 40
Beheudt J., 40
Behiels J., 80a
Beirens R., 16f
Beirinckx J., 74
Beirnaert M., 241, 252
Bellemans P., 74
Bellon J., 195 f
Benewitz, 298a
Bentheim, 271
Berger G., 147, 149, 151, 152, 155, 163, 164
Bernard, 52
Bertels, 64e
Beulens M., 74
Besbrugge A., 172
Beyens L., 156, 170, 181
Biebuyck J., 40
Biesmans R., 246
Bijtebier, 269
Bikkel, 52, 55
Blecksmidt, 120
Blomme J., 243
Blumstein, 48, 92
Boelaert G., 240n, 240q, 241, 248
Boerjan L., 199
Bohez, 120
Bogaert, 240
Boonen E., 74
Bormann, 259
Borms A., 144b
Borré J., 103
Bosmans B., 303
Bosmans M., 243
Bossaerts M., 171, 172, 182
Bouchez A., 40
Boydens, 57
Bragerd M., 45
Brandt, 164
Breitenbach, 269
Breugelmans A., 16d
Bruers K., 160e, 172
Bruggeman, 32d, 74
Bröder, 53

Bruyninckx P., 192j
Bulens, 47
Bürinks, 52
Busch, 50, 52
Butcher, 52
Busschaert, 225, 229

C

Caemerlinck, 271
Callens D., 240, 241
Caluwe W., 291, 297
Cambre A., 108
Cambre R., 32g
Carré, 16e, 32a, 47
Caseman, 156
Cayen, 138
Cayzele, 32d, 74
Claes M., 199
Claeys H., 291
Claeys L., 291
Clausen, 287
Cleybergh J., 296
Cluts, 271
Closset, 158
Colette, 138
Collijn J., 192n
Colpijn R., 192e
Conrad, 32d, 74
Cools H., 192n, 199
Coppens, 292, 296
Cooreman, 32d, 74
Costers M., 303
Coucke, 32f, 74
Couvreur, 47
Crasser, 50
Craushaar (von), 148
Crombeen, 78
Crombez J., 39
Croux, 240
Croux J., 40
Custers J., 144
Cuyvers, 108
Cuyvers, 171

D

Dalle G., 207, 208a, 211, 214, 215, 225, 229
Dams I., 40
Daniels J., 48, 91
De Baet F., 60
De Backer, 74, 270
De Becker L., 40
De Beukelaer P., 280
De Beukelaer S., 280a, 281
De Bever, 144p
De Bie M., 188, 199
De Bock L., 198
De Bruycker, 241, 248
De Bruyn, 51, 173, 187
De Bruyne M., 241, 248
De Bruyne J., 291
De Buck R., 241
De Cap D., 120
De Cat K., 286d, 287, 295
De Cauwer P., 80b
Deckers, 151, 159
De Clercq L., 201d
De Clercq S., 188
De Combre, 296
De Croo, 108
De Fraeye N., 199
De Groot N., 100
De Keyzer M., 192n, 199, 200
Dehu P., 288, 291
De Langhe F., 171, 172
De Langhe R., 198, 200
De Laet J., 241
De Laet G., 40
De Lannoy A., 286b, 287
De Herdt, 40

Delaeter, 39, 47, 48, 49
Delaniére, 32d, 74
Deli F., 40
Delombaerde K., 224b, 225
De Maeyer A., 16f, 47, 51, 69, 108
De Meester, 32a
De Metsenare, 32f, 64e, 74
De Meyer F., 32d, 74, 156
Demol F., 40
De Munck L., 92, 97
Denkens H., 240q, 241, 248
Dennes M., 200, 201e
De Nil W., 104
De Nijs N., 200
Deprins, 120
De Riemaecker, 16f, 47
De Ridder V., 171, 172, 271
Dergent J., 270, 276
De Rijcke Y., 192n
De Rop, 281
De Ruyter J., 195f
De Schacht, 171, 172
De Saeger U., 102
Desemblanc E., 60
De Sloovere, 171, 195f
De Smet K., 240, 245, 246
De Smet M., 243, 248
De Jonck T., 187
De Temmerman L., 225, 229
De Veirman M., 74
De Vlieghere, 199
De Vos H., 270
De Vuyst H., 241, 248
De Vuyst M., 291
De Waele J., 40, 47
De Wachter P., 40
De Wilde K., 32a
De Wolf Ag., 200
De Wolf Al., 170, 172
De Wree A., 39
De Winter E., 187, 205, 208a, 214
D'Huyver Ria, 200
D'Huyver R., 199
Dietrich S., 274
Dierckx J., 32a
Dierckx, 271
Dierckx M., 192m
Dierickx R., 199, 200
Dillschneider, 49
Distelmans, 173
Dornbach, 49
d'Oultremont, 138
Driesen, 40
Drijbooms M., 74
Droesbeke L., 241
Drosselschlag, 92
Droste, 46
Dubois, 138
Dupont G., 40
Duganquier, 173, 187
Duque A., 144j, 171
Dupret J., 138
Dupuis, 120
Duyvewaert

E

Eckert H., 271, 277
Eeckhout V., 40
Ekman W., 101
Elias H., 22, 109, 144a, 144b, 156, 248
Ellebaut L., 40
Elskens A., 74
Engels G., 243
Erauw R., 287
Eyckmeyer, 45
Everaerts, 171
Evers, 200

F

Falkenhausen (von), 139, 147, 148, 164
Feichtinger, 48, 64, 103, 105
Feldmann, 45, 46, 102
Felice, 45, 46, 102
Fransman E., 144
Fraticola, 64e
Friedmann, 44, 64, 79
Förster, 71
Focke, 120

G

Gaudens, 74
Geerardin, 291
Geers A., 74
Ghesquière A., 144j, 153, 170, 198
Ghesquière N., 199
Ghijsen M., 156, 170
Gewecke, 287
Giene, 49
Gillis R., 137, 170, 171, 185, 187
Glazemaekers I., 270, 276
Glazemaekers J., 281
Glazemaekers P., 281
Godefroid R., 73
Goethals J., 134, 170
Goris J., 303
Göring H., 110
Goosens A., 19
Goosens V., 74
Govaerts S., 195f
Graeff, 49
Gravez H., 153
Greypdonck M.L.
Grote H., 240, 243, 248
Grote P., 144j, 172
Grünberg (von), 285
Grütke, 119
Gunter E., 42, 65
Gutmutz, 47

H

Haegens G., 153
Haegens W., 199, 200
Happart J., 226, 229
Hart, 32d, 74, 297
Hauben F., 46, 64d
Haut, 51
Heismeier, 261, 270
Henderickx F.; 64e, 111, 120
Hendrickx A., 40
Hendrickx N., 16d
Hendrickx J., 32a, 80b
Henn, 153d
Henning B., 74, 190
Hermans P., 240, 241
Herrmann, 53, 65
Hessels F., 286c, 291
Heylen E., 40
Hierl C., 139, 147, 152, 158, 163
Himmler H., 110, 147, 163, 164
Hitler A., 96, 261, 265
Höhne, 130
Hölle, 46
Hopstock, 119
Horac, 74
Hühnlein, 11
Huseman, 60

I

Ihdeke, 49
Illegoms E.W.K., 138
Impe M., 120
IJsermans, 171
Itzelberger, 53

J

Jacobs L., 241, 243
Jacob A., 191
Jaeger, 49
Janssens, 32a
Jonkheere J., 200
Jorssen Jaak, 286c, 291
Jorssen Jet, 296
Jossogne, 145
Jost, 46
Jughthers A., 195f
Jungclaus, 269
Junkers H., 299

K

Kalibe, 270
Kayser, 49
Kelber, 77
Kennis J.B., 173
Ketele, 291
Kerckaert W., 40
Kirchhof, 46
Klausch, 155, 159
Klinger W., 46, 64c
Knapen K., 291
Kneuz, 46
Knöbl, 53
Koenig, 49
Kreuz, 64g
Krumpke, 16e, 54, 65
Kultscher, 46
Kunkel, 120

L

Lagrilliere A., 172
Lagrou R., 153
Lambercy A., 271, 276
Lambercy G., 271, 296
Lambert M., 170
Landgraf, 288
Laermans, 303
Lang, 47, 52, 57
Lange W., 241
Langner, 50
Lauwaert M., 199, 200
Lavelli F., 16f, 46, 47, 64c, 82
Leemans M., 296
Leemans L., 243
Lefever S., 225
Lefèvre F., 153
Lehembre E., 292
Lejeune L., 74
Lemmens M., 48, 104
Leopold (koning), 133
Ley R., 255
Libbrecht A., 226, 229
Liekens, 74
Lochert L., 303
Löhr, 84, 88
Lombaert, 296
Long T., 102
Loots E., 172
Luyten W., 16c, 39, 44, 73, 111, 120, 122
Lunders V., 240, 241, 243

M

Maack U., 245, 246
Mangold, 280, 283
Manstein, 75
Mannebach, 125
Mattheis, 26
May, 269
Meersdom, 48, 65
Meirschaert A., 74
Meiselbach, 303
Meganck C., 240, 240e
Melis W., 208a

Melsen J., 171, 172
Mertens, 48, 120
Mertens G., 40
Mertens J., 40
Mestdagh R., 40
Meuwissen P., 207, 208a
Meuwissen J., 220
Meurs C., 199, 200
Meyvisch, 48
Michiels A., 40, 74, 200
Miegel, 271
Mihailovic, 84
Minne, 52
Misotten P., 243
Moerkerke, 32d, 74
Mollekens, 48
Mooren, 125
Moortgat J., 199, 200
Moosberger, 16e, 50, 65
Momsen, 46, 64c
Monami J., 225, 229
Morael K., 144p, 171, 172
Moskalenko, 77
Müller-Brandenburg, 139, 141, 159
Mus M., 292
Muyle E., 240
Muys, 32a

N

Nauwelaerts B., 120
Neirinckx E., 64d
Neirinckx F., 171, 172
Neutiens, 74
Nietschke, 48
Nickees E., 103
Nijns, 165
Nuyts L., 64d, 64g, 64i, 80a

O

Oeyen J., 192n
Op 't Eynde, 103
Op 't Eindt J., 243
Op ten Noord, 269
Olijslagers A., 199
Ooms G., 108
Otto, 246

P

Paenhuysen W., 240, 246
Palmaers R., 160i
Panier, 47
Pee W., 270
Peeraert, 292
Peeters H., 48
Peeters L., 40
Peeters J., 40
Peeters M., 32f, 111
Peeters F., 74
Peleman B., 16e, 16i, 17, 73
Pelsmaekers L., 200
Pelzer, 46, 46g
Pentrup, 45, 50
Perdaen F., 40
Persijn A., 137, 170
Persijn P., 139
Piéraert A., 225, 229
Piesen A., 32d, 74
Piet, 40
Pirrijns P., 163
Pieters, 112
Pillen R., 60
Pittoors N., 201a
Philips, 80b
Plaskie J., 303
Plisnier O., 141
Poortemans J., 171
Poppe L., 240e, 240g

Poppeliers J., 241, 246, 281
Preud'homme A., 27, 177, 281
Puchow, 77
Present L., 195f
Porters L., 270, 276

Q

Quintin, 172

R

Raeckelboom L., 40
Raeymakers P.A.M., 144c, 144g, 145, 160d, 170
Raeymakers J., 64d, 80a
Raeymakers L., 46, 160e, 171, 172
Raetinckx J., 195f
Ramault, 139
Rasmussen G., 195f, 200
Reeder, 147, 149, 155, 163, 215
Regoudt A., 270, 276
Reidenbacher, 46
Reichs, 108
Reinaert M., 241
Reynaert A., 240, 240i, 245
Riemakers J., 16e, 39
Rits R., 16g, 35, 44, 45, 73
Rillof Roger, 120
Robbersscheuten R., 199, 200
Roger, 190, 195, 199
Rogiers V., 74
Rogge A., 40
Rombout H., 172
Römfeld, 47
Romsee G., 144p, 145, 146, 155, 163, 187, 189, 195, 205, 214
Roobaert, 40
Roothooft, 208d, 230
Rosemont, 49
Rubben K., 153, 154, 171
Rube, 32e, 49, 70
Rundstedt (von), 102, 105, 121
Runte, 42, 45
Rust, 261

S

Salendries, 64d
Sauckel, 150, 259
Saeys J., 225, 259
Scheel, 286, 290
Schelpe A., 40
Scheltjens, 281
Schepers J., 40
Scherps J., 32a, 48, 58, 65, 108, 110
Schietecate, 80b
Schiffers, 198
Schilling, 47
Schindlmayr, 191
Schirach Baldur (von), 255
Schlieffen (von), 258
Schlömann, 48
Schmelcher, 51
Schmidt A., 241
Schmidt, 50, 110
Schröder, 46, 51
Schreurs-Libbrecht A., 230
Schoofs, 241
Schuind, 187
Schulz J., 49
Schumacher, 47
Schwache, 45
Schwartelé J., 192j, 199
Schwarz A., 271
Schwiggen, 64g
Seine, 48, 49
Segers P., 291
Siau A., 74
Siau G., 74
Simons F., 303

Slecht, 53
Smekens J., 74
Smessaert O., 16e, 16i, 20, 21, 44, 109
Smessaert T., 182
Smet J., 80b
Smetkoren T., 199
Smets R., 240, 240n, 246, 247, 248
Smits K., 64g
Sneykers L., 153e, 172
Soebert L., 303
Soete H., 241, 248
Spandel, 54
Spiesshöfer, 53
Spitsaert, 292
Staal, 286b
Stammer, 50
Stang A., 249
Steck P., 269, 270, 274
Steckl, 51
Stessens R., 52
Steur, 74
Stevens F., 103
Stiers, 111
Stock, 94, 97
Stohler, 287
Strauwen G., 160e, 171
Streicher, 258
Strehl, 64d
Stroobants E., 40
Strotzer, 287
Stufvogel, 45
Sturm, 49
Sturmhöbel, 158
Suy, 144c, 186, 190, 193, 195
Symons M., 192n, 199, 200
Swaeb E., 144c, 160f, 156, 170, 178, 186, 187
Swaenen G., 40
Swergeest F., 178
Swinnen B., 32f, 64e, 74, 103
Swolfs J., 172

T

Taeke K., 40
Tausch, 120
Tervuren A., 60
Tilkens J., 270
Terweduwe J., 240
Timmermans J., 189
Tito, 83, 96
Theunis H., 40
Thielemans, 49
Thijs A., 40
Thijs J., 80a, 241, 248
Thijssens, 40
Thomas, 230
Thomssen, 64d
Toelants B., 195f
Tolpe, 48
Tollenaere R., 73, 165
Tops M., 74
Totté, 74, 110
Turatti, 46

V

Vaes J., 103, 170, 171
Valck J., 144p, 160d, 187, 189
Van Assche O., 241
Van Bilzen J., 138
Van Boghout B., 295
Van Bouwel F., 160d, 163, 171, 189, 190
Van Boxelaer, 32a
Van Bruane L., 243
Van Brussel M., 74
Van Canegem, 199
Van Cleemputte, 296
Vandebroek, 40

Van de Capelle A., 182
Van de Lanoote, 199
Van den Abbeele M., 200
Van den Brande B., 240
Van den Brande F., 226
Van den Branden F., 173, 190
Van den Berg, 171
Van den Berghe E., 163
Van den Berghe F., 40, 80a
Van den Bogaert A., 156, 170, 181
Van den Bosch, 144q, 160d
Van den Eynde J., 195f
Vandenhove W., 64i, 102
Van den Heuvel E., 115
Van de Perre, 138
Van de Plas, 74
Vanderbist F., 40
Van der Elst, 32d, 74
Van der Goten, 64
Van der Linden F., 103
Vandersmissen, 40
Van der Stichelen, 102
Vandervelde L., 32d
Vandervliet H., 40
Vandersypen P., 207, 211, 215, 230
Vanderborght, 139
Van der Bruggen, 138
Van de Velde L., 74
Van der Ven F., 171, 182
Van de Sande, 120
Van de Steen E., 195f
Vandevoorde A., 40
Van de Voorde F., 287
Van de Walle M., 199
Van de Weyer C., 186, 193, 195
Van de Wiele J., 122, 144b, 157, 158, 190, 274
Van Dijck P., 23
Van Dijck L., 40, 102
Van Domburg, 240
Van Elderen H., 48
Vanes, 296
Van Gastel, 241
Van Gent, 57
Van Gompel, 183
Van Hellem S., 108
Van Hellem F., 74
Van Herreweghe L., 303
Van Hecke, 78
Van Hennis, 40
Van Houtte H., 291
Van Hoof L., 48, 80b
Van Huffel, 52, 80f
Van Hulse R., 191
Van Impe J., 80b
Van Impe F., 107
Van Hyfte, 48
Van Kelegom, 16f, 48
Van Kogelenberg M.A., 178
Van Landegem M., 201d, 60
Van Lanker B., 241
Van Liesebette, 60
Van Malderen R., 74
Van Meer K., 240, 241, 248
Van Meenen D., 241
Van Mieghem, 295
Van Mol, 297
Van Mol, 52
Van Muylem, 57, 108
Van Nespen P., 240
Van Overmeire, 291
Van Ongeval, 156
Van Peer J., 40
Van Petegem, 241
Van Put M., 199
Van Puyvelde, 99
Van Ranst, 32d, 74
Van Roey, 119
Van Rompaey M., 240, 240n, 248
Van Roosbroeck R., 144b, 191, 274, 276

Van Roozendael F., 74
Van Schoor He., 296
Van Schoor Hi., 298
Van Severen J., 241, 248
Van Sintjan, 296
Van Steenlandt J., 16d, 73
Van Steen, 281
Van Tenten, 171
Van Tilborg M., 201d
Van Thillo R., 142, 144a, 144c, 144p, 145, 146, 149, 153, 156, 158, 160d, 163, 166, 186, 189, 193
Van Tongel, 32f
Van Tricht A., 155
Van Veldhoven S., 295, 296
Van Vlierberge, 241
Van Westrenen, 48
Van Wetteren M., 201a
Van Wijnbergen, 44, 111, 120, 122
Van Woensel F., 32f, 64e, 71, 111, 120, 74
Van Zondert L., 40
Velders M., 296
Venckeleir, 296
Verbesselt P., 198, 201a, 201d
Verbraeken J. (B), 45, 120
Verbraeken J. (K), 111
Verbruggen R., 16e, 16f, 20, 31, 44, 45, 46, 89, 109
Vercauteren E., 74
Verdoodt P., 241, 248
Verdonk F., 303
Vereecken P., 296
Vereycken J., 32a, 110
Verezen, 74
Verfaille J., 40
Verhaegen, 40
Verheirstraeten L., 188
Verheyden L., 40
Verheiden, 119
Verhulst, 171
Verleysen D., 199
Verlinden E., 192j
Vermander, 48
Vermeiren, 271
Vermeir S., 240m, 241
Vermeulen, 78, 182
Verniers M., 241
Verschaeve C., 110, 144b, 186
Verstraeten, 269
Verstockt, 156, 170, 171
Vervloet, 190, 198
Verwilghen, 296
Vierbücher E., 191
Vijgen H., 16d, 16f, 48
Vinckevleugel F., 172
Vincx J., 134
Vincart I.
Vindevogel L., 200
Vivignis, 171
Vogel, 42, 46
Volckaerts J., 241
Vos K., 172, 183
Voss, 50

W

Wachtelaer, 171
Wagner, 269
Waterschoot A., 74
Weber, 47
Weckers, 281
Weichs (Freiherr von), 71, 84
Weitzenhofen, 49
Wereldts, 183
Werniers C., 40
Weyermats, 173
Wildiers F., 189
Wijn, 191, 195
Willems G., 60

Willems R., 48
Willems M., 92
Willems, 144c, 171, 192n
Winterhagen, 52
Wissels, 32f, 74
Wlassow, 77
Wuyts J., 241
Wuytack S., 245
Wolff, 48

REGISTER VAN DE BELANGRIJKSTE PLAATSNAMEN

A

Aalst, 20, 187
Aarschot, 188
Abbeville, 83
Achiet, 45, 81
Adamskoje, 75
Agram (Zagreb), 89
Albanië, 84, 88, 94
Allenstein, 61
Allgäu, 201
Altenhasslau, 89, 100, 104
Altenkirchen, 60
Amiens, 83, 120
Andelain, 121
Anno Branilla, 93
Antwerpen, 20, 80c, 112, 135, 142, 160c, 171, 186, 187, 189, 199, 270, 295
Archangelskoje, 75
Ardennen, 102
Argos, 88
Armawir, 78
Arnhem, 100, 102, 121
Arques, 81
Assen, 102
Athene, 86, 92
Auffay, 83
Auxi le Château, 55, 64e, 64f, 119
Aylly, 83

B

Bad Reichenhall, 283
Bad Schandau, 243
Balaton meer, 89, 91
Balen-Wezel, 185
Balkan, 48, 83, 86, 89
Ballenstedt, 274, 275
Balutz (Balow), 241, 246
Barcs, 91
Bari, 85, 97
Beauvais, 82, 125
Beetenbostel, 249
Bela Palanka, 85, 88
België, 20, 100, 130, 137, 255
Belgrado (Beograd), 85, 86, 89, 97
Bellem Aalter, 171
Belsele, 188, 189, 199
Berchem, 20, 189
Beringen, 20
Berlijn, 42, 57, 103, 105, 107, 149, 155
Beusberg, 269
Beuten, 107
Beskidengebergte, 243
Biala Podlaska, 103, 105
Biaritz, 47, 57
Bitola, 89
Bijelko Polje, 94
Bjelgorod, 67, 75
Blelowa, 96
Bochum, 121

Boechout, 20
Bokrijk, 172
Bois de Cambron, 138
Borissow, 58, 65
Bornem, 144, 171, 184
Bos Samak, 95
Bost Tienen, 52
Boulogne, 81
Bouwel, 100, 121
Brasschaat, 20
Braunschweig Querum, 160
Brecht, 144n, 144p, 171, 185, 186, 189, 288a
Breko (Brcko), 95
Bremen, 102
Breslau, 55, 104
Brest Litowsk, 57, 58, 103
Bretagne, 128
Bridisi, 85
Brjansk, 58
Brod, 95
Brugge, 20, 113, 187, 270
Brussel, 19, 22, 29, 50, 53, 111, 112, 125, 144b, 160b, 160, 187, 270
Büdingen, 107
Buk (Buchenstadt), 241
Bulazelowka, 72
Bulgarije, 83, 85, 93, 129, 135
Burg Strechau, 276
Bussus, 83

C

Calw-Stuttgart, 159, 160, 188
Cape Grisnez, 81
Casteau (Mons), 46, 64b, 64g, 80a, 81, 100, 121
Celle, 200, 249
Cernik, 95
Chadion, 93
Charkow, 51, 65, 71, 73, 77
Charleroi, 125
Charleville, 121
Chemnitz, 60, 107
Chetalovka, 32b
Chiankon, 93
Chiclau (Molmerschwende), 276
Chiemsee, 256, 283
Chiroschilowo, 75
Clères, 103
Cluy, 85
Cognacs, 47, 57
Crecy, 121
Croissee Laroche, 50, 79, 81
Croix, 82

D

Dadion, 93
Dähre, 157
Debreczen, 85, 91
Dendermonde, 20, 188
Dessau, 288h, 299
Destelbergen, 194, 199
Diepenheim, 102
Dieppe, 83
Diest, 12, 16f, 32a, 44, 50, 52, 63, 65, 73, 78, 89, 103, 138, 188
Don, 72
Doornik, 104
Dornhecken, 241
Douai, 46, 47, 81, 82
Drina, 86, 91
Drosselbach, 70
Duinkerke, 56
Duitsland, 11, 69, 100, 104, 135, 160i, 162, 234
Dzierzbiec, 241

E

Eberswalde, 105
Egeïsche eilanden, 88
Eke-Nazaret, 199
Elbazin, 89
Elbe, 107, 304
Elbing, 288
Elbroes, 78
Elsass Lotharingen, 280
Engeland, 136, 166, 247
Enschede, 100
Erembodegem, 137, 138
Erfurt, 107
Eschdorf, 240
Espinette, 82
Etterbeek, 126
Everberg, 216

F

Fenistra, 94
Finow, 107
Florina, 88
Forges les Eaux, 82
Fort Bondu, 82
Frankfurt a/M., 89, 104
Frankfurt a/O., 276
Frankrijk, 56, 100, 283
Fressancourt, 121
Fruges (Frugus), 52, 82
Fulda, 92, 104, 107
Füssen, 296

G

Geel, 20
Geeraardsbergen, 20, 181, 188
Gelnhausen, 89, 91, 92, 100, 104, 107
Genk, 20
Gent, 20, 52, 112, 125, 270
Gersdorf, 240
Gniezno (Gnesen), 241
Goslawitz, 241
Gotha, 107
Gradiska, 95
Grammont, 83
Granvillers, 100
Greifenhagen, 105
Grenzen, 65
Griekenland, 84, 86, 93
Grimbergen, 52, 70
Grodno, 61
Gronau, 100
Gross Gurek, 240a, 240g, 243, 245

H

Halberstadt, 107
Halen, 171, 184
Halle Merseburg, 105
Hamburg, 102
Hanau, 92, 104
Hannover, 240n, 245, 288, 288e
Harpen, 104, 121
Harz gebergte, 274, 297
Hasselbach, 243
Hasselt, 269
Heerlen, 269
Heidelberg, 288
Heiligendamm, 256
Herentals, 112, 188
Herenthout, 20
Hesselberg, 256
Hinterzarnten, 283
Hirson, 120
Hjouben, 105
Hoei, 125
Hoflach, 296
Hohensalza, 235
Holxen, 200

Hongarije, 83, 85, 89, 91
Hoogstraten, 20, 144d, 146, 171
Höringhausen, 104, 121
Houthulst, 129
Hucquelliers, 82

I

Ieper, 20, 270
Iglau, 256
Illertissen, 192n, 201
Istrie, 85
Italië, 84
Ivanci, 46, 82
Izegem, 188

J

Jaroslaw, 71
Jarzewo, 58
Jougoslavië, 84, 89
Juniville, 121

K

Kalamota, 88
Kalatsj, 77
Kalbe am Milde, 108
Kalitwa, 72
Kamienna, 240m, 241
Kapellen, 189, 199, 201
Karlsstadt, 108
Karpaten, 85
Kastoria, 88
Kaukasus, 78
Keerbergen, 137
Kefisia, 88, 93
Kessel (Lier), 188, 194, 200
Keulen, 60, 92
Kiew, 65, 71, 73, 77
Kikinda, 91
Klein Sinaai, 144m, 160f, 171, 184, 189, 190
Klein Vorst, 200
Klötze, 157
Koblenz, 256, 296
Königsberg, 285, 288
Königstein Taunus, 160, 189, 201
Konotop, 70
Kontich, 20
Kopka, 108
Köpenick, 105
Korbach, 104
Korobotschikino, 72
Kortrijk, 112, 293
Kösel, 70
Köslin, 261
Köthen, 303
Kraainem, 51
Krakau, 71
Kraljevo, 86, 88, 89
Krasnodar, 78
Krossinsee, 259
Kruibeke, 186, 187, 194, 200
Kula, 95
Kumanovo, 93
Kunja, 95
Kupjansk, 72
Kursk, 39, 49, 63, 65, 69, 75, 77
Kutno, 235, 243
Kwatrecht, 264a, 267, 279

L

La Fère, 55, 64f, 120
Lamia, 93
Landstuhl, 256
Langemark, 285
Laon, 83, 102, 120, 121
Lapcion, 93
Larisa, 93
Lask, 241

Lauterbach, 107
Lebourget, 129
Leipzig, 103, 107
Lemberg, 51, 65, 70
Leskovac, 98
Lettow Vorwerk, 241, 243
Liegnitz, 60
Lier, 100, 121, 188
Lille (Rijsel), 47, 57, 119
Limal, 138
Lipljan, 88
Lissa (Leszno), 60, 235, 241
Litauen, 62
Lodz (Litzmannstadt), 235
Lokeren, 113
Lommel, 172, 184
Lovendegem, 189, 200
Lüdenscheid, 121
Ludwigslust, 107
Luginy, 64b
Luik, 125, 274
Lüneburg, 249
Lüneburgerheide, 111, 122, 249

M

Maaseik, 20
Macedonië, 85
Magara, 88
Magdeburg, 57, 107, 304c
Maikop, 78
Malakasa, 93
Markkwartstein, 283
Mariaburg, 20
Marquise Rinxent, 81
Meer, 146, 181, 186
Meineringhausen, 104
Merksem, 20
Merville, 81
Mesolac, 92
Mineralnje, 78
Minsk, 58, 62
Mitrovica, 88
Mixosin, 71
Mol, 144o, 172, 183, 187
Möllen, 240
Mönchengladbach, 50, 103
Mons, 46, 121, 125
Mook, 100
Moorsele, 52, 79
Morava, 86
Mortsel, 172, 182, 185, 189, 190, 200
Mühlendorf, 240
Mühlhause, 104
Münster, 100

N

Nakonisch, 94
Namen, 129, 138
Naninne, 138
Nederland, 36, 100, 130, 234, 276
Nekla, 241
Neudorf, 276
Neuilly, 135
Niedrichhausen, 241
Nikolskaja, 75, 76
Nijmegen, 102
Ninove, 20
Nis, 85, 86, 88, 97
Noord Frankrijk, 22, 36, 79, 119, 130
Noorwegen, 234
Nordhausen, 107
Nordwalde, 100, 121
Normandië, 45, 82, 103, 128
Nossegem, 52, 54
Nowo Grinew, 32e, 71

O

Ochotchewka, 67
Oekraine, 32e
Oldendorf, 296
Oostende, 20, 58, 270
Oostenrijk, 283
Opeln, 70
Opper-Silezië, 65, 71, 243
Operow, 241
Orscha, 58
Orel, 65
Osijek, 91
Ostrogosk, 74
Oude God, 144i
Oudenaarde, 20, 187
Overpelt, 183

P

Pancevo (Stara Pasova), 85, 89, 92
Parijs, 47, 57, 82, 100, 104, 129
Pecs (Funfkirchen), 91
Peloponesus, 88
Permenantzy, 71
Piatigorsk, 78
Pijritz, 105
Pireus, 88
Plauen, 256
Plön, 261
Polen, 57, 103, 105, 136, 235
Poltawa, 65, 71, 73
Pommeren, 105, 122
Ponory, 70
Popowka, 70
Port de Calais, 83
Posen (Posnan), 57, 60, 235, 248
Potsdamm, 109, 256, 261, 276
Pristina, 88
Pruisen, 62, 234
Pruth, 85

Q

Quitiskau, 70

R

Radebeul, 288
Rangsdorf, 107
Raska, 88, 94
Reichsdorf, 71
Reims, 55, 64i, 82, 120
Rethel, 121
Retie, 138, 200
Rheindalen, 50, 52, 79, 103
Riethorst, 100
Rijssen, 100, 121
Roemenië, 83, 91, 136
Ronchien, 81
Ronse, 20
Rossosch, 16g, 32b, 32d, 32e, 32f, 72, 74, 77
Rostow, 78
Rotenberger, 104
Rötgesbuttel, 248b, 249
Rottenmann, 283
Rowenko, 72
Rowno, 71
Ruddervoorde, 172
Rudutow, 241
Rumst, 200
Rufach, 280
Rusland, 16i, 22, 39, 58, 65, 91, 166
Ruwitz, 157

S

Sachsenhausen, 100, 104, 121
Saint Omer, 46, 52, 80b, 81
Saint Quentin, 120
Saint Riquier, 83

Salamanga, 92
Salezy, 241
Saloniki, 88, 92, 93
Sarajevo, 89, 94, 95
Schaarbeek, 70
Scherbitz, 241
Scherndorf, 241, 243
Schilde, 172, 182
Schimatarion, 93
Schneidemühl, 234
Schoten, 20, 171, 186, 233, 279
Schulenau, 240, 240c
Schwedt a/Oder, 105
Senlis, 120
Servië, 85
Sieminice, 240n, 241
Shonowka, 71
Sint-Denijs-Westrem, 52, 79
Sint-Genesius-Rode, 269
Sint-Joris-Weert, 184
Sint-Niklaas, 20, 122, 188
Sint-Truiden, 20
Skolpje, 88, 93
Slovenië, 85
Smolensk, 32f, 58
Sonthofen, 201, 258
Soltau, 249
Soumagne, 274
Spessart, 89, 92, 100
Spindlerfelde, 241
Stalingrad, 69, 72, 74, 75
Stalino, 78
Stargard, 105
Stary Oskol, 69, 75, 77
Steiermark, 275
Stein, 104
Steinka, 71
Steinamanger (Szombathely), 89
Stettin, 103, 107, 160, 189, 201
Stokkel, 51, 52, 79
Storchnest, 241
Sudetenland, 108, 243
Sulnow, 241
Suwalki, 61
Suwerowskaja, 78
Szeged, 91

T

Tangarog, 78
Tangermünde, 304
Tarnow, 71
Tarnowitz, 71
Teheran, 84
Tegel, 105
Telmonoster, 91
Tempelhof, 105
Tessenderlo, 185, 200, 202
Thebai(Thebe), 93
Thuringen, 257
Tilkenrode, 276
Tilsit, 256
Tim, 66
Tirana, 89
Titovo, 89
Tjeschenkaja, 58
Tost, 71
Tongeren, 20
Tongerlo, 20
Torhout, 182
Tsygry
Turnu Severin, 85
Tutoi, 88
Twente, 102

U

Uelzen, 249
Ulm, 201
Ursel, 52, 79, 103
Usch, 241
Usice, 89

V

Valkenburg, 269
Velika Plana, 86
Versailles, 261
Vilvoorde, 16d, 19, 50, 51, 54, 64, 79, 103, 224a
Vinkovci, 95
Vis, 95
Visegrad, 86, 95
Vlaanderen, 36, 56, 110, 128, 138, 234
Vlezenbeek, 126, 137, 138
Vorst Brussel, 50, 52, 79
Vouziers, 121
Vranja, 88
Vrbas, 91
Vukovar, 86, 91

W

Waarschoot, 172, 184, 189
Waasmunster, 172, 173
Walchstein, 296
Waldbrôl, 256
Waldeck, 104
Wallonië, 36, 138, 234
Wambrechie, 80a, 81
Warschau, 32a, 57, 61, 63, 103
Wartha, 234, 256
Wartheland (Warthegau), 234, 240, 249, 275
Watervliet, 172
Waver, 138
Weimar, 150, 256, 259
Wégimont, 274
Wemmel, 130
Wenen, 92
Westerode, 201
Wetteren, 266
Wevelgem, 52, 79
Wildflecken, 107
Willencourt, 46
Wilna, 62
Wilrijk, 20
Winterslag, 172, 182
Witebsk, 58
Witten Bochum, 104
Wittenberge, 42, 44, 107, 108, 109
Wittstock, 107
Wjasma, 58
Wody, 78
Woinitzmeer, 292
Wollstein, 275, 276
Woltjansk (Woltschansk), 65, 71, 72
Woronesch, 69, 75, 77
Wünschendorf, 243
Wuustwezel, 172, 183

Z

Zagreb (Agram), 89, 96
Zalaererszeg, 91
Zandvliet, 144l, 146, 172, 183, 185, 189, 190
Zeitz, 104, 105
Zelm, 240
Zottegem, 188
Zwitserland, 104, 136

COLLECTION W.P.B.R. SARIS
P.O. Box 269/Postbus 269
5700 AG HELMOND

Netherlands/Nederland

VLAANDEREN IN UNIFORM 1940-1945

BOEKDEEL I

Inhoudstafel

1. N.S.K.K. — National Sozialistisches Kraftfahrkorps blz. 10 tot 122
2. Z.K.K. — Zivilkraftfahrkorps blz. 124 tot 131
3. V.A.V.V. — Mannelijke jeugd blz. 132 tot 191
   — Vrouwelijke jeugd blz. 193 tot 203
4. Boerenwacht blz. 204 tot 230
5. Germanischer Landdienst — Germaanse Landdienst blz. 232 tot 252
6. Scholen

Hoofdstuk I

AHS — Adolf Hitlerschule — Adolf Hitlerschool blz. 254 tot 259

Hoofdstuk II

N.P.E.A. — Nationalpolitische Erziehungsanstalt
NAPOLA — Nationalpolitische Lehranstanstalt

a) Rijksschool Kwatrecht — Reichsschule Kwatrecht blz. 260 tot 277
b) Heemschool Schoten — Heimschule Schoten blz. 279 tot 283

Hoofdstuk III

Langemarck Studium blz. 284 tot 293

Hoofdstuk IV

Vlaamse School blz. 294 tot 297

Hoofdstuk V

Junkerswerke blz. 298 tot 304